

Martina Balijs, Sanja Basta, Nataša Svoboda Arnautov, Sanja Škreblin

Pogled u svijet

Tragom PRIRODE i DRUŠTVA
PRIRUČNIK ZA 4. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE

4

POGLED U SVIJET 4 TRAGOM PRIRODE I DRUŠTVA

Izdavač

Profil Klett d. o. o.
Zagreb, Petra Hektorovića 2

Za Izdavača

Dalibor Greganić

Direktorica uredništva

Petra Stipaničev Glamuzina

Izvršne urednice

Gordana Ivančić
Maja Jelić Kolar

Suradnici:

Andrijano Matić
Emina Dobrani Damjanović
Brigita Kinkela
Vesna Pešut Vuković
Sanda Đurić
Željka Rossi

Lektorica

Vesna Čondić, prof.

Naslovnica

Ana Berc

Likovno-grafičko oblikovanje

Ana Berc

Prijelom

Heroina d.o.o., Zagreb

1. izdanje 2021.

Zagreb, Hrvatska

Tisak

Kerschoffset d.o.o., Zagreb

EUROPEAN
EDUCATIONAL
PUBLISHERS
GROUP

TISKANO DIGITALNO

Martina Balijs, Sanja Basta, Nataša Svoboda Arnautov, Sanja Škreblin

Pogled u svijet

TRAGOM PRIRODE i DRUŠTVA

PRIRUČNIK ZA UČITELJICE/UČITELJE IZ PRIRODE
I DRUŠTVA ZA ČETVRTI RAZRED OSNOVNE ŠKOLE

POGLED U SVIJET 4 TRAGOM PRIRODE I DRUŠTVA

Koncept udžbenika *Pogled u svijet 4 tragom prirode i društva*.....7

KURIKULUM NASTAVNOGA PREDMETA PRIRODA I DRUŠTVO ZA OSNOVNE ŠKOLE 13

Tema: PRIRODA	31
Tema: NIZINSKA HRVATSKA.....	45
Tema: GORSKA HRVATSKA.....	58
Tema: PRIMORSKA HRVATSKA	68
TEMA: REPUBLIKA HRVATSKA	87
TEMA: REPUBLIKA HRVATSKA U PROŠLOSTI	106
TEMA: MOJE TIJELO, PUBERTET, BRIGA ZA ZDRAVLJE	130
Tema: ŽIVOTNE ZAJEDNICE	150
TEMA: Čovjek i njegovi tragovi, energija.....	164

PRIJEDLOG GIK-A ZA PRIRODU I DRUŠTVO POGLED U SVIJET 4 tragom prirode i društva 171

PRIMJERI PRIPREMA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA219

Dio sam zajednice – moja prava i dužnosti – sat učenja novih nastavnih sadržaja.....	221
Dio sam razredne zajednice ~ sat vježbanja i ponavljanja	223
Tlo – sat učenja novih nastavnih sadržaja	227
Tlo – sat vježbanja i ponavljanja	229
Zrak – sat učenja novih nastavnih sadržaja	231
Zrak – sat vježbanja i ponavljanja.....	233
Voda – uvjet života – sat učenja novih nastavnih sadržaja	235
Kruženje vode u prirodi – sat učenja novih nastavnih sadržaja	237
Voda, kruženje vode u prirodi – sat vježbanja i ponavljanja	239
Svjetlost i toplina – sat učenja novih nastavnih sadržaja	243
Svjetlost i toplina – sat vježbanja i ponavljanja	245
Životni uvjeti – sat vježbanja i ponavljanja.....	247
Životni uvjeti – sat provjere znanja	249
Prirodna obilježja Republike Hrvatske – sat učenja novih nastavnih sadržaja.....	251
Nizinska Hrvatska – smještaj i reljef – sat učenja novih nastavnih sadržaja	255
Nizinska Hrvatska – podneblje i živi svijet – sat učenja novih nastavnih sadržaja	257
Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje i živi svijet – sat vježbanja i ponavljanja	259
Nizinska Hrvatska – naselja i promet – sat učenja novih nastavnih sadržaja	261
Nizinska Hrvatska – naselja i promet – sat vježbanja i ponavljanja	263
Nizinska Hrvatska – gospodarstvo – sat učenja novih nastavnih sadržaja.....	267
Nizinska Hrvatska – gospodarstvo – sat vježbanja i ponavljanja	269
Nizinska Hrvatska – kulturno--povijesne znamenitosti – sat učenja novih nastavnih sadržaja	271
Nizinska Hrvatska – sat vježbanja i ponavljanja.....	275
Nizinska Hrvatska – sat provjere znanja	279
Gorska Hrvatska – smještaj i reljef – sat učenja novih nastavnih sadržaja.....	281
Gorska Hrvatska – podneblje – sat učenja novih nastavnih sadržaja	283
Gorska Hrvatska – smještaj, reljef i podneblje – sat vježbanja i ponavljanja	287
Gorska Hrvatska – naselja i promet – sat učenja novih nastavnih sadržaja.....	289
Gorska Hrvatska – naselja i promet – sat vježbanja i ponavljanja	291
Gorska Hrvatska – gospodarstvo – sat učenja novih nastavnih sadržaja	293
Gorska Hrvatska – gospodarstvo – sat vježbanja i ponavljanja	295
Gorska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti – sat učenja novih nastavnih sadržaja	297
Gorska Hrvatska – sat vježbanja i ponavljanja	299
Gorska Hrvatska – sat provjere znanja.....	303
Primorska Hrvatska – smještaj i reljef – sat učenja novih nastavnih sadržaja	305
Primorska Hrvatska – podneblje – sat učenja novih nastavnih sadržaja	307
Primorska Hrvatska – smještaj, reljef i podneblje – sat vježbanja i ponavljanja	309
Primorska Hrvatska – naselja i promet – sat učenja novih nastavnih sadržaja.....	311
Primorska Hrvatska – naselja i promet – sat vježbanja i ponavljanja	313
Primorska Hrvatska – gospodarstvo – sat učenja novih nastavnih sadržaja	315
Primorska Hrvatska – gospodarstvo – sat vježbanja i ponavljanja.....	317
Primorska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti – sat učenja novih nastavnih sadržaja	321
Primorska Hrvatska – sat vježbanja i ponavljanja	323

Primorska Hrvatska – sat provjere znanja	325
Krajevi Republike Hrvatske – projekt – sat vježbanja i ponavljanja	327
Republika Hrvatska – sat učenja novih nastavnih sadržaja	329
Lijepa naša domovino – simboli domovine – sat učenja novih nastavnih sadržaja	331
Simboli domovine – sat vježbanja i ponavljanja	333
Republika Hrvatska moja je domovina – sat učenja novih nastavnih sadržaja	335
Susjedne države – sat učenja novih nastavnih sadržaja	337
Susjedne države – sat vježbanja i ponavljanja	339
Republika Hrvatska – dio Europske unije – sat učenja novih nastavnih sadržaja	341
Zagreb – glavni grad Republike Hrvatske – sat učenja novih nastavnih sadržaja	343
Zagreb – glavni grad RH – sat učenja novih nastavnih sadržaja	347
Hrvatska baština – sat učenja novih nastavnih sadržaja	349
Hrvatska baština – sat vježbanja i ponavljanja	353
Tragom prirodne baštine – sat učenja novih nastavnih sadržaja	355
Tragom prirodne baštine – sat vježbanja i ponavljanja	357
Republika Hrvatska – sat vježbanja i ponavljanja	359
Republika Hrvatska – sat provjere znanja	361
Dolazak Hrvata – sat učenja novih nastavnih sadržaja	363
Prvi hrvatski vladari – sat učenja novih nastavnih sadržaja	365
Dolazak Hrvata, prvi hrvatski vladari – sat vježbanja i ponavljanja	367
Obrana domovine – sat učenja novih nastavnih sadržaja	369
Obrana domovine – sat vježbanja i ponavljanja	371
Samostalna Hrvatska – sat učenja novih nastavnih sadržaja	373
Samostalna Hrvatska – sat vježbanja i ponavljanja	377
Hrvatski sportski trag – sat učenja novih nastavnih sadržaja	379
Prošlost Republike Hrvatske – sat vježbanja i ponavljanja	381
Prošlost Republike Hrvatske – sat provjere znanja	383
Moje tijelo – sat učenja novih nastavnih sadržaja	385
Moje tijelo – sat vježbanja i ponavljanja	387
Mijenjam se – sat učenja novih nastavnih sadržaja	389
Briga za zdravlje – sat učenja novih nastavnih sadržaja	391
Mijenjam se, briga za zdravlje – sat vježbanja i ponavljanja	393
Moje tijelo i zdravlje – sat vježbanja i ponavljanja	395
Moje tijelo i zdravlje – sat provjere znanja	397
Životne zajednice i hrana – sat učenja novih nastavnih sadržaja	399
Životne zajednice i hrana – sat vježbanja i ponavljanja	401
Travnjak – sat učenja novih nastavnih sadržaja	403
Travnjak – sat vježbanja i ponavljanja	405
Travnjak – sat vježbanja i ponavljanja	407
Šuma – sat učenja novih nastavnih sadržaja	409
Šuma – sat vježbanja i ponavljanja	411
Šuma – sat vježbanja i ponavljanja	413
Kopnene vode – sat učenja novih nastavnih sadržaja	415
Kopnene vode – sat vježbanja i ponavljanja	417
Kopnene vode – sat vježbanja i ponavljanja	419
More – sat učenja novih nastavnih sadržaja	421
More – sat vježbanja i ponavljanja	423
More – sat vježbanja i ponavljanja	425
Životne zajednice – sat vježbanja i ponavljanja	427
Životne zajednice – sat vježbanja i ponavljanja	429
Životne zajednice – sat provjere znanja	431
Moji tragovi – sat učenja novih nastavnih sadržaja	433
Čovjek i priroda – sat učenja novih nastavnih sadržaja	435
Čovjek, priroda i energija – sat učenja novih nastavnih sadržaja	437
Čovjek, priroda i energija – sat vježbanja i ponavljanja	439
Gospodarenje otpadom – sat učenja novih nastavnih sadržaja	441
Gospodarenje otpadom – sat vježbanja i ponavljanja	443
Što smo učili iz Prirode i društva u 4. razredu – sat vježbanja i ponavljanja	445

Poštovana učiteljice, poštovani učitelju,

drago nam je što ste se odlučili koristiti radnim udžbenikom **POGLED U SVIJET 4 TRAGOM PRIRODE I DRUŠTVA**. Vjerujemo da ćete sa svojim učenicima uživati otkrivajući i poučavajući zajedno s nama prirodu i društvo.

Radni se udžbenik sastoji od **dva dijela, geografske karte Republike Hrvatske**, a prate ih **ispiti znanja, pripreme** za svaki nastavni sat, prijedlog **godišnjega i izvedbenoga plana rada, nastavni listići** za provjeru znanja te brojni nastavni listići i **materijali** za ponavljanje i uvježbavanje sadržaja.

Prvi put u udžbeničkoj literaturi možete pronaći osmišljene zadatke za **domaću zadaću**. Njih ćete prepoznati po maloj slici djevojčice ili dječaka u iscrtkanome okviru.

1. Pročitaj rečenice.

Dječaci iz razreda svakodnevno Marka vrijedaju na društvenoj mreži. On se sve manje druži.

Djevojčice ne primaju Luciju u svoje društvo. Govore joj da nije in jer se oblači staromodno.

Poštujte li se u navedenim primjerima dječja prava? Objasni služeći se pojmovima *sloboda, dostojanstvo, solidarnost, ravnopravnost*.

2. Poveži rečenice.

Solidarnost na djelu.		Sloboda izbora.
Prikupljanje hrane za siromašne obitelji.	Odabir izvanškolske aktivnosti.	Pohađanje škole.

Koju rečenicu nisi povezala/povezao? Zbog čega?

Sastavi tjedni plan svojih aktivnosti. Možeš ga izraditi na papiru ili digitalno na mobitelu ili računalu.

U plan možeš upisati planirane vlastite aktivnosti (igra, čitanje...), kućanske poslove i obveze, školske obveze (učenje, pisanje domaće zadaće), obveze prema izvanškolskim aktivnostima (sportski klubovi, glazbene škole...) za cijeli tjedan.

TJEDNI PLANER

	ponedjeljak	utorak	srijeda	četvrtak	petak	subota	nedjelja

GLAVNI ZADATCI

BILJEŠKE

Koliko puta tjedno imaš neku slobodnu aktivnost nakon škole? Jesi li odredila/odredio redovito vrijeme učenja? Imaš li svaki dan neku obvezu kod kuće? Koje si vlastite aktivnosti isplanirala/isplanirao?

Procijeni imaš li dovoljno slobodnoga vremena.

Na što trošiš manje vremena? Na što trošiš više vremena?

Odluči trebaš li što mijenjati u svojim dnevnim navikama.

Sigurni smo da će vam biti velika pomoć u svakodnevnome radu.

Uz tiskani udžbenički komplet detaljno su razrađeni i **digitalni obrazovni sadržaji** (DOS) koji omogućuju uspješnu nadogradnju tiskanomu materijalu. Možete ih pronaći na stranici www.profil-klett.hr ili www.izzi.hr.

RADNI UDŽBENIK *POGLED U SVIJET 4 TRAGOM PRIRODE I DRUŠTVA*

U četvrti su razred učenici već stigli sa stečenim osnovnim znanjem čitanja geografske karte. Tijekom četvrtoga razreda naučit će više i bolje uz novu veliku geografsku kartu koja je umetnuta u korice njihovih udžbenika.

Učenicima su još uvijek potrebni brojni slikovni prilozi (ilustracije, grafički prikazi i fotografije) kao motivacija, kao prenositelj poruke, odnosno sadržaja, kao poveznica sa svijetom u kojemu živimo, kao sredstvo usustavljanja sadržaja i kao poticaj za nastavak istraživanja svijeta oko nas.

KVALITETNE FOTOGRAFIJE POMOĆI ĆE UČENICIMA DA LAKŠE ZAKLJUČUJU O PRIRODI I ŽIVIM BIĆIMA.

GRAFIČKI PRIKAZI, TABLICE I POKUSI OPLEMENJUJU UDŽBENIK I ČINE GA ZANIMLJIVIM I PRIMAMLJIVIM UČENICIMA.

2. Spoji živo biće sa životnim prostorom koji mu odgovara.

dupin	šaran	jela	krtica	šišmiš
planina	špilja	jezero	more	rahlo tlo

3. Čovjek je jedino biće koje može svojim djelovanjem nadoknaditi nedostatak nekoga životnog uvjeta. Mnoge životinje žive u zoološkom vrtu. Da bi mogle živjeti, ljudi im moraju osigurati životne uvjete koji su im potrebni. Primjerice, za držanje guštera potrebno je urediti posebne nastambe, terarije.

Koje životne uvjete gušterima pružaju lampa u prvome i posuda u drugome terariju?

Koje još životne uvjete uočavaš u terarijima na fotografijama?

Mnogi se gušteri hrane kukcima. U koju skupinu organizama ubrajamo životinje koje jedu druge životinje?

Znaš li da se gušteri izlegu iz jaja? Vrlo su zanimljive životinje. Posebna je zanimljivost povezana s njihovim repom. Kad neka životinja napadne guštera, on će odbaciti svoj rep. No njegov će rep opet zrasti. Iako je to za guštere vrlo strašno, kad se nađu u opasnosti, oni će učiniti sve da sačuvaju svoj život.

1. Izvedi pokus. U četiri posude sa zemljom posij ili posadi nekoliko sjemena graha, pšenice ili neku drugu biljku.

- Jednu posudu stavi blizu prozora i redovito je zalievaj.
- Drugu posudu stavi pokraj prve i zalievaj, ali je prekrij kutijom tako da u nju ne prodire svjetlost.
- Treću posudu stavi pokraj njih, ali je nemoj zalievati.
- Četvrtu posudu stavi u hladnjak i zalievaj redovito.
- U petu posudu stavi sjemenke bez zemlje i nemoj ih zalievati.

Promatraj što se događa i bilježi svoja opažanja. Upiši koji životni uvjeti nedostaju biljkama u 2., 3., 4. i 5. posudi.

	1. posuda	2. posuda	3. posuda	4. posuda	5. posuda
omogućeni životni uvjeti	tlo, voda, zrak, svjetlost, toplina	tlo, voda, zrak, toplina	tlo, zrak, svjetlost, toplina	tlo, voda, zrak	zrak, svjetlost, toplina
uskraćeni životni uvjet				svjetlost, toplina	
dan kad je sjeme niknulo					
visina biljke 10. dan					
visina biljke 20. dan					

U bilježnicu bilježi podatke o pokusu: potreban pribor, pretpostavke o tome kako će životni uvjeti kojima je sjeme izloženo utjecati na nicanje i rast biljke, nacrtaj izgled biljaka u dane mjerenja, zapiši opažanja te na kraju napiši svoj zaključak o provedenom pokusu. Osmisli i napravi prezentaciju provedenoga pokusa.

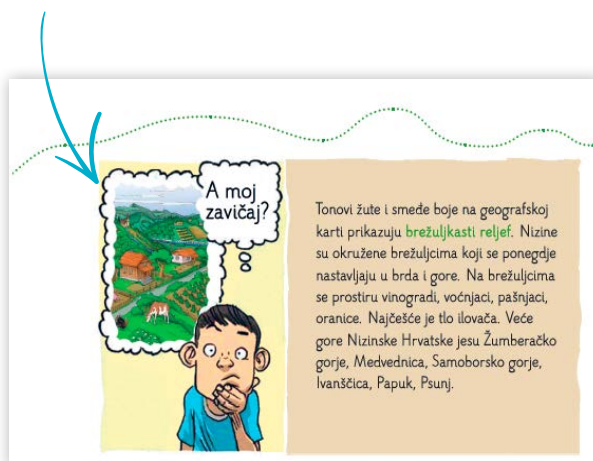
Slikovni prikazi olakšavaju učenicima razumijevanje apstraktnih zbivanja i procesa u prirodi. S pomoću različitih simboličkih, detaljnih i jasnih ilustracija lakše će upoznati i razumjeti složeni svijet prirode oko sebe.

Uvod je u nastavni sadržaj raznovrstan: ilustracija, strip, fotografija, enigmatski zadatak tematski povezan sa sadržajem nastavne jedinice i djetetovom svakodnevicom. Humor je često prisutan i usmjeren k postizanju ugodne i vedre atmosfere za vrijeme učenja. Povezivanje sadržaja s djetetovom svakodnevicom upućuje na svrsishodnost učenja. Uz uvodnu motivacijsku aktivnost nalaze se pitanja koja još preciznije usmjeravaju njegovu pozornost na sadržaj koji slijedi.

DUHOVITI STRIPOVI POMAŽU U PROMIŠLJANJU I UČENJU.

NA METODIČKI UTEMELJEN NAČIN DJECA SU OD RAZLIČITIH ZAVIČAJA U KOJIMA ŽIVE DOŠLA DO SPOZNAJE DA NJIHOVI ZAVIČAJI PRIPADAJU RAZLIČITIM PRIRODNIH CJELINAMA REPUBLIKE HRVATSKE.

Radni udžbenik naglašava i ostvaruje sva odgojno-obrazovna očekivanja međupredmetnih tema – potiče djecu na razmišljanje o ljudskim pravima, razvija empatiju i motivira na razmišljanje o svakodnevnim situacijama u kontekstu prava djece.

UKLJUČILI SMO I NAGLASILI RAVNOPRAVNOST, EMPATIJU, PRIJATELJSTVO I MEĐUSOBNO POMAGANJE.

MOJA DOMOVINA

Zovem se Jana. Živim u Duvraru. Tu sam se i rodila. Pokušam dobiti osennu školu. Moji predci doselili su se prije mnogo godina iz Češke.

Zovem se Mustafa. Živim u Karlovcu. U Hrvatsku sam došao iz Srbije. Hrvatska je sark moja nova domovina.

Zovem se Feri Hung. Roden sam u Zagrebu. Moji roditelji doselili su se iz Kine.

Zovem se Lucija. Živim u Trogiru. Moja obitelj otisnec živi u Dalmaciji.

Što je zajedničko djeci s fotografija? Po čemu se razlikuju? Gdje je njihova domovina?

Domovina dolazi od riječi dom. Domovina je zemlja kojoj pripadamo po svojim pravima, u njoj smo rođeni i u njoj živimo, prema njoj osjećamo ljubav, odušnost i pripadnost.

Republika Hrvatska domovina je Hrvata i ostalih naroda koji u njoj žive. Na području Republike Hrvatske žive više različitih **naroda**.

Najbrojniji (većinski) narod u RH jesu Hrvati. Osim njih, u Hrvatskoj žive pripadnici drugih naroda. Njih ima manje, stoga ih zovemo **nacionalne manjine**. To su Srbi, Bošnjaci, Talijani, Mađari, Slovaci, Sloveni, Makedonci, Albanci, Romi. **Ustav** RH omogućuje ravnopravnost svim nacionalnim manjinama u Republici Hrvatskoj.

Većina stanovnika u RH pripada katoličkoj vjeri. Manji je dio pravoslavne, islamske i židovske vjere. U Hrvatskoj se nalaze okupljajšta vjerska svih vjera.

Službeni jezik u Republici Hrvatskoj **hrvatski jezik**, a službeno je pismo **latinica**.

grafički prikaz naroda i nacionalnih manjina u Hrvatskoj

- Što je domovina?
- Što ti se najviše sviđa u tvojoj domovini?
- Što osjećaš prema svojoj domovini?
- Po kojemu je narodu Hrvatska dobila ime?

Pripadnici nacionalnih manjina njeguju svoju kulturu i narodne običaje te imaju pravo na obrazovanje na svome jeziku i pismu. Češka beseda društvo je koje okuplja pripadnike češke manjine koji žive u Hrvatskoj. Beseda njeguje češki jezik, pismo i običaje.

Vise od 450 godina u Austriji, Slovačkoj i Mađarskoj živi nacionalna manjina gradščanski Hrvati. Oni čuvaju svoju hrvatsku kulturu i njeguju narodne običaje, osobito tamburašku glazbu i narodne plesove.

- Istrali u koje su se zemlje tijekom prošlosti seljavali Hrvati.
- Istrali žive li u tvome zavičaju pripadnici nacionalnih manjina i na koji način njeguju svoju kulturu i običaje.

Mnogi ljudi širom svijeta moraju napustiti svoje domove i pronaći novu domovinu. Najčešće su razlozi ratovi, siromaštvo, prirodne katastrofe.

POJMOVNIK.
nacionalna manjina – dio naroda koji ne živi u svojoj, već u drugoj državi
narod – ljudi koji žive na istome području i poveznici su pojezičtu, jezikom, vjerom i kulturom.

Učenje novih nastavnih sadržaja ostvaruje se slikom i/ili tekстом. Bitni sadržaji napisani su na jednome mjestu te ih je lako uočiti. Pojmovi koje učenici trebaju posebno upamtiti istaknuti su posebnom bojom. Time je olakšano čitanje i uočavanje bitnoga, čime se djeci olakšava učenje.

FOTOGRAFIJA KAO POTICAJ

ŽIVOTNE ZAJEDNICE I HRANA

polarna lisica

crvena lisica

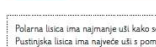
pustinjska lisica

Usporedi lisice na fotografijama. Opisi prostor u kojemu žive. U kakvoj je vezi boja njihova krzna s prostorom u kojemu se nalaze? Prema nazivu i slici zaključi u kakvim vremenskim uvjetima one žive. Promisli, zaključi i objasni zašto polarna lisica ima najmanje uši, a pustinjska najveće.

Živa bića koja žive na nekomu prostoru ovise i prilagođavaju se tom prostoru: prirodnim oblicima (reljefu), podneblju. Ona su međusobno povezana i čine životnu zajednicu. Život svakoga živog bića ovisi o životnim uvjetima kao i o drugim živim bićima koja žive u tome prostoru.

Unutar jedne životne zajednice živa su bića povezana hranidbenim odnosima. Biljke i alge proizvode kisik i hranu s pomoću Sunčeve energije. Biljožderi se hrane biljkama. Mesožderi se hrane biljožderima i drugim mesožderima. Gljive i neka druga živa bića razgrađuju uginula bića na jednostavne tvari. Biljke mogu ponovno upotrijebiti tako razgrađene tvari. Tako tvari kruže u prirodi.

Zašto je hrana bitna? Živim bićima potrebne su tvari i energija za rast i razvoj, kretanje i ostale radnje. Energija je živim bićima potrebna i u vrijeme odmora i sna: za kucanje srca, disanje te rad ostalih organa. Biljke se koriste Sunčevom energijom. Životinje dobivaju potrebne tvari i energiju iz hrane. Dio energije iskoriste za svoje životne potrebe, a dio pohrane kao masno tkivo. Dio energije ispušte kao toplinu. Tako se energija mijenja i protječe kroz prirodu. S pomoću ilustracije opisi protok energije od Sunca do lisice.

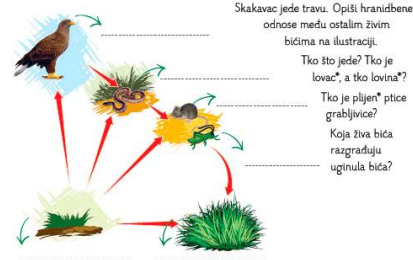

Polarna lisica ima najmanje uši kako se one ne bi smrznule u hladnim uvjetima u kojima živi. Pustinjska lisica ima najveće uši s pomoću kojih lakše guši toplinu u vrućemu podneblju.

BROJNI SLIKOVNI PRIKAZI

Hranidbene odnose među živim bićima možemo prikazati hranidbenim lancem. Iz hranidbenoga lanca vidimo čime se hrani koje živo biće.

1. Na odgovarajuća mjesta pokraj hranidbenoga lanca upiši nazive: gljive, skakavac, miš, ptica grabljivica, zmija, trava.

Skakavac jede travu. Opisi hranidbene odnose među ostalim živim bićima na ilustraciji.

Tko što jede? Tko je lovac*, a tko lovina*?

Tko je plijen* ptice grabljivice?

Koja živa bića razgrađuju uginula bića?

2. Zaokruži nazive životnih zajednica koje uočavaš u svome mjestu stanovanja i oko njega.

potok šuma park livada jezero močvara more

3. Priseti se biljaka i životinja u svome zavičaju. Napiši jedan primjer hranidbenoga lanca, primjerice: lastavica → leptir → cvijet.

mesožder → biljožder → biljka

*lovac – onaj koji lovi životinje

*lovina – ono što se ulovi, ulov

*plijen – ono što ulovi životinja, npr. za hranu

SADRŽAJ S ISTAKNUTIM POJMOVIMA

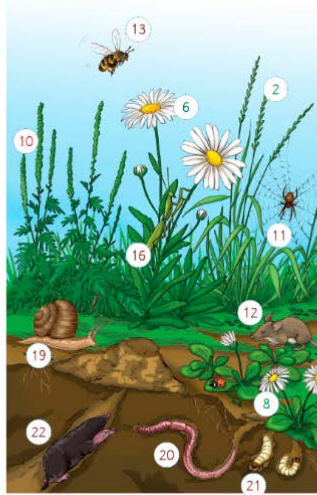
ZADATCI ZA UČENJE I VJEŽBANJE

Ilustracije koje prikazuju prirodu i bića koja u njoj žive vrlo su stvarne i detaljne, što olakšava učenje i prepoznavanje raznolikih biljaka i životinja.

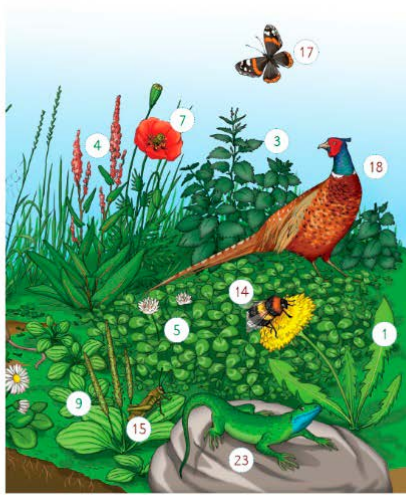
UZ BROJNE FOTOGRAFIJE, ILUSTRACIJE ŽIVOTNIH ZAJEDNICA POMOĆI ĆE U UČENJU I PAMĆENJU.

3. Prouči ilustraciju i imenuj najčešće biljke i životinje travnjaka. Stavši kvadratić pored naziva onih bića koje si vidjela/vidio na travnjaku.

1. maslačak
2. perika
3. leptir
4. kvasica
5. rjaba
6. vrančica
7. miš
8. trnastica
9. trputac
10. anđeoski
11. pauk
12. miš
13. jela
14. hummer
15. skakavac
16. bogomoljka
17. leptir
18. fazan
19. puč
20. gvozdica
21. lisnata krmila
22. krtica
23. gušter

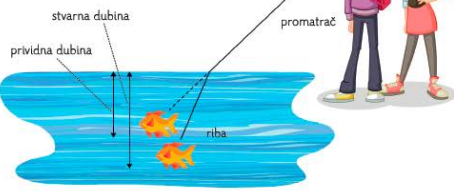
Ove biljke i životinje možeš vidjeti na travnjacima naše domovine.

Kurikulum predviđa učenje istraživanjem. Zato u udžbeniku na postupan, jednostavan i djeci blizak način nudimo istraživačke zadatke. U nekoliko koraka i na primjeru koji se može ostvariti u školi i kod kuće prikazujemo postupak istraživanja. Pažljivo osmišljeni i svima dostupni primjeri i prijedlozi istraživanja učinit će učenje pravim zadovoljstvom.

PREDLOŽENI PRIMJERI OSMIŠLJENI SU ZA RAD U UČIONICI ILI KOD KUĆE.

Kad svjetlost prolazi kroz vodu mijenja smjer, kažemo da se lomi. Udaljenost predmeta u vodi teško je točno procijeniti zbog loma svjetlosti kroz vodu. Zato je lako krivo procijeniti dubinu vode. Kad boravimo u vodi i uz vodu, moramo biti oprezni.

3. Izvedi pokus.

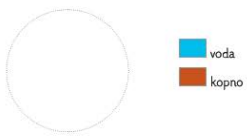
U prozirnu posudu punu vode ubaci novčić. Pogledaj sa strane na kojoj se dubini nalazi novčić. Obilježi mjesto prstom pokraj čaše. Pogledaj novčić odozgo. Možeš li odozgo procijeniti pravu dubinu na kojoj se nalazi novčić? Izvedi pokus s posudama različitih dubina.

Napiši opažanja.

Procijeni u centimetrima razliku između stvarne dubine na kojoj se nalazi novčić i prividne dubine na kojoj vidiš novčić.

UČENICI ZAPISUJU
ZAKLJUČKE
ISTRAŽIVANJA.

DOMAĆA ZADAĆA BIT ĆE ZANIMLJIVA I BOGATA GRAFIČKIM PRIKAZIMA.

1. Dopuni rečenice riječima:
vode, tekućina, vodena para, boje, led, mirisa, posude.
- Voda se u prirodi nalazi kao _____, kao _____
i kao _____. Voda je tekućina bez _____
okusa i _____. Voda poprima oblik _____ u
kojoj se nalazi. Živa bića ne mogu živjeti bez _____.
2. Grafičkom prikaži količinu vode i kopna na Zemlji. Plavom bojom označi vodu, a smeđom bojom označi kopno.
-
3. Dopuni rečenice.
- Temperatura od 100 °C je _____ vode. Pri toj temperaturi
voda vrije i prelazi u _____. Na temperaturi od _____ °C
voda prelazi u čvrsto stanje - _____. Tu temperaturu nazivamo
_____ vode.
4. Izvedi jedan pokus o promjenama stanja vode, o njezinu zagrijavanju i hlađenju. Odlučiš li se za zagrijavanje vode, trebat ćeš pomoć odrasle osobe zbog opasnosti od kipuće vode.
- U bilježnicu zabilježi sve etape provedenog pokusa (potreban pribor, pitanje ili problem (što istražujem), pretpostavka (što mislim da će se dogoditi), postupak (što radim), opažanje (što vidim), zaključak (što sam na temelju pokusa doznao/doznao o vodi)).
-

ZADATCI SU RAZNOLIKI I POTIČU
NA ISTRAŽIVANJE, UČENJE I
ZAKLJUČIVANJE.

Radni udžbenik obiluje zadacima. U dva dijela radnoga udžbenika dovoljno je zadataka za cijelu nastavnu godinu. Zadatci su raznovrsni i obiluju pomno osmišljenim grafikonima, tablicama, geografskim kartama i maštovitim pitanjima.

ZADATCI S TABLICAMA

2. U Gorskoj Hrvatskoj samo je šest gradova: 1. Čabar, 2. Delnice, 3. Gospić, 4. Ogulin, 5. Otočac, 6. Vrbovsko.

Potraži ih na geografskoj karti i odredi u kojemu su se zavičajnome području smjestili.

LIKA	GORSKI KOTAR

Označi na karti šest gradova Gorske Hrvatske.

UZ VELIKU GEOGRAFSKU KARTU, MNOGO JE ZADATAKA S MALIM GEOGRAFSKIM KARTAMA U KOJE UČENICI UPISUJU PODATKE.

ČITANJE I RAZUMIJEVANJE PODATAKA IZ GRAFIKONA

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine gradovi Gorske Hrvatske imali su ovaj broj stanovnika: Čabar 3 498, Delnice 5 952, Gospić 12 745, Ogulin 13 915, Otočac 9 238, Vrbovsko 4 578.

Ispod svake boje na grafikonu napiši grad koji je njome prikazan.

Grad	Broj stanovnika
Čabar	3 498
Delnice	5 952
Gospić	12 745
Ogulin	13 915
Otočac	9 238
Vrbovsko	4 578

Najveći broj stanovnika u Gorskoj Hrvatskoj ima grad _____.

Najmanji broj stanovnika u Gorskoj Hrvatskoj ima grad _____.

Izračunaj razliku u broju stanovnika između najvećega i najmanjega grada Gorske Hrvatske.

3. Dopuni rečenice.

Gorska Hrvatska prometno povezuje _____ i _____.

_____ Hrvatsku. Na putu iz Delnice prema Vrbovskom nalazi se mjesto _____. Prometnica kojom možeš putovati iz Gospića prema Otočcu je _____.

Pronađi na geografskoj karti grad Ogulin. Kreni iz Ogulina prema Senju. Kroz koja mjesta prolaziš? _____.

Kuju planinu prelaziš na svome putovanju? _____.

RAZNOVRSNSI ZADATCI PRIPREMIT ĆE UČENIKE ZA PROVJERU ZNANJA.

U četvrtom se razredu učenici susreću s prošlošću Republike Hrvatske. Učenje ovih sadržaja olakšavaju brojni stripovi i legende iz prošlosti. Tako apstraktna prošlost postaje pričom koju djeca rado čitaju i slušaju.

STRIPOVI ZA UČENJE NOVIH SADRŽAJA

PRVI HRVATSKI VLADARI

HOĆU LI I JA BITI KRALJ KAD ODRASTEM?

NARAVNO, TI SI MOJ NASLJEDNIK, MOJ NAJSTARIJI SIN.

ŽELIM OJAČATI HRVATSKU KAO MOJ PREDAK TONISLAV - KNEZ KOJI JE POSTAO PRVI KRALJ.

PETRE, JESLI DOVRŠIO ZADACI? STIŽE UČITELJ MAČEVANJA.

Zašto će dječak kad odraste postati kralj?

PRIMJER LEGENDE O DOGAĐAJU IZ HRVATSKE PROŠLOSTI

Prema legendi Zvonimir je bio kralj koji je zle progonio, a dobrima pomagao. U njegovo vrijeme Hrvatska je bila bogata zemlja u kojoj se dobro živjelo. Car i papa zamolili su ga da okupi svoje vitezove i hrabre ljude kako bi pomogao osloboditi kršćanska mjesta u blizini Knina. Zvonimir ih je okupio i pročitao im carevo i papino pismo, no oni su odbili poslušnost svomu kralju i ubili ga. Prema legendi kralj Zvonimir je ranjen i ležeći u krvi, prokleo je hrvatski narod i rekao: „Dabogda više nikad ne imali kralja svoje krvi!“

Nakon njegove smrti Hrvatska je ušla u razdoblje nestabilnih političkih prilika jer ga nije imao tko naslijediti.

Ishodi u dokumentu Kurikulum nastavnog predmeta Priroda i društvo za osnovne škole u Republici Hrvatskoj navedeni su po domenama za svaki razred. U nastavu donosimo ishode za četvrti razred osnovne škole (NN 7/2019.)

A. Organiziranost svijeta oko nas		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.	Istražuje organiziranost biljaka i životinja na primjeru životne zajednice. Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. Istražuje ljudsko tijelo kao cjelinu i dovodi u vezu zajedničku ulogu pojedinih dijelova tijela (organi i organski sustavi).	Objašnjava organiziranost ljudskoga tijela i životnih zajednica.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Objašnjava povezanost staništa i biljnoga i životinjskoga svijeta te organiziranost životnih zajednica s obzirom na životne uvjete koji u njima vladaju. Na prikazu ljudskoga tijela (crtež, model, aplikacija i sl.) objašnjava međusobnu povezanost svih sustava organa. Razumije da je svaki organ važan za djelovanje cijeloga organizma te da je ljudsko tijelo cjelina o kojoj se trebamo brinuti. Vitalni organi skriveni su u unutrašnjosti tijela kako se ne bi mogli lako oštetiti (mozak je skriven u lubanji, srce i pluća u prsnome košu, iza rebara...). Napomena: Učenik imenuje dijelove ljudskoga organizma (organe, sustavi organa), služi se pojmovima, ali nije potrebna reprodukcija definicija niti njihovo provjeravanje.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Životnu zajednicu istražuje tijekom izvanučioničke nastave. Promatra stanište (izvanučionička nastava) te proučava biljni i životinjski svijet koji obitava na njemu (šuma, travnjak, rijeka, jezero, more, bara, močvara i sl.).		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
PID OŠ A.4.2. Učenik obrazlaže i prikazuje vremenski slijed događaja te organizira svoje vrijeme.	Objašnjava važnost organizacije vremena na vlastitim primjerima. Oblikuje i organizira svoje vrijeme, planira svoje slobodno vrijeme (predviđa potrebno vrijeme za pisanje domaće zadaće i vrijeme za igru).	Opisuje vremenski slijed događaja i planira svoje vrijeme i aktivnosti.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učitelj potiče učenika na svrsishodno planiranje i korištenje slobodnoga vremena te na samovrednovanje svoga planiranja i mijenjanja ako se pokaže neučinkovitim. Odabire tehnike organizacije svoga vremena: vremensku crtu, raspored obveza, kalendar, podsjetnik i sl.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Prati i zapisuje aktivnosti tijekom tjedna, uspoređuje trajanje pojedinih aktivnosti (učenje, korištenje računalom, igra, čitanje i sl.), predstavlja ih i prikazuje na različite načine. Koristi se vremenskom crtom ili lentom vremena u planiranju istraživanja, prezentaciji događaja, planiranju projekata, planiranju učenja i slobodnoga vremena i sl.		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.	Opisuje organiziranost Republike Hrvatske (predsjednik Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske, Hrvatski sabor) i istražuje njezine nacionalne simbole. Čita geografsku kartu Republike Hrvatske pomoću tumača znakova, pokazuje na njemu reljefne oblike, mjesta, državne granice, navodi susjedne zemlje i sl.	Uz pomoć opisuje organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Na geografskoj karti Republike Hrvatske pokazuje državne granice te imenuje države s kojima Republika Hrvatska graniči (Slovenija, Mađarska, Srbija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora). Napomena: Učenik u neposrednome okružju ili čitajući geografsku kartu prepoznaje i razlikuje reljefne oblike: nizine, uzvisine, vode, otok, poluotok, obalu i dr. te ih pokazuje na karti. Nije potrebna reprodukcija i provjeravanje definicije pojma reljef.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Pronalazi povijesne činjenice i zanimljivosti o državnoj zastavi, grbu, himni i novcu Republike Hrvatske. Prikazuje crtežom nacionalne simbole.		
B. Promjene i odnosi		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.	Opisuje svoj rast i razvoj i uočava promjene na sebi. Odgovorno se ponaša prema sebi, drugima, svome zdravlju i zdravlju drugih. Zna komu se i kako obratiti ako je zabrinut zbog neprimjerenih sadržaja ili ponašanja u digitalnome okružju. Objašnjava primjereno postupanje prema javnoj i privatnoj imovini. Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta.	Predlaže načine odgovornoga i predviđa posljedice neodgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Uočava osobni rast i razvoj, promjene u pubertetu (u suradnji s liječnikom školske medicine). Uočava važnost brige za ljudsko zdravlje, prevencije nasilja, okružja za očuvanje tjelesnoga, ali i mentalnoga zdravlja (podrška obitelji, podrška osobama s invaliditetom, međugeneracijska pomoć, pomoć prijatelja), čuvanja od ozljeda... Razlikuje učestale bolesti učenika (npr. akutne bolesti, zarazne bolesti, nametnike kao uzročnike bolesti) i osnovne mjere zaštite. Objašnjava pozitivan i negativan utjecaj zvuka (npr. uspavanka, buka) i svjetlosti (npr. Sunce, laser, zaslon) na zdravlje. Opisuje ugrožavajuće situacije i ponašanja koja ne treba trpjeti. Prepoznaje različite oblike zlostavljanja i svjesno i aktivno sudjeluje u njihovu sprečavanju (tjelesno, psihičko, vršnjačko, elektroničko, govor mržnje i sl.). Napomena: Nije potrebno definirati vrste nasilja, već samo prepoznati moguće ugrožavajuće situacije i znati postupiti u rizičnim situacijama. Pokazuje odgovoran odnos prema prirodi: ponovno upotrebljava, razvrstava otpad, prepoznaje važnost vode, zraka i tla, brine se o biljkama i životinjama. Napomena: O pubertetu se razgovara na način da učenik razumije da se rastom i razvojem mijenja tijelo, ali i ponašanje. Više o promjenama i osobnoj čistoći tijela ostvaruje se u suradnji s timom školske medicine.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Istražuje širenje zvuka kroz zrak, zidove, vrata od različitih materijala. Razgovara o ovisnostima (droga, nikotin, alkohol, tehnologija). Prepoznaje opasnosti od invazivnih stranih vrsta koje ugrožavaju postojeće životne zajednice.

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.	Istražuje životne uvjete (zrak, tlo, voda, svjetlost, toplina). Opisuje na primjerima utjecaj životnih uvjeta na organizme. Opisuje životne cikluse u prirodi (na primjeru biljke cvjetnjače) i kruženje vode u prirodi. Opisuje životnu zajednicu (organizme koji žive na istome staništu) na primjeru iz neposrednoga okoliša i uspoređuje sa zajednicom iz drugoga područja. Povezuje različitost vremenskih uvjeta s raznolikošću biljnoga i životinjskoga svijeta. Na primjerima opisuje prilagodbe biljaka i životinja na različite uvjete života.	Opisuje životne uvjete i njihov utjecaj na životne zajednice u zavičaju, povezuje raznolikost životnih zajednica s vremenskim i drugim životnim uvjetima, prikazuje i opisuje cikluse u prirodi.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Na primjeru uzgoja jedne biljke, npr. pšenice ili graha učenik istražuje na koji način različiti životni uvjeti djeluju na njezin razvoj (višak ili manjak vode, topline i sl.). Zamišlja svijet bez jednoga životnog uvjeta. Učenik će uočiti kako su biljke oblikom i bojom prilagođene oprašivanju (npr. rese za oprašivanje vjetrom, cvjetovi različitih boja i mirisa za oprašivanje kukcima). Objašnjava hranidbene odnose unutar životne zajednice. Uspoređuje različite životne zajednice koje može istražiti i organizme koji su s njima povezane.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Tijekom istraživanja vode valja istaknuti opasnosti od prividne dubine vode (pokusom ili u neposrednome okolišu). U svakome pokusu valja povezati rezultate i zaključke sa svakodnevnim iskustvima učenika. Istražuje različite vrste tla pokusima, npr. izrađuje pročišćivač vode koristeći se različitim vrstama tla. Povezuje to s organiziranošću – veličine čestica tla i sl. Na primjeru biljke koju uzgaja može uočiti životni ciklus biljke od sjemenke do ploda. Na primjeru izabrane zajednice iz okoliša opisuje životne uvjete i organizme koji u njoj žive. Različite životne zajednice mogu se istražiti terenskom nastavom ili nastavom u prirodi.		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.	Prikuplja informacije i istražuje o odnosima prirodnih i društvenih pojava. Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena (vrijeme doseljenja Hrvata, najznačajniji vladari – Tomislav, Krešimir, Zvonimir, Bašćanska ploča, početak Domovinskoga rata, osamostaljenje Republike Hrvatske, ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju). Objašnjava utjecaj istraženih događaja, osoba i promjena na sadašnji život čovjeka. Uspoređuje, na istraženim primjerima, odnose i promjene u prošlosti, sadašnjosti u zavičaju i/ili Republici Hrvatskoj i predviđa moguće odnose i promjene u budućnosti.	Koristeći se različitim izvorima informacija, objašnjava promjene i odnose prirodnih i društvenih pojava u vremenu i njihov utjecaj na sadašnjost te ih prikazuje.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik prikuplja iz različitih izvora podatke o značajnim povijesnim osobama i događajima (odlazi u knjižnicu, muzej, obilazi mjesto i istražuje, istražuje podatke o osobama npr. na novčanicama, podrijetlo imena učenika, ulica, škole i sl.). Bitno je razumjeti da je hrvatska prošlost duga i bogata povijesnim događajima, da su ju obilježile mnoge značajne osobe po kojima su neki dobili ime, po kojima su imenovane pojedine ulice i trgovi, škole te da su imali važan utjecaj i na naš život. Bitno je krenuti od povijesnih sadržaja zavičaja i nadograditi ih povijesnim sadržajima koji su značajni u hrvatskoj povijesti. Treba povezati i na crti ili lenti vremena prikazati i značajne osobe koje se spominju u književnosti, znanosti ili drugim predmetima (npr. Ivana Brlić-Mažuranić, Nikola Tesla, Faust Vrančić i dr.). Napomena: Nije potrebno učenike opterećivati godinama i pamćenjem različitih imena i naziva. Bitno je shvatiti vremenski slijed s osnovnim podacima o osobama i događajima.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Pronalazi legende i zanimljive priče o događajima i povijesnim osobama. Uz pričanje priča i legendi na vremenskoj crti ili lenti vremena prikazati osobe i događaje iz prošlosti domovine koji su imali značajan utjecaj na zavičaj. Istražuje značajne kulturno-povijesne spomenike (npr. spomenici pod zaštitom UNESCO-a.).		

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.	Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja).	Čita i uz pomoć snalazi se na geografskoj karti te objašnjava međudodnos reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učenik opisuje reljefna obilježja Republike Hrvatske i uočava prometnu povezanost.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učenik može planirati zamišljeno putovanje različitim prometnim sredstvima pri čemu opisuje reljefna obilježja Republike Hrvatske, uočava prometnu povezanost, procjenjuje udaljenost, planira novčana sredstva za putovanje i sl. Učenici na taj način mogu sami planirati svoju nastavu u prirodi ili drugo putovanje.

C. Pojedinaac i društvo

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	Objašnjava ulogu nacionalnih simbola/obilježja. Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima. Objasna povezanost baštine s identitetom domovine te ulogu baštine za razvoj i očuvanje nacionalnoga identiteta. Objasna na primjerima načine zaštite i očuvanja prirodne, kulturne i povijesne baštine domovine.	Povezuje ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Prepoznatljivost su domovine grb, zastava, himna, novac, tradicija, običaji, parkovi prirode i nacionalni parkovi, kulturno-povijesne znamenitosti, posebnosti parkova prirode, nacionalnih parkova (zaštićena područja) i kulturno-povijesnih znamenitosti. Učenici zaključuju o značenju i obilježavanju državnih praznika, blagdana, značajnih dana i događaja. Napomena: Valja voditi brigu o prostornoj i društvenoj različitosti domovine s obzirom na različitost nacija i razvoja nacionalnoga identiteta.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Sudjelovanje u različitim projektima i posjete kulturno-povijesnim znamenitostima, zaštićenim područjima, glavnom gradu RH s naglaskom na prostornu i društvenu različitost domovine.

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.	Istražuje odnose i ravnotežu između prava i dužnosti, uzroke i posljedice postupaka. Raspravlja o važnosti jednakosti prava i slobode svakoga pojedinca uz poštivanje tuđih sloboda. Pokazuje solidarnost prema članovima zajednice. Raspravlja o pravima djece. Raspravlja o (ne)poštivanju ljudskih prava i prava djece. Uvažava različitosti i razvija osjećaj tolerancije. Predlaže načine rješavanja i sprečavanja nastanka problema. Odgovorno se ponaša prema zdravlju, okolišu i u primjeni IKT-a. Raspravlja o važnosti digitalnoga identiteta i utjecaja digitalnih tragova. Štiti svoje osobne podatke te poštuje tuđe vlasništvo i privatnost. Promišlja o prisutnosti demokratskih vrijednosti u zajednicama kojih je dio te promiče demokratske vrijednosti u svome okružju.	Opisuje uzročno-posljedične veze nepoštivanja pravila te važnost slobode pojedinca i društva.
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Uključuje se u radionice i projekte o pravima i dužnostima pojedinca i zajednice. Raspravlja o pravilima uporabe digitalnih sadržaja (dijeljenje, uporaba) prema primijenjenim oznakama i osvještava potrebu zaštite svoga intelektualnoga vlasništva.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Igra različite uloge u simuliranome (izmišljenom) sukobu. Provodi anketu o pravima djece/ ljudi u okolini.		
odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.	Opisuje povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarskim djelatnostima u Republici Hrvatskoj. Objašnjava ulogu i utjecaj prirodnoga i društvenoga okružja na gospodarstvo Republike Hrvatske. Prepoznaje važnost različitih zanimanja i djelatnosti i njihov utjecaj na gospodarstvo Republike Hrvatske. Objašnjava važnost poduzetnosti i inovativnosti za razvoj zajednice (i pojedinca) i uključuje se u aktivnosti koje ih promiču. Objašnjava i navodi primjere važnosti i vrijednosti rada za razvoj pojedinca i zajednice. Predlaže načine poboljšanja kvalitete života u zajednici.	Povezuje prirodno i društveno okružje s gospodarskim djelatnostima u Republici Hrvatskoj te prepoznaje važnost poduzetnosti i inovativnosti i vrijednosti rada.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Napomena: Gospodarstvo Republike Hrvatske spoznaje se istraživačkim pristupom i povezivanjem s gospodarstvom i djelatnostima ljudi zavičaja kako bi se izbjeglo navođenje i/ili reproduciranje činjenica te se o njemu promišlja u cjelini na način da učenik različitim postupcima istražuje odgovore na pitanja: Na koji su način povezane djelatnosti ljudi s prirodnim i društvenim okruženjem u različitim dijelovima Republike Hrvatske (na primjerima bliskim iskustvu učenika)? Po čemu se razlikuju pojedini dijelovi Hrvatske, a po čemu su slični u odnosu na naš zavičaj kad govorimo o gospodarstvu i djelatnostima ljudi? Zašto su pojedine djelatnosti karakteristične i razvijenije u nekim područjima Republike Hrvatske, npr. poljoprivreda, stočarstvo, ribarstvo i šumarstvo, industrija, energetika, brodogradnja, i zašto su neke djelatnosti neovisne o okružju, npr. građevinarstvo, proizvodno obrtništvo, trgovina, promet, ugostiteljstvo? O kojim se djelatnostima ljudi danas najviše razgovara? Koje su djelatnosti tražene, na koji se način osposobljavamo za buduća zanimanja? Hoće li zanimanja ljudi biti jednaka u budućnosti kao i danas? Kako ću ja jednoga dana doprinijeti gospodarstvu? Vidim li svoju ulogu u razvoju svoga mjesta/zavičaja? Učenik se uključuje u rad Vijeća učenika preko predstavnika razreda.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Istražiti i prema uvjetima uključiti se u male poduzetničke projekte (Startup) u razrednoj nastavi te sudjelovati u radu školske zadruge.

D. Energija

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	Opisuje na primjeru načine prijenosa, pretvorbe i povezanost energije u procesima rasta i razvoja živoga bića, u hranidbenim odnosima i kruženju vode u prirodi. Opisuje načine primjene energije koju hranom unosimo u svoj organizam. Opisuje da se zelene biljke koriste Sunčevom energijom pri čemu proizvode hranu i kisik. Navodi primjere hranidbenih odnosa organizama iz neposrednoga okoliša. Opisuje utjecaj različitih načina primjene energije na okoliš (primjeri zagađenja okoliša). Prepoznaje povezanost energije s promjenama stanja tvari i procesima. Opisuje utjecaj energije na život i rad ljudi i društva te istražuje kako se nekad živjelo s obzirom na izvore energije i povezuje to s važnim izumima tijekom povijesti.	Navodi primjer prijenosa, pretvorbe i povezanosti energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Različiti primjeri načina prijenosa (toplina prelazi s jednoga tijela na drugo), pretvorbe (mijenja oblik) i povezanost energije u procesima rasta i razvoja živoga bića, u hranidbenim odnosima i kruženju vode u prirodi.

Upotreba energije koju hranom unosimo u svoj organizam npr. za zagrijavanje tijela, učenje, tjelesne aktivnosti i sl. Primjeri su pohranjivanja energije: baterija, gomolj biljke, potkožno masno tkivo i sl. Prepoznaje i navodi povijesne primjere razvoja poznatih i bliskih izuma i njihovu važnost u razvoju tehnologije (npr. struja, telefon, žarulja...).

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Izrađuje strujni krug (primjer pretvorbe u svjetlosnu energiju). Izrađuje vjetrenjaču, brodic s jedrom i dr. (primjer pretvorbe energije vjetra u energiju gibanja). Mogu se koristiti računalne simulacije uz učiteljevu pomoć.

A.B.C.D. Istraživački pristup

odgojno-obrazovni ishodi	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
PID OŠ A.B.C.D.4.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate vlastitih istraživanja prirode, prirodnih i/ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.	Promatra i opisuje. Postavlja pitanja. Postavlja pretpostavke o očekivanim rezultatima. Planira istraživanje (na koji način doći do odgovora). Provodi jednostavna istraživanja i prikuplja podatke. Mjeri i očitava. Prikazuje i analizira podatke. Zaključuje. Provjerava i uočava pogreške. Uočava novi problem. Slijedi etape istraživačkoga pristupa.	Uz pomoć postavlja pitanja povezana s opaženim promjenama, koristi se opremom, mjeri, bilježi i opisuje rezultate te ih predstavlja.

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Ostvaruje se putem sadržaja svih ostalih koncepata.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učitelj samostalno odlučuje kada i na kojim će se primjerima ti ishodi ostvarivati u učenju i poučavanju. Tijekom učenja i poučavanja potrebno je što više primijeniti metode aktivnoga učenja u kojima učenik sudjeluje u promatranju i prikupljanju podataka te donošenju zaključaka (učenik istražuje, stvara i predstavlja). Učenik rezultate može prikazati crtežom, tablično, dijagramom ili ih ponekad samo opisati, a izvori podataka mogu biti i usmeni, npr. od roditelja ili drugih osoba. Istraživački pristup potrebno je integrirati u proces učenja i poučavanja svih koncepata na različite načine: od istraživanja u neposrednoj stvarnosti, izvođenja pokusa, promatranja, upotrebe simulacija do problemskih zadataka i drugih načina kako bi se poticalo aktivno, istraživačko i iskustveno učenje; IKT.

Odgojno obrazovna očekivanja međupredmetnih tema 2. ciklus 3., 4. i 5. razred

Osobni i socijalni razvoj

osr A.2.1. Razvija sliku o sebi.

osr A.2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

osr A.2.3. Razvija osobne potencijale

osr A.2.4. Razvija radne navike.

Ključni sadržaji: pozitivne i negativne osobine, uloga pojedinca u razrednome odjelu i školi, doživljavanje i izražavanje emocija, tehnike kontrole emocija, interesi, očekivanja i ciljevi, odnos uložena truda i postignuća, odgovornost i krivnja, popravljavanje pogreške (restitucija), upravljanje vremenom, plan učenja.

osr B.2.1. Opisuje i uvažava potrebe i osjećaje drugih.

osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije.

osr B.2.3. Razvija strategije rješavanja sukoba.

osr B.2.4. Suradnički uči i radi u timu.

osr C.2.1. Razlikuje sigurne od nesigurnih situacija u zajednici i opisuje kako postupiti u rizičnim situacijama.

osr C.2.2. Prihvaća i obrazlaže važnost društvenih normi i pravila.

osr C.2.3. Pridonosi razredu i školi.

osr C.2.4. Razvija kulturni i nacionalni identitet zajedništvom i pripadnošću skupini.

Ključni sadržaji: sigurnost u zajednici, pomaganje i odgovornost odraslih, oblici nasilničkoga ponašanja, solidarnost, prijateljstvo, doprinos školi i lokalnoj zajednici, blagdani i obljetnice

Učiti kako učiti

uku A.2.1. Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema.

uku A.2.2. Učenik primjenjuje strategije učenja i rješava probleme u svim područjima učenja uz praćenje i podršku učitelja.

uku A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema.

uku A.2.4. Učenik razlikuje činjenice od mišljenja i sposoban je usporediti različite ideje.

uku B.2.1. Uz podršku učitelja učenik određuje ciljeve učenja, odabire pristup učenju te planira učenje.

uku B.2.2. Na poticaj učitelja učenik prati svoje učenje i napredovanje tijekom učenja.

uku B.2.3. Uz podršku učitelja, ali i samostalno, prema potrebi učenik mijenja plan ili pristup učenju.

uku B.2.4. Na poticaj učitelja, ali i samostalno, učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate te procjenjuje ostvareni napredak.

uku C.2.1. Učenik može objasniti vrijednost učenja za svoj život.

uku C.2.2. Učenik iskazuje pozitivna i visoka očekivanja i vjeruje u svoj uspjeh u učenju.

uku C.2.3. Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju.

uku C.2.4. Učenik se koristi ugodnim emocijama i raspoloženjima tako da potiču učenje i kontrolira neugodne emocije i raspoloženja tako da ga ne ometaju u učenju.

uku D.2.1. Učenik stvara prikladno fizičko okruženje za učenje s ciljem poboljšanja koncentracije i motivacije.

uku D.2.2. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.

Građanski odgoj i obrazovanje

goo A.2.1. Ponaša se u skladu s ljudskim pravima u svakodnevnome životu.

goo A.2.2. Aktivno zastupa ljudska prava.

Ključni sadržaji

1. Vrijednosti ljudskih prava (ljudsko dostojanstvo, sloboda, ravnopravnost, solidarnost)
2. Što učiniti ako se ljudska prava krše
3. Povezanost domoljublja i društvenoga sudjelovanja
4. Stereotipi i predrasude

goo B.2.1. Promiče pravila demokratske zajednice.

goo B.2.2. Sudjeluje u odlučivanju u demokratskoj zajednici.

Ključni sadržaji

Obvezni

1. Politika, društvo, domoljublje, demokracija, republika (javna stvar), carstvo, ropstvo
2. Pravedno odlučivanje (proces demokratskoga odlučivanja)
3. Najvažnije institucije lokalne vlasti (općina, grad, županija)

4. Dokumenti kojima se uređuje rad škole (kućni red, pravilnik o ocjenjivanju, pedagoške mjere)

5. Uloga medija u informiranju

Preporučeni

1. Ovlasti institucija lokalnih vlasti

2. Hrvatski sabor, Predsjednik Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske, sudovi

goo C.2.1. Sudjeluje u unaprjeđenju života i rada škole.

goo C.2.2. Promiče solidarnost u školi.

goo C.2.3. Promiče kvalitetu života u školi i demokratizaciju škole.

goo C.2.4. Promiče razvoj školske kulture i demokratizaciju škole.

Ključni sadržaji

1. Suradnja i timski rad u istraživanju i rješavanju zajedničkih problema u obiteljskoj, razrednoj i široj zajednici (tema)

2. Solidarnost i društveno koristan rad: pomoć slabijim učenicima

3. Rad na projektu – koraci u projektu

4. Privatna imovina i javno dobro

5. Školska kultura i demokratizacija škole

Zdravlje

zdr A.2.1. Objašnjava što je pubertet i koje promjene donosi.

zdr A.2.2.A Razlikuje pravilnu od nepravilne prehrane i razumije važnost pravilne prehrane za zdravlje.

zdr A.2.2.B Primjenjuje pravilnu tjelesnu aktivnost sukladno svojim sposobnostima, afinitetima i zdravstvenomu stanju.

zdr A.2.3. Opisuje važnost održavanja pravilne osobne higijene za očuvanje zdravlja s naglaskom na pojačanu potrebu osobne higijene tijekom puberteta.

Ključni sadržaji

– važnost i značenje pravilne prehrane: namirnice koje treba izbjegavati, namirnice bogate skrivenim kalorijama (sokovi, energetske napitke i druge namirnice), razlikovanje svježih od obrađene hrane, čitanje i razumijevanje značenja deklaracije procesuiranih prehrambenih proizvoda

– odabir primjerene redovite tjelesne aktivnosti u svakodnevnom životu

– spolnost kao sastavni dio ljudskoga života / rast i razvoj od začeća do puberteta

– higijena tijela, lica i spolovila tijekom puberteta (važnost higijene djevojaka/žena za vrijeme menstruacije, postupak pravilne primjene uključujući redovitu zamjenu higijenskih uložaka za vrijeme menstruacije)

– važnost sna i odmora u svladavanju svakodnevnih obveza kod kuće i u školi

zdr B.2.1.A Razlikuje vrste komunikacije.

zdr B.2.1.B Prepoznaje i procjenjuje vršnjačke odnose.

zdr B.2.1.C Razlikuje vrste nasilja i načine nenasilnoga rješavanja sukoba.

zdr B.2.2.A Prepoznaje i opisuje razvojne promjene u sebi i drugima.

zdr B.2.2.B Objašnjava pravo na izbor.

zdr B.2.2.C Uspoređuje i podržava različitosti.

zdr B.2.3.A Opisuje zdrave životne navike.

zdr B.2.3.B Nabraja i opisuje rizike koji dovode do razvoja ovisničkih ponašanja.

Ključni sadržaji:

- promjene u predpubertetu i pubertetu (rast u visinu – adolescentski zamah rasta, razvoj sekundarnih spolnih obilježja, simpatije)
- samopoštovanje i samopouzdanje (pozitivna slika o sebi)
- suradnički odnos, tolerancija, prihvaćanje i uvažavanje
- asertivnost – zauzeti se za sebe, ne naškoditi drugima
- pravo izbora → pravi izbor
- pravo na vlastito mišljenje
- vrste komunikacije, pojam aktivno slušanje
- vršnjački odnosi (vršnjački pritisak), neprimjerena vršnjačka ponašanja (nagovaranje, drskost, ismijavanje, podmetanja, isključivanje, agresivnost i drugi oblici neprimjerenoga ponašanja)
- nasilje (verbalno, tjelesno, emocionalno, seksualno, kibernasilje...)
- uloga obitelji u načinu nošenja s problemom nasilja
- seksualno nasilje – prihvatljiv i neprihvatljiv dodir
- načini suočavanja s nasilničkim ponašanjem i reagiranje na njega
- okruženje, utjecaj na zdravlje, posebno na mentalno i socijalno zdravlje
- suživot sa živom i neživom prirodom (boravak na svježem zraku, šetnja, planinarenje, plivanje...)
- mogućnosti odabira i djelovanje na mentalno zdravlje učenika (tjelesna aktivnost, glazba, ples, čitanje, slikanje...)
- tjelesno → mentalno i socijalno zdravlje
- moguće posljedice ovisničkoga ponašanja na mentalno zdravlje te njegovo odražavanje na društvene odnose
- vrste ovisnosti (internet, cigarete – duhan, alkohol, psihoaktivne droge, mobitel, računalne igrice...)
- rizični i zaštitni čimbenici
- uloga medija (pravila ponašanja na internetu)
- prednost zdravih životnih navika

zdr C.2.1.A Objašnjava opasnosti u prometu.

zdr C.2.1.B Opisuje najčešće opasnosti u kućanstvu i okolini te osnovne postupke zaštite.

zdr C.2.1.C Prepoznaje opasnosti od pretjeranoga korištenja ekranom.

zdr C.2.2.A Opisuje kako postupiti pri najčešćim akutnim zdravstvenim smetnjama u školskoj dobi.

zdr C.2.2.B Usvaja pravila pružanja prve pomoći i pomaganja učenicima sa zdravstvenim teškoćama.

zdr C.2.3. Procjenjuje kada je potrebno javiti se liječniku pri najčešćim akutnim zdravstvenim smetnjama u školskoj dobi.

Ključni sadržaji

- prometna pravila i opasnosti
- opasnosti u svakodnevnome životu (kemikalije, lijekovi, elektronički uređaji i instalacije, vatra, plin, oštri predmeti, igla, grom, sunce, hladnoća, elementarne nepogode, pasivno pušenje, vodene površine, buka, pirotehnička sredstva i sl.) s naglaskom na plivanje i vodene površine – rizici i zaštita
- najčešće akutne i zarazne zdravstvene smetnje u školskoj dobi (prehlada i visoka tjelesna temperatura, proljev i povraćanje, ušljivost vlasišta i dječje glistice)
- pravilno i pretjerano korištenje ekranom
- kako zaštititi sebe i druge (pravilno postupanje pri prehladi i febrilnim stanjima, proljevu i povraćanju, ušljivosti vlasišta i dječjim glisticama)
- postupci prve pomoći i pomaganja učenicima kojima je pomoć potrebna – specifično povezano s potrebama učenika s teškoćama u razvoju i kroničnim bolestima koji polaze određeni razredni odjel
- kada i kako zatražiti liječničku pomoć (krvarenje iz nosa, ozljede/padovi, akutne dišne bolesti, akutne crijevne infekcije, povišena tjelesna temperatura)

Poduzetništvo

pod A.2.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja.

pod A.2.2. Snalazi se s neizvjesnošću i rizicima koje donosi.

pod A.2.3. Upoznaje mogućnosti razvoja karijere i profesionalnoga usmjeravanja.

Ključni sadržaji: donošenje odluka i posljedica različitih izbora, svjesnost da rizik uvijek postoji, istraživanje mogućih zanimanja, biti poduzetnik ili djelovati poduzetno.

pod B.2.1. Razvija poduzetničku ideju od koncepta do realizacije.

pod B.2.2. Planira i upravlja aktivnostima.

pod B.2.3. Prepoznaje važnost odgovornoga poduzetništva za rast i razvoj pojedinca i zajednice.

Ključni sadržaji: procjena poduzetničke prilike, izbor djelatnosti, mogućnosti s obzirom na dostupne resurse, upravljanje vremenom, materijalni, financijski, prirodni i ljudski resursi, »zelena ekonomija«, razvrstavanje otpada, načini odlaganja opasnih tvari, ekološki problem.

pod C.2.1. Istražuje procese proizvodnje dobara, pružanja usluga i gospodarske djelatnosti u zajednici.

pod C.2.2. Prepoznaje osnovne tržišne odnose / procese razmjene.

pod C.2.3. Prepoznaje ulogu novca u osobnome i obiteljskome životu.

Ključni sadržaji: materijali za proizvodnju, znanje, proizvodnja, rad, ponuda, potražnja, cijena, prodaja, medijsko oglašavanje, novac, potrošnja, štednja.

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije

ikt A.2.1. Učenik prema savjetu odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju za obavljanje zadatka.

ikt A.2.2. Učenik se samostalno koristi njemu poznatim uređajima i programima.

ikt A.2.3. Učenik se odgovorno i sigurno koristi programima i uređajima.

ikt A.2.4. Učenik opisuje utjecaj tehnologije na zdravlje i okoliš.

Ključni sadržaji:

- osnovna primjena uređaja i programa
- uporaba uređaja za snimanje slike, zvuka i videa
- primjena zabavno-obrazovnih programa u učenju (igrifikacija nastavnoga procesa)
- označavanje sadržaja na mreži i njihovo pohranjivanje na računalu
- pohranjivanje sadržaja za buduće korištenje
- sigurno i odgovorno korištenje tehnologijom
- zaštita računala i osobnih podataka
- osnovna uporaba programa za zaštitu računala (antivirusni programi)
- obrazovni sadržaji *Pet za net* kurikuluma – radni listovi, igre, multimedijски sadržaji, udžbenici, priručnici, virtualna učionica
- načini ponašanja u virtualnome i stvarnome svijetu
- analiziranje konkretnih primjera s govorom mržnje i elektroničkim nasiljem te pronalaženje rješenja problema (animirane priče i videozapisi *Pet za net*, primjeri s društvenih mreža)
- učenikovo pronalaženje na internetu digitalnih tragova o sebi i članovima svoje obitelji
- objava radova u sigurnome i poznatome digitalnom okružju
- vježbe razgibavanja i praćenje vremena provedenoga za uređajima, pravilan položaj tijela pri upotrebi računalne opreme, ergonomija
- briga o zdravlju i okolišu
- načini razvrstavanja elektroničkoga otpada

ikt B.2.1. Učenik uz povremenu učiteljevu pomoć komunicira s poznatim osobama u sigurnome digitalnom okružju.

ikt B.2.2. Učenik uz povremenu učiteljevu pomoć surađuje s poznatim osobama u sigurnome digitalnom okružju.

ikt B.2.3. Učenik primjenjuje komunikacijska pravila u digitalnome okružju.

Ključni sadržaji:

- programi i uređaji za komunikaciju i suradnju u digitalnome okružju
- uporaba raznih jednostavnih tekstualnih, auditivnih i vizualnih programa te kombiniranih tekstualnih i audiovizualnih programa
- uporaba programa za koje je potrebna prijava osobnim podacima
- webinar
- obrazovni blogovi, razredne novine
- obrazovni forumi u sigurnome okružju
- komunikacija u digitalnome okružju – razmjena tekstualnih poruka, videoporuka i audioporuka u sinkronome i asinkronome okružju
- uporaba standardnoga jezika u digitalnome okružju u formalnim i neformalnim situacijama
- sudjelovanje u projektima (projektno učenje)
- suradnja u digitalnome okružju
- suradničke obrazovne igre, npr. geolokacijske igre
- suradničko učenje u oblacima, izrada zajedničkoga uratka, npr. kraće priče, postera
- primjereno ponašanje u digitalnome okružju
- upoznavanje i primjena pravila primjernoga ponašanja na internetu
- analiza primjera uljudnoga ponašanja u stvarnome i digitalnome okružju (npr. odgovarajućih videomaterijala o ponašanju na internetu)
- razvijanje tolerancije i međukulturnoga razumijevanja
- usporedba uljudnoga ponašanja u stvarnome i digitalnome okružju

ikt C.2.1. Učenik uz povremenu učiteljevu pomoć ili samostalno provodi jednostavno istraživanje radi rješenja problema u digitalnome okružju.

ikt C.2.2. Učenik uz učiteljevu pomoć ili samostalno djelotvorno provodi jednostavno pretraživanje informacija u digitalnome okružju.

ikt C.2.3. Učenik uz učiteljevu pomoć ili samostalno uspoređuje i odabire potrebne informacije među pronađenima.

ikt C.2.4. Učenik uz učiteljevu pomoć odgovorno upravlja prikupljenim informacijama.

Ključni sadržaji:

- jednostavni auditivni, vizualni, audiovizualni programi i uređaji kojima se učenici u prvome ciklusu nisu koristili
- uporaba digitalnih interaktivnih usluga (geografske karte, vremenska prognoza...)

- kategorizacija igara s obzirom na razvojnu dob i sadržaj
- slobodna enciklopedija (npr. Wikipedija)
- upravljanje informacijama: društveno označavanje
- obilježja dobrih informacija
- izvori informacija: obrazovne igre, e-knjige za djecu, e-časopisi, e-enciklopedije za djecu, obrazovni portali kojima se učenici nisu koristili u prvome ciklusu
- potraga za informacijama, pronalaženje informacija, uspoređivanje informacija s obzirom na njihovu kvalitetu i našu potrebu za informacijom, odabir potrebne informacije
- istraživački proces – određivanje problema, provođenje istraživanja (simulacije, interaktivni istraživački programi – tipično za prirodoslovlje)
- kritičko vrednovanje (je li vrijedno zabilježiti i spremiti)
- svrha poruka digitalnih sadržaja – informiranje, poučavanje, zabava, uvjeravanje, pokretanje
- oblik digitalnih poruka – dokumentarni, animirani, glumljeni
- pisanje i objava jednostavnih izvješća o istraživanju u digitalnome okružju

ikt D.2.1. Učenik se izražava kreativno i planira svoje djelovanje jednostavnim metodama za poticanje kreativnosti u IKT okružju.

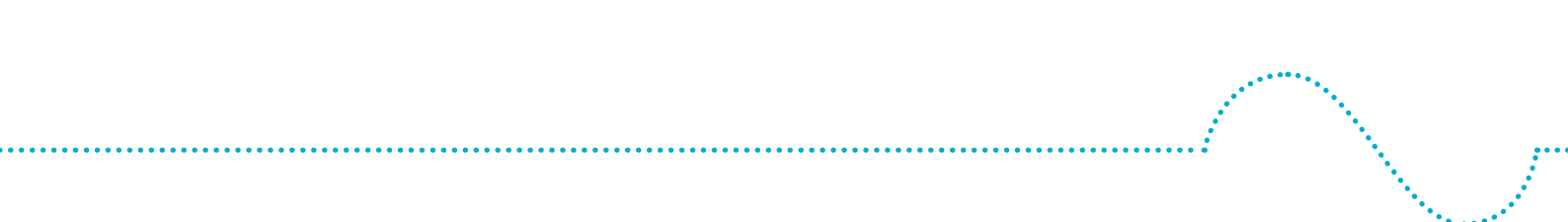
ikt D.2.2. Učenik rješava jednostavne probleme s pomoću digitalne tehnologije.

ikt D.2.3. Učenik sam ili u suradnji s drugima preoblikuje postojeća digitalna rješenja ili stvara nove uratke i smišlja ideje.

ikt D.2.4. Učenik izdvaja i razvrstava oznake vlasništva djela i licencije za dijeljenje sadržaja koje treba poštovati.

Ključni sadržaji:

- uporaba kreativnih tehnika
- kreativno rješavanje problema
- kreativno izražavanje
- skeniranje fotografije ili dijela knjige i spremanje za budući rad
- uporaba osnovnih programa i uređaja za obradu fotografija, uređivanje teksta i vizualno prikazivanje ideja i rješenja
- snimanje, obrada i dodavanje zvuka, skladanje
- pronalaženje pohranjenih podataka na računalu
- preoblikovanje sadržaja
- digitalni poster
- zaštita vlasništva (što se sve štiti u okviru intelektualnoga vlasništva, dopuštena i nedopuštena preuzimanja sadržaja)
- oznake dopuštenja za uporabu (<https://creativecommons.org/licenses/?lang=hr>)

Održivi razvoj

odr A.2.1. Razlikuje pozitivne i negativne utjecaje čovjeka na prirodu i okoliš.

odr A.2.2. Uočava da u prirodi postoji međudjelovanje i međuovisnost.

odr A.2.3. Razmatra utjecaj korištenja različitih izvora energije na okoliš i ljude.

Ključni sadržaji: **obvezni** obnovljivi i neobnovljivi izvori energije, prirodni resursi, ljudski utjecaj na prirodu, međudjelovanje u prirodi; **preporučeni:** izvori energije i podneblje, termički izolatori.

odr B.2.1. Objašnjava da djelovanje ima posljedice i rezultate.

odr B.2.2. Prepoznaje primjere održivoga razvoja i njihovo djelovanje na lokalnu zajednicu.

odr B.2.3. Opisuje kako pojedinac djeluje na zaštitu prirodnih resursa.

Ključni sadržaji: **obvezni** zdrava hrana, gospodarenje otpadom, mogućnosti uštede energije, **preporučeni** školski vrtovi, IKT alati (sigurna uporaba mreže – eTwinning i Edmodo) za djelovanje u korist održivoga razvoja – *GLOBE*, zeleni izleti, školske zadruge, suradnja, kreativnost, edukativne vježbe, potrošnja, potrošačko društvo, zelena proizvodnja

odr C.2.1. Solidaran je i empatičan u odnosu prema ljudima i drugim živim bićima.

odr C.2.2. Razlikuje osobnu od opće dobrobiti.

odr C.2.3. Prepoznaje važnost očuvanje okoliša za opću dobrobit.

Ključni sadržaji: **obvezni** društvena (ne)pravda, solidarnost, ljudska prava, osobna i opća dobrobit, prava životinja, (ne)zagađeni okoliš (voda, zrak, tlo), otpad; **preporučeni** buka, svjetlosno zagađenje, pesticidi i umjetna gnojiva

Tema: **PRIRODA**

POPIS UDŽBENIČKIH JEDINICA:

Nastavne jedinice

1. Životni uvjeti
2. Tlo
3. Zrak
4. Voda
5. Kruženje vode u prirodi
6. Svjetlost i toplina

POPIS IZZI DIGITALNIH OBRAZOVNIH SADRŽAJA:

Modul: Životni uvjeti

Jedinice: Životni uvjeti – tlo; Životni uvjeti – zrak; Životni uvjeti – voda; Životni uvjeti – svjetlost i toplina

POPIS DODATNIH MATERIJALA (NASTAVNIH LISTIĆA)

- Prijedlozi, ideje i aktivnosti učenika
- Pitanja za kviz, učenje ili provjeru znanja
- Nastavni listići
 - Tlo
 - Zrak
 - Voda
 - Kruženje vode u prirodi
 - Sunce
 - Jednostavni pokusi s vodom
- Prilozi
 - Svojstvo stijena
 - Lovac na zvuk
 - Zanimljivosti iz svijeta živih bića (biljke, životinje, alge...) u Hrvatskoj
- Listić za samoprocjenu učenika

Napomena:

Uz ovu temu moguće je koristiti se nastavnim listićima *Priroda i društvo 4*, nastavni listići za četvrti razred osnovne škole, koje je odobrila Agencija za odgoj i obrazovanje. Listići prikladni uz ovu temu su *Tlo*, *Zrak*, *Voda*, *Sunce*, *I priroda je slikarica*.

PRIJEDLOZI, IDEJE I AKTIVNOSTI UČENIKA

1. Razvrstaj predmete – igra

U platnenu vrećicu stavimo plastičnu i drvenu kvačicu za rublje, plastičnu i pletenu/drvenu košaricu, kožnatu, gumenu i vunenu rukavicu, običnu olovku i flomaster, plastičnu kapu za tuširanje i vunenu kapu...

Jedan učenik treba zavući ruku u vrećicu i opipom prepoznati predmet koji je primio. Kad ga imenuje, izvadi ga iz vrećice i stavlja na desnu ili lijevu stranu klupe bez ikakva prethodnog tumačenja prema kojemu kriteriju razvrstava predmete. Na jednu stranu treba stavljati predmete od umjetnih materijala (guma, plastika), a na drugu one od prirodnih (drvo, papir, vuna), no učenicima to ne kažemo, već ih puštamo neka sami uoče kriterij po kojemu razvrstavamo predmete. Učiteljica/učitelj jednostavno potvrdi odabrano mjesto za predmet ili premjesti predmet na drugi kraj bez ikakva objašnjenja. Zatim drugi učenik pogađa tajanstveni predmet iz vrećice i razvrstava ga (bez objašnjenja).

Na kraju igre imat ćemo dvije hrpe predmeta: od prirodnih i od umjetnih materijala.

Promatrajući obje hrpe, učenici trebaju zaključiti prema kojemu smo ih kriteriju razvrstali. Upozorimo ih da sve do kraja igre, do zadnjega razvrstanog predmeta ne govore naglas svoje zaključke kako bi svaki učenik imao priliku sam doći do njega.

Igru možemo nadograditi razvrstavanjem predmeta napravljenih od žive prirode (drva, kože, vune) i od nežive prirode (kamen, staklo).

Možemo promotriti predmete na sebi i/ili u učionici i razvrstavati ih prema materijalima od kojih su načinjeni.

2. TLO – praktičan rad

Praktičan rad: Svojstva stijena

S učenicima možemo provesti praktičan rad – istraživanje svojstava stijena prema uputama u prilogu 1.

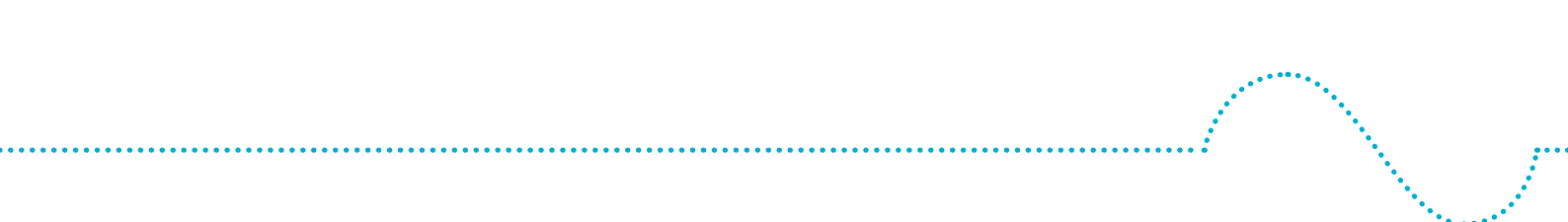
3. Balon u bijegu – ZRAK – praktičan rad

Situaciju iz uvodnoga stripa u radnome udžbeniku *Pogled u svijet 4* (1. svezak, str. 24) možemo oponašati u učionici. Jedan učenik može napuhati balon i zatim ga pustiti. Balon će letjeti po učionici. Njega tada pokreće potisak zraka, a to je zapravo mlazni pogon – pogon s pomoću kojega se kreću mlazni zrakoplovi i svemirske rakete.

4. Vodena para u dahu – VODA, KRUŽENJE VODE U PRIRODI – praktičan rad

Učenik hukne nekoliko puta u čisto ogledalo. Ogledalo će se zamagliti, a kad ga opipamo, osjetit ćemo da je vlažno. Time smo dokazali postojanje vodene pare u dahu čovjeka.

Prisjetimo se situacija iz svakodnevnoga života kad se negdje nakupi vodena para (kad se kondenzira): na ogledalima u kupaonici nakon tuširanja ili kupanja, u kuhinji tijekom kuhanja, na naočalama kad uđemo iz hladnoga vanjskog prostora u zagrijani prostor ili kad se nagnemo nad vodu koja vrije, a na vanjskome dijelu čaše u kojoj je jako hladna

tekućina pojavi se rosa. Sve su to pojave poput onih zbog kojih dolazi do kruženja vode u prirodi.

5. SUNCE – igra

S obzirom na potrebu osvještavanja važnosti zaštite od štetnih Sunčevih zraka, s učenicima možemo organizirati modnu reviju sunčanih naočala, kapa šilterica i majica sa zaštitnim faktorom (ako ih tko od učenika ima).

6. Zanimljivosti o živome svijetu u Hrvatskoj nalaze se u prilogu 3. Prvi dio zanimljivosti namijenjen je svim učenicima, a drugi dio učiteljima i učenicima koji mogu i žele više.

PITANJA ZA KVIZ, UČENJE ILI PROVJERU ZNANJA

1. Što je priroda?
2. Imenuj osnovne životne uvjete.
3. Navedi po tri primjera dijela žive i nežive prirode.
4. Što nam potrebno za život daje Sunce?
5. Nabroji tri načina zaštite ljudi od štetnoga djelovanja Sunca.
6. U kojemu se svom dijelu biljka koristi Sunčevom energijom?
7. Nabroji tri svojstva vode.
8. Opiši pokus kojim provjeravamo jedno svojstvo vode.
9. Opiši kruženje vode u prirodi.
10. Što je ledište?
11. Što je vrelište?
12. Nabroji tri stanja vode u kojima se ona nalazi u prirodi.
13. Za što sve čovjek treba vodu?
14. Čime sve ljudi onečišćuju vodu?
15. Kako možemo smanjiti onečišćenje vode?
16. Navedi sastav zraka.
17. Nabroji tri svojstva zraka.
18. Opiši pokus kojim provjeravamo jedno svojstvo zraka.
19. Čime ljudi onečišćuju zrak?
20. Nabroji tri svojstva tla.
21. Opiši pokus kojim provjeravamo jedno svojstvo tla.
22. Nabroji tri vrste tla.
23. Objasni po čemu tla najčešće dobiju ime.
24. Koje je najplodnije tlo?
25. Trebaju li svim živim bićima svi osnovni životni uvjeti? Obrazloži odgovor.

NASTAVNI LISTIĆ – Tlo

1.	Tlo je donji, čvrsti sloj Zemljine površine.	DA	NE
2.	Tlo čine čestice nežive prirode pomiješane s brojnim živim bićima i njihovim ostatcima.	DA	NE
3.	Tlo često imenujemo po:
a) kraju u kojemu se nalazi
b) boji
c) biljkama koje na njemu rastu.		
4.	U nizu riječi izbacij uljeza.
crnica, zlatica, crvenica, ilovača, pješčano tlo		
5.	Svojstva su tla rahlost, ljepljivost, propusnost vode i plodnost.	DA	NE
6.	Vrlo je važno svojstvo tla:
a) ljepljivost
b) blatnost
c) plodnost.		
7.	Plodnost tla označuje količinu hranjivih tvari za biljke u tlu.	DA	NE
8.	Najplodnije je tlo u Hrvatskoj:
a) crvenica
b) crnica
c) ilovača.		
9.	Najkorisnija je životinja koja živi u tlu:
a) mrav
b) rovka
c) gujavica.		

NASTAVNI LISTIĆ – Zrak

1. Zrak je smjesa plinova koja se nalazi samo u prirodi.	DA	NE
2. Glavni su sastojci zraka kisik, dušik i ugljikov dioksid.	DA	NE
3. U zraku najviše ima plina:
a) kisika
b) ugljikova dioksida
c) dušika.		
4. Zrak je smjesa plinova:
a) bez boje, okusa i mirisa
b) s bojom, okusom i mirisom
c) bez boje, ali s okusom i mirisom.		
5. S pomoću zraka možemo ugasiti vatru.	DA	NE
6. Dišu samo ljudi i životinje.	DA	NE
7. Vjetar je strujenje zraka.	DA	NE
8. Vjetar je:
a) umjetni izvor energije
b) izvor energije koji se troši
c) obnovljivi izvor energije.		
9. Smog je najčišći zrak koji možemo udisati.	DA	NE

NASTAVNI LISTIĆ – Voda

1. Voda se nalazi svuda oko nas i u nama samima. DA NE
2. Vodu u prirodi možemo naći:
 - a) samo kao tekućinu
 - b) kao tekućinu i led
 - c) kao tekućinu, led i vodenu paru.
3. Voda je tekućina:
 - a) s bojom, okusom i mirisom
 - b) bez boje, ali s okusom i mirisom
 - c) bez boje, okusa i mirisa.
4. Voda ne poprima oblik posude u kojoj se nalazi. DA NE
5. Pri temperaturi od 100 °C voda prelazi u čvrsto stanje. DA NE
6. Vrelište je vode na temperaturi od 0 °C. DA NE
7. Ledište je vode na temperaturi od 0 °C kad se voda pretvara u led. DA NE
8. Ljudi mogu živjeti bez vode. DA NE
9. Najzdravije je piće:
 - a) mlijeko
 - b) voda
 - c) sok.

NASTAVNI LISTIĆ – Kruženje vode u prirodi

1. Voda u prirodi kruži zbog Sunca. DA NE

2. Na nebu od vodene pare nastaju:
a) zvijezde
b) vjetrovi
c) oblaci.

3. U nizu riječi izbacij uljeza.
kiša, tuča, rosa, mraz, snijeg, poledica, inje

4. Otpadnim vodama čovjek onečišćuje vodu u prirodi. DA NE

5. Količina je pitke vode na Zemlji neograničena. DA NE

6. Čovjek upotrebljava vodu samo za piće i održavanje osobne higijene. DA NE

7. Količina je pitke vode ograničena zbog:
a) isparavanja
b) onečišćenja
c) održavanja osobe higijene.

8. Vodu ubrajamo u obnovljive izvore energije. DA NE

9. Hidroelektrana je postrojenje za dobivanje električne energije koja se koristi snagom:
a) vjetra
b) Sunca
c) vode.

NASTAVNI LISTIĆ – Sunce

1. Sunce je:
a) planet b) zvijezda c) ploča.
2. Sa Sunca na Zemlju stižu:
a) svemirci b) biljke i životinje c) svjetlost i toplina.
3. Zaokruži točnu tvrdnju.
a) Sunce se okreće oko Zemlje.
b) Zemlja se okreće oko Sunca.
c) Sunce i Zemlja istodobno se vrte jedno oko drugoga.
4. Koliko je vremena potrebno Zemlji za jedan krug oko Sunca?
a) 24 sata b) 30 dana c) 365 dana
5. Sunce može biti opasno. Zbog snažne svjetlosti može se oštetiti osjetilo:
a) sluha b) njuha c) vida.
6. Zaokruži slovo ispred obnovljivih izvora energije.
a) Sunce, voda, vjetar b) nafta, ugljen c) benzin, plin
7. Za što nam koriste solarni paneli?
a) za ukras kuća
b) za zaštitu od grmljavinskoga nevremena
c) za proizvodnju električne energije
8. Zaokruži koja su godišnja doba posljedica okretanja Zemlje oko Sunca.
a) ljeto, zima i proljeće b) jesen, zima i ljeto c) jesen, zima, proljeće i ljeto
9. Izmjena dana i noći nastaje zbog:
a) okretanja Sunca oko Zemlje
b) okretanja Zemlje oko svoje osi
c) okretanja Zemlje oko Sunca.

PRILOG 1 – SVOJSTVA STIJENA

Pribor: različiti kamenčići, povećalo, magnet, čavao, ocat, kapaljka, papirnati ubrusi.

Postupak: Prouči jedan po jedan kamenčić. Rezultate istraživanja upiši u tablicu.

Izgled prouči bez povećala i s povećalom. U tablicu upiši boju i izgled površine (glatka, hrapava, niz ploha...).

Tvrdoću ispitaš testom grebanja noktom i čavlom. U tablicu upiši DA ako uspiješ napraviti ogrebotinu na kamenu i NE ako ne uspiješ.

Kamenu približi magnet. Ako ga on privlači, u tablicu upiši DA, a ako ne privlači, upiši NE. Privlači li kamen magnet, to znači da u njemu ima željeza.

Topivost i šupljikavost (poroznost) isprobaj tako da u rupicu ili na površinu kapneš ocat. Ako se površina zapjeni, tada u tome kamenu ima kalcijeva karbonata, tvari koja je topiva i u vodi pod određenim uvjetima. Upija li kamen ocat, to znači da je šupljikav, porozan. U tablicu upiši DA ili NE za ta svojstva.

Ispitaj tone li kamen ili pluta. Stavi ga u posudu s vodom i promatraj. Ako kamen pluta, upiši DA, a ako ne pluta, upiši NE.

Za svako svojstvo pokušaj predvidjeti rezultat prije provođenja pokusa.

Želiš li još nešto ispitati? Iskoristi zadnji, prazni redak.

		1. kamen	2. kamen	3. kamen	4. kamen	5. kamen
Izgled	boja					
	površina					
Tvrdoća	ogrebotina noktom					
	ogrebotina čavlom					
Magnetičnost	-					
Topivost	-					
Poroznost	-					
Plutanje						

Opažanja

Usporedi svojstva kamenčića koje si ispitivala/ispitivao. Usporedi svoje rezultate s ostalim učenicima. Jeste li pronašli stijenu u kojoj bi u prirodi mogle nastati ponornice i spilje? Koja su njezina svojstva?

PRILOG 2 – LOVAC NA ZVUK

I. aktivnost – pokusi

1. Potreban pribor: obična gumica.

Pretpostavka: S pomoću napete gumice mogu proizvesti zvuk.

Tijek pokusa:

Nategni gumicu među prstima jedne ruke. Prstom druge ruke povuci napeti dio gumice i tako pokušaj proizvesti zvuk.

Gumica proizvodi zvuk dok se:

- a) polako steže
- b) brzo miče amo-tamo, titra
- c) ne kreće, miruje.

Zaključak: Napeta gumica titranjem _____.

2. Potreban pribor: veći i manji papir, škare, ljepljiva vrpca.

Pretpostavka: Zbog širenja zvuka papir može titrati.

Tijek pokusa:

Napravi tuljac od papira kao za pečene kestene, no ostavi i na užemu dijelu rupu. Pričvrsti ga ljepljivom vrpcom. Širi dio poravnaj i na njega pričvrsti napeti papir (kao manji *post it*).

Postavi jagodice prstiju na napeti papir, a kroz uži dio proizvodi zvuk (kao da govoriš kroz megafon).

Opažanja:

Što osjetiš pod prstima na papiru?

ZAKLJUČAK (zaokruži točnu tvrdnju):

Zbog titranja zvuka papir JE NIJE zatitrao.

Izaberi točnu riječ i njome dopuni rečenicu: stoji, titra.

Zvuk nastaje kad nešto _____. Zvuk se oko nas širi titranjem zraka.

PRILOG 3

ZANIMLJIVOSTI IZ SVIJETA ŽIVIH BIĆA (BILJKE, ŽIVOTINJE, ALGE...) U HRVATSKOJ

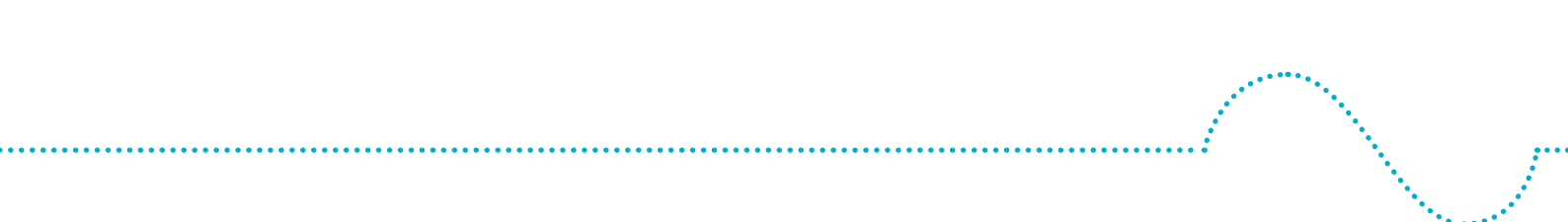
1. dio

- Morska biljka cvjetnica oceanski porost (*Posidonia oceanica*) može živjeti preko 1000 godina.
- Dobri dupin (*Tursiops truncatus*) roni do 500 m dubine i može ostati pod morem do 8 minuta.
- Procjenjuje se da u Hrvatskoj danas živi oko 200 vukova (*Canis lupus*).
- Smeđi medvjed (*Ursus arctos*) oko 95 % prehrambenih potreba zadovoljava biljnom hranom.
- Ris (*Lynx lynx*) može uloviti plijen 3 do 4 puta veći od njega samog.
- Kornjača glavata želva (*Caretta caretta*) može doživjeti starost od 80 i više godina.
- Blavor (*Pseudopodus apodus*) gušter je bez nogu koji svojim dugačkim izduženim tijelom podsjeća na zmiju.
- Poskok (*Vipera ammodytes*), najotrovnija hrvatska zmija, ne može skakati. Naziv je dobio zbog zabilježenih ugriza u predjelu glave ljudi, ali ne zato što poskoci skaču, nego zato što se oni pred kraj ljeta i ujesen sunčaju na nižim granama drveća i grmlja.
- Riječna kornjača (*Mauremys rivulata*) u Hrvatskoj se može naći samo u nekoliko manjih lokava i malih vodotoka u južnoj Dalmaciji.
- Krtica (*Talpa europaea*) hrani se gujavicama. Njezino tijelo sadržava 85 % vode, ali ona uopće ne pije vodu.
- Koža žabe zelene krastače (*Pseudepidalea viridis*) posuta je mnogobrojnim bradavicama, tj. kožnim žlijezdama čija je izlučevina neugodnoga okusa i mirisa te joj služi kao obrana od neprijatelja.
- U Hrvatskoj raste preko 150 svojiti orhideja (*Orchidaceae*), koje su sve zakonom strogo zaštićene.
- Gatalinka (*Hyla arborea*) vrsta je žabe koja je vrlo vješt penjač i uglavnom prebiva na drveću.
- Biljka kockavica (*Fritillaria meleagris*) može doživjeti starost od 30, a vjerojatno i više godina.

(preuzeto sa stranica Državnoga zavoda za zaštitu prirode <http://www.haop.hr/?id=757>)

2. dio

- Podzemna pijavica (*Erpobdella mestrovi*) živi na dnu Lukine jame, najdublje jame u Hrvatskoj, na 1392 m dubine.
- Smeđa morska alga jadranski bračić (*Fucus virsoides*) živi jedino u Jadranskome moru.

-
- Brzina rasta crvenoga koralja (*Corallium rubrum*) iznosi samo 0,4 do 0,8 mm godišnje.
 - Jedina slatkovodna podzemna spužva (*Eunapius subterraneus*) na svijetu živi samo u Hrvatskoj, na području Ogulinsko-plašćanske krške zaravni i Like.
 - Čovječja ribica (*Proteus anguinus*) jedini je podzemni vodeni kralježnjak u Hrvatskoj.
 - Ženka morske ribe – konjić dugokljunić (*Hippocampus guttulatus*) polaže jajašca u mužjakovu leglenu vrećicu gdje ih on oplodi te nosi tri tjedna, nakon čega na svijet izlaze mladi.
 - Vrsta šišmiša – veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*) dobio je ime po naborima na nosu koji mu služe kao usmjerivači signala visoke frekvencije pri orijentaciji i lovu.
 - Vjetruša (*Falco tinnunculus*) vrsta je sokola koja vidi u ultraljubičastome dijelu spektra što joj omogućava praćenje tragova urina voluharica.
 - Dubokomorska mesojedna spužva (*Asbestopluma hypogea*), koja se hrani malenim račićima, pronađena je u morskoj jami unutar Parka prirode Telašćica na dubini od samo 24 m.
 - Školjka plemenita periska (*Pinna nobilis*) najveći je školjkaš Jadrana jer može narasti više od 1 m.
 - U Hrvatskoj raste preko 50 svojiti lukova (rod *Allium*), od kojih su dvije endemične vrste opisane kao nove za znanost posljednjih godina.
 - Gusjenicu velikoga timijanova plavca (*Maculinea arion*) hrane crveni mravi u mravinjaku svojim jajima i ličinkama sve do stadija kukuljice, dok se istodobno mravi hrane slatkastim sekretom koji se izlučuje iz žlijezda na tijelu gusjenice.

(preuzeto sa stranica Državnoga zavoda za zaštitu prirode, <http://www.haop.hr/>)

LISTIĆ ZA SAMOPROCJENU

ŠTO ?	IZVRSNO	DOBRO	MORAM BOLJE
Razlikujem živu i neživu prirodu i mogu nabrojiti neke njihove dijelove.			
Nabrajam osnovne uvjete života.			
Objašnjavam odakle na Zemlju dolaze svjetlost i toplina.			
Nabrajam svojstva i vrste tla.			
Nabrajam svojstva i sastav zraka.			
Nabrajam svojstva vode.			
Opisujem kruženje vode u prirodi.			
Objašnjavam važnost životnih uvjeta za živa bića.			
Nabrajam najčešće uzroke onečišćenja zraka, vode i tla.			
Nabrajam najmanje tri načina kako ja mogu čuvati okoliš od onečišćenja.			
Opisujem kako mogu štedjeti vodu.			
Opisujem najmanje tri pokusa kojima provjeravamo svojstva osnovnih životnih uvjeta.			

Tema: NIZINSKA HRVATSKA

POPIS UDŽBENIČKIH JEDINICA:

Nastavne jedinice:

1. Prirodna obilježja Republike Hrvatske
2. Nizinska Hrvatska – smještaj i reljef
3. Nizinska Hrvatska – podneblje i živi svijet
4. Nizinska Hrvatska – naselja i promet
5. Nizinska Hrvatska – gospodarstvo
6. Nizinska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti

POPIS IZZI DIGITALNIH OBRAZOVNIH SADRŽAJA:

Modul: Nizinska Hrvatska

Jedinice: Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje; Nizinska Hrvatska – naselja i prometna povezanost; Nizinska Hrvatska – gospodarstvo; Nizinska Hrvatska – kulturne i povijesne znamenitosti

POPIS DODATNIH MATERIJALA (NASTAVNIH LISTIĆA)

- Prijedlozi, ideje i aktivnosti učenika
- Pitanja za kviz, učenje ili provjeru znanja
- Nastavni listići:
 - Smještaj i reljef Nizinske Hrvatske
 - Gospodarstvo Nizinske Hrvatske
 - Naselja i prometna povezanost Nizinske Hrvatske
 - Križaljka
- Prilozi:
 - Grad, država, rijeka* – igra
 - Gradovi Nizinske Hrvatske
 - Rastoke
- Listić za samoprocjenu učenika

Napomena:

Uz ovu temu moguće je koristiti se nastavnim listićima *Priroda i društvo 4*, nastavni listići za četvrti razred osnovne škole, koje je odobrila Agencija za odgoj i obrazovanje. Listići prikladni uz ovu temu su *Nizinska Hrvatska*, *Podneblje Nizinske Hrvatske*, *Nizinska Hrvatska*, *Gospodarstvo Nizinske Hrvatske*.

PRIJEDLOZI, IDEJE I AKTIVNOSTI UČENIKA

1. *Grad, država, rijeka – igra*

U prilogu se nalazi tablica kojom će se učenici koristiti u igri. U prvome retku tablice upisane su kategorije: grad, selo, rijeka, jezero, biljka, životinja, gospodarska djelatnost, stvar, znamenitost i ovisno o kraju nizina, uzvisina i tri prazna polja u koja možete upisati pojmove po izboru učenika. Na kraju se nalazi još i polje za upisivanje broja bodova.

Način bodovanja: 5 bodova dobivaju učenici koji imaju jednake točne odgovore, 10 bodova dobivaju kad su im točni odgovori različiti.

Jedan od igrača zadaje slovo abecede kojim će počinjati pojmovi koje će upisivati u zadane kategorije. Npr., ako je zadano slovo *S*, u kategoriji *grad* učenici mogu napisati Sisak, u kategoriji *rijeka* riječ Sava...

Učenici se trebaju dogovoriti tko će prvi zadavati slovo i kojim će redoslijedom ostali učenici zadavati sljedeće slovo. Osoba koja zadaje slovo u sebi govori abecedu, a učenik koji je sljedeći mora izgovoriti *Stop!*. Tada osoba koja u sebi govori abecedu mora reći na kojemu se slovu zaustavila kad je čula riječ *stop*. To je slovo koje je zadano u igri.

Upisivanje pojmova počinje kad učenik koji je zadao slovo da znak za početak pisanja, a završava kad prvi učenik završi s upisivanjem.

Tijekom igre učenici se mogu koristiti geografskom kartom Republike Hrvatske.

2. *Pogodi pojam – igra*

Učenike podijelimo u parove. Svi učenici stavljaju povez oko glave u visini čela. Nakon toga na naljepnicu ili list papira pišu pojam povezan s Nizinskom Hrvatskom (npr. ime biljke, životinje tipične za taj kraj, ime neke znamenite osobe i sl.) i zalijepe ga svomu paru na povez tako da ne vidi što piše na papiru. Naizmjenice se ispituju o pojmu koji im je zadan. Odgovarati mogu samo s *da* i *ne*. Pobjednik je član para koji prvi pogodi pojam zapisan na njegovu čelu.

3. Učenicima dajemo papire na kojima su napisane kulturno-povijesne znamenitosti Nizinske Hrvatske: zagrebačka katedrala (dovršena 1517. godine), Vučedol kod Vukovara, katedrala u Đakovu (19. stoljeće), Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu (19. stoljeće), utvrda Stari grad u Sisku (16. stoljeće), dvorac u Čakovcu (u 16. stoljeću bio je u vlasništvu obitelji Zrinski), svetište u Aljmašu (1704. godina), Dragutin Tadijanović (rođen 1905. godine kraj Slavenskog Broda), Josip Runjanin (rođen 1821. godine kraj Vinkovaca), Lavoslav Ružička (rođen 1887. godine u Vukovaru), Hušnjakovo, Veliki Tabor (16. stoljeće), dvorac Trakošćan (13. stoljeće), svetište u Mariji Bistrici (14. stoljeće), spomenik Lijepoj našoj (19. stoljeće), staro selo u Kumrovcu (19. stoljeće), stari mlinovi u Rastokama (17. stoljeće).

Zadatak je učenika:

- složiti događaje prema vremenu navedenome u zgradama i zatim reći rečenicu-dvije o znamenitosti ili osobi koja je važna za taj događaj
- pronaći mjesto znamenitosti navedene na papiriću na geografskoj karti RH i objasniti (mogući) način putovanja od mjesta stanovanja do mjesta na kojemu se nalazi znamenitost.

4. Učenici prije obrade nastavne jedinice zapisuju što znaju o kulturno-povijesnim znamenitostima Nizinske Hrvatske. Mogu raditi u paru ili manjim skupinama. Krajem sata (nakon obrade sadržaja) na isti papir zapisuju što su novo naučili, primjerice:

ŠTO ZNAM o kulturno-povijesnim znamenitostima Nizinske Hrvatske?	ŠTO SAM NAUČILA/NAUČIO o kulturno-povijesnim znamenitostima Nizinske Hrvatske?

6. Vrući stolac – igra

Jedan učenik dobiva ulogu znamenite osobe (stanovnik dvorca, utvrde, staroga sela) iz Nizinske Hrvatske. Ostali mu učenici postavljaju pitanja o njegovu životu, radu, odijevanju, hrani...

7. Odabrani učenik zamisli jednu znamenitost, osobu ili događaj iz Nizinske Hrvatske. Ostali učenici pogađaju što je zamislio postavljajući mu pitanja na koja će dobiti odgovor DA ili NE. Učenik koji pogodi zamišljeni pojam zauzima mjesto prvoga učenika i zadaje novi zadatak ostalim učenicima.

8. Igra pogađanja riječi – učenik (ili učiteljica/učitelj) zamisli pojam (znamenitost, osobu ili manifestaciju iz nizinskoga kraja) i na ploču napiše onoliko crtica koliko pojam ima slova. Zadatak je učenika pogađati slova i doći do rješenja. Osoba koja pogađa riječ smije pogriješiti (odabrati slovo koje traženi pojam ne sadržava) najviše sedam puta.

9. Nakon obrađene teme *Nizinska Hrvatska* učenici predlažu što bi preporučili za izlet u Nizinskoj Hrvatskoj:

- a) prijateljima
- b) roditeljima
- c) baki i djedu
- d) turistima koji ne žive u RH.

10. Učenici od glinamola (ili plastelina) izrađuju suvenir Nizinske Hrvatske ili maketu dvorca, utvrde.

11. Učenici u skupinama izrađuju plakat ili turistički vodič kojim će predstaviti kulturno-povijesne znamenitosti nizinskoga kraja.

12. Dokumentarni filmovi na temu Nizinske Hrvatske

Internetski izvori – stručna podloga učiteljicama/učiteljima u radu s učenicima:

Park prirode Lonjsko polje

https://www.youtube.com/watch?v=HBglw1ssisg&ab_channel=elvan540elvan540

Osječka tvrđa

https://www.youtube.com/watch?v=kjnrxhqT64g&ab_channel=elvan540elvan540

Baranjske šetnje – dvorci

https://www.youtube.com/watch?v=Q14f7rmbWm8&ab_channel=DvorciStariGradoviDvorciStariGradovi

Dvor Trakošćan

https://www.youtube.com/watch?v=SOrwLAWU69c&ab_channel=AnalogueAnalogue

Đurđevački pijesci

https://www.youtube.com/watch?v=W00w8TngjVg&ab_channel=elvan540elvan540

Moslavačke slike – dokumentarni film

https://www.youtube.com/watch?v=rbv-DT96hIM&ab_channel=propatriapropatria

Rastoke, grad Slunj

https://www.youtube.com/watch?v=N4WUxU5K4JE&ab_channel=ExploreCroatiaExploreCroatia

<http://slunj-rastoke.com/>

PITANJA ZA KVIZ, UČENJE ILI PROVJERU ZNANJA

1.	Po kojoj boji na geografskoj karti prepoznamo nizinski reljef?
2.	Po kojoj boji na geografskoj karti prepoznamo brežuljkasti reljef?
3.	Imenuj nekoliko zavičajnih područja Nizinske Hrvatske.
4.	Koji dijelovi reljefa prevladavaju u Nizinskoj Hrvatskoj?
5.	Koje je najčešće tlo u Nizinskoj Hrvatskoj?
6.	Gdje su smještene nizine? Kako se zove nizina smještena uz rijeku Savu?
7.	Kakve su rijeke nizinskoga kraja?
8.	Što je termalna voda?
9.	Što je poplava?
10.	Imenuj jedno umjetno i jedno prirodno jezero Nizinske Hrvatske.
11.	Kakvo je podneblje Nizinske Hrvatske?
12.	Navedi tri vrste stabala koja prevladavaju u nizinskim šumama.
13.	Nabroji nekoliko životinja koje su se prilagodile životu u Nizinskoj Hrvatskoj.
14.	Koje su najčešće gospodarske djelatnosti u Nizinskoj Hrvatskoj?
15.	Što pogoduje razvoju poljoprivrede u Nizinskoj Hrvatskoj?
16.	Koje biljke uglavnom uzgajaju ratari u Nizinskoj Hrvatskoj?
17.	Koje životinje uzgajaju stočari u Nizinskoj Hrvatskoj?
18.	Što je hidroelektrana?
19.	Nabroji industrijske grane razvijene u Nizinskoj Hrvatskoj.
20.	Nabroji izvore energije u Nizinskoj Hrvatskoj.
21.	Što je naftna industrija?
22.	Što privlači turiste u Nizinsku Hrvatsku?
23.	Što je licitar?
24.	Zašto je nizinski zavičaj pogodan za naseljavanje?
25.	Nabroji tri gradska središta Nizinske Hrvatske.
26.	Gdje su uglavnom smještena sela u nizinskim krajevima.
27.	Nabroji vrste prometa u Nizinskoj Hrvatskoj.
28.	Imenuj grad koji je najveće prometno središte Hrvatske.
29.	Imenuj dvije međunarodne zračne luke u Nizinskoj Hrvatskoj.
30.	Nabroji rijeke na kojima se odvija riječni promet u Nizinskoj Hrvatskoj.
31.	Nabroji nekoliko kulturno-povijesnih spomenika Nizinske Hrvatske.
32.	Nabroji što spada u narodnu baštinu Nizinske Hrvatske.
33.	Što je Vučedolska golubica?
34.	Nabroji tri znamenite osobe koje potječu iz Nizinske Hrvatske?

NASTAVNI LISTIĆ – Smještaj i reljef Nizinske Hrvatske

1. Nizinska Hrvatska smještena je:
a) na Z i SZ Hrvatske b) na SZ i I Hrvatske c) na I i JI Hrvatske.
2. U Nizinskoj Hrvatskoj prevladava:
a) hladno podneblje b) umjereno toplo podneblje c) toplo podneblje.
3. Nizinski reljef na geografskoj je karti prikazan:
a) plavom bojom b) smeđom bojom c) tonovima zelene boje.
4. Nizina uzduž rijeke Drave zove se:
a) Podunavlje b) Podravina c) Pokuplje.
5. Poplave u nizinskim krajevima uzrokuje izlivanje vode iz:
a) rijeka b) lokava c) bara.
6. Prostrane nizine smještene su uz:
a) more b) potoke c) rijeke.
7. U Nizinskoj Hrvatskoj jedino je prirodno jezero:
a) Dubravsko jezero b) Kopačevsko jezero c) jezero Kozjak.
8. Nadmorska visina većine Nizinske Hrvatske ne prelazi:
a) 200 metara b) 450 metara c) 500 metara.

NASTAVNI LISTIĆ - Gospodarstvo Nizinske Hrvatske

1. Gospodarska djelatnost koja nije razvijena u Nizinskoj Hrvatskoj jest:
a) poljoprivreda b) industrija c) brodogradnja.
2. Razvijene vrste turizma u Nizinskoj Hrvatskoj su:
a) seoski b) seoski, gradski, zdravstveni c) gorski.
3. Najzastupljenijoj gospodarskoj grani poljoprivredi pogoduje:
a) malo padalina b) malo obradive zemlje c) plodno tlo, dovoljno padalina.
4. Ratari u Nizinskoj Hrvatskoj uzgajaju:
a) industrijsko bilje b) masline c) agrume.
5. U industrijsko bilje ne ubrajamo:
a) uljanu repicu b) mrkvu c) bundevu.
6. Zbog uzgoja velikih količina žitarica Nizinsku Hrvatsku još nazivamo:
a) hrvatskim draguljem b) hrvatskim suncem c) hrvatskom žitnicom.
7. Goveda, svinje, konje, perad uzgajaju:
a) ratari b) stočari c) šumari.
8. Nalazišta nafte i plina omogućili su razvoj:
a) prehrambene industrije b) drvne industrije c) naftne industrije.
9. Najveće industrijsko središte u Republici Hrvatskoj je:
a) Osijek b) Sisak c) Zagreb.
10. Ivanić-Grad poznat je po nalazištu:
a) ljekovite vode b) ljekovite nafte c) ljekovitoga tla.

NASTAVNI LISTIĆ – Naselja i prometna povezanost Nizinske Hrvatske

1. Nizinska Hrvatska je:
a) najnaseljeniji dio RH b) slabo naseljeni dio RH c) najslabije naseljeni dio RH.
2. Osijek je najveći grad Nizinske Hrvatske u:
a) zapadnome dijelu RH b) istočnome dijelu RH c) sjeverozapadnome dijelu RH.
3. Gradska središta u Nizinskoj Hrvatskoj smještene su:
a) uz jezera b) uz šumu c) uz velike rijeke i važne prometnice.
4. Najveće je selo Nizinske Hrvatske:
a) Vladislavci b) Čepin c) Ernestinovo.
5. Naselja u Nizinskoj Hrvatskoj dobro su povezana zbog:
a) nizinskoga reljefa b) brežuljkastoga reljefa c) kamenitoga reljefa.
6. Riječni promet ne odvija se na rijeci:
a) Kupi b) Dravi c) Lonji.
7. Međunarodne zračne luke u Nizinskoj Hrvatskoj su:
a) Zagreb, Osijek b) Sisak, Varaždin c) Varaždin, Karlovac.

NASTAVNI LISTIĆ – križaljka

U označenim je poljima riječ: _____.

Pojmove iz križaljke pokaži na geografskoj karti.

IGRA: GRAD, DRŽAVA, RIJEKA

[illegible]

PRILOG 2 – Gradovi Nizinske Hrvatske

Osijek je najveći grad Slavonije i Baranje, a četvrti grad po veličini u Republici Hrvatskoj. Smješten je u nizini na desnoj obali rijeke Drave. Osijek je industrijsko, upravno, sudsko i kulturno središte i sjedište Osječko-baranjske županije. Osijek se sastoji od staroga grada Tvrđe, izgrađene većinom u 18. stoljeću, Gornjega grada, Donjega grada i Novoga grada. Osijek je grad s najviše zelenila i zelenih površina u Hrvatskoj. Na području grada nalazi se 17 parkova.

Grad **Varaždin** nalazi se u sjeverozapadnome dijelu Republike Hrvatske. Smješten je na desnoj obali rijeke Drave. Kulturno je, obrazovno, gospodarsko, upravno središte i sjedište Varaždinske županije. Po broju stanovnika (prema zadnjemu popisu stanovnika iz 2011. godine) 11. je grad po veličini u Republici Hrvatskoj.

izvor: <http://www.tourism-varazdin.hr/>

Grad **Krapina** središnji je grad u Hrvatskome zagorju. Smješten je u sjeverozapadnome dijelu Republike Hrvatske uz rijeku Krapinčicu između obronaka Maceljskoga gorja. Ime grada povezano je s imenom rijeke koja je nekada obilovala slatkovodnom ribom šaranom. Na kajkavskome narječju riba šaran naziva se krap.

Krapina je političko, upravno i kulturno središte i sjedište Krapinsko-zagorske županije.

izvor: <http://www.tzg-krapina.hr/>

Grad **Pakrac** nalazi se u zapadnome dijelu Slavonije u sastavu Požeško-slavonske županije. Smješten je u dolini rijeke Pakre, u neposrednoj blizini Ravne gore i Psunja.

U 13. stoljeću Pakrac je imao povlasticu kovanja novca. Smatra se da je tamo bila prva kovnica novca u Hrvata. Naziv za prvi hrvatski novac koji se kovao u Pakracu bio je banovac. Banovac je bio srebrni novac na kojemu se na prednjoj strani nalazila kuna u trku, a na naličju patrijarhalni (dvostruki) križ s dvije okrunjene glave. Bio je najljepši i najcjenjeniji od svih hrvatskih kovanica.

Pretpostavlja se da je upravo pakračka kuna dala ime današnjemu hrvatskom novcu.

izvor: <https://www.muzej-pakrac.hr/o-povijesti-pakraca/>

PRILOG 3 – Rastoke

Rastoke su vodeničarsko naselje u blizini Slunja. Zovu ih još i Plitvice u malom. U Rastokama se od davnina grade mlinice (mlinovi) pod nazivom žličare. Građeni su tako da se u njima upotrebljava nekoliko mlinskih kamenova za razne vrste mljevenja, a uz njih nalazimo još i takozvane koševe koji su služili za ispiranje i pranje rublja pa ih stanovnici Rastoka nazivaju prvobitnim perilicama. Još prije tristo godina ovdje je nastalo naselje s mlinicama žličarama.

Kod Rastoka se rijeka Slunjčica ulijeva u rijeku Koranu. U svome toku kroz Rastoke stvara mnoštvo malih jezera, slapova i brzaka. Najpoznatiji su slapovi Buk, Hrvoje i Vilina kosa. Uz ta tri slapa povezane su i legende.

SLAP VILINA KOSA

Slap je dobio ime prema legendi koja je stara koliko i mjesto. Kod toga su se slapa skupljale rastočke vile. Dok su mlinovi žličari cijelu noć mljeli kukuruz i pšenicu, mlinari i mlinarice družili su se uz petrolejke i dugo u noć prepričavali razne priče iz života. Za to vrijeme rastočke vile uzimale bi konje koje su mlinari ostavljali u stajama da se odmore za putovanje kući. U ranu zoru vile bi vraćale konje zadihane, umorne, znojne i s mnoštvom sitnih pletenica spletenih od grive. Dok su se svi čudili gledajući konje, one bi prale svoje rublje u Slunjčici, plesale kolo i igrale, zvale da im se mlinari pridruže... I danas se rado okupljaju pa ih mogu vidjeti svi koji to doista žele i provode vrijeme na slapu Vilina kosa...

SLAP HRVOJE

Tužna priča o jednome mladiću po imenu Hrvoje. On je bio zaljubljen u mlinarovu kćer. S obzirom na to da je ona bila bogata, a on siromašan, njezin je otac zabranio tu ljubav. Hrvoje je zbog tuge i žalosti skočio s toga 12 m visoka slapa.

SLAP BUK

Dobio je ime po svojoj bučnosti, glasnoći (svi veliki i bučni slapovi nose ime Buk). U prošlosti je sve bio jedan slap, no 1914. god. zbog velike količine vode i njezina prodiranja u porozne stijene velik dio stijene odlomio se od obale i pao u korito rijeke Korane te tako načinio od jednoga slapa dva. Kad je stijena pala u vodu, to je toliko odjeknulo da je stanovništvo grada Slunja mislilo da se radi o potresu.

izvor: <https://slunj-rastoke.hr/slapovi-rastoka/> i <https://rastoke-croatia.com/hr/san-o-rastokama/>

LISTIĆ ZA SAMOPROCJENU

ŠTO ?	IZVRSNO	DOBRO	MORAM BOLJE
Objašnjavam i opisujem izgled krajeva Nizinske Hrvatske.			
Imenujem zavičajna područja Nizinske Hrvatske.			
Na geografskoj karti pokazujem zavičajna područja Nizinske Hrvatske.			
Pokazujem najveće rijeke i jezera Nizinske Hrvatske na geografskoj karti.			
Pokazujem najveće nizine Nizinske Hrvatske na geografskoj karti.			
Imenujem najvažnije gospodarske djelatnosti Nizinske Hrvatske.			
Objašnjavam uvjetovanost prirodno-zemljopisnih uvjeta Nizinske Hrvatske s gospodarskim djelatnostima razvijenim u tim krajevima.			
Objašnjavam i opisujem izgled naselja u Nizinskoj Hrvatskoj.			
Imenujem veća gradska središta u Nizinskoj Hrvatskoj.			
Na geografskoj karti pokazujem veća gradska središta Nizinske Hrvatske.			
Objašnjavam prometnu povezanost Nizinske Hrvatske s ostalim krajevima RH.			
Nabrajam najvažnije kulturno-povijesne spomenike Nizinske Hrvatske.			
Imenujem najvažnije pučke običaje Nizinske Hrvatske.			

Tema: **GORSKA HRVATSKA**

POPIS UDŽBENIČKIH JEDINICA:

1. Gorska Hrvatska – smještaj i reljef
2. Gorska Hrvatska – podneblje i živi svijet
3. Gorska Hrvatska – naselja i promet
4. Gorska Hrvatska – gospodarstvo
5. Gorska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti

POPIS IZZI DIGITALNIH OBRAZOVNIH SADRŽAJA:

Modul: Gorska Hrvatska

Jedinice: Gorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje; Gorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost; Gorska Hrvatska – gospodarstvo; Gorska Hrvatska – kulturne i povijesne znamenitosti

POPIS DODATNIH MATERIJALA (NASTAVNIH LISTIĆA)

- Prijedlozi, ideje i aktivnosti učenika
- Pitanja za kviz, učenje ili provjeru znanja
- Nastavni listići:
 - Gorska Hrvatska – smještaj i reljef
 - Gospodarstvo Gorske Hrvatske
 - Povijesne i kulturne znamenitosti Gorske Hrvatske
 - Križaljka
- Prilozi:
 - Grad, država, rijeka* – igra
- Listić za samoprocjenu učenika

Napomena:

Uz ovu temu moguće je koristiti se nastavnim listićima *Priroda i društvo 4*, nastavni listići za četvrti razred osnovne škole, koje je odobrila Agencija za odgoj i obrazovanje. Listići prikladni uz ovu temu su *Gorska Hrvatska – smještaj i reljef*, *Podneblje Gorske Hrvatske*, *Gorska Hrvatska – naselja, promet i znamenitosti*, *Gospodarstvo Gorske Hrvatske*.

PRIJEDLOZI, IDEJE I AKTIVNOSTI UČENIKA

1. *Grad, država, rijeka – igra*

U prilogu se nalazi tablica kojom će se učenici koristiti u igri. U prvome retku tablice upisane su kategorije: grad, selo, rijeka, jezero, biljka, životinja, gospodarska djelatnost, stvar, znamenitost i ovisno o kraju nizina, uzvisina i tri prazna polja u koja možete upisati pojmove po izboru učenika. Na kraju se nalazi još i polje za upisivanje broja bodova.

Način bodovanja: 5 bodova dobivaju učenici koji imaju jednake točne odgovore, 10 bodova dobivaju kad su im točni odgovori različiti.

Jedan od igrača zadaje slovo abecede kojim će počinjati pojmovi koje će upisivati u zadane kategorije. Npr., ako je zadano slovo *G*, u kategoriji *grad* učenici mogu napisati Gospić, u kategoriji *rijeka* riječ Gacka...

Učenici se trebaju dogovoriti tko će prvi zadavati slovo i kojim će redoslijedom ostali učenici zadavati sljedeće slovo. Osoba koja zadaje slovo u sebi govori abecedu, a učenik koji je sljedeći mora izgovoriti *Stop!*. Tada osoba koja u sebi govori abecedu mora reći na kojemu se slovu zaustavila kad je čula riječ *stop*. To je slovo koje je zadano u igri.

Upisivanje pojmova počinje kad učenik koji je zadao slovo da znak za početak pisanja, a završava kad prvi učenik završi s upisivanjem.

Tijekom igre učenici se mogu koristiti geografskom kartom Republike Hrvatske.

2. *Pogodi pojam – igra*

Učenike podijelimo u parove. Svi učenici stavljaju povez oko glave u visini čela. Nakon toga na naljepnicu ili list papira pišu pojam povezan s Gorskom Hrvatskom (npr. ime biljke, životinje tipične za taj kraj, ime neke znamenite osobe i sl.) i zalijepe ga svomu paru na povez tako da ne vidi što piše na papiru. Naizmjenice se ispituju o pojmu koji im je zadan. Odgovarati mogu samo s *da* i *ne*. Pobjednik je član para koji prvi pogodi pojam zapisan na njegovu čelu.

3. Učenicima dajemo papire na kojima su napisane kulturno-povijesne znamenitosti Gorske Hrvatske: kaštel Petra Zrinskog u Čabru (1651. godina), dvorac Zrinskih i Frankopana u Ogulinu (15. stoljeće), svetište Majke Božje u Krasnom (18. stoljeće), crkva Svetog Trojstva u Otočcu (16. stoljeće), Ivana Brlić-Mažuranić (rođena 1874. godine u Ogulinu), Ivana Brlić-Mažuranić (umrla 1938. godine), Ante Starčević (rođen 1823. u Gospiću), Ivan Goran Kovačić (rođen u Lukovdolu 1913. godine), Nikola Tesla (rođen 1856. u Smiljanu).

Zadatak je učenika:

- složiti događaje prema vremenu navedenome u zagradama i zatim reći rečenicu-dvije o znamenitosti ili osobi koja je važna za taj događaj
- pronaći mjesto znamenitosti navedene na papiriću na geografskoj karti RH i objasniti (mogući) način putovanja od mjesta stanovanja do mjesta na kojemu se nalazi znamenitost.

4. Učenici prije obrade nastavne jedinice zapisuju što znaju o kulturno-povijesnim znamenitostima Gorske Hrvatske. Mogu raditi u paru ili u manjim skupinama. Krajem sata (nakon obrade sadržaja) na isti papir zapisuju što su novo naučili, primjerice:

ŠTO ZNAM o kulturno-povijesnim znamenitostima Gorske Hrvatske?	ŠTO SAM NAUČILA/NAUČIO o kulturno-povijesnim znamenitostima Gorske Hrvatske?

5. Vrući stolac – igra

Jedan učenik dobiva ulogu znamenite osobe (stanovnik dvorca, utvrde, staroga sela) iz Gorske Hrvatske. Ostali mu učenici postavljaju pitanja o njegovu životu, radu, odijevanju, hrani...

6. Odabrani učenik zamisli jednu znamenitost, osobu ili događaj iz Gorske Hrvatske. Ostali učenici pogađaju što je zamislio postavljajući mu pitanja na koja će dobiti odgovor DA ili NE. Učenik koji pogodi zamišljeni pojam zauzima mjesto prvoga učenika i zadaje novi zadatak ostalim učenicima.
7. Igra pogađanja riječi – učenik (ili učiteljica/učitelj) zamisli pojam (znamenitost, osobu ili manifestaciju iz gorskoga kraja) i na ploču napiše onoliko crtica koliko pojam ima slova. Zadatak je učenika pogađati slova i doći do rješenja. Osoba koja pogađa riječ smije pogriješiti (odabrati slovo koje traženi pojam ne sadržava) najviše sedam puta.
8. Nakon obrađene teme *Gorska Hrvatska* učenici predlažu što bi preporučili za izlet u gorskome kraju:
- a) prijateljima b) roditeljima c) baki i djedu d) turistima koji ne žive u RH.
9. Učenici u skupinama izrađuju plakat ili turistički vodič kojim će predstaviti kulturno-povijesne znamenitosti Gorske Hrvatske.

10. Dokumentarni filmovi s tematikom Gorske Hrvatske

Internetski izvori – stručna podloga učiteljicama/učiteljima u radu s učenicima:

Risnjak:

https://www.youtube.com/watch?v=npvWeN9-F2s&ab_channel=elvan540elvan540

Plitvička jezera:

https://www.youtube.com/watch?v=SC1WBxz_FMM&ab_channel=elvan540elvan540

Velebit:

https://www.youtube.com/watch?v=eJOVf_8XgVo&ab_channel=elvan540elvan540

Prijedlog za IUN:

Memorijalni centar Nikole Tesle u Smiljanu: www.mcnikolatesla.hr/

Šumarski muzej, Krasno: www.tz-senj.hr/sumarski-muzej-krasno/

PITANJA ZA KVIZ, UČENJE ILI PROVJERU ZNANJA

1. Po kojoj boji na geografskoj karti prepoznamo Gorsku Hrvatsku?
2. Imenuj zavičajna područja Gorske Hrvatske.
3. Koji dijelovi reljefa prevladavaju u Gorskoj Hrvatskoj?
4. Što je rijeka ponornica?
5. Kakve su rijeke Gorske Hrvatske?
6. Imenuj najpoznatija prirodna jezera u Republici Hrvatskoj koja su se smjestila u Gorskoj Hrvatskoj.
7. Kakvo je podneblje Gorske Hrvatske?
8. Navedi tri vrste stabala koja prevladavaju u šumama Gorske Hrvatske.
9. Nabroji nekoliko životinja koje su se prilagodile životu u gorskim krajevima.
10. Koje su najčešće gospodarske djelatnosti u Gorskoj Hrvatskoj?
11. Koje se voće i povrće uglavnom uzgaja u Gorskoj Hrvatskoj?
12. Koje biljke uglavnom uzgajaju ratari u Gorskoj Hrvatskoj?
13. Koje životinje uzgajaju stočari u Gorskoj Hrvatskoj?
14. Što je hidroelektrana?
15. Nabroji industrijske grane razvijene u Gorskoj Hrvatskoj.
16. Nabroji nekoliko predmeta koje proizvodi drvna industrija?
17. Što privlači turiste u Gorsku Hrvatsku?
18. Kakva su naselja u Gorskoj Hrvatskoj?
19. Nabroji tri gradska središta gorskih krajeva.
20. Gdje su uglavnom smještena sela u Gorskoj Hrvatskoj?
21. Nabroji vrste prometa u Gorskoj Hrvatskoj.
22. Što je tunel?
23. Nabroji nekoliko kulturno-povijesnih spomenika Gorske Hrvatske.
24. Nabroji što spada u narodnu baštinu Gorske Hrvatske.
25. Po čemu je poznato selo Kuterevo?
26. Nabroji tri znamenite osobe koje potječu iz Gorske Hrvatske.

NASTAVNI LISTIĆ – Gorska Hrvatska – smještaj i reljef

1. Gorska Hrvatska smjestila se između _____ Hrvatske i _____ Hrvatske.
2. Dva su zavičajna područja u Gorskoj Hrvatskoj:
 - a) Istra i Gorski kotar
 - b) Lika i Gorski kotar
 - c) Slavonija i Gorski kotar.
3. Zaokruži točnu tvrdnju.
 - a) Tonovi žute, smeđe i sive prikazuju gorski reljef.
 - b) Tonovi žute, zelene i sive prikazuju gorski reljef.
 - c) Tonovi žute, smeđe i plave prikazuju gorski reljef.
4. Vrhovi su planina:
 - a) tajnoviti
 - b) šumoviti
 - c) stjenoviti.
5. Najpoznatija prirodna jezera RH zovu se:
 - a) Plitvička jezera
 - b) Kopački rit
 - c) Brijuni.
6. Ljeta su u Gorskoj Hrvatskoj:
 - a) duga i suha
 - b) umjereno topla i kratka
 - c) duga i kišovita.
7. U Gorskoj Hrvatskoj prevladava podneblje:
 - a) sa snježnim, dugim i hladnim zimama
 - b) s vrućim, dugim i toplim ljetima
 - c) s kišovitim, blagim zimama.
8. U Gorskoj Hrvatskoj prevladavaju šume:
 - a) primorskoga bora
 - b) hrasta i graba
 - c) bukve, smreke i jele.
9. U Gorskoj Hrvatskoj žive:
 - a) vuk, jelen...
 - b) morski psi, gušteri...
 - c) bjeloglavi sup, magarac...
10. Velebit je:
 - a) najveća životinja RH
 - b) najveća planina RH
 - c) najpoznatije jezero u RH.

NASTAVNI LISTIĆ – Gospodarstvo Gorske Hrvatske

- Gospodarske su djelatnosti Gorske Hrvatske:
 - a) pomorstvo, industrija
 - b) brodogradnja, poljoprivreda
 - c) poljoprivreda, šumarstvo, turizam, industrija.
- Poljoprivreda je slabo razvijena zbog:
 - a) vukova
 - b) dugih zima
 - c) položaja zvijezda.
- Zaokruži točan odgovor.
 - a) U gorskim krajevima uspijevaju samo biljke otpornije na hladnoću.
 - b) U gorskim krajevima uspijevaju samo biljke otpornije na toplinu.
 - c) U gorskim krajevima uspijevaju samo biljke otpornije na buru.
- Biljke koje uspijevaju u Gorskoj Hrvatskoj jesu:
 - a) šljive, jabuke, jagode i agrumi
 - b) šljive, jabuke, smokve i trešnje
 - c) šljive, jabuke, kruške i krumpir.
- Na planinskim pašnjacima Gorske Hrvatske uglavnom se uzgajaju:
 - a) ovce
 - b) magarci
 - c) nojevi.
- Tvornice u Gorskoj Hrvatskoj su:
 - a) pilane i tvornice za preradu ribe
 - b) pilane i tvornice namještaja
 - c) pilane i tvornice duhana.
- U Gorskoj Hrvatskoj brze rijeke iskorištavaju se za:
 - a) proizvodnju električne energije
 - b) brzo kupanje
 - c) sadnju riže.
- U hidroelektranama se proizvode:
 - a) daske
 - b) odjeća
 - c) električna energija.
- Hidroelektrane pokreće snaga:
 - a) vode
 - b) ljudi
 - c) vjetra.
- Zaokruži slovo ispred zimskoga sporta.
 - a) plivanje
 - b) skijanje
 - c) bacanje kugle

NASTAVNI LISTIĆ – Povijesne i kulturne znamenitosti Gorske Hrvatske

- Kaštel (tvrđava) Petra Zrinskog nalazi se u:
a) Splitu
b) Delnicama
c) Čabru.
- Dvorac Zrinskih i Frankopana nalazi se u:
a) Ogulinu
b) Čabru
c) Prezidu.
- Svetište Majke Božje nalazi se u:
a) Krasnom
b) Čabru
c) Ogulinu.
- Crkva Svetog Trojstva nalazi se u:
a) Ogulinu
b) Čabru
c) Otočcu.
- Pučki običaji Gorske Hrvatske povezani su:
a) sa starom ličkom narodnom nošnjom, ličkom tamburicom
b) paškom čipkom, paškim sirom
c) lepoglavskom čipkom, licitarskim proizvodima.
- Selo Kuterevo nalazi se na obroncima:
a) Risnjaka
b) Sjevernog Velebita
c) Učke.
- Selo Kuterevo poznato je po:
a) izradi drvenih predmeta: tamburica, bačava, stolaca
b) rodama
c) izradi lepoglavske čipke.
- Goranovo proljeće održava se u čast:
a) Ivane Brlić-Mažuranić
b) Nikole Tesle
c) Ivana Gorana Kovačića.
- Ta manifestacija održava se svake godine u:
a) selu Lukovdolu
b) Rijeci
c) Gerovu.
- Nikola Tesla zaslužan je za:
a) hrvatsku himnu
b) izum izmjenične struje
c) izum telefona.

NASTAVNI LISTIĆ – križaljka

							najveći grad u Lici
							rijeka, dijelom je ponornica
							rijeka, izvire u gorskome kraju, protječe kroz Karlovac
							najveća hrvatska planina
							rijeka ili zavičajno područje
							grad u Gorskom kotaru

U označenim je poljima riječ: _ _ _ _ _.

Koje se znamenitosti nalaze u tome gradu?

Pojmove iz križaljke pokaži na geografskoj karti.

PRILOG 1

IGRA: GRAD, DRŽAVA, RIJEKA

GRAD	SELO	JEZERO	RIJEKA	BILJKA	ŽIVOTINJA	GOSPODARSTVENA DJELATNOST	STVAR	ZNAMENITOST	UZVISINA			BODOVI

LISTIĆ ZA SAMOPROCJENU UČENIKA

ŠTO ?	IZVRSNO	DOBRO	MORAM BOLJE
Objašnjavam i opisujem izgled gorskih krajeva RH.			
Imenujem zavičajna područja Gorske Hrvatske.			
Na geografskoj karti pokazujem zavičajna područja Gorske Hrvatske.			
Pokazujem najveće rijeke i jezera Gorske Hrvatske na geografskoj karti.			
Pokazujem najveće uzvisine Gorske Hrvatske na geografskoj karti.			
Imenujem najvažnije gospodarske djelatnosti Gorske Hrvatske.			
Objašnjavam uvjetovanost prirodno-zemljopisnih uvjeta Gorske Hrvatske s gospodarskim djelatnostima razvijenim u tim krajevima.			
Objašnjavam i opisujem izgled naselja u Gorskoj Hrvatskoj.			
Imenujem veća gradska središta Gorske Hrvatske.			
Na geografskoj karti pokazujem veća gradska središta Gorske Hrvatske.			
Objašnjavam prometnu povezanost Gorske Hrvatske s ostalim krajevima RH.			
Nabrajam najvažnije kulturno-povijesne spomenike Gorske Hrvatske.			
Imenujem najvažnije pučke običaje Gorske Hrvatske.			

Tema: PRIMORSKA HRVATSKA

POPIS UDŽBENIČKIH JEDINICA:

1. Primorska Hrvatska – smještaj i reljef
2. Primorska Hrvatska – podneblje i živi svijet
3. Primorska Hrvatska – naselja i promet
4. Primorska Hrvatska – gospodarstvo
5. Primorska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti

POPIS IZZI DIGITALNIH OBRAZOVNIH SADRŽAJA:

- Modul: Primorska Hrvatska
- Jedinice: Primorska Hrvatska
- smještaj, reljef, podneblje; Primorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost; Primorska Hrvatska – gospodarstvo; Primorska Hrvatska – kulturne i povijesne znamenitosti

POPIS DODATNIH MATERIJALA (NASTAVNIH LISTIĆA)

- Prijedlozi, ideje i aktivnosti učenika
- Pitanja za kviz, učenje ili provjeru znanja
- Nastavni listići:
 - Primorska Hrvatska – smještaj i reljef
 - Gospodarstvo Primorske Hrvatske
 - Naselja i prometna povezanost primorskih krajeva
 - križaljka
- Prilozi:
 - Grad, država, rijeka* – igra
 - Otok Krapanj
 - Otok Lubenica, legenda o nastanku Lubenica
- Listić za samoprocjenu učenika

Napomena:

Uz ovu temu moguće je koristiti se nastavnim listićima *Priroda i društvo 4*, nastavni listići za četvrti razred osnovne škole, koje je odobrila Agencija za odgoj i obrazovanje. Listići prikladni uz ovu temu su *Primorska Hrvatska – smještaj i reljef*, *Podneblje Primorske Hrvatske*, *Primorska Hrvatska – naselja, promet i znamenitosti*, *Gospodarstvo Primorske Hrvatske*.

PRIJEDLOZI, IDEJE I AKTIVNOSTI UČENIKA

1. *Grad, država, rijeka – igra*

U prilogu se nalazi tablica kojom će se učenici koristiti u igri. U prvome retku tablice upisane su kategorije: grad, selo, rijeka, jezero, biljka, životinja, gospodarska djelatnost, stvar, znamenitost i ovisno o kraju nizina, uzvisina i tri prazna polja u koja možete upisati pojmove po izboru učenika. Na kraju se nalazi još i polje za upisivanje broja bodova.

Način bodovanja: 5 bodova dobivaju učenici koji imaju jednake točne odgovore, 10 bodova dobivaju kad su im točni odgovori različiti.

Jedan od igrača zadaje slovo abecede kojim će počinjati pojmovi koje će upisivati u zadane kategorije. Npr., ako je zadano slovo Z, u kategoriji *grad* učenici mogu napisati Zadar, u kategoriji *rijeka* riječ Zrmanja...

Učenici se trebaju dogovoriti tko će prvi zadavati slovo i kojim će redoslijedom ostali učenici zadavati sljedeće slovo. Osoba koja zadaje slovo u sebi govori abecedu, a učenik koji je sljedeći mora izgovoriti *Stop!*. Tada osoba koja u sebi govori abecedu mora reći na kojemu se slovu zaustavila kad je čula riječ *stop*. To je slovo koje je zadano u igri.

Upisivanje pojmova počinje kad učenik koji je zadao slovo da znak za početak pisanja, a završava kad prvi učenik završi s upisivanjem.

Tijekom igre učenici se mogu koristiti geografskom kartom Republike Hrvatske.

2. *Pogodi pojam – igra*

Učenike podijelimo u parove. Svi učenici stavljaju povez oko glave u visini čela. Nakon toga na naljepnicu ili list papira pišu pojam povezan s Primorskom Hrvatskom (npr. ime biljke, životinje tipične za taj kraj, ime neke znamenite osobe i sl.) i zalijepe ga svomu paru na povez tako da ne vidi što piše na papiru. Naizmjenice se ispituju o pojmu koji im je zadan. Odgovarati mogu samo s *da* i *ne*. Pobjednik je član para koji prvi pogodi pojam zapisan na njegovu čelu.

3. Učenicima dajemo papire na kojima su napisane kulturno-povijesne znamenitosti Primorske Hrvatske: stari grad Dubrovnik (7. stoljeće), Arena u Puli (1. stoljeće), Kninska tvrđava (početak gradnje u 9. stoljeću), crkva svetoga Donata (9. stoljeće), Ivan Gundulić (rođen 1589. u Dubrovniku), Ruđer Bošković (rođen 1711. godine u Dubrovniku), katedrala svetoga Jakova u Šibeniku (15. stoljeće), Dioklecijanova palača u Splitu (podignuta oko 300. godine).

Zadatak je učenika:

- složiti događaje prema vremenu navedenome u zagradama i zatim reći rečenicu-dvije o znamenitosti ili osobi koja je važna za taj događaj
- pronaći mjesto znamenitosti navedene na papiriću na geografskoj karti RH i objasniti (mogući) način putovanja od mjesta stanovanja do mjesta na kojemu se nalazi znamenitost.

4. Učenici prije obrade nastavne jedinice zapisuju što znaju o kulturno-povijesnim znamenitostima Primorske Hrvatske. Mogu raditi u paru ili manjim skupinama. Krajem sata (nakon obrade sadržaja) na isti papir zapisuju što su novo naučili, primjerice:

ŠTO ZNAM o kulturno-povijesnim znamenitostima Primorske Hrvatske?	ŠTO SAM NAUČILA/NAUČIO o kulturno-povijesnim znamenitostima Primorske Hrvatske?

5. Vrući stolac – igra

Jedan učenik dobiva ulogu znamenite osobe (stanovnik dvorca, utvrde, staroga sela) iz Primorske Hrvatske. Ostali mu učenici postavljaju pitanja o njegovu životu, radu, odijevanju, hrani...

6. Nakon obrađene teme *Primorska Hrvatska* učenici predlažu što bi preporučili za izlet u primorskome kraju:

- c) prijateljima
- d) roditeljima
- e) baki i djedu
- f) turistima koji ne žive u RH.

7. Odabrani učenik zamisli jednu znamenitost, osobu ili događaj iz Primorske Hrvatske. Ostali učenici pogađaju što je zamislio postavljajući mu pitanja na koja će dobiti odgovor DA ili NE. Učenik koji pogodi zamišljeni pojam zauzima mjesto prvoga učenika i zadaje novi zadatak ostalim učenicima.

8. Igra pogađanja riječi – učenik (ili učiteljica/učitelj) zamisli pojam (znamenitost, osobu ili manifestaciju iz primorskoga kraja) i na ploču napiše onoliko crtica koliko pojam ima slova. Zadatak je učenika pogađati slova i doći do rješenja. Osoba koja pogađa riječ smije pogriješiti (odabrati slovo koje traženi pojam ne sadržava) najviše sedam puta.

9. Učenici od glinamola (ili plastelina) izrađuju suvenir Primorske Hrvatske ili maketu dvorca, palače, utvrde.

10. Učenici u skupinama izrađuju plakat ili turistički vodič kojim će predstaviti kulturno-povijesne znamenitosti Primorske Hrvatske.

11. Dokumentarni filmovi s tematikom primorskih krajeva

Internetski izvori – stručna podloga učiteljicama/učiteljima u radu s učenicima:

Muzej soli u Pagu:

https://www.youtube.com/watch?v=MTKEa9SZDtw&ab_channel=TopDestinationsCroatiaTopDestinationsCroatia

NP Kornati:

https://www.vrutube.com/watch?v=n0HXX0X63So&ab_channel=elvan540elvan540

Senj, Tvrđava *Nehaj*:

https://www.youtube.com/watch?v=8E1L9gZoaHI&ab_channel=elvan540elvan540

Dioklecijanova palača:

https://www.youtube.com/watch?v=kOwAVql9Zio&ab_channel=elvan540elvan540

Brijuni:

https://www.youtube.com/watch?v=-f0rZiU7nBA&ab_channel=TopDestinationsCroatiaTopDestinationsCroatia

Pula, amfiteatar:

https://www.youtube.com/watch?v=OswEMW4eZR4&ab_channel=AnalogueAnalogue

Šibenska katedrala:

https://www.youtube.com/watch?v=VP3BpNk6xHY&ab_channel=CR091CR091

Gradske zidine, Dubrovnik:

https://www.youtube.com/watch?v=FMell-VJCtc&ab_channel=CR091CR091

Motovun:

https://www.youtube.com/watch?v=1TTOQ0IFMY4&ab_channel=elvan540elvan540

Starogradsko polje, otok Hvar:

https://www.youtube.com/watch?v=ycr1-6G8jeM&ab_channel=elvan540elvan540

Prijedlog za IUN:

Institut Plavi svijet: www.plavi-svijet.org/

Muzej soli, Nin: www.nin.hr/hr/kulturna-bastina/muzej-soli

Muzej soli, Pag: <https://solana-pag.hr/>

Astronovski centar, Rijeka:

<http://www.zvjezdarnica.com/astronomija/astronovski-instrumenti/planetarij-rijeka/759>

NASTAVNI LISTIĆ Primorska Hrvatska – smještaj i reljef

1.	Primorska Hrvatska smještena je na jugozapadu i jugu Hrvatske, uz more.	DA	NE
2.	Primorskoj Hrvatskoj pripadaju i krajevi udaljeniji od mora koji imaju isto podneblje (unutrašnjost Istre i Dalmacije).	DA	NE
3.	U Primorskoj Hrvatskoj nalaze se tri zavičajna područja: Istra, Kvarnersko primorje i Dalmacija.	DA	NE
4.	Crnica je najčešće tlo u Primorskoj Hrvatskoj.	DA	NE
5.	Rijeke Primorske Hrvatske bogate su vodama.	DA	NE
6.	Kameniti reljef koji se nalazi u Primorskoj Hrvatskoj nazivamo:
a) grš b) trš c) krš.		
7.	U nizu riječi prekriži uljeza.

kadulja, hrast crnika, hrast lužnjak, primorski bor | | |

NASTAVNI LISTIĆ Gospodarstvo Primorske Hrvatske

1. Ribarstvo, pomorstvo i turizam pripadaju u najčešće
gospodarske djelatnosti Primorske Hrvatske. DA NE
2. Plodna tla rasprostranjena su širom jadranske obale. DA NE
3. U kojim se gradovima nalaze tri najveća brodogradilišta?

4. Može li se snagom vjetra proizvoditi električna struja? DA NE
5. Nabroji voće i povrće koje dobro uspijeva u Primorskoj Hrvatskoj (najmanje tri).

6. Turiste na Jadran privlače more, prirodne ljepote i
kulturno-povijesne znamenitosti. DA NE
7. Konzerviranu ribu srdelu nazivamo sardina. DA NE
8. Paška sol sadrži sve minerale koji su, osim vode,
osnovni sastojci prirodnoga mora. DA NE
9. Istarsko govedo naziva se boškarin. DA NE
10. U ljekovito i začinsko bilje pripadaju lavanda, kadulja,
origano i ružmarin. DA NE

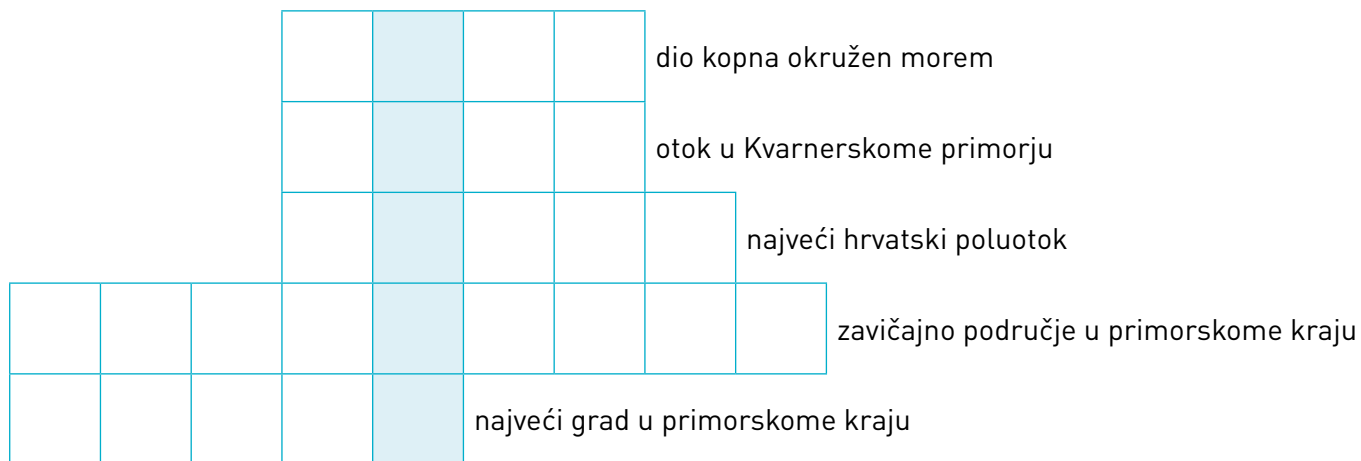
NASTAVNI LISTIĆ Naselja i prometna povezanost primorskih krajeva

1. Najveća gradska središta Primorske Hrvatske su
Novi Vinodolski, Crikvenica, Kraljevica, Opatija i Senj. DA NE
 2. Koja su dva grada najveća u Primorskoj Hrvatskoj?

 3. Koji je građevni materijal najrašireniji u Primorskoj Hrvatskoj?
a) cigla
b) kamen
c) drvo
 4. Primorska Hrvatska s ostalim je hrvatskim krajevima povezana kopnenim i
_____ prometom.
 5. Kako se zove vrsta prometa (nije zračni) kojim možeš doći do mjesta na otoku Braču.

- Najmanji grad u Hrvatskoj je _____.

NASTAVNI LISTIĆ – križaljka

U označenim je poljima je riječ: _ _ _ _ _.

U blizini kojega se grada nalazi ta znamenitost?

U kojemu je zavičajnom području?

Pojmove iz križaljke pokaži na geografskoj karti.

IGRA: GRAD, DRŽAVA, RIJEKA

GRAD	SELO	JEZERO	RIJEKA	BILJKA	ŽIVOTINJA	GOSPODARSTVENA DIELATNOST	STVAR	ZNAMENITOST	UZVISINA	OTOK		BODOVI

PRILOG 2 – Otok Krapanj

Otok Krapanj najmanji je i najniži naseljeni otok na Jadranu. Na ovome otoku nadmorska visina ne prelazi 1,25 m, a od kopna je udaljen svega 300 m. Nalazi se u neposrednoj blizini Šibenika. Na tome otoku ljudi su se od davnina bavili ronjenjem te izlovom i preradom spužava. Dok su se njihovi muškarci bavili spužvarstvom i svakodnevno zaranjali u more na dah u ronilačkim odijelima i cipelama od olovni^h donova i posebnim alatom – ostima vadili spužve, žene su uzimale vesla u ruke i ribarile, a zorom bi odlazile obrađivati polja u šibenskome zaleđu.

Godine 1893. Krapnjani su dobili prvi ronilački aparat. Otada je ronjenje postalo sigurnije i ronioci su rjeđe stradavali.

MORSKA SPUŽVA je životinja. U svjetskim morima postoji preko 5000 različitih vrsta spužava. One su obnovljiva vrsta. Ako je pravilno odrezana i uklonjena s mjesta na kojemu se nalazila, narast će nova spužva. Vole topla i čista mora. Hrane se planktonom. Plankton dobivaju filtriranjem mora pa spužva dnevno profiltrira i do 2000 l morske vode. Rastu pričvršćene na morske hridi. Da bi narasla do veličine promjera oko 15 cm, trebaju proći 2 – 4 godine.

VAĐENJE SPUŽVE I OBRADA

Spužva izvađena iz mora prekrivena je tankom tamnom opnom. Da bi spužva dobila svoju karakterističnu svjetlosmeđu boju, nakon branja i vađenja iz mora potrebno je skinuti tu tamnu opnu. U prošlim vremenima spužvari su tu opnu skidali dugotrajnim ručnim ispiranjem. Spužve bi stavili u vreće i gnječili ih i mlatili i puštali da se osuše na suncu. Nakon toga bi ih ispirali morskom vodom i sušili na suncu nanizane na konopac.

Prirodna spužva poznata je kao vrlo kvalitetno sredstvo za pranje. Nijedna umjetna spužva nema toliku moć upijanja, izdržljivost i mekoću poput prirodne spužve, pa je ona i danas najbolje sredstvo za njegu i pranje.

izvor: <https://spongiola.com/otok-krapanj/>

PRILOG 3 – Otok Lubenica, legenda o nastanku Lubenica

Otok Cres

Lubenice su mjesto na otoku Cresu staro preko četiri tisuće godina. Trenutačno u njemu živi tek desetak stanovnika. Smješteno je na vrhu strme litice nad morem na 378 metara nadmorske visine. Do mjesta se dolazi strmom zavojitom cestom koja je s obiju strana ograđena suhozidom. U podnožju litice nalazi se prekrasna šljunčana plaža, jedna od najljepših na našoj obali.

Legenda o nastanku Lubenica

Uz velik broj mjesta, pa tako i uz Lubenice, veže se legenda o njihovom nastanku. U davnim vremenima u Osoru je živio kralj koji je imao kćer u koju se zaljubio mladić s brda na kojemu se danas nalazi grad, a ona mu je uzvratila ljubav. Nezadovoljan njezinom odlukom, otac ju je potjerao iz Osora.

Kraljevna je otišla sa svojim voljenim i naselila se na njegovu brdu. Zvala se Ljubica te je po njezinu imenu to mjesto dobilo ime Ljubenice. Talijani, pod čiju je vlast Cres potpao 1918.,

taj su naziv promijenili jer nisu mogli izgovarati Ljubenice, pa je tako mjesto preimenovano u Lubenice. Također, vjeruje se da su Lubenice ime zapravo dobile po latinskoj riječi *hibernicius*, što znači 'vjetrovit' jer je vjetar česta pojava u mjestu smještenom na vrhu litice.

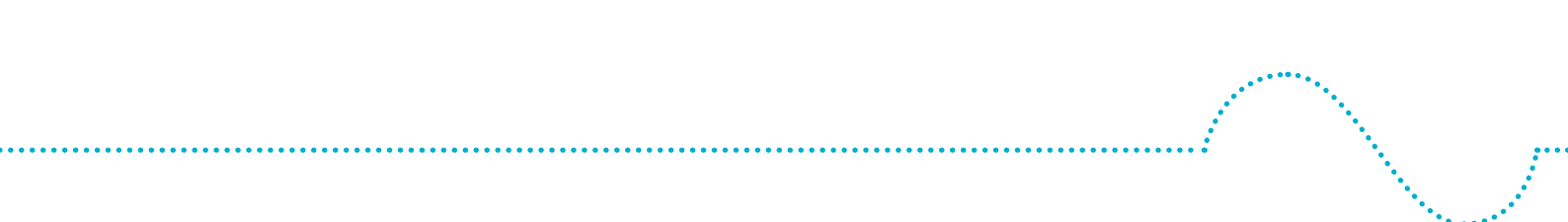
izvor: <http://www.tzg-cres.hr/>

PRILOG 4

POPIS GRADOVA PO ŽUPANIJAMA

I. ZAGREBAČKA	Grad	Dugo Selo
I. ZAGREBAČKA	Grad	Ivanić-Grad
I. ZAGREBAČKA	Grad	Jastrebarsko
I. ZAGREBAČKA	Grad	Samobor
I. ZAGREBAČKA	Grad	Sveta Nedelja
I. ZAGREBAČKA	Grad	Sveti Ivan Zelina
I. ZAGREBAČKA	Grad	Velika Gorica
I. ZAGREBAČKA	Grad	Vrbovec
I. ZAGREBAČKA	Grad	Zaprešić
II. KRAPINSKO-ZAGORSKA	Grad	Donja Stubica
II. KRAPINSKO-ZAGORSKA	Grad	Klanjec
II. KRAPINSKO-ZAGORSKA	Grad	Krapina
II. KRAPINSKO-ZAGORSKA	Grad	Oroslavje
II. KRAPINSKO-ZAGORSKA	Grad	Pregrada
II. KRAPINSKO-ZAGORSKA	Grad	Zabok
II. KRAPINSKO-ZAGORSKA	Grad	Zlatar
III. SISAČKO-MOSLAVAČKA	Grad	Glina
III. SISAČKO-MOSLAVAČKA	Grad	Hrvatska Kostajnica
III. SISAČKO-MOSLAVAČKA	Grad	Kutina
III. SISAČKO-MOSLAVAČKA	Grad	Novska
III. SISAČKO-MOSLAVAČKA	Grad	Petrinja
III. SISAČKO-MOSLAVAČKA	Grad	Popovača
III. SISAČKO-MOSLAVAČKA	Grad	Sisak
IV. KARLOVAČKA	Grad	Duga Resa
IV. KARLOVAČKA	Grad	Karlovac
IV. KARLOVAČKA	Grad	Ogulin
IV. KARLOVAČKA	Grad	Ozalj
IV. KARLOVAČKA	Grad	Slunj
IX. LIČKO-SENJSKA	Grad	Gospić
IX. LIČKO-SENJSKA	Grad	Novalja
IX. LIČKO-SENJSKA	Grad	Otočac
IX. LIČKO-SENJSKA	Grad	Senj
V. VARAŽDINSKA	Grad	Ivanec
V. VARAŽDINSKA	Grad	Lepoglava
V. VARAŽDINSKA	Grad	Ludbreg
V. VARAŽDINSKA	Grad	Novi Marof
V. VARAŽDINSKA	Grad	Varaždin

V. VARAŽDINSKA	Grad	Varaždinske Toplice
VI. KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	Grad	Đurđevac
VI. KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	Grad	Koprivnica
VI. KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	Grad	Križevci
VII. BJELOVARSKO-BILOGORSKA	Grad	Bjelovar
VII. BJELOVARSKO-BILOGORSKA	Grad	Čazma
VII. BJELOVARSKO-BILOGORSKA	Grad	Daruvar
VII. BJELOVARSKO-BILOGORSKA	Grad	Garešnica
VII. BJELOVARSKO-BILOGORSKA	Grad	Grubišno Polje
VIII. PRIMORSKO-GORANSKA	Grad	Bakar
VIII. PRIMORSKO-GORANSKA	Grad	Cres
VIII. PRIMORSKO-GORANSKA	Grad	Crikvenica
VIII. PRIMORSKO-GORANSKA	Grad	Čabar
VIII. PRIMORSKO-GORANSKA	Grad	Delnice
VIII. PRIMORSKO-GORANSKA	Grad	Kastav
VIII. PRIMORSKO-GORANSKA	Grad	Kraljevica
VIII. PRIMORSKO-GORANSKA	Grad	Krk
VIII. PRIMORSKO-GORANSKA	Grad	Mali Lošinj
VIII. PRIMORSKO-GORANSKA	Grad	Novi Vinodolski
VIII. PRIMORSKO-GORANSKA	Grad	Opatija
VIII. PRIMORSKO-GORANSKA	Grad	Rab
VIII. PRIMORSKO-GORANSKA	Grad	Rijeka
VIII. PRIMORSKO-GORANSKA	Grad	Vrbovsko
X. VIROVITIČKO-PODRAVSKA	Grad	Orahovica
X. VIROVITIČKO-PODRAVSKA	Grad	Slatina
X. VIROVITIČKO-PODRAVSKA	Grad	Virovitica
XI. POŽEŠKO-SLAVONSKA	Grad	Kutjevo
XI. POŽEŠKO-SLAVONSKA	Grad	Lipik
XI. POŽEŠKO-SLAVONSKA	Grad	Pakrac
XI. POŽEŠKO-SLAVONSKA	Grad	Pleternica
XI. POŽEŠKO-SLAVONSKA	Grad	Požega
XII. BRODSKO-POSAVSKA	Grad	Nova Gradiška
XII. BRODSKO-POSAVSKA	Grad	Slavonski Brod
XIII. ZADARSKA	Grad	Benkovac
XIII. ZADARSKA	Grad	Biograd na Moru
XIII. ZADARSKA	Grad	Nin
XIII. ZADARSKA	Grad	Obrovac

XIII. ZADARSKA	Grad	Pag
XIII. ZADARSKA	Grad	Zadar
XIV. OSJEČKO-BARANJSKA	Grad	Beli Manastir
XIV. OSJEČKO-BARANJSKA	Grad	Belišće
XIV. OSJEČKO-BARANJSKA	Grad	Donji Miholjac
XIV. OSJEČKO-BARANJSKA	Grad	Đakovo
XIV. OSJEČKO-BARANJSKA	Grad	Našice
XIV. OSJEČKO-BARANJSKA	Grad	Osijek
XIV. OSJEČKO-BARANJSKA	Grad	Valpovo
XIX. DUBROVAČKO-NERETVANSKA	Grad	Dubrovnik
XIX. DUBROVAČKO-NERETVANSKA	Grad	Korčula
XIX. DUBROVAČKO-NERETVANSKA	Grad	Metković
XIX. DUBROVAČKO-NERETVANSKA	Grad	Opuzen
XIX. DUBROVAČKO-NERETVANSKA	Grad	Ploče
XV. ŠIBENSKO-KNINSKA	Grad	Drniš
XV. ŠIBENSKO-KNINSKA	Grad	Knin
XV. ŠIBENSKO-KNINSKA	Grad	Skradin
XV. ŠIBENSKO-KNINSKA	Grad	Šibenik
XV. ŠIBENSKO-KNINSKA	Grad	Vodice
XVI. VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	Grad	Ilok
XVI. VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	Grad	Otok
XVI. VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	Grad	Vinkovci
XVI. VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	Grad	Vukovar
XVI. VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	Grad	Županja
XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA	Grad	Hvar
XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA	Grad	Imotski
XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA	Grad	Kaštela
XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA	Grad	Komiža
XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA	Grad	Makarska
XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA	Grad	Omiš
XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA	Grad	Sinj
XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA	Grad	Solin
XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA	Grad	Split
XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA	Grad	Stari Grad
XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA	Grad	Supetar
XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA	Grad	Trilj
XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA	Grad	Trogir
XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA	Grad	Vis
XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA	Grad	Vrgorac

XVII. SPLITSKO-DALMATINSKA	Grad	Vrlika
XVIII. ISTARSKA	Grad	Buje-Buie
XVIII. ISTARSKA	Grad	Buzet
XVIII. ISTARSKA	Grad	Labin
XVIII. ISTARSKA	Grad	Novigrad-Cittanova
XVIII. ISTARSKA	Grad	Pazin
XVIII. ISTARSKA	Grad	Poreč-Parenzo
XVIII. ISTARSKA	Grad	Pula-Pola
XVIII. ISTARSKA	Grad	Rovinj-Rovigno
XVIII. ISTARSKA	Grad	Umag-Umago
XVIII. ISTARSKA	Grad	Vodnjan-Dignano
XX. MEĐIMURSKA	Grad	Čakovec
XX. MEĐIMURSKA	Grad	Mursko Središće
XX. MEĐIMURSKA	Grad	Prelog
XXI. GRAD ZAGREB	Grad	Zagreb

izvor: <http://www.uprava.hr/default.aspx?id=11843>

STANOVNIŠTVO U NAJVEĆIM GRADOVIMA I OPĆINAMA PREMA POPISU IZ 2011.

Gradovi	Broj stanovnika	Općine	Broj stanovnika
Zagreb	790.017	Viškovo	14.445
Split	178.102	Nedelišće	11.975
Rijeka	128.624	Popovača	11.905
Osijek	108.048	Čepin	11.599
Zadar	75.062	Matulji	11.246
Velika Gorica	63.517	Brdovec	11.134
Slavonski Brod	59.141	Pitomača	10.059
Pula - Pola	57.460	Podstrana	9.129
Karlovac	55.705	Konavle	8.577
Sisak	47.768	Župa dubrovačka	8.331
Varaždin	46.946	Bedekovčina	8.041
Šibenik	46.332	Ivankovo	8.006
Dubrovnik	42.615	Rugvica	7.871
Bjelovar	40.276	Erdut	7.308
Kaštela	38.667	Čavle	7.220
Samobor	37.633	Dugi Rat	7.092
Vinkovci	35.312	Križ	6.963
Koprivnica	30.854	Darda	6.908
Đakovo	27.745	Sibinj	6.895
Vukovar	27.683	Trnovec Bartolovečki	6.884
Čakovec	27.104	Brckovljani	6.837
Požega	26.248	Đurđenovac	6.750
Zaprešić	25.223	Suhopolje	6.683
Sinj	24.826	Bistra	6.632
Petrinja	24.671	Medulin	6.481
Solin	23.926	Maruševac	6.381
Kutina	22.760	Sveti Križ Začretje	6.165
Virovitica	21.291	Kloštar Ivanić	6.091
Križevci	21.122	Lekenik	6.032
Sveta Nedelja	18.059	Marija Bistrica	5.976

izvor: <http://www.dzs.hr/>

PRILOG 5

SVE NAJ U REPUBLICI HRVATSKOJ

NAJVEĆA HRVATSKA PLANINA – VELEBIT

NAJPOZNATIJA PRIRODNA JEZERA – PLITVIČKA JEZERA

NAJHLADNIJI PROSTOR – GORSKI KRAJ

NAJŠUMOVITIJI KRAJ – GORSKI KRAJ

NAJVEĆA ŽIVOTINJA GORSKIH ŠUMA – MEDVJED

JEDNA OD NAJRJEĐIH BILJAKA – VELEBITSKA DEGENIJA

NAJSLABIJE NASELJEN KRAJ – GORSKI KRAJ

GRAD SMJEŠTEN NA NAJVIŠOJ NADMORSKOJ VISINI – DELNICE

SELO SMJEŠTENO NA NAJVIŠOJ NADMORSKOJ VISINI – BEGOVO RAZDOLJE

NAJVEĆE UMJETNO JEZERO – DUBRAVSKO JEZERO NA RIJECI DRAVI

NAJVEĆE INDUSTRIJSKO SREDIŠTE – ZAGREB

NAJNASELJENIJI KRAJ – NIZINSKI KRAJ

NAJVEĆE SELO U RH – ČEPIN

NAJVEĆI GRAD – ZAGREB

NAJVEĆA RIJEČNA LUKA – VUKOVAR

NAJISTOČNIJI GRAD – ILOK

NAJVEĆE PRIRODNO JEZERO – VRANSKO JEZERO KOD BIOGRADA

NAJVEĆA BRODOGRADILIŠTA – SPLIT, RIJEKA, PULA

NAJVEĆA PUTNIČKA LUKA – SPLIT

NAJVEĆA TERETNA LUKA – RIJEKA

NAJJUŽNIJI GRAD – CAVTAT

NAJZAPADNIJI GRAD – UMAG

NAJMANJI GRAD – HUM

LISTIĆ ZA SAMOPROCJENU UČENIKA

ŠTO ?	IZVRSNO	DOBRO	MORAM BOLJE
Objašnjavam i opisujem izgled primorskih krajeva RH.			
Imenujem zavičajna područja Primorske Hrvatske.			
Na geografskoj karti pokazujem zavičajna područja Primorske Hrvatske.			
Pokazujem najveće rijeke i jezera Primorske Hrvatske na geografskoj karti.			
Pokazujem najveće uzvisine Primorske Hrvatske na geografskoj karti.			
Imenujem najvažnije gospodarske djelatnosti Primorske Hrvatske.			
Objašnjavam uvjetovanost prirodno-zemljopisnih uvjeta Primorske Hrvatske s gospodarskim djelatnostima razvijenim u tim krajevima.			
Objašnjavam i opisujem izgled naselja u Primorskoj Hrvatskoj.			
Imenujem veća gradska središta u Primorskoj Hrvatskoj.			
Na geografskoj karti pokazujem veća gradska središta Primorske Hrvatske.			
Objašnjavam prometnu povezanost Primorske Hrvatske s ostalim krajevima RH.			
Nabrajam najvažnije kulturno-povijesne spomenike Primorske Hrvatske.			
Imenujem najvažnije pučke običaje Primorske Hrvatske.			

PITANJA ZA KVIZ, UČENJE ILI PROVJERU ZNANJA

1.	Gdje se smjestila Primorska Hrvatska?
2.	Imenuj zavičajna područja Primorske Hrvatske.
3.	Koji dijelovi reljefa prevladavaju u Primorskoj Hrvatskoj?
4.	Koje je najčešće tlo u Primorskoj Hrvatskoj?
5.	Što je krš?
6.	Kakve su rijeke Primorske Hrvatske?
7.	Kakvo je podneblje Primorske Hrvatske?
8.	Imenuj vjetrove koji najčešće pušu u Primorskoj Hrvatskoj.
9.	Navedi dvije vrste stabala koja prevladavaju u primorskim šumama.
10.	Nabroji nekoliko životinja koje su se prilagodile životu u Primorskoj Hrvatskoj.
11.	Nabroji nekoliko biljaka koje su se prilagodile životu u Primorskoj Hrvatskoj.
12.	Koje su najčešće gospodarske djelatnosti u Primorskoj Hrvatskoj?
13.	Koja su najplodnija područja u Primorskoj Hrvatskoj?
14.	Koje životinje uzgajaju stočari u Primorskoj Hrvatskoj?
15.	Koje se voće uglavnom uzgaja u Primorskoj Hrvatskoj?
16.	Što je vjetroelektrana?
17.	Nabroji industrijske grane razvijene u Primorskoj Hrvatskoj.
18.	Nabroji izvore energije u Primorskoj Hrvatskoj.
19.	Imenuj najveća brodogradilišta u Primorskoj Hrvatskoj.
20.	Imenuj najveću putničku i najveću teretnu luku u Primorskoj Hrvatskoj.
21.	Što privlači turiste u Primorsku Hrvatsku?
22.	Nabroji tri gradska središta Primorske Hrvatske.
23.	Gdje su uglavnom smještena sela u Primorskoj Hrvatskoj?
24.	Nabroji vrste prometa u Primorskoj Hrvatskoj.
25.	Imenuj dvije zračne luke u Primorskoj Hrvatskoj.
26.	Nabroji nekoliko kulturno-povijesnih spomenika Primorske Hrvatske.
27.	Nabroji što spada u narodnu baštinu Primorske Hrvatske.
28.	Nabroji tri znamenite osobe koje potječu iz Primorske Hrvatske.

TEMA: **REPUBLIKA HRVATSKA**

POPIS UDŽBENIČKIH JEDINICA:

1. Republika Hrvatska
2. Simboli domovine
3. Moja domovina
4. Susjedne države
5. RH – dio Europske unije
6. Zagreb – glavni grad RH
7. Hrvatska baština

POPIS IZZI DIGITALNIH OBRAZOVNIH SADRŽAJA:

Modul: Republika Hrvatska

Jedinice: Moja domovina, simboli domovine, glavni grad; Republika Hrvatska – susjedne države i Europska unija; Kulturne i povijesne znamenitosti Republike Hrvatske, prirodna baština

POPIS DODATNIH MATERIJALA (NASTAVNIH LISTIĆA)

- Nastavni listići:
 - Republika Hrvatska – pitanja za kviz
 - Simboli Republike Hrvatske
 - Novac u prošlosti
 - Izvanučionička nastava u Zagreb – glavni grad Republike Hrvatske
 - Stanovništvo Republike Hrvatske
 - Domovina Hrvatska
 - Republika Hrvatske i susjedne države
 - Kulturni i povijesni spomenici grada Zagreba
 - Republika Hrvatska danas – Koliko znam?
 - Kulturno-povijesne znamenitosti Republike Hrvatske 1
 - Kulturno-povijesne znamenitosti Republike Hrvatske 2
 - Hrvati u susjednim i drugim zemljama
- Listić za samoprocjenu – *Republika Hrvatska danas*

Napomena:

Uz ovu temu moguće je koristiti se nastavnim listićima Priroda i društvo 4, nastavni listići za četvrti razred osnovne škole, koje je odobrila Agencija za odgoj i obrazovanje. Listići prikladni uz ovu temu su: Republika Hrvatska, Stanovništvo Republike Hrvatske, Susjedne države, RH - dio Europske unije, Zagreb - glavni grad RH, Hrvatska baština.

PRIJEDLOZI, IDEJE I AKTIVNOSTI UČENIKA

1. Pantomima

Izabrani učenik prikazuje pantomimom jedan od simbola domovine, a ostali učenici pogađaju o kojemu je simbolu riječ. Nakon što pogode simbol koji je pokazao pantomimom, učenik ga mora opisati, objasniti svima.

Učenici sjede u skupinama i svaka skupina na papir piše nekoliko pitanja povezanih s obrađenim sadržajem o stanovništvu, simbolima, Zagrebu. Papir daju skupini do sebe, a uzimaju pitanja od druge skupine. Zadatak je svake skupine točno, uredno i što brže odgovoriti na pitanja. Točnost i kontrolu uratka provodi skupina koja je pisala pitanja.

2. Čovječe, ne ljuti se

Potrebno je pripremiti ploču za igru, čovječuljke i kockicu za svaku četveročlanu skupinu. Pitanja se izrežu na trakice tako da na svakoj bude jedno pitanje. Trakice s pitanjima mogu se razvrstati u šest čaša, na čašama su brojevi od 1 do 6. Kad učenik baci kockicu i dobije npr. četiri, izvlači pitanje iz čaše s tim brojem. Zadatak je učenika točno odgovoriti na pitanje i tek tada može prijeći četiri polja na ploči.

PITANJA ZA KVIZ, UČENJE ILI PROVJERU ZNANJA

1. Nabroji simbole države.
2. Čemu služe simboli države?
3. Opiši zastavu Republike Hrvatske.
4. Opiši grb Republike Hrvatske.
5. Gdje si sve vidjela/vidio grb?
6. U kojim se prigodama ističe zastava RH?
7. Kako se zove hrvatska himna?
8. Što je himna?
9. Tko je napisao tekst himne, tko ju je uglazbio?
10. Kada se izvodi himna?
11. Kako se treba ponašati tijekom slušanja himne?
12. Kako se zove hrvatski novac?
13. Što se nalazi na kovanicama, a što na novčanicama?
14. Gdje se smjestio grad Zagreb?
15. Gdje se nalazi sjedište Hrvatskoga sabora?
16. Zašto kažemo da je Zagreb obrazovno središte?
17. Zašto kažemo da je Zagreb kulturno središte?
18. Zašto kažemo da je Zagreb sportsko središte?
19. Zbog čega je Zagreb političko i upravno središte?
20. Po čemu je poznat Markov trg?
21. Zbog čega je Zagreb zdravstveno središte?
22. Kojim je vrstama prometa Zagreb povezan s ostalim dijelovima RH?
23. Kako se zove najveća crkvena građevina u Republici Hrvatskoj?
24. Što se nalazi u kuli Lotrščak?
25. Koje su znamenite osobe na spomenicima u centru grada Zagreba?
26. Što je HNK?
27. Nabroji barem tri kulturno-povijesna spomenika grada Zagreba.
28. Koji je većinski narod u RH?
29. Nabroji barem tri naroda koji žive u RH.
30. Koje je pismo i jezik u službenoj uporabi u RH?
31. Koje je vjere najveći broj stanovnika RH?

32. Tko su nacionalne manjine?
33. Koje je vjere manji dio stanovnika RH?
34. Koje su države susjedne Republici Hrvatskoj?
35. Čime su razdvojene susjedne zemlje?
36. U čemu je razlika između prirodne i umjetne granice?
37. Koji sve dijelovi reljefa mogu činiti prirodnu granicu?
38. Kako RH surađuje sa susjednim zemljama?
39. Što je EU?
40. Opiši zastavu EU-a.
41. Kako se zove himna EU-a?
42. Kada je RH postala članicom EU-a?
43. Koji je jedinstveni novac u zemljama članicama EU-a?
44. Kojim jezikom govore državljani EU-a?

SUSJEDNE DRŽAVE – ZANIMLJIVOSTI O PROMETU

- Riječni promet RH odvija se na sljedećim rijekama: Savi od Siska, Dravi od Terezinog Polja, Dunavu, Neretvi od Metkovića. Riječne luke na Savi su Sisak, Slavonski Brod i Županja. Najveća luka na Dravi je Osijek, na Dunavu je Vukovar.
- Zračni promet najbrži je oblik prijevoza ljudi i robe. U unutrašnjosti RH imamo dvije međunarodne zračne luke – Zagreb i Osijek. U primorskome kraju zračne luke nalaze se u Puli, Rijeci (kod Omišlja na Krku), Zadru, Splitu, Dubrovniku, Malom Lošinj, Bolu na Braču.
- Postoje i posebne vrste prometa:
 - cjevovodni promet – za prijevoz nafte i zemnoga plina
 - poštanski promet
 - telekomunikacijski promet.
- Još u 18. i 19. stoljeću u gorskom kraju izgrađene su neke ceste kojima se i danas prometuje. Njihovu gradnju potaknuli su vladari i nazvali je po sebi ili svojim suprugama:
 - Lujzijana – od Karlovca do Rijeke
 - Terezijana – od Gospića do Karlobaga
 - Karolina – od Karlovca do Bakra
 - Jozefina – od Karlovca do Senja
 - Rudolfina – od Ogulina do Novoga Vinodolskog.

Učenici mogu istraživati iz kojih zemalja EU-a potječu: Rubikova kocka i violina, Djed Mraz, crveni autobus na kat, kilt i gajde, kocke Lego, Ford i BMW, kroasan, vjetrenjača, tulipani, Olimpijada (početak igara).

DODATNI IZVORI ZNANJA ZA UČITELJICE/UČITELJE I UČENIKE – WEB:

<http://www.dzs.hr/> (Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011.)

<https://www.sabor.hr/>

<https://www.croatia.eu/index.php?view=article&lang=1&id=6> (Hrvatska ukratko)

<https://www.croatia.eu/index.php?view=article&lang=1&id=16> (Hrvati u susjednim zemljama)

<https://www.croatia.eu/index.php?view=article&lang=1&id=15> (Razmještaj i sastav stanovništva)

<https://www.croatia.eu/index.php?view=article&lang=1&id=8> (Prometnice)

<https://www.hak.hr/info/korisne-informacije/auto-oznake-drzava>

<https://www.infozagreb.hr/o-zagrebu/zagreb-kroz-stoljeca>

<https://www.infozagreb.hr/multimedija/brosure>

<https://www.infozagreb.hr/o-zagrebu/zagreb-danas>

https://www.youtube.com/watch?v=nGhzL_hCkLo Gornjogradske kule

<https://www.youtube.com/watch?v=GeWr9PsAeDk> Bajkovita Hrvatska: Trg svetog Marka – Zagreb

https://www.youtube.com/watch?v=H6T_qwNgZAI I to je Hrvatska: Trg bana Josipa Jelačića

http://europa.eu/index_hr.htm

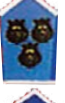
http://europa.eu/kids-corner/index_hr.htm (igre za djecu o poznavanju EU-a)

http://europa.eu/teachers-corner/index_hr.htm

NASTAVNI LISTIĆ – Simboli Republike Hrvatske

1. Zastava RH jest:
a) dvobojnica b) trobojnica c) četverbojnica.
2. Na zastavi Republike Hrvatske redom odozgo prema dolje pojavljuju se boje:
a) plava, bijela i crvena b) crvena, plava i bijela c) crvena, bijela i plava.
3. Dopuni rečenice.
Grb Republike Hrvatske sastoji se od štita s _____ crvenih i bijelih polja.
Iznad grba je kruna s pet malih _____ iz različitih krajeva naše domovine.
S lijeve na desnu stranu su grbovi:

- a) – najstariji hrvatski grb
- b) – _____
- c) – _____
- d) – _____
- e) – _____

NASTAVNI LISTIĆ Novac u prošlosti

Pročitaj tekst i odgovori na pitanja.

U davnoj prošlosti ljudi su ono što im je trebalo, plaćali krznom, žitom, solju, ribom, stokom... Prvi novac nastao je u 7. stoljeću prije Krista – prije 28 stoljeća! Izrađivan je od zlata, srebra, bakra, bronce.

Hrvati sve do 12. stoljeća nisu kovali svoj novac, već su se za plaćanje koristili novcem drugih naroda. Hrvatski se novac u prošlosti nazivao različitim nazivima: banski denar ili banovac u 13. i 14. stoljeću, groš i talir u 16. stoljeću, paški assignat u 18. stoljeću, bakreni križar i srebrni forint u 19. stoljeću, hrvatski dinar i kuna u 20. stoljeću.

Dana 30. svibnja 1994. godine uvedena je hrvatska kuna kao novčana jedinica Republike Hrvatske.

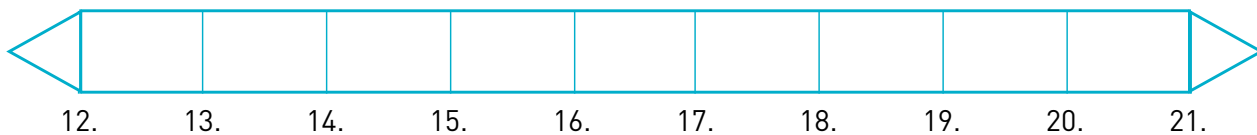
izvori:

<http://www.hr/hrvatska/gospodarstvo/novac/povijest>

<http://www.hnb.hr/novcan/hkovanic.htm>

1. Što misliš, čime su robu plaćali ljudi u primorskome, a čime u nizinskome kraju?

2. Spoji na vremenskoj crti novac i stoljeće u kojemu se koristio.

banski
denar ili
banovac

bakreni
križar i
srebrni forint

hrvatski
dinar

groš i talir

paški
asignat

hrvatska
kuna

3. Istraži hrvatske kovanice – kune i lipe. Koje se biljke i životinje nalaze na njima?

Biljke: _____

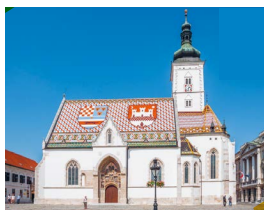
Životinje: _____

4. Osmisli novu kovanico kune ili lipe. Što bi moglo biti na prednjoj strani, a što na stražnjoj? Napiši i nacrtaj.

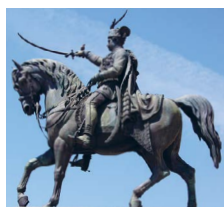
NASTAVNI LISTIĆ Izvanučionička nastava u Zagrebu – glavnome gradu Republike Hrvatske

1. Napiši pisanim slovima imena kulturno-povijesnih znamenitosti.

HRVATSKO NARODNO KAZALIŠTE ZAGREB, ZAGREBAČKA KATEDRALA, CRKVA SVETOG MARKA, KULA LOTRŠČAK, SPOMENIK KRALJU TOMISLAVU, SPOMENIK BANU JOSIPU JELAČIĆU

2. Koje ste znamenitosti još posjetili?

3. Koja ti se znamenitost najviše svidjela? Objasni zašto.

4. Riješi križaljku.

U osjenčanome je stupcu riječ _____.

Napiši posvojni pridjev od vlastite imenice Zagreb. _____

NASTAVNI LISTIĆ Stanovništvo Republike Hrvatske

U Republici Hrvatskoj svakih se deset godina provodi popis stanovništva. Prvi je službeni popis na području današnje Republike Hrvatske proveden 1857. godine, tada je Hrvatska bila dio Habsburške Monarhije. Zadnji je popis stanovništva proveden 2011. godine. Prema njemu Republika Hrvatska ima 4 290 612 stanovnika.

broj županije	naziv županije	broj stanovnika
I.	Zagrebačka	317 606
II.	Krapinsko-zagorska	132 892
III.	Sisačko-moslavačka	172 439
IV.	Karlovačka	128 899
V.	Varaždinska	175 951
VI.	Koprivničko-križevačka	115 584
VII.	Bjelovarsko-bilogorska	119 764
VIII.	Primorsko-goranska	296 195
IX.	Ličko-senjska	50 927
X.	Virovitičko-podravska	84 836
XI.	Požeško-slavonska	78 034
XII.	Brodsko-posavska	158 575
XIII.	Zadarska	170 017
XIV.	Osječko-baranjska	305 032
XV.	Šibensko-kninska	109 375
XVI.	Vukovarsko-srijemska	179 521
XVII.	Splitsko-dalmatinska	454 798
XVIII.	Istarska	208 055
XIX.	Dubrovačko-neretvanska	122 568
XX.	Međimurska	113 804
XXI.	Grad Zagreb	790 017

1. Napiši ime županije koja ima:

a) najviše stanovnika _____

b) najmanje stanovnika _____

Koliko stanovnika ima tvoja županija?

2. Koji dijelovi RH imaju najveći broj stanovnika?

a) Nizinska Hrvatska

b) Gorska Hrvatska

c) Primorska Hrvatska

Više o popisu stanovništva iz 2011. potražiti na mrežnoj stranici Državnoga zavoda za statistiku na poveznici www.dzs.hr.

3. Koje županije graniče sa susjednim državama? Napiši naziv županije i susjedne države.

NASTAVNI LISTIĆ Domovina Hrvatska

1. Smatraš li da je tvrdnja točna, zaokruži DA. Smatraš li da tvrdnja nije točna, zaokruži NE.

Simboli su domovine zastava, grb i himna. DA NE

Hrvatski grb nalazi se unutar zastave. DA NE

Hrvatski novac su kune i lipe. DA NE

Kroz Zagreb teče rijeka Orljava. DA NE

2. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Zagreb se smjestio na obroncima gore:

a) Papuka b) Medvednice c) Velebita.

Glavni zagrebački trg zove se:

a) Trg bana Josipa Jelačića b) Cvjetni trg c) Trg Ante Starčevića.

Službeno pismo u Republici Hrvatskoj je:

a) latinica b) ćirilica c) glagoljica.

3. U svakome retku prekriži uljeza.

a) spomenik, Hrvatski sabor, muzej
b) Snježna kraljica, HNK, Dinamov stadion
c) Slovenci, Srbi, pravoslavci
d) latinica, džamija, katedrala

4. Spoji.

sinagoga crkva džamija

muslimani pravoslavci katolici židovi

5. Koji je narod većinski u Hrvatskoj? _____

6. Nabroji tri nacionalne manjine.

7. S kojim državama graniči Hrvatska (navedi barem tri)?

NASTAVNI LISTIĆ Republika Hrvatske i susjedne države

1. Republika Hrvatska okružena je:
a) s pet susjednih zemalja b) sa šest susjednih zemalja c) s četiri susjedne zemlje.
2. Zemlja koja nije susjedna zemlja Republici Hrvatskoj je:
a) Austrija b) Mađarska c) Crna Gora.
3. U dogovoru sa susjednim zemljama određuje se:
a) umjetna granica b) državni praznik c) Ustav RH.
4. Prirodna granica s Italijom je:
a) otok Susak b) rijeka Dragonja c) Jadransko more.
5. Kopnene granice sa susjednim zemljama većinom su:
a) umjetne b) susjedne c) prirodne.
6. Granična rijeka s Bosnom i Hercegovinom je:
a) Mura b) Una c) Drava.
7. Na kopnu i moru Hrvatska graniči:
a) s Mađarskom b) sa Slovenijom c) sa Srbijom.
8. Uzvisina koja nije prirodna granica jest:
a) Žumberak b) Plješivica c) Petrova gora.
9. Rijeka koja nije prirodna granica jest:
a) Krka b) Sutla c) Odra.
10. Za prelazak granice nije nam potrebna:
a) domovnica b) osobna iskaznica c) putovnica.
11. Međunarodne luke za promet ljudi i tereta su u:
a) Ogulinu, Gospiću b) Zagrebu, Rijeci c) Požegi, Bjelovaru.

NASTAVNI LISTIĆ Kulturni i povijesni spomenici grada Zagreba

1. Plan grada pomoći će nam u otkrivanju:
a) kulturnih i povijesnih spomenika
b) broja stanovnika.
2. Brojne kulturno-povijesne znamenitosti u Zagrebu nalaze se:
a) u starome gradu b) u Novome Zagrebu c) na Sljemeni.
3. Stari dio grada Zagreba čine:
a) Dubrava b) Gornji i Donji grad c) Trešnjevka.
4. Crkva u gradu Zagrebu s dva grba je:
a) zagrebačka katedrala
b) crkva svetoga Marka
c) crkva svete Katarine.
5. Na Gornjem gradu nalazi se kula:
a) Lotrščak b) Pantovčak c) Medveščak.
6. Kula Lotrščak poznata je po:
a) Markovu topu b) Josipovu topu c) Gričkome topu.
7. Na glavnome je trgu grada Zagreba spomenik:
a) kralju Dmitru Zvonimiru
b) kralju Tomislavu
c) banu Josipu Jelačiću.
8. Posjetitelji u HNK dolaze gledati:
a) dramske i operne predstave
b) lutkarske predstave
c) kinopredstave.
9. O prošlosti i životu ljudi na nekome području doznajemo u:
a) zavičajnome muzeju
b) zvjezdarnici
c) akvariju.

NASTAVNI LISTIĆ Republika Hrvatska danas

1. Dopuni rečenice.

Simboli Republike Hrvatske su _____, _____ i _____.

Himna Republike Hrvatske zove se _____.

Tekst himne napisao je _____, a uglazbio _____.

Većina stanovnika Hrvatske su _____ vjere.

2. Kako se zovu naselja koja su u prošlosti bila na mjestu današnjega Zagreba?

3. S kojom državom Hrvatska ima najdulju kopnenu granicu?

4. Spoji riječi iz lijevoga i desnoga stupca i usmeno objasni zbog čega je Zagreb političko, kulturno, upravno, zdravstveno, obrazovno i sportsko središte Republike Hrvatske.

političko i upravno

kulturno

zdravstveno

obrazovno

sportsko

sportske dvorane i tereni

sjedište Hrvatskoga sabora
i Vlade Republike Hrvatske

mnogo vrtića, škola, fakulteta

velike bolnice, ambulante,
ljekarne

kazališta, muzeji, spomenici

5. Dopuni rečenice imenima gradova.

U gradovima _____ i _____ nalaze se najvažnije međunarodne morske luke. Najvažnije hrvatske međunarodne zračne luke su u

_____.

Najvažnija međunarodna riječna luka nalazi se u gradu _____.

6. Upiši imena susjednih država i dijelove reljefa koji čine prirodnu granicu s tom državom. Služi se geografskom kartom.

država	prirodna granica
Italija	Jadransko more

NASTAVNI LISTIĆ Kulturno-povijesne znamenitosti Republike Hrvatske

- Organizacija koja se brine o svjetskoj kulturnoj i prirodnoj baštini je:
a) EU b) UNESCO c) UNICEF.
- Pod zaštitom UNESCO-a je i:
a) nematerijalna kulturna baština b) jezero Bajer c) špilja Lokvarka.
- Na popisu svjetske baštine nije:
a) Tvrdava Nehaj u Senju b) grad Trogir c) Plitvička jezera.
- U Poreču je pod zaštitom UNESCO-a:
a) Starogradsko polje b) Eufrazijeva bazilika c) Dioklecijanova palača.
- Katedrala svetoga Jakova nalazi se u:
a) Zadru b) Šibeniku c) Splitu.
- Pod zaštitom UNESCO-a na otoku Hvaru je:
a) dvorac Trakošćan b) katedrala svetoga Vida c) Starogradsko polje.
- U nematerijalnu kulturnu baštinu ne ubrajamo:
a) Arenu u Puli b) izradu čipke c) Sinjsku alku.
- Grad na krajnjemu jugu RH pod zaštitom UNESCO-a je:
a) Makarska b) Cavtat c) Dubrovnik.
- Stari dio grada Splita razvio se:
a) na Marjanu b) uz rivu c) unutar zidova Dioklecijanove palače.
- Na otoku Pagu u nematerijalnu kulturnu baštinu ubrajamo:
a) ljetni karneval b) paški sir c) izradu čipke.
- Gdje se nalaze ovi spomenici? Spoji.

Poreč	Eufrazijeva bazilika	Šibenik
Trogir	katedrala svetoga Jakova	Split
Zadar	Dioklecijanova palača	Dubrovnik

Koje je još kulturno-povijesne znamenitosti RH zaštitio UNESCO (osim ove tri građevine u zadatku)?

LISTIĆ ZA SAMOPROCJENU Republika Hrvatska danas

ŠTO ?	IZVRSNO	DOBRO	MORAM BOLJE
Imenujem i opisujem simbole domovine.			
Pravilno se i pristojno ponašam za vrijeme slušanja himne.			
Imenujem Zagreb kao glavni grad RH.			
Pokazujem Zagreb na zemljovidu.			
Znam objasniti zašto je Zagreb danas političko, kulturno, upravno, zdravstveno, obrazovno, sportsko središte RH.			
Nabrajam najvažnije kulturno-povijesne spomenike grada Zagreba.			
Imenujem narod i nacionalne manjine u RH.			
Imenujem službeni jezik i pismo u RH.			
Nabrajam vjere u RH.			
Imenujem susjedne zemlje.			
Pokazujem susjedne zemlje na zemljovidu.			
Razlikujem umjetne i prirodne granice.			
Objašnjavam prometnu povezanost sa susjednim zemljama.			
Objašnjavam što je EU.			
Imenujem i opisujem simbole EU-a.			
Objašnjavam što za RH znači ulazak u EU.			
Objašnjavam što je UNESCO i o čemu se brine.			
Imenujem kulturno-povijesne spomenike u RH koji su pod zaštitom UNESCO-a.			
Na geografskoj karti pokazujem kulturno-povijesne znamenitosti koje su pod zaštitom UNESCO-a.			
Razlikujem kulturno-povijesni spomenik i narodnu baštinu (pučki običaj).			
Imenujem nekoliko primjera hrvatske narodne baštine pod zaštitom UNESCO-a.			
Poštujem svoju domovinu, kulturno-povijesne spomenike i narodnu baštinu.			
Poštujem pravila pisanja velikoga početnog slova.			

TEMA: **REPUBLIKA HRVATSKA U PROŠLOSTI**

POPIS UDŽBENIČKIH JEDINICA:

1. Dolazak Hrvata
2. Prvi hrvatski vladari
3. Obrana domovine
4. Samostalna Hrvatska

POPIS IZZI DIGITALNIH OBRAZOVNIH SADRŽAJA:

Modul: Prošlost Republike Hrvatske
Jedinice: Dolazak Hrvata, prvi hrvatski vladari; Hrvatske države i borba za domovinu

POPIS DODATNIH MATERIJALA (NASTAVNIH LISTIĆA):

- Prijedlozi, ideje, aktivnosti učenika
- Pitanja za kviz, učenje ili provjeru znanja
- Nastavni listići
 - Obrana domovine, Samostalna Hrvatska – pitanja za kviz
 - Sadašnjost, prošlost, budućnost – vremenska crta (ponavljanje sadržaja 3. razreda)
 - Dolazak Hrvata
 - Prvi hrvatski vladari
 - Dolazak Hrvata, Prvi hrvatski vladari – kratka provjera znanja
 - Obrana domovine
 - Samostalna Republika Hrvatska
 - Prošlost RH
 - Vremenska crta – prošlost RH
 - Križaljka o prošlosti Hrvata
 - Prošlost Republike Hrvatske
 - Kartice s pitanjima i dijelovima slike
- Dodatni listići
 - Brini se o sebi!
 - Hrvatski dvorci i utvrde
 - Hrvatska prošlost (7. – 11. st.)
 - Hrvatska prošlost (12. – 18. st.)
- Listić za samoprocjenu – *Hrvatska u prošlosti*

Napomena: Uz ovu temu moguće je koristiti se nastavnim listićima Priroda i društvo 4, nastavni listići za četvrti razred osnovne škole, koje je odobrila Agencija za odgoj i obrazovanje. Listići prikladni uz ovu temu su: Dolazak Hrvata i prvi vladari, te Hrvatska samostalnost.

PRIJEDLOZI, IDEJE I AKTIVNOSTI UČENIKA

1. Čovječe, ne ljuti se – igra

Potrebno je pripremiti ploču za igru, čovječuljke i kockicu za svaku četveročlanu skupinu. Pitanja se izrežu na trakice tako da na svakoj bude jedno pitanje. Trakice s pitanjima mogu se razvrstati u šest čaša, na čašama su brojevi od 1 do 6. Kad učenik baci kockicu i dobije npr. četiri, izvlači pitanje iz čaše s tim brojem. Zadatak je učenika točno odgovoriti na pitanje i tek tada može prijeći četiri polja na ploči.

2. Pogodi tko sam / što sam – PITALICE

Jedan učenik čita pitalicu i proziva učenika koji će prepoznati o kojoj se osobi ili spomeniku radi.

- a) Dvije smo sestre koje su s Hrvatima došle sa sjevera. (*Buga i Tuga*)
- b) Prvi sam iz vladarske obitelji koja je dala mnoge hrvatske vladare. (*knez Trpimir*)
- c) Jako sam stara i teška, a pronađena sam na otoku Krku. (*Bašćanska ploča*)
- d) Iako smo bili pod tuđom vlašću, želja mi je bila očuvati hrvatski jezik i kulturu. Objavio sam prvi pravopis. (*Ljudevit Gaj*)
- e) Postala sam samostalna i neovisna pobjedom u domovinskome ratu. (*RH*)

Istraži – posjeti sadržaje na poveznicama i upoznaj:

a) hrvatske legende:

<http://www.upoznajhrvatsku.info/category/hrvatska/mitovi-i-legende/>

b) poznate Hrvate: <http://www.upoznajhrvatsku.info/category/hrvatska/poznati-hrvati/>

PITANJA ZA KVIZ, UČENJE ILI PROVJERU ZNANJA

1. Kada su se Hrvati doselili na današnje područje?
2. Gdje su prije živjeli?
3. Zašto su krenuli u seobu s prostora srednje Europe?
4. Koji su prostor naselili?
5. Kako su živjeli u novoj domovini?
6. Čime su se bavili u novoj domovini?
7. U što su vjerovali Hrvati?
8. Kada su prihvatili kršćanstvo?
9. Kako su se zvale kneževine koje su osnovali Hrvati nakon doseljenja?
10. Tko je bio na čelu svake kneževine?
11. Kako se zvao najpoznatiji hrvatski knez?
12. Kako se zvala vladarska obitelj (dinastija) u kojoj je on bio prvi vladar?
13. Objasni je li Tomislav bio knez ili kralj.
14. Kada je Tomislav okrunjen za kralja?
15. Što je Hrvatska postala krunidbom Tomislava?
16. Što je bilo s Hrvatskom za vrijeme Tomislavove vladavine, a što nakon njegove smrti?
17. Kada je vladao Petra Krešimir IV.?

18. Kako je Petar Krešimir IV. pomogao Kraljevini Hrvatskoj?

19. Tko je okrunjen za kralja nakon Petra Krešimira IV.?

20. Zbog čega se nije znalo tko će biti Zvonimirov nasljednik?

21. Što su željeli hrvatski plemići?

22. Što se dogodilo s Petrom Svačićem?

23. Tko je tada naslijedio kraljevsku krunu?

24. Koje je godine Kraljevina Hrvatska ušla u zajedničku državu s Mađarima?

25. Zbog čega su mnogi narodi željeli osvojiti Hrvatsku i živjeti u njoj?

26. Što su trebali poduzeti Hrvati da bi mogli živjeti u svojoj državi? Jesu li pritom Hrvati bili osvajači ili su se branili?

27. S kojim su se narodima tijekom prošlosti Hrvati morali boriti?

28. U kojim je stoljećima Hrvatska bila samostalna i neovisna država?

29. Kada je Hrvatska prestala biti samostalna?

30. Što se tada dogodilo (početkom 12. stoljeća)?

31. S kojim je narodima Hrvatska živjela u zajedničkim državama nakon 12. stoljeća?

32. Kako je život u zajedničkim državama utjecao na hrvatski jezik i kulturu?

33. Koji su se jezici govorili u zajedničkim državama u školama i sličnim ustanovama?

34. U kojem su se stoljeću mnogi Hrvati borili za očuvanje hrvatskoga jezika i kulture?

35. Zašto je baš u to vrijeme, u 19. stoljeću, nastala današnja hrvatska himna *Lijepa naša*?

36. Tko je bio Ljudevit Gaj?
37. Kako su se zvale prve novine na hrvatskome jeziku?
38. Kako se zvala prva kazališna predstava na hrvatskome jeziku?
39. Po čemu je poznat Ivan Kukuljević Sakcinski?
40. Tko je objavio prvi hrvatski pravopis?
41. Kada je hrvatski jezik proglašen službenim jezikom?
42. Koji je danas službeni jezik u Hrvatskoj?
43. U kojoj je državi Hrvatska bila do 1991. godine?
44. Zašto je važna 1991. godina?
45. Kako je Hrvatska ostvarila svoju samostalnost i neovisnost?
46. Navedi vrijeme trajanja Domovinskoga rata.
47. Koja su se tri rata vodila u 20. stoljeću?
48. Tko je izabran za prvoga predsjednika RH?
49. Kako se zove današnji predsjednik RH?
50. Po čemu je 2013. godina bitna za RH?
51. Navedi tri događaja iz hrvatske prošlosti koji se obilježavaju kao blagdani.

NASTAVNI LISTIĆ Sadašnjost, prošlost, budućnost – vremenska crta (ponavljanje sadržaja 3. razreda)

1. Spoji crtama odgovarajuće pojmove.

23. st.

21. st.

20. st.

PROŠLOST

SADAŠNJOST

BUDUĆNOST

moj treći razred

treće tisućljeće

moji potomci

rođenje mojih predaka

2. Dopuni rečenice.

Vremenski slijed događaja prikazujemo s pomoću _____ crte.

1 stoljeće = _____ desetljeća = _____ godina

Nalazimo se u _____ stoljeću koje je počelo _____ godine.

3. Desetljeće je razdoblje od:

a) 10 mjeseci

b) 10 stoljeća

c) 10 godina.

4. Jedno stoljeće ima:

a) 100 godina

b) 10 godina

c) 1000 godina.

5. Mi živimo u:

a) 20. stoljeću

b) 21. stoljeću

c) 22. stoljeću.

6. Kada je počelo 21. stoljeće?

a) 1. listopada 2001.

b) 1. siječnja 2001.

c) 1. srpnja 2001.

7. Mi živimo u:

a) 2. tisućljeću

b) 3. tisućljeću

c) 4. tisućljeću.

8. Poveži pojmove.

7. st.

1876. g.

21. st.

608. g.

20. st.

2014. g.

19. st.

1901. g.

NASTAVNI LISTIĆ – Dolazak Hrvata

U svakome su pitanju dva točna odgovora.

1. Stare Hrvate u naš kraj privukla je:
 - a) plodna zemlja
 - b) duga zima
 - c) topla klima.
2. Na prostore današnje Hrvatske doselili su se u:
 - a) 6. st.
 - b) 8. st.
 - c) 7. st.
3. U novu domovinu Hrvati su krenuli:
 - a) na zapad
 - b) na jug
 - c) uz vodstvo sedmeročlane obitelji.
4. Hrvati su se u novoj domovini bavili:
 - a) uzgojem stoke
 - b) lovom i ribolovom
 - c) gradnjom zrakoplova.
5. U staroj domovini Hrvati su vjerovali u:
 - a) više bogova
 - b) mnogo bogova
 - c) jednoga boga.
6. U kojemu su razdoblju prihvatili kršćanstvo?
 - a) od 10. st. do 11. st.
 - b) od 7. st. do 9. st.
 - c) tijekom dva stoljeća
7. O širenju kršćanstva među Hrvatima svjedoči:
 - a) Krstionica kneza Višeslava
 - b) slika Otona Ivekovića *Dolazak Hrvata*
 - c) spomenik iz najstarije hrvatske prošlosti.
8. Kršćanstvo je nastalo:
 - a) prije rođenja Isusa Krista
 - b) nakon rođenja Isusa Krista
 - c) u 1. st. nakon rođenja Isusa Krista.
9. Pradomovina Hrvata bila je:
 - a) Bijela Hrvatska
 - b) Siva Hrvatska
 - c) na prostoru srednje Europe.
10. Prema legendi Hrvate je u novu domovinu povela obitelj od:
 - a) sedam članova
 - b) petero braće i dviju sestara
 - c) pet članova.

NASTAVNI LISTIĆ Prvi hrvatski vladari

1. Dopuni rečenice.

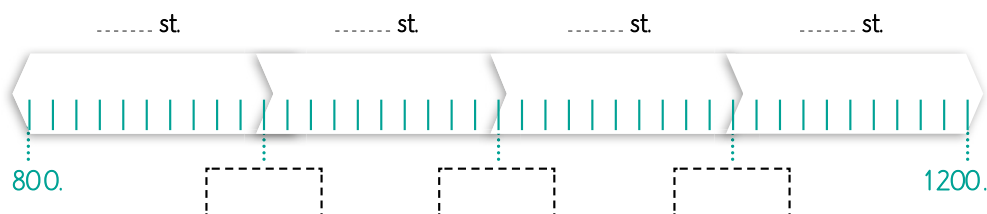
Hrvati su nakon doseljenja osnovali dvije kneževine: _____ i _____.

Knez Trpimir prvi je vladar u vladarskoj obitelji _____.

Godine 925. knez Tomislav postao je prvi hrvatski _____, a Hrvatska je postala _____.

U 11. stoljeću vladala su ova dva kralja: _____ i _____.

2. Na vremenskoj crti u pravokutnike (odgovarajućih stoljeća) napiši imena najvažnijih hrvatskih vladara.

3. Popuni tablicu.

godina	Kojemu stoljeću pripada?	Zbog čega je bitna ta godina?
925.		
1102.		

4. Spoji.

Petar Krešimir IV.

Dmitar Zvonimir

Tomislav

prvi hrvatski kralj

darovao zemlju samostanu svete Lucije

ojačao vlast na moru i pomagao biskupe

NASTAVNI LISTIĆ Obrana domovine

1. Hrvatska je bila samostalna država do:
a) 12. st. b) 11. st. c) 13. st.
2. Hrvati se tijekom povijesti nisu branili od:
a) Mlečana b) Turaka c) Španjolaca.
3. U zajednici s drugim narodima Hrvati su počeli živjeti od:
a) 13. st. b) 12. st. c) 11. st.
4. U školama i ustanovama službeni jezik dugo nije bio:
a) mađarski jezik b) hrvatski jezik c) njemački jezik.
5. Za očuvanje hrvatskoga jezika zalagao se:
a) Božidar Prosenjak b) Felix Salten c) Ljudevit Gaj.
6. Prvi hrvatski pravopis objavljen je:
a) 1830. god. b) 1840. god. c) 1831. god.
7. Novine Horvatzke izišle su 1835. godine na:
a) hrvatskome jeziku b) talijanskome jeziku c) njemačkome jeziku.
8. Prvi govor u Hrvatskome saboru na hrvatskome jeziku održan je:
a) 1842. god. b) 1824. god. c) 1843. god.
9. Godine 1847. hrvatski jezik postaje:
a) zabranjeni jezik b) službeni jezik c) zaboravljeni jezik.

10. Dopuni rečenice.

Mnogi su osvajači željeli osvojiti _____ da bi živjeli u njoj.

Hrvati su je branili jer su željeli živjeti u svojoj _____.

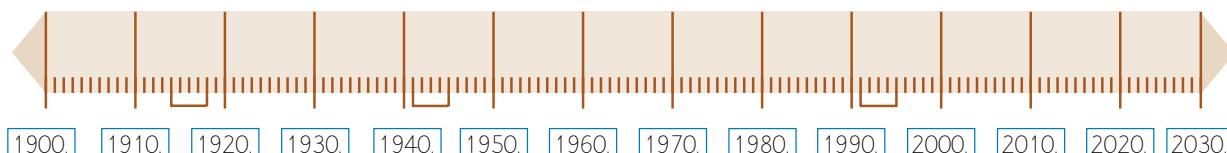
Hrvatsku su napadali ovi narodi: _____.

U zajedničkim državama Hrvati su se morali koristiti ovim jezicima: _____.

NASTAVNI LISTIĆ Samostalna Republika Hrvatska

1. Dopuni rečenice. Domovinski rat trajao je od _____ do _____.
Do 1991. godine Hrvatska je bila dio države _____.
Pobjedom u Domovinskome ratu Hrvatska je ostvarila svoju _____ i _____.
Prvi predsjednik Republike Hrvatske zvao se _____.
Od 2013. godine Republika Hrvatska članica je _____.

2. Koji su važniji događaji iz hrvatske prošlosti iz 20. stoljeća? Napiši i označi ih na vremenskoj crti.

3. Hrvatska je samostalnost ostvarila pobjedom u:
a) Domovinskome ratu b) Drugome svjetskom ratu c) Prvome svjetskom ratu.
4. Domovinski rat trajao je:
a) od 1992. do 1995. b) od 1990. do 1994. c) od 1991. do 1995.
5. Pobjedom u Domovinskome ratu Hrvatska je postala:
a) kraljevina b) samostalna i neovisna c) nesamostalna.
6. Hrvatska je postala članicom Europske unije:
a) 1. srpnja 2013. b) 1. srpnja 2014. c) 1. kolovoza 2013.
7. Dan državnosti obilježavamo kao:
a) državni blagdan b) vjerski blagdan c) obiteljski blagdan.
8. Dan sjećanja na najteže stradali grad Vukovar obilježavamo:
a) 18. listopada b) 18. studenoga c) 18. prosinca.
9. U državni blagdan ne ubrajamo:
a) Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja
b) Božić
c) Dan državnosti.

NASTAVNI LISTIĆ Prošlost Republike Hrvatske

1. Zašto su Hrvati krenuli u veliku seobu?
 - a) Zbog toga što nisu imali gdje živjeti.
 - b) Pokušavajući se obogatiti.
 - c) Tražeći bolje životne uvjete: plodnu zemlju, vodu, topliju klimu.
2. Kako su se prema legendi zvala braća i sestre koji su doveli Hrvate u novu domovinu? Oboji njihova imena.

FRANJO	ANTE	HRVOJE	IVANA	BUGA	KLUK
VUK	HRVAT	TUGA	REGOČ	MUHLO	
	POTJEH	KOSJENAC	LOBEL		

3. Poredaj pravilnim vremenskim redoslijedom prve hrvatske vladare. U polje pokraj svakoga imena napiši brojeve od 1 do 5.

Petar Krešimir IV.	knez Trpimir	Dmitar Zvonimir
kralj Tomislav	Petar Svačić	
4. Koji se hrvatski kralj spominje u jednome od najstarijih hrvatskih pisanih spomenika – Bašćanskoj ploči?

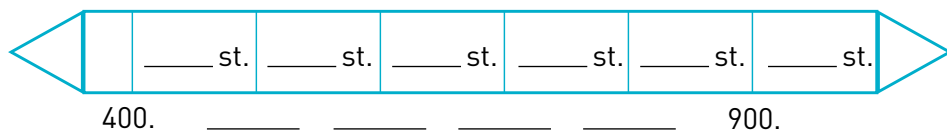
a) kralj Tomislav	b) kralj Krešimir	c) Dmitar Zvonimir
-------------------	-------------------	--------------------
5. Tko je prvi hrvatski kralj?

a) Petar Krešimir	b) Zvonimir	c) Tomislav
-------------------	-------------	-------------
6. Petar Krešimir IV. je:
 - a) bio prvi vladar u obitelji Trpimirović
 - b) bio prvi hrvatski kralj
 - c) obnovio Kraljevinu Hrvatsku i ponovno ujedinio sve dijelove.
7. Nakon čije smrti Hrvatska ulazi u zajedničku državu s Mađarima?

a) Trpimira	b) Petra Krešimira IV.	c) Dmitra Zvonimira
-------------	------------------------	---------------------

NASTAVNI LISTIĆ Vremenska crta – prošlost RH

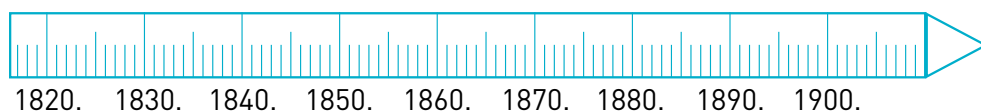
1. Upiši stoljeća i godine na vremensku crtu.

U kojim stoljećima Hrvati doseljavaju u novu domovinu? Oboji ta stoljeća na vremenskoj crti.

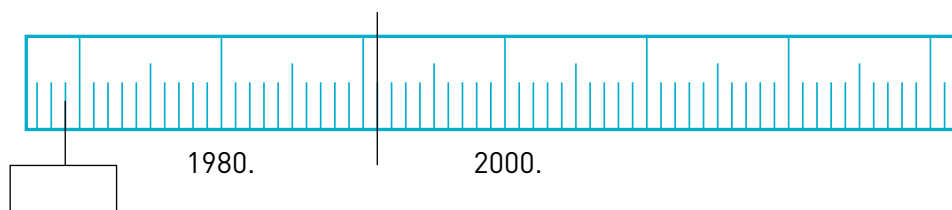
Zakruži stoljeća primanja kršćanstva.

2. Označi odgovarajućom bojom godine na vremenskoj crti.

- 1843. godine Ivan Kukuljević Sakcinski održao je prvi govor na hrvatskome jeziku.
- 1835. godine izašle su prve novine na hrvatskome jeziku – Novine Horvatzke.
- 1847. godine hrvatski jezik proglašen je službenim jezikom.
- 1830. godine Ljudevit Gaj je objavio prvi hrvatski pravopis.
- 1839. izvedena je prva kazališna predstava na hrvatskome jeziku pod nazivom Juran i Sofija.

3. Promotri vremensku crtu i dopuni rečenice.

Na vremenskoj crti označena je _____ godina.

Hrvatska je do 1991. godine bila u državi koja se zvala _____.

Godine 1991. Hrvatska je proglasila _____.

Pobjedom u _____ Hrvatska je postala neovisna o drugim narodima.

Na vremenskoj crti oboji trajanje Domovinskoga rata.

U prazni pravokutnik napiši odgovarajuću godinu.

Na vremenskoj crti bojom po izboru označi godinu koja sada traje.

NASTAVNI LISTIĆ Križaljka o prošlosti Hrvata

Riješi križaljku – ponovi o prošlosti Hrvata.

1.																	I	V:
2.																		
3.																		
4.																		
5.																		
6.																		
7.																		
8.																		
9.																		
10.																		
11.																		
12.																		
13.																		
14.																		
15.																		
16.																		
17.																		

1. hrvatski kralj koji je vladao u 11. stoljeću
2. književnik, objavio je prvi hrvatski pravopis
3. skladao je hrvatsku himnu
4. prvi hrvatski predsjednik
5. jedna od dviju sestara (iz legende o dolasku Hrvata)
6. narod koji je želio osvojiti Hrvatsku u 15. i 16. stoljeću
7. napisao tekst hrvatske himne
8. jedan od najstarijih spomenika, nastao oko 1100. godine
9. prva kazališna predstava na hrvatskome jeziku
10. svečana domoljubna pjesma
11. prezime obitelji čiji su potomci bili hrvatski vladari
12. hrvatski kralj nakon Petra Krešimira IV.
13. prvo hrvatsko pismo iz 9. stoljeća
14. vjera koja je nastala u 1. stoljeću nakon rođenja Isusa Krista
15. trajao je od 1991. do 1995.
16. zajednica europskih država u 20. stoljeću
17. prvi hrvatski kralj

U okomitome je stupcu pojam: _____.

NL – Kartice s pitanjima i dijelovima slike

U kojemu su stoljeću Hrvati doselili u naše krajeve?

Gdje su živjeli Hrvati prije doseljenja u naše krajeve?

Zbog čega su Hrvati krenuli na put?

Tko je, prema legendi, doveo Hrvate u novu domovinu?

Čime su se bavili Hrvati u novoj domovini?

Što je moglo Hrvate privući u naš zavičaj?

U što su vjerovali Hrvati nakon doseljenja u našu domovinu?

Koju su vjeru prihvatili Hrvati u novoj domovini?

Kada su Hrvati prihvatili kršćanstvo?

Što se promijenilo prihvaćanjem kršćanstva?

U što su vjerovali Hrvati nakon prihvaćanja kršćanstva?

Koji spomenik svjedoči o primanju kršćanstva?

Koje su dvije kneževine osnovali Hrvati?

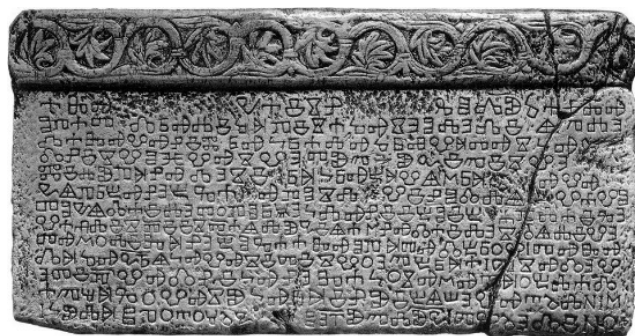
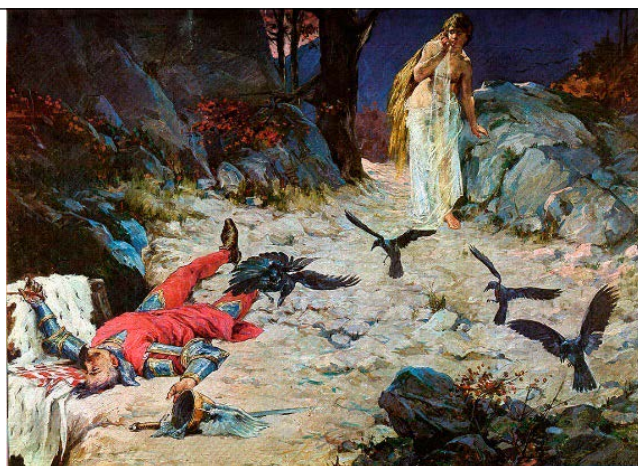
Koji je knez vladao objema kneževinama?

Koja vladarska obitelj počinje vladati u 9. stoljeću?

Tko je bio posljednji knez?

Tko je okrunjen za prvoga hrvatskog kralja?

Kada je okrunjen prvi hrvatski kralj?

Kakav je vladar bio Dmitar Zvonimir?
 Zbog čega se nije znalo tko će naslijediti Dmitra Zvonimira?
 Tko je naslijedio Dmitra Zvonimira?
 Koga su plemići (nakon Zvonimirove smrti) odabrali za kralja?
 Tko je bio posljednji hrvatski kralj?
 Što se dogodilo na početku 11. stoljeća s Kraljevinom Hrvatskom?

Kada je nastala Bašćanska ploča?
 U kojemu je stoljeću pronađena Bašćanska ploča?
 Kojim je pismom pisana Bašćanska ploča?
 U kojemu je mjestu pronađena Bašćanska ploča?
 Na kojemu je otoku pronađena Bašćanska ploča?
 Koji se kralj spominje u tekstu Bašćanske ploče?

Kako se zove hrvatska himna?
 Tko je napisao tekst hrvatske himne?
 Tko je uglazbio hrvatsku himnu?
 Kada je hrvatski jezik postao službeni jezik?
 Koja je prva kazališna predstava izvedena na hrvatskome jeziku?
 Tko je napisao i objavio prvi hrvatski pravopis?

Kada je Hrvatska postala samostalna i neovisna?
 Navedi godinu početka i završetka Domovinskoga rata.
 Kada je RH postala članicom EU-a?
 Kako se zvao prvi hrvatski predsjednik?
 Nabroji simbole naše domovine.
 Koji je grad najteže stradao u Domovinskome ratu?

NASTAVNI LISTIĆ Brini se o sebi!

Učenike je potrebno uputiti na izniman oprez za vrijeme boravka u blizini miniranih prostora jer su hrvatski prostori tijekom Domovinskoga rata bili okupirani tako da su na tim područjima zaostale brojne minsko-eksplozivne naprave i minska polja. Ta su područja označena posebnim znakovima.

Savjeti za učenike:

Nikada ne zalazi u sumnjiva područja.

Ne diraj eksplozivne naprave ako na njih slučajno naiđeš.

Ako naiđeš na prostor na kojemu se nalaze sumnjive naprave, označi to mjesto i nazovi broj 112 ili 192.

Dodatni nastavni listić 1 – Hrvatski dvorci i utvrde

Pročitaj tekstove i doznaj više o hrvatskim dvorcima.

Gornja Stubica nalazi se na sjevernim obroncima Medvednice, na prijelazu iz blagih brežuljaka u ravnici rijeke Toplice. **Dvorac Oršić** izgrađen je 1756. godine. Od 1973. godine u njemu se nalazi Muzej seljačkih buna, a u neposrednoj je blizini dvorca spomenik kipara Antuna Augustinčića podignut u čast Matiji Gupcu i Seljačkoj buni iz 1573. godine.

Dvorac Miljana, dvorac stare plemićke obitelji Ratkaj, najslikovitiji je dvorac u Hrvatskome zagorju. Nalazi se nedaleko od Velikoga Tabora na brežuljku u blizini Sutle, sjeverno od Kumrovcu. Građen je između 1597. i 1603. godine.

Dvorac Bombelles izgrađen je u 18. stoljeću. Nalazi se u Opeki, u blizini Vinice u Varaždinskoj županiji. Uz dvorac u Opeki uređen je perivoj (park) kakav nije imao nijedan dvorac u Hrvatskome zagorju. Ono što Opeku čini zanimljivom i vrijednom, bogatstvo je biljnih vrsta iz svih krajeva svijeta koje je sa svojih putovanja donosio grof Marko Bombelles.

Od svih je dvoraca u Hrvatskome zagorju **Trakošćan** najpoznatiji i najposjećeniji. Nastao je vjerojatno u 14. stoljeću kao manja utvrda za obranu zagorskoga kraja. Smješten je u Varaždinskoj županiji uz slovensku granicu, u blizini sela Macelj. Smješten je na visokome brežuljku usred park-šume. Godine 1953. dvorac s perivojem i park-šumom proglašen je spomenikom kulture i prirode, a sam je dvorac postao muzej.

U mirnome slavonskom selu Trenkovo, smještenom desetak kilometara sjeverno od Požege, na krajnjim južnim obroncima Papuka, nalazi se **Trenkov dvorac**. Dvorac je 1819. godine izgrađen na posjedu legendarnoga ratnika i slavonskoga plemića Franje baruna Trenka.

Stari grad u Varaždinu ima dugu i bogatu prošlost, jednako kao i sam grad. Nastao je u 12. stoljeću kao utvrda za obranu toga kraja, u vrijeme razvoja ratnoga graditeljstva.

Veliki Tabor nalazi se u Krapinsko-zagorskoj županiji, na brežuljku u blizini Desinića. Nastao je u 15. stoljeću, a danas je jedan od najočuvanijih starih gradova toga vremena u Republici Hrvatskoj.

izvor: www.dvorci.hr

Pronađi navedena mjesta na geografskoj karti Republike Hrvatske.

U kojim se zavičajnim područjima nalaze opisani dvorci?

Plavo zaokruži u tekstu najstariju građevinu.

Istraži tko je bio Matija Gubec i zbog čega je važan za hrvatsku prošlost.

Dodatni nastavni listić 2 – Hrvatska prošlost (7. – 11. st.)

Pročitaj tekst i doznaj nešto više o najstarijoj hrvatskoj prošlosti (od 7. do 11. stoljeća). Zatim riješi zadatke.

Područje današnje Hrvatske bilo je oduvijek vrlo bogato životinjskim i biljnim svijetom i zbog toga pogodno za život ljudi. Na sjeveru su plodne riječne doline koje čine rijeke Drava, Sava, Dunav, Kupa, Una, a na jugu brojna krška polja i razvedena morska obala puna otoka i zaljeva povoljnih za prirodne luke i plovidbu. Zbog toga tragove ljudi pronalazimo u najstarijim razdobljima, primjerice neandertalskoga čovjeka u spilji Hušnjakova brijega kraj Krapine (*Homo krapiniensis*). U svijetu je poznata vučedolska kultura uz Dunav s ostacima lijepe keramike (Vučedolska golubica).

U najstarijoj prošlosti hrvatska područja bila su osvajana od Kelta, Grka, Rimljana. Za vrijeme rimske vladavine razvija se trgovina, promet, izgrađene su ceste i luke. Osnivaju se brojni gradovi, npr. *Pola* (Pula), *Parentium* (Poreč), *Jadera* (Zadar), *Scardona* (Skradin), *Narona* na ušću Neretve te u kontinentalnome dijelu *Siscia* (Sisak), *Cibalae* (Vinkovci), *Mursa* (Osijek) i brojni drugi koji i danas postoje uzduž nekadašnjih rimskih cesta i plovinih putova.

Na prostor današnje Hrvatske prva su slavenska plemena došla u 6. i 7. stoljeću, za vrijeme velike seobe naroda. Među njima bili su i Hrvati koji su na ovim područjima naslijedili bogatu rimsku kulturu, građevine, ceste, ali i crkve i biskupije te su uskoro prihvatili i kršćanstvo. Krajem 8. i početkom 9. stoljeća na prostoru današnje primorske i planinske (južne) Hrvatske utemeljena je kneževina Hrvatska sa središtem u okolici Knina, a na prostoru nizinske (sjeverne) Hrvatske panonska kneževina sa središtem u Sisku.

U 9. stoljeću Panonska Hrvatska potpada pod vlast Mađara, dok je vlast u južnoj Hrvatskoj preuzela dinastija Trpimirovića. Uspon te dinastije započeo je za vrijeme Tomislava (vladao je od 914. do 928. godine), koji je proširio Hrvatsku i na područje panonske kneževine. Tomislav je 925. okrunjen za prvoga hrvatskog kralja.

Svoj vrhunac Trpimirovići su doživjeli za vrijeme kraljeva Petra Krešimira IV. (1054. – 1078.) i Dmitra Zvonimira (1078. – 1089.) kad su Hrvatskoj pripojene bizantska Dalmacija i Neretvanska kneževina. Njihovu vladavinu obilježio je kulturni procvat, osobito graditeljstva i kiparstva. Iz istoga razdoblja potječu i prvi spomenici hrvatskoga jezika, npr. Bašćanska ploča.

Hrvatska u 9. stoljeću.

Hrvatska u 11. stoljeću.

izvor teksta i povijesnih zemljovida:

<http://www.croatia.eu/article.php?lang=1&id=20>

[HIC: Kratka politička i kulturna povijest Hrvatske](http://www.hr/hrvatska/povijest/kratka/povijest)

<http://www.hr/hrvatska/povijest/kratka/dolazak>

1. Na geografskoj karti RH pokaži dijelove reljefa koji se spominju u tekstu.

2. Koja dva nalazišta svjedoče o tragovima života u najstarijoj prošlosti?

3. Napiši koji se gradovi u najstarijoj prošlosti, za vrijeme Rimljana, razvijaju:

a) na moru: _____

b) u unutrašnjosti: _____.

Istraži što se danas naziva imenima rimskih gradova (iz unutrašnjosti RH).

4. Pronađi u tekstu i usporedi godine vladavine spomenutih vladara iz dinastije Trpimirovića. Koji je vladar najdulje vladao?

Dodatni nastavni listić 3 – Hrvatska prošlost (12. – 18. st.)

Pročitaj tekst i doznaj nešto više o najstarijoj hrvatskoj prošlosti (od 12. do 18. stoljeća).

Potkraj 11. stoljeća započela je borba za hrvatsko prijestolje jer dinastija Trpimirovića nije imala nasljednika. Oko udovice kralja Zvonimira, Jelene, skupljala se ugarska (mađarska), a oko novoizabranoga kralja Petra Svačića narodna, hrvatska stranka. U tim previranjima i sukobima ugarski su kraljevi po feudalnome običaju nastojali baštiniti i hrvatsku krunu. Posljednji kralj hrvatske krvi Petar Svačić na gori Gvozd borio se protiv mnogo jače ugarske vojske. Godine 1097. došlo je do teške bitke u kojoj je poginuo i sam kralj Petar. Gora Gvozd se, u sjećanje na posljednjega hrvatskog kralja Petra, zove Petrova gora.

Pronađi na zemljovidu Republike Hrvatske Petrovu goru na kojoj je 1097. godine poginuo posljednji hrvatski kralj Petar. Prati kojim je putom mogla doći mađarska vojska s lijeve obale Drave do Petrove gore. Koje su rijeke i gore trebali prijeći na tome putu?

Nakon smrti posljednjega hrvatskog kralja ugarski je kralj 1102. godine s Hrvatskom sklopio ugovor nazvan *Pacta conventa*. Bio je to ugovor između hrvatskih velikaša i ugarskoga kralja Kolomana iz ugarske dinastije Arpadovića i prema ugovoru su Kraljevina Hrvatska i Kraljevina Ugarska bile povezane samo osobom vladara. Koloman se obvezao da će poštovati poseban položaj i privilegije plemstva i hrvatskoga kraljevstva i kao potvrdu tomu okruniti se hrvatskom krunom. Doista, 1102. se u Biogradu na Moru okrunio za hrvatsko-dalmatinskoga kralja. Hrvatska je tada sačuvala svoju unutarnju upravu, poreze, svoj sabor, bana, čak je i kovala svoj novac, a to znači da je zadržala osnovne elemente svoje državne posebnosti. Zemljom su u ime kralja upravljali njegovi namjesnici, ban ili herceg, a 1113. godine Koloman je hrvatsko-dalmatinskom krunom okrunio svoga sina Stjepana. Ugarsko-hrvatska država bila je vrlo važna jer su se Hrvati i Ugri odupirali svim okolnim neprijateljima, gradili brojne utvrde, jačali domaće visoko plemstvo i proglašavali prve slobodne kraljevske gradove među kojima se sve više ističe Zagreb kao političko, crkveno i gospodarsko središte Slavonije, a od 16. stoljeća i čitave Hrvatske. Među feudalcima se ističu knezovi Krčki, kasnije nazvani Frankopanima i Šubići Bribirski, kasnije Zrinski. Njihovi veliki posjedi u južnoj Hrvatskoj bili su gotovo neovisni od kralja i često su baš oni odlučivali o sudbini Hrvatske i čitavoga kraljevstva.

Nakon pogibije posljednjega hrvatsko-ugarskog kralja Ludovika II. Jagelovića hrvatski su velikaši 1527. godine za vladara izabrali Ferdinanda I. Habsburgovca.

U drugoj polovici 15. stoljeća nastavljaju se stalni napadi Osmanlija – bio je to stalni „mali rat“ na granici koji vode Turska i Hrvatska. Osmanlije nastavljaju prodore i do 1552. osvajaju Moslavinu, Viroviticu, Čazmu i dolaze do najzapadnije točke, do rijeke Česme. Hrvati tada podižu za obranu utvrdu Sisak, a na moru se u Senju utvrđuju uskoci koji su napustili Klis. Godine 1556. Osmanlije su zauzeli Kostajnicu – nazvanu „vratima Hrvatske“. U tim protuturskim ratovima svu težinu borbe nosili su hrvatski plemići i velikaši, poglavito Zrinski, Frankopani, Erdödyji i drugi. Oni su svojom upornošću i junaštvom često iznenađivali i osmanlijsku (tursku) i austrijsku stranu i postizali zapažene pobjede koje su

davale snagu za nove borbe.

Od 1584. i hrvatska je vojska dobila nekoliko bitaka i najavila kraj osmanlijskoga osvajanja. To je pokušao zaustaviti Hasan-paša Predojević koji je odlučio zauzeti Sisak – tada „ključ Hrvatske“. Najprije je osvojio Bihać, a zatim podigao na Kupi novu Petrinju da bi zaobišao Sisak. Ipak, nije uspio uzeti Sisak ni 1592., ni 1593., nego je, naprotiv, doživio sa svojom velikom vojskom katastrofalan poraz na ušću Kupe u Savu, na „sisačkome otoku“. Bila je to dotad najveća pobjeda kršćanske vojske i godina propasti za Turke – Osmanlije, a najveći uspjeh hrvatskoga bana Tome Erdödyja koga je slavila čitava katolička Europa. Sisak je tada spasio srednju Hrvatsku, poglavito Zagreb od osvajanja i presijecanja njezina teritorija.

Potraži na geografskoj karti gradove koji se spominju u tekstu. Na kojim rijekama leže Hrvatska Kostajnica, Petrinja i Sisak?

Grad Senj tijekom 16. i 17. stoljeća bio je najvažnija hrvatska luka, ali i glavna utvrda za obranu od Osmanlija i Mlečana (stanovnika Venecije u Italiji). Tvrđava *Nehaj* sagrađena je radi obrane grada Senja od napada osmanlijske vojske.

Tvrđava *Nehaj*

Promotri fotografiju Tvrđave Nehaj.

Što se nalazi oko tvrđave? Koju je ulogu u obrani grada imala Tvrđava Nehaj, a koju brodovi koji su bili ispred grada? Protiv kojih su se osvajača borili vojnici u tvrđavi, a protiv kojih na brodovima?

Nakon Bitke kod Siska 1593. godine radi obrane su vladajući Habsburgovci na graničnim prostorima osnovali Vojnu granicu (krajinu), koja je s Hrvatskom ponovno sjedinjena tek 1881. godine. Hrvatski velikaši bili su nezadovoljni zbog komadanja hrvatskih zemalja, neaktivnosti Habsburgovaca u obrani od Osmanlija te njihova upletanje u ovlasti hrvatskoga bana i Sabora. Sve to pokrenulo je hrvatske plemiće pod vodstvom bana Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana u želji da svrgnu s vlasti Habsburgovce. Urota nije uspjela, a hrvatski velikaši Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan pogubljeni su 1671. u Bečkom Novom Mjestu.

Od 15. stoljeća, kad počinje osmanlijska agresija na području današnje Hrvatske, preklapaju se i tri ponajveće svjetske religije: katolička, pravoslavna i islam.

izvori: <http://www.croatia.eu/article.php?lang=1&id=21>
<http://www.hr/hrvatska/povijest/kratka>

LISTIĆ ZA SAMOPROCJENU Hrvatska u prošlosti

ŠTO ?	IZVRSNO	DOBRO	MORAM BOLJE
Opisujem razloge dolaska Hrvata na područje naše domovine.			
Navodim kada su Hrvati došli u svoju novu domovinu.			
Imenujem stoljeća kad su Hrvati primili kršćanstvo.			
Nabrajam najvažnije vladare iz dinastije Trpimirovića.			
Imenujem narode koji su željeli osvojiti Hrvatsku.			
Imenujem prvoga hrvatskog kralja i stoljeće njegove krunidbe.			
Opisujem Bašćansku ploču: što je, od kada potječe, što predstavlja, gdje je pronađena.			
Objašnjavam da je Hrvatska tijekom prošlosti bila u sastavu drugih država.			
Na vremensku crtu smještam važnije događaje iz hrvatske prošlosti.			
Opisujem načine borbe za hrvatski jezik.			
Navodim kada je bio Domovinski rat i objašnjavam da su se u njemu Hrvati borili za samostalnost svoje domovine.			
Imenujem prvoga predsjednika RH.			
Imenujem današnjega predsjednika RH.			
Smještam na vremensku crtu važnije događaje iz hrvatske prošlosti.			
Navodim važnije državne praznike koji su, prema kalendaru blagdana i neradnih dana, neradni dani.			

TEMA: **MOJE TIJELO, PUBERTET, BRIGA ZA ZDRAVLJE**

POPIS UDŽBENIČKIH JEDINICA:

To sam ja
Dio sam zajednice
Moje tijelo
Mijenjam se
Briga za zdravlje

POPIS IZZI DIGITALNIH OBRAZOVNIH SADRŽAJA:

Modul: Čovjek i priroda oko njega
Jedinica: Moje tijelo – mijenjam se

POPIS DODATNIH MATERIJALA (NASTAVNIH LISTIĆA):

- Prijedlozi, ideje i aktivnosti učenika
- Pitanja za kviz, učenje ili provjeru znanja
- Nastavni listići:
 - Moja osobna iskaznica
 - Ovo sam ja
 - Dio sam razredne zajednice 1
 - Dio sam razredne zajednice 2
 - Dio sam razredne zajednice 3
 - Moje tijelo 1
 - Moje tijelo 2
 - Brinem se o sebi (osmosmjerka)
 - Moje tijelo u pubertetu
 - Mijenjam se
 - Ljudsko tijelo
 - Organizam
 - Zarazne bolesti
 - Briga za zdravlje
 - Dio sam zajednice, moje tijelo, mijenjam se (samoprovjera znanja)
 - Umna mapa *Moje zdravlje*
 - Dodatni nastavni listići – organizam
- Listić za samoprocjenu učenika – *Moje tijelo, pubertet, briga za zdravlje*

Napomena:

Uz ovu temu moguće je koristiti se nastavnim listićima Priroda i društvo 4, nastavni listići za četvrti razred osnovne škole, koje je odobrila Agencija za odgoj i obrazovanje. Listići prikladni uz ovu temu su: Moje tijelo, Mijenjam se te Briga za zdravlje.

PRIJEDLOZI, IDEJE I AKTIVNOSTI UČENIKA

1. *Gradnja 1* – igra

Učenici u skupinama dobiju zadatak složiti deset olovaka ili bojica jednu na drugu u što viši toranj bez lijepljenja i vezanja, samo držeći. Uočavaju kako ih sami ne bi mogli držati te da su im za takvu gradnju potrebni ostali članovi skupine. Kad se udruže, uspijevaju složiti toranj i obaviti zadatak. Razgovorom navedemo učenike na zaključak zbog čega se ljudi udružuju u zajednice.

2. *Gradnja 2* – igra

Učenike podijelimo u skupine od najmanje pet, a najviše osam učenika. Prva skupina izlazi pred razred i dobiva zadatak da u trajanju od 25 sekundi svojim tijelima složi oblik vjetrenjače. Nakon prvoga zadatka učenici iz skupine dobivaju novi: tijekom 15 sekundi učenici trebaju prikazati tijelima autobus i putnike. Svaka skupina dobiva po dva zadatka, prvi s više, a drugi s manje vremena na raspolaganju (stroj za pranje rublja, klupica u parku, miješalica, ormar za odjeću, knjiga, automobil, avion...).

Nakon obavljenoga zadatka (kad su svi učenici došli na red) razgovaramo s učenicima o osjećajima koji su ih obuzeli dok su zajedno i brzo morali nešto napraviti. Jesu li se lakše snašli drugi put kad su se već malo uhodali? Jesu li svi članovi skupine shvatili kako nema mjesta prepirci jer je obavljanje zadatka važnije? Zaključujemo kako je brže i zabavnije raditi ako se svatko potruži prilagoditi ostalima i nastoji napraviti najbolje što može.

3. Aktivno slušanje

Učenici sjede u parovima jedan nasuprot drugomu. Prvi učenik kratko opiše igru koju jako voli. Drugi ga učenik pažljivo sluša, bez prekidanja i uz odobravanje (gleda ga u oči uz potvrdno kimanje glavom). Kad prvi učenik završi s opisom svoje najdraže igre, drugi učenik kratko ponovi ono što mu je prvi učenik ispričao. Zatim učenici zamijene uloge. Tijekom razgovora navedemo učenike na zaključak kako je jako ugodno znati da nas netko pažljivo sluša dok nešto govorimo.

4. *Ples* – igra

Jedan učenik izgovara nazive, a ostali pokazuju dijelove tijela. Nakon toga puštamo glazbu, a učenici u ritmu dodiruju dijelove tijela te tako plešu. Na početku igre upozorimo učenike kako u igri nećemo izgovarati ni dodirivati intimne dijelove tijela.

5. *Reci NE!* – igra

S učenicima razgovaramo o situacijama u kojima trebaju odbiti ponuđeno, reći NE. Podijelimo učenike u parove i damo im papire s napisanim mogućim situacijama, primjerice: Netko ti je ponudio cigaretu...; Prijatelj te nagovara da nakon završetka nastave odete do obližnjega kafića...

6. Prepoznaješ li osjećaje?

Učenike treba podijeliti u parove. Jedan učenik mimikom pokazuje osjećaj, a njegov par treba pogoditi koji je osjećaj pokazan. Razgovaramo kako je jako važno prepoznati osjećaje drugih ljudi i ponašati se s uvažavanjem prema drugim ljudima i njihovim osjećajima.

PITANJA ZA KVIZ, UČENJE ILI PROVJERU ZNANJA

1. Opiši svoj radni dan – kako planiraš svoje obveze, aktivnosti i slobodno vrijeme.
2. Zašto ljudi žive u zajednici?
3. Nabroji pet osnovnih ljudskih prava.
4. Nabroji pet prava djece.
5. Nabroji dužnosti djece.
6. Što treba učiniti dijete u slučaju kršenja njegovih prava?
7. Što je organizam?
8. Što čine svi organi zajedno?
9. Nabroji nekoliko sustava organa.
10. Opiši sustav organa za kretanje.
11. Opiši živčani sustav.
12. Opiši probavni sustav.
13. Opiši sustav organa za disanje.
14. Opiši krvožilni sustav.
15. Nabroji najčešće zarazne bolesti.
16. Opiši na koji se način prenose zarazne bolesti.
17. Kako možeš spriječiti širenje zaraznih bolesti?
18. Kako se brinemo za svoje zdravlje?
19. Kako se čuvamo od ozljeda?
20. Što je pubertet?
21. Nabroji nekoliko promjena tijela u pubertetu.
22. Zašto je važna pravilna prehrana?
23. Zašto je važno redovito kretanje?
24. Nabroji tri ovisnosti.
25. Što trebamo učiniti ponudi li nam tko cigaretu ili alkoholno piće?
26. Navedi neke od načina zlostavljanja koji se mogu dogoditi u školi.
27. Što trebamo učiniti doživimo li ili svjedočimo nasilju?

NASTAVNI LISTIĆ Moja osobna iskaznica

Učenici ispunjavaju nastavni listić. U parovima mogu razgovarati o detaljima izgleda – koliko znamo jedni o drugima.

MOJA OSOBNA ISKAZNICA

IME I PREZIME: _____

VISINA: _____ TEŽINA: _____ OPSEG GLAVE: _____

BOJA KOSE: _____ BOJA OČIJU: _____

BROJ CIPELA: _____ VELIČINA ODJEĆE: _____

OTISCI PRSTIJU DESNE RUKE:

palac

kažiprst

srednjak

prstenjak

mali prst

NASTAVNI LISTIĆ – OVO SAM JA

Dovrši rečenice o sebi.

Volim

Željela/želio bih

Bavim se

Želim upoznati

Moje su osobine:

Moj je cilj u 4. razredu

NASTAVNI LISTIĆ – Dio sam razredne zajednice 1

1. Dopuni rečenice.

Ljudi žive u _____. Svojim znanjem i radom _____
jedni drugima.

Svaki _____ jednako je vrijedan.

2. Neka su osnovna ljudska prava:

- a) pravo na hranu, zdravstvenu zaštitu i nerad
- b) pravo na rad, slobodu mišljenja i različitost
- c) pravo na zlostavljanje drugih, na rad i zdravstvenu pomoć.

3. Zaokruži.

Djeca nemaju prava. DA NE

Djeca imaju dužnosti. DA NE

4. Nabroji neka prava djeteta.

5. Nabroji neke dužnosti djeteta.

6. Komu bi se obratila/obratio da ti netko uskrati prava?

7. Međunarodna organizacija koja se brine o djeci, njihovim pravima i potrebama zove se:

- a) UNICEF
- b) UNPROFOR
- c) UNIFORM.

8. Čovjek je živo biće jer:
a) diše b) stoji c) sjedi.
9. Svaki čovjek živi u zajednici pa je zato:
a) misaono biće b) živo biće c) društveno biće.
10. Magda želi ići u školu, ali joj njezini roditelji to brane. Koje joj je ljudsko pravo uskraćeno?
a) pravo na prehranu b) pravo na školovanje c) pravo na igru

NASTAVNI LISTIĆ – MOJE TIJELO 1

1. Dopuni rečenice.

Ljudsko tijelo složen je _____.

Sastavljen je od _____.

Svi _____ imaju svoju ulogu i zato ih moramo čuvati od _____ i brinuti se za njihovo _____.

2. Zaokruži točne odgovore.

Svoje zdravlje čuvamo:

- a) raznovrsnom prehranom
- b) dugotrajnim gledanjem TV-a
- c) pijenjem gaziranih sokova
- d) redovitim vježbanjem
- e) kretanjem na svježemu zraku.

Kako se možemo zaštititi od štetnoga utjecaja Sunca?

- a) sunčanim naočalama
- b) kapama
- c) boravkom vani kad je Sunce najjače
- d) zaštitnim majicama
- e) gledanjem u Sunce.

Kad imamo zubobolju, boli nas:

- a) glava
- b) oko
- c) zub.

3. Nabroji dječje bolesti koje si preboljela/prebolio.

4. Zašto je bavljenje sportom korisno za zdravlje?

5. Kojim se sportom baviš ili bi se željela/želio baviti?

NASTAVNI LISTIĆ Ljudsko tijelo

1. Organi koji imaju sličnu ulogu čine:
a) sustave organa
b) Sunčev sustav
c) informacijski sustav.
2. Sustav organa za kretanje čine:
a) slova i brojevi b) mozak i živci c) kosti i mišići.
3. Koji plin iz zraka uzimamo sustavom organa za disanje?
a) dušik b) kisik c) vodik.
4. Zaokruži točnu tvrdnju.
a) Ljudi izdišu ugljikov dioksid.
b) Ljudi izdišu kisik.
c) Ljudi izdišu hranu.
5. Pokretima tijela upravlja:
a) jetra b) mozak c) srce.
6. Srce je:
a) kost b) kolač c) mišić.
7. Glavni organi za izlučivanje su:
a) bubrezi, mjehur, mokraćovod
b) srce i krvne žile
c) nos i pluća.
8. Naš je najveći organ:
a) koža b) srce c) jetra.
9. Osjetilo je vida:
a) uho b) oko c) nos.
10. Osjetilo je njuha:
a) nos b) uho c) jezik.

NASTAVNI LISTIĆ – Tijelo u pubertetu

1. Riješi križaljku. U označenome stupcu doznat ćeš rješenje križaljke.

1.									dječja dužnost
2.									ustanova u kojoj se školuješ
3.									uz dužnost imaš i...
4.									ljudi žive u...
5									međunarodna organizacija koja se brine o djeci
6.									skupina, tim ili...

rješenje: _____

2. Pronađi pojmove i zapiši ih.

L J E R A Z D V _____

J T L E I O _____

E L S T B O _____

O N A Z I R A M G _____

3. U razdoblju puberteta događaju se važne promjene kod:

a) muškaraca i žena b) djedova i baka c) djevojčica i dječaka.

4. Spolni organi i spolna obilježja razvijaju se:

a) u pubertetu b) u starosti c) nakon dvadesete godine.

5. Djevojčicama u pubertetu rastu:

a) obrve b) grudi c) kosa.

6. Dublji glas u pubertetu dobivaju:

a) djevojčice b) očevi c) dječaci.

NASTAVNI LISTIĆ – ZARAZNE BOLESTI

1. Što su zarazne bolesti?
 - a) lijekovi za razne bolesti
 - b) bolesti koje se prenose s pomoću kozica i ovčica iz sela u gradove
 - c) bolesti koje se prenose s bolesnoga čovjeka ili bolesne životinje na zdravoga čovjeka

2. Zarazne bolesti izazivaju:
 - a) uzročnici bolesti koji uđu u naše tijelo
 - b) uzročnici bolesti ako i ne uđu u naše tijelo.

3. Dopuni rečenicu.
 Zarazne bolesti prenose se dodirrom, slinom i _____.

4. Zaokruži DA ili NE.

Neke zarazne bolesti prenose se zaraženom vodom i hranom.	DA	NE
Neke zarazne bolesti prenose se ubodima kukaca.	DA	NE
Ne možemo se zaraziti ako samo udišemo zrak u kojemu su uzročnici bolesti.	DA	NE

5. Označi uljeza među zaraznim bolestima.
 - a) šarlah
 - b) glavobolja
 - c) gripa

6. Uši, krpelji i gliste su:
 - a) domaće životinje
 - b) vrste zaraznih bolesti
 - c) najčešći nametnici na ljudima.

7. Izbaci uljeza.
 VODENE KOZICE, ZUBOBOLJA, UPALA GRCLA, PREHLADA, GRIPA, ŠARLAH, MONONUKLEOZA, CRIJEVNA VIROZA

8. Izbaci uljeza.
 SVRABAC, UŠI, ZUB, KRPELJ, GLISTE

9. Gdje se na tijelu zadržava nametnik uš?
 - a) po vratu
 - b) na glavi, u kosi

NASTAVNI LISTIĆ – BRIGA ZA ZDRAVLJE

1. Navike redovitoga pranja i održavanja čistoće su:

- a) radne navike
- b) štetne navike
- c) higijenske navike.

2. Dio brige za zdravlje su:

- a) redovita i raznovrsna prehrana
- b) igranje računalnih igara
- c) boravak u zatvorenim prostorijama.

3. Trebamo se odijevati:

- a) lagano
- b) toplo
- c) u skladu s vremenskim prilikama.

4. Za zdravlje je važno:

- a) sjedenje
- b) ležanje
- c) kretanje.

5. Boravak na svježemu zraku u prirodi:

- a) važan je za zdravlje
- b) nije važan za zdravlje
- c) pridonosi obolijevanju.

6. U higijenske navike ubrajamo:

- a) pranje zuba, umivanje, češljanje
- b) lakiranje noktiju i šminkanje
- c) stavljanje pramenova i bojenje kose.

7. Češalj, škarice, zubna četkica su:

- a) školski pribor
- b) pribor za održavanje osobne čistoće
- c) uredski pribor.

8. Na liječničke preglede trebamo odlaziti:
 - a) samo kad se razbolimo
 - b) redovito
 - c) jako rijetko.

9. Desetogodišnjak treba spavati najmanje:
 - a) pet sati dnevno
 - b) osam sati dnevno
 - c) deset sati dnevno.

DODATNI NASTAVNI LISTIĆI – ORGANIZAM

KAKO SE KREĆEMO?

Pročitaj tekst i odgovori na pitanja.

Sustav organa za kretanje čine **kosti** i **mišići**. Kosti su čvrsti dijelovi tijela, a povezani su u kostur. Ljudski **kostur** ima dvostruku ulogu: služi kao oslonac tijela i štiti nježne organe. Kostur, pretežno sastavljen od kostiju, drži čovjeka u uspravnome položaju.

Osnovni je dio kostura **kralježnica**. Na nju se vežu kosti glave, trupa i udova – ruku i nogu. Kosti lubanje čvrsto su srasle. Kosti udova spojene su zglobovima i mogu se pomicati.

Kost je živa i raste dok je čovjek mlad. Kako kosti rastu u dužinu, istodobno im se povećava i čvrstina zahvaljujući kalciju i ostalim mineralima što se u njima nagomilavaju. Kosti moraju biti jake jer one čine kostur ili skelet na koji se oslanja cijelo tijelo. Kosti se razlikuju po veličini.

Sve su kosti sličnoga **sastava**. Dvije trećine koštanoga tkiva čine **mineralne ili neorganske** tvari, a jednu trećinu čine **organske** tvari. Kost je **tvrd**a, sivkastobijele boje. **Središte** je kosti **spužvasto** i ispunjeno **koštanom srži**. U kostima se nalazi i mala količina vode koja starenjem nestaje iz organizma.

Količina **kalcija** u našim kostima mijenja se s godinama života. Tijekom prvih godina života kosti djeteta imaju vrlo malo kalcija i vrlo su savitljive. Kad čovjek doživi 80 godina starosti, njegove kosti mogu sadržavati gotovo 80 posto kalcija pa su lako lomljive.

Kost može podnijeti teret 30 puta veći nego što ga podnosi jedna opeka. Pa ipak, kosti se nekad **lome** zbog djelovanja jakih sila. Dijelovi slomljene kosti moraju se namjestiti jedan uz drugi tako da se dodiruju. Stanice vezivnoga tkiva koštanih dijelova umnožavaju se i međusobno povezuju slomljene kosti.

Da u tijelu nema **zglobova**, ne bismo se mogli kretati. Na mjestima gdje dvije kosti kližu jedna preko druge nalazi se zglob. Zglob omogućava kostima da se nesmetano pokreću uz vrlo malo trenja. To je zato što su krajevi kostiju prekriveni **hrskavicom** tako da se kosti zapravo ne taru jedna o drugu. U zglobovima se nalazi bjeličasta tekućina, kao bjelanjak, koja ima ulogu ulja za podmazivanje.

Za kosti su vezani mišići. **Mišići** su stanice u tijelu koje se mogu zgrčiti i opustiti. Postoje dvije vrste **mišićnih stanica**: **glatke** i **poprečno-prugaste**. Svi mišići koji pokreću naše udove poprečno-prugasti su mišići, a to su mišići koje možemo svjesno pokretati, dakle onda kad mi to želimo. Glatki mišići rade neovisno o našoj volji (npr. oni koji sudjeluju u probavi hrane). Najdragocjeniji mišić u našem je tijelu srce koje kuca danju i noću, cijeloga života, neovisno o našoj volji.

1. Što čini sustav organa za kretanje?
2. Što se nalazi u sastavu kosti osim organskih tvari?
3. Koji je osnovni dio kostura?
4. Kakvo je središte kosti i kakva je tvar ispunjava?
5. Što se nalazi u kostima zbog čega su one elastične ili lomljive?
6. Što čine sve kosti tijela zajedno?
7. Kako se zovu mišići na koje ne možemo utjecati?
8. Kako se zovu mišići na koje možemo utjecati?
9. Čime su prekriveni krajevi kostiju?

ZAŠTO MORAMO PITI VODU?

Čovjekovo tijelo sadržava mnogo vode. U čovječjem tijelu mase 80 kg ima oko 50 kg vode. U toj su vodi otopljene mnoge tvari potrebne tijelu. Krvnim žilama u našem tijelu stalno teku oko četiri litre vode. Ta voda oplahuje najsitnije dijelove tijela donoseći im hranu. Osim toga, ona održava stalnu tjelesnu temperaturu tijela.

Čovjek u svoje tijelo svaki dan hranom unosi vodu jer voće, povrće, meso, kruh i ostala hrana sadržava mnogo vode. Čovjek na dan popije oko dvije litre vode. Sva ta voda odlazi iz crijeva u krv.

Količina vode u krvi uvijek ostaje jednaka. I kad je čovjek vrlo žedan i kad popije mnogo vode, količina je vode u krvi uvijek jednaka.

Najveći dio vode, oko deset litara, nalazi se u čovjekovu tijelu između različitih organa. Kad primjerice žvačete gumu za žvakanje, iz pljuvačnih se žlijezda luči pljuvačka koju progutate. Ubrzo se voda u pljuvačnim žlijezdama nadoknađuje iz krvi.

Višak vode u tijelu raspoređuje se u razne organe: bubrege, jetru i u crijeva.

Odrastao čovjek gubi na dan više od pola litre vode znojenjem, približno 1300 ml mokrenjem i oko 500 ml izdisanjem vodene pare iz pluća. Kad čovjek ne bi u organizam unosio nikakvu tekućinu, umro bi za tri tjedna u strašnim mukama.

1. Koje tvari ima najviše u ljudskome tijelu?
2. Što voda raznosi u čovjekovu tijelu?
3. Mijenja li se količina vode u ljudskome tijelu?
4. Koliko vode čovjek prosječno popije u jednome danu?
5. Što misliš, komu je još potrebna voda za život?
6. Napravi mentalnu mapu i prikaži podatke iz teksta.

SRCE

Pročitaj tekst. Tijekom drugoga čitanja podcrtaj ono što misliš da je važno naučiti. Pokušaj drugim učenicima prepričati što si naučila/naučio.

Srce je šuplji organ građen od mišića. Osnovna je funkcija srca pumpanje krvi kako bi ona prolazila kroz cijelo tijelo. Njegova je unutrašnjost podijeljena na četiri šupljine: dvije u gornjem dijelu – **pretklijetke** i dvije u donjem dijelu – **klijetke**. Srce je pregradom podijeljeno na lijevu i desnu stranu. Lijeva strana pumpa krv koja dolazi iz pluća gdje se obogatila kisikom i šalje je u druge dijelove tijela, a desna strana prima krv iz drugih dijelova tijela i šalje je u pluća. **Mali ili plućni optok krvi** put je krvi od srca kroz pluća pa ponovno u srce, a **veliki optok krvi** raspoređivanje je krvi po cijelome tijelu. Krv putuje žilama **arterijama** i **venama**. Kroz arterije putuje krv bogata kisikom i hranjivim tvarima, a venama krv bogata ugljikovim dioksidom i otpadnim tvarima.

Arterije prolaze različitim putovima prema mozgu, jetri, crijevima, prstima itd. Mozak ima posebno gustu mrežu arterija tako da mu je omogućen dotok velike količine kisika i hranjivih tvari. Što misliš zašto?

Plavičasta boja vena potječe od veće koncentracije ugljikova dioksida. **Kapilare** su najsitnije krvne žile gdje se odvija razmjena tvari između kapilara i stanica. Srce za svoj rad ne treba primati naredbe mozga.

Krv uvijek kruži u istome smjeru. Svoj put prijeđe za otprilike 45 sekunda. Osim kisika, krv koja stiže iz pluća stanicama donosi i **hranjive tvari** koje su organizmu potrebne za preživljavanje. Iz stanica krv skuplja štetne proizvode i isporučuje ih organima koji će se pobrinuti za njihovo uklanjanje. Otkucaji srca bit će ubrzani kad imaš snažne osjećaje ili se tjelesno naprežeš. U tome slučaju organizmu je potrebno više kisika, pa krv brže kruži.

Srce je teško oko 300 grama i pumpa oko 5 litara krvi u minuti. Broj otkucaja srca mijenja se i ovisi o starosti. Kod odrasloga čovjeka normalan je broj otkucaja srca od 70 do 80 u minuti. Kod djece bude oko 120. Sportaši imaju manji broj otkucaja srca jer je njihovo srce snažnije i premda kuca sporije, pumpa veću količinu krvi.

Većina bolesti srca nastaje zbog loših navika.

TREBAMO IZBJEGAVATI:	ZA ZDRAVO SRCE TREBAMO:
• pretjerano uzrujavanje • burne reakcije • masnu hranu • alkohol • pušenje • boravak u zadimljenim prostorijama.	• vježbati • jesti voće • jesti povrće • piti dovoljno tekućine (vode).

PLUĆA

Pročitaj tekst i podcrtaj bitno.

Samostalno postavi pitanja prema pročitanome tekstu na koja trebaju odgovoriti ostali učenici. Zamijenite se za pitanja i odgovorite na njih u bilježnicu. Pročitajte pitanja i odgovore pred ostalim učenicima i dopunite ako je potrebno. Možete iznijeti i vlastita razmišljanja i neke spoznaje koje imate, a nisu navedena u tekstu.

Pluća se stalno skupljaju i šire. Postoje dvije faze: **udisanje** – zrak ulazi u pluća, ošit (dijafragmu), mišić u obliku kupole, spušta se, rebra i prsna kost podižu se, pluća se šire i povećava se obujam grudnoga koša. **Izdisanje** – kad pluća izbace zrak, skupljaju se i opet imaju normalan obujam, kao na početku. Stanice našega organizma kisik koji dobivaju preko crvenih krvnih zrnaca rabe kako bi sagorjele hranu i tako dobile energiju. Sagorijevanjem nastaje ugljikov dioksid, plin koji može biti otrovan. Krv ga skuplja i prenosi do plućnih alveola (mjehurića), malih šupljina u plućima, odakle se izbacuje. U alveolama se crvena zrnca preko bjelančevine, nazvane hemoglobin, napune kisikom, a zatim ga prenose do svih ostalih stanica u tijelu.

Zrak u šumi bogatiji je kisikom jer biljke danju uzimaju ugljikov dioksid i oslobađaju kisik. Navikni se udisati na nos, a izdisati na usta. Tako će zrak koji stiže do pluća biti topliji, vlažniji i čišći. Dlačice na sluznici u nosu zadržavaju prašinu i klice infekcija. U sluznici ima mnogo krvnih žila koje zagrijavaju zrak koji udišeš. Sluz koju izlučuje sluznica služi ovlaživanju zraka jer presuh zrak može nadražiti dišne putove. Sluznica je odličan zaštitnik od infekcija.

Većina ljudi tijekom mirovanja udahne i izdahne od 15 do 20 puta u minuti. Svaki put pri udahu u pluća ude pola litre zraka, odnosno osam litara zraka u minuti. Ako se naprežemo, ta se količina povećava.

Dim cigarete truje i paralizira stanice te sprečava pravilan rad sustava za čišćenje pluća. Ako zrak koji udišemo u sebi sadržava sitna strana tijela, počinjemo **kašljati** i izbacivati neželjene čestice. Do kihanja dolazi kad nečistoće iz zraka nadraže sloj sluznice. **Kihanje** je zapravo prisilno izdisanje kroz nos i usta. Tako se nosni kanali čiste od nečistoća.

Zijevanje je način na koji se u potpunosti obnavlja zrak u svim alveolama i istodobno pokreće krv zastala u plućnim krvnim žilama.

Pušenje? Ne, hvala! Pušenje je jedan od glavnih uzročnika bronhitisa i raka pluća te ozbiljno ugrožava srce i krvne žile. Neke od bolesti pluća su upala pluća, upala plućne maramice, astma, gripa, rak.

MOZAK

Pročitaj tekst dva puta. Tijekom drugoga čitanja podcrtaj što misliš da je bitno zapamtiti. Pokušaj zapamtiti što više. Napravi mentalnu mapu.

Unutar lubanje nalazi se mozak koji je centar koji upravlja cijelim organizmom. Teži oko 1300 grama.

Veliki mozak čini najveći dio. Sastoji se od stanica od kojih se sastoji naš živčani sustav. Površina je mozga naborana, a čine je brojne vijuge i udubljenja. Dijeli se na lijevu i desnu polutku. Svaka je polutka dugim brazdama podijeljena na četiri dijela, režnja. Oni su nazvani po kostima koje ih štite, i to su čeon, sljepoočni, tjemeni i zatiljni režanj. Veliki mozak sastoji se od dvaju slojeva: moždane kore ili **sive tvari** i **bijele tvari**.

Mali mozak teži oko deset puta manje od velikoga mozga. Smješten je u stražnjemu dijelu lubanje, s donje strane, ispod zatiljnoga režnja velikoga mozga. Mali je mozak nositelj niza programa pokreta koji su prethodno naučeni, a aktivirala ih je moždana kora. On velikomu mozgu, s kojim je savršeno usklađen, pomaže izvršavati naredbe. Nadzire održavanje ravnoteže, koordinaciju i snagu mišićnih pokreta.

RAD MIŠIĆA

Kad mozak protumači podražaje koji stižu u različita područja kore mozga, odluči napraviti neke pokrete, iz motoričkoga dijela kora će poslati naredbu mišićima. Na primjer, kad vidimo da nam se ruci približava igla, podražajno područje dobije vidnu percepciju, pa iz motoričkoga područja krene naredba za povlačenje ruke. Ako prelazimo ulicu i vidimo automobil koji brzo vozi i čujemo škripu kočnica, tada podražajnom području stigne vidna i slušna percepcija vozila pa iz motoričkoga područja krene naredba za povlačenje s ceste ili trk.

SPOSOBNOST PRISJEĆANJA

Postoje **dvije vrste pamćenja**: za novije podatke i za starije koji su pohranjeni već dulje vrijeme. Svaki put kad čujemo nešto, osjetimo miris ili vidimo nešto, tvoj mozak zna jesi li to već doživjela/doživio ili se ta informacija usvaja prvi put. Starije osobe često zbog lošije prokrvljenosti nove informacije brže zaboravljaju, a jasno i detaljno mogu se prisjetiti događaja iz svoje mladosti.

ZAŠTITA MOZGA

Mozak ima nekoliko zaštita. Prva su zaštita **tvrde kosti lubanje**. Ispod njih su tri opne koje se zovu **moždane ovojnice**. **Unutarnja, meka moždana ovojnica**, tanka je i dobro prokrvljena. **Paučinasta opna** je srednja. **Vanjska opna tvrda je moždana ovojnica** koja prijanja uz unutarnju površinu kosti i najotpornija je.

Uzimanje droge uzrok je fizičkih i psihičkih poremećaja koji često imaju tragičan ishod. Droge su tvari koje stimuliraju živčani sustav i na početku izazivaju snažan osjećaj euforije. Nakon toga dolazi do različitih poremećaja kao što su povraćanje, proljev, nesanic, drhtanje i bolovi koji nastaju nakon procesa odvikavanja ili kad se ta tvar ponovno uzme što vodi do **ovisnosti**. **Droge uništavaju moždane stanice**.

Visoku temperaturu moramo snižavati jer ona u djece može dovesti do oštećenja mozga. Tijelo i um odmaraju se ako dovoljno spavamo, a to je oko 7 do 8 sati dnevno. Dok spavamo, mozak se odmara kako bi idući dan bio u punoj formi. U snu mozak prerađuje sve informacije primljene tijekom dana i pohranjuje ih.

Postavi pitanja povezana sa sadržajem teksta. Pazi da pitanja budu postavljena jasno i razumljivo. Zamijeni se s drugom učenicom / drugim učenikom pa ti odgovori na njezina/ njegova pitanja, a ona/on neka odgovori na tvoja pitanja. Zajednički provjerite odgovore.

LISTIĆ ZA SAMOPROCJENU Moje tijelo, pubertet, briga za zdravlje

ŠTO ?	IZVRSNO	DOBRO	MORAM BOLJE
Objašnjavam na svome primjeru važnost organizacije vremena.			
Planiram i organiziram svoje vrijeme te planiram svoje slobodno vrijeme.			
Objašnjavam zašto ljudi žive u zajednici.			
Nabrajam osnovna ljudska prava.			
Nabrajam osnovna dječja prava.			
Razlikujem dječja prava i dužnosti.			
Znam da su svi ljudi jednako vrijedni i imaju ista prava.			
Poštujem druge ljude i ponašam se prema njima s uvažavanjem.			
Prepoznajem što je zlostavljanje i sudjelujem u njegovu sprečavanju.			
Objašnjavam što su sustavi organa.			
Navodim sustave organa.			
Razumijem da se rastom i razvojem mijenja tijelo i ponašanje.			
Objašnjavam što je pubertet.			
Opisujem nekoliko promjena koje se događaju u pubertetu.			
Razumijem važnost pravilne prehrane i redovitoga kretanja.			
Razlikujem najčešće zarazne bolesti.			
Opisujem načine brige za zdravlje.			
Navodim što su ovisnosti i izbjegavam tvari koje izazivaju ovisnost.			

Tema: ŽIVOTNE ZAJEDNICE

POPIS UDŽBENIČKIH JEDINICA:

Nastavne jedinice:

1. Životne zajednice i hrana
2. Travnjak
3. Šume
4. Kopnene vode
5. More
6. Čovjek i priroda
7. Tragom prirodne baštine

POPIS IZZI DIGITALNIH OBRAZOVNIH SADRŽAJA:

Modul: Čovjek i priroda oko njega

Jedinice: **Životne zajednice i hranidbeni lanci**; Travnjak; Šuma; Kopnene vode; More

POPIS DODATNIH MATERIJALA (NASTAVNIH LISTIĆA)

- Prijedlozi, ideje i aktivnosti učenika
- Pitanja za kviz, učenje ili provjeru znanja
- Nastavni listići
Travnjak
Šuma
- Prilozi
PRAKTIČAN RAD: Raznolikost biljaka na travnjaku
Karta stabla
Biljni i životinjski svijet Hrvatske – zanimljive vrste
- Listi za samoprocjenu učenika

Napomena:

Uz ovu temu moguće je koristiti se nastavnim listićima *Priroda i društvo 4*, nastavni listići za četvrti razred osnovne škole, koje je odobrila Agencija za odgoj i obrazovanje. Listići prikladni uz ovu temu su: *Travnjak*, *Šume*, *Kopnene vode*, *More*.

PRIJEDLOZI, IDEJE I AKTIVNOSTI UČENIKA

1. TRAVNJAK

Raznolikost biljaka na travnjaku – praktičan rad

Učenici mogu provesti istraživanje raznolikosti biljaka na obližnjemu travnjaku prema uputama iz priloga 1. Istraživanje mogu provoditi samostalno ili u skupinama, na nastavnome satu ili kao zadatak za domaću zadaću.

Doznaj što radi pastir

S obzirom na to da je ispaša stoke jedan od važnih preduvjeta održavanja travnjaka, zanimanje pastira u bliskoj je vezi s očuvanjem travnjačkih površina u Hrvatskoj. Kako je držanje stoke u stajama uvelike zamijenilo držanje na vanjskim prostorima, zanimanje pastira postalo je vrlo rijetko i djeca malo o njemu znaju. Učenici mogu istražiti koje poslove obavljaju pastiri. Rezultate svojega teorijskog istraživanja učenici mogu predstaviti na satu Prirode i društva ili na satu Hrvatskoga jezika kao uvod u lektiru *Heidi*.

2. ŠUMA

Šuma – šumarija – šumar

Učenici mogu samostalno ili u skupinama istražiti značenje riječi *šumarija* i *šuma* te poslove koje obavljaju šumari. Na istraživanje možemo nadovezati igru riječi koje imaju isti korijen: šuma – šumski – šumar – pošumljavanje – šumovit – šumar...; voda – vodenica – vodovod – vodoinstalater – vodnjikav...; more – morski – pomorski – pomorac...

Iz nizova dobivenih riječi možemo izdvojiti one koje imenuju zanimanja te ih povezati s gospodarskim djelatnostima krajeva u kojima se nalaze određene životne zajednice. Uz razgovor o gospodarskim djelatnostima uvijek je uputno spomenuti i važnost održivoga razvoja, tj. razvoja u kojemu vodimo računa o svim dijelovima prirode.

Karta stabla – praktičan rad

Praktičan rad možemo početi izrekom. Učenike pitamo: „Kada kažemo da netko od šume ne vidi stablo?“ U razgovoru zaključimo kako su to situacije u kojima od mnoštva istih ili vrlo

sličnih stvari ne uočimo posebnosti svake od njih. Tako npr. u mnoštvu djece često ne uočimo neko dijete, među brojnim TV-programima teško izabiremo jedan... Šumu čine stabla i u ovome praktičnom radu pozabavit ćemo se proučavanjem jednoga stabla s pomoću zadataka iz priloga 2. Učenici mogu riješiti sve zadatke s listića u prilogu ili ih možemo podijeliti tako da svaki zadatak riješi jedna skupina učenika pa skupine zatim objedine rezultate.

3. MORE

Praktičan rad – Ribarnica – praktičan rad

S učenicima možemo posjetiti obližnju ribarnicu te u njoj promotriti morsku ribu i ostala bića iz mora (rakovi, hobotnice...) koja se u njoj prodaju. Opažanja možemo povezati s tekstom o koćarenju (udžbenik str. 108). Opažanja nam mogu biti poticaj za razgovor o održivu iskorištavanju mora.

More u mome domu – praktičan rad

Učenici mogu istražiti podrijetlo soli i eventualno ribljih konzervi u svojim domovima. Rezultati njihova istraživanja mogu nam biti poticaj za razgovor o održivu iskorištavanju mora.

4. PRIRODNE ZNAMENITOSTI REPUBLIKE HRVATSKE – zanimljive biljne i životinjske vrste Hrvatske

Učenike možemo uputiti da u udžbeniku pronađu sve zanimljive, najčešće ugrožene i zaštićene vrste.

Izvorne hrvatske pasmine

Učenike možemo uputiti da u udžbeniku pronađu sve izvorne pasmine uz ikonu Zelene knjige – brošure *Izvorne pasmine Hrvatske*. O pronađenoj životinji možemo im pročitati zanimljivosti iz priloga 4.

PITANJA ZA KVIZ, UČENJE ILI PROVJERU ZNANJA

1. Što je životna zajednica?
2. Nabroji životne uvjete.
3. Jesu li životni uvjeti jednaki u svim životnim zajednicama? Navedi primjer.
4. O čemu ovise živa bića u jednoj životnoj zajednici?
5. Nabroji tri životne zajednice.
6. Jesu li svi travnjaci u Hrvatskoj jednaki po zastupljenim vrstama biljaka i životinja? Zašto?
7. Nabroji pet čestih biljaka travnjaka.
8. Nabroji pet životinja travnjaka.
9. Opiši povezanost nekih živih bića travnjaka (tko što ili koga jede i sl.).
10. Čime su ugroženi travnjaci u Hrvatskoj?
11. Kako ljudi održavaju travnjake?
12. Kakve su to listopadne šume? Kakve su to vazdazelene šume? Kakve su mješovite šume?
13. Nabroji po tri listopadne i vazdazeleno stabla.
14. Nabroji tri niske ili grmolike biljke koje rastu u šumi.
15. Nabroji tri jestiva šumska ploda.
16. Tko smije skupljati plodove, biljke i gljive?
17. Nabroji pet šumskih životinja.
18. Čemu se prilagođavaju živa bića neke životne zajednice?
19. Čime su ugrožene šume u Hrvatskoj?
20. Opiši povezanost nekih živih bića u šumi (tko što ili koga jede i sl.).
21. Nabroji pet alga ili biljaka koje žive u moru.
22. Nabroji pet životinja koje žive u moru.
23. Nabroji pet biljaka koje žive uz more.
24. Nabroji pet životinja koje žive uz more.
25. Što ugrožava životne zajednice u moru i uz more?
26. Kakve mogućnosti pruža more ljudima koji uza nj žive?
27. U kojemu se dijelu udžbenika govori o gospodarskoj važnosti mora?
28. Nabroji nacionalne parkove u RH.
29. Imenuj nekoliko parkova prirode iz svakog zavičaja.

Nastavni listić Travnjak

1. Životnu zajednicu travnjaka čine sve _____ i _____ toga prostora.
2. Travnjaci na koje ljudi dovode stoku na ispašu zovu se _____.
3. Košnjom i sušenjem trave ljudi dobivaju hranu za životinje koja se zove _____.
4. Napiši dvije biljke travnjaka.

5. Označi bubamaru i pauka na slici.

6. Živi li većina leptira duže od godinu dana? DA NE
7. Što je veliki livadni plavac?
a) pauk b) leptir c) nešto treće
8. Dopuni izreku: „Vrijedan je kao _____.“
9. Nabroji životne uvjete potrebne za razvoj biljnog i životinjskog svijeta travnjaka.

10. Djetelina može imati _____ lista ili _____ lista.

Nastavni listić Šuma

1. Biljke i životinje jedne šume čine _____ zajednicu te šume.
2. Kako zovemo šumu u kojoj se nalazi listopadno i vazdazeleno drveće?

3. Porastom nadmorske visine nekog kraja, listopadne šume prelaze u _____
pa u _____ šume.
4. Upiši u kružice brojeve koji pripadaju jeli – 1, boru – 2, hrastu lužnjaku – 3, jasenu – 4.

6. Gljiva muhara je jestiva gljiva. DA NE
5. Nabroji dvije grmolike i niske biljke koje rastu u šumi.

7. Životinja koja jede i biljke i meso zove se _____.
8. Medvjedi i ježevi su svežderi. DA NE
9. Dobivamo li od drveta razne vrste papira? NE DA
10. „Šuma može bez ljudi, ali ljudi ne mogu bez šume“. Objasni tu izreku.

PRILOG 2

KARTA STABLA

1. Ime vrste (ako ti je poznato):

2. Kratak opis mjesta na kojemu stablo raste (zaokruži slova ispred riječi koje odgovaraju položaju stabla):

- a) dolina
- b) brdo
- c) šuma
- d) čistina
- e) rub čistine.

Mjesto se zove _____.

3. Procjena visine stabla u metrima:

Mislim da je ovo stablo visoko _____ m.

4. Tlocrt krošnje (crtež krošnje iz ptičje perspektive).

Počevši od debla, izmjeri koliko se od njega krošnja rasprostire prema svim stranama svijeta.

Nacrtaj kako krošnja izgleda iz ptičje perspektive.

Pribor: papir s kvadratićima ili milimetarski papir, kompas, olovka, metar.

Postupak:

Jedan učenik neka stane kraj debla okrenut u smjeru S. Zatim neka korača i broji korake sve dok mu se iznad glave pruža i najtanja grančica sa stabla koje proučavate. Umjesto da brojite korake, možete tu udaljenost izmjeriti metrom.

Što je preciznije?

Isti postupak ponovite prema svim stranama svijeta. Zapisuj rezultate mjerenja.

U sredini papira nacrtaj kružić za deblo. Označi strane svijeta na papiru (S je gore, I je desno, a ostale onda znate i sami, zar ne?). Prema zapisanim mjerama označi točkice koje označavaju udaljenost ruba krošnje od debla na svim stranama svijeta (1 kvadratić na papiru neka bude jedan korak ili 1 metar, dakle 6 koraka ili metara u prirodi je 6 kvadratića na papiru).

Na kraju spoji točke crtom. Nastao je oblik krošnje stabla gledano odozgo (kako ga vide ptice kad lete iznad njega). Takav crtež zove se TLOCRT.

5. Koliki je prsni obujam („širina“ stabla u visini naših prsa) u centimetrima?

_____.

Za bukvu i hrast sada možeš izračunati i starost. Jednostavno taj broj podijeli s 2. Toliko je godina otprilike staro promatrano stablo.

6. Starost (samo za bukvu i hrast): _____.

7. Otisak i obris lista

Pribor: 2 papira, flomaster, pastele.

Postupak:

1. Stavi list na tvrdi podlogu, a preko njega list papira. Čvrsto drži papir na listu i po papiru trljaj pastelom. Tijekom trljanja na papiru će se pojaviti otisak lista.

2. Obris lista napravi tako da ga položiš na papir i ocrtaj flomasterom.

Na kojemu crtežu uočavaš gradbene, a na kojemu obrisne crte?

8. Otisak kore

Pribor: manji papir, pastele.

Postupak:

Čvrsto prisloni papir na koru stabla gdje nema mahovine i trljaj pastelom dok ne ostane otisak.

9. Stanovnici stabla:

Zabilježi biljke i životinje koje si uočila/uočio na stablu tijekom promatranja.

PRILOG 3 – Biljni i životinjski svijet Hrvatske – zanimljive vrste

DUBROVAČKA ZEČINA

Dubrovačka zečina jedna je od rijetkih i endemičnih vrsta Hrvatske. (Endemične vrste su biljne ili životinjske vrste koje žive samo na jednome ograničenom području.) Dubrovačka zečina živi samo u nekim dijelovima Dalmacije, primjerice u okolini Dubrovnika ili na nekim otocima.

MEKOUSNA PASTRVA

Mekousna pastrva endemična je vrsta pastrve koja živi u rijekama srednjega i južnoga Jadrana. (Endemične vrste su biljne ili životinjske vrste koje žive samo na jednom ograničenom području.) Mekousne pastrve najčešće se zadržavaju u dubljim i mirnijim dijelovima rijeka.

Više o ribama Hrvatske možete doznati na mrežnoj stranici:

<http://www.ribe-hrvatske.com>.

ŠIŠMIŠI

Šišmiši su sisavci, poput psa ili majmuna. Imaju krzno i rađaju žive mlade koji se u početku hrane majčinim mlijekom. Za razliku od ostalih sisavaca šišmiši lete, a u prostoru se snalaze eholokacijom – ispuštanjem zvukova i slušanjem odjeka tih zvukova. Zimi šišmiši spavaju zimski san. Jedna od zablude o šišmišima je da se zalijeću u kosu. Šišmiši se tako dobro snalaze u prostoru i vrlo pažljivo izbjegavaju sve prepreke tijekom leta da je njihovo zalijetanje u nečiju kosu gotovo nemoguće. Možemo reći da je ona manja i od šanse da vam se u kosu zaleti neka ptica, primjerice vrabac. U Hrvatskoj živi 35 vrsta šišmiša i sve su zakonom zaštićene. Više možete doznati iz brošure DZZP *Šišmiši u Hrvatskoj*, na mrežnoj stranici: <http://www.haop.hr/hr/publikacije/sismisi-u-hrvatskoj>.

PLANINSKI ŽUTOKRUG

Planinski žutokrug jedna je od triju hrvatskih zmija otrovnica i najmanja europska zmija otrovnica. Prilagodio se životu na planinama te živi samo na područjima višima od 1100 m nadmorske visine. U Hrvatskoj naseljava južne padine Velebita, Dinaru, Troglav, Kamešnicu i pojedine ličke planine. Ženke su veće od mužjaka i mogu narasti do 55 cm. Liježu (rađaju) 4 do 8 živih mladunaca dugih oko 14 cm, a teških samo 2 g. Otrov planinskoga žutokruga vrlo je slab. Reakcije čovjeka na njegov ugriz nisu jače od onih na ubod pčele ili ose. Ime *žutokrug* dobio je zbog osnovne žutosmeđe boje i navike da se sunča sklupčan u krug. Na leđima ima izlomljenu tamniju prugu. Žutokrug se uglavnom hrani kukcima (skakavcima i zrikavcima), a odrasle zmije love i guštere, miševe i slične manje životinje. Njegovi prirodni neprijatelji su ptice grabljivice, divlje svinje, jazavac. Kako je sve manje stoke, posebno ovaca na slobodnoj ispaši, tako nestaju, zarastaju planinski pašnjaci čime se žutokrugu smanjuje životni prostor. Zbog toga i zbog nekih drugih djelovanja čovjeka ubrajamo ga u ugrožene, zakonom zaštićene vrste.

ORAO KRSTAŠ

Orao krstaš rijetka je ptica grabljivica koja živi u nizinskim prostorima. Čini se da se kod nas već godinama ne gnijezdi nijedan par orlova krstaša. Rijetko ga se može vidjeti na području PP Kopački rit. Zanimljiva je priča o mladome orlu Esperanzi kojemu je 2013. u Austriji gdje se izlegao ugrađen GPS lokator (uređaj s pomoću kojega je moguće pratiti kretanje životinja).

Esperanza je 2014. opažen na području PP Lonjsko polje (prema <http://www.ptice.net>).

Više o mladome orlu Esperanzi možete pronaći na: <http://www.ptice.net/?p=152>.

VELIKI LIVADNI PLAVAC

Veliki livadni plavac dnevni je leptir koji nastanjuje neka područja Europe. U Hrvatskoj je zabilježen u Međimurju i Podravini, no pretpostavlja se da je raširen i na drugim prostorima.

Veliki livadni plavac polaže jaja samo na biljku po imenu velika ili ljekovita krvara. Zanimljiv je po tome što kao gusjenica prezimi u mravinjaku živeći u zajednici s jednom vrstom mrava.

Ugrožavaju ga promjene u održavanju travnjaka te je velik livadni plavac ugrožena i zaštićena vrsta. Više o velikome livadnom plavcu možete saznati na mrežnoj stranici DZZP: <https://priodahrivatske.com/2019/07/28/livadni-plavci/>.

JELENAK

Jedan je od najvećih europskih kukaca jelenak. Mužjak može narasti do 8 cm. Na glavi ima velike „rogove“ koji su mu zapravo čeljust. Ženka je manja i nema rogove. Jelenak se hrani sišući biljne sokove. On je bezopasan kukac, no nije ga preporučljivo dirati jer može prilično snažno uštignuti rogovima. U nekim europskim zemljama jelenak je zaštićena vrsta.

Više o jelenku možete doznati na mrežnoj stranici PP Medvednica:

<http://www.pp-medvednica.hr/>

<https://www.plantea.com.hr/jelenak/>.

SREDOZEMNA MEDVJEDICA

Sredozemna medvjedica sisavac je koji se prilagodio životu u moru. Na tijelu ima krzno, rađa žive mlade koji u početku sišu majčino mlijeko i mora izranjati iz mora radi disanja. Sredozemna medvjedica rijetka je i zaštićena vrsta.

U zimi 2014. jedna se sredozemna medvjedica u nekoliko navrata zatekla na plažama Pule.

Na stranicama Instituta *Plavi svijet* (<https://www.plavi-svijet.org/sredozemna-medvjedica-u-puli/>) doznali smo da je njezino ime Švora te kako je na plaže najvjerojatnije izlazila jer se linjala (mijenjala dlaku). Na istim smo stranicama doznali kako se u slučaju susreta s morskom medvjedicom trebamo suzdržati i ne smijemo joj se približavati, već je trebamo

pustiti na miru i ne ometati je. (<https://www.plavi-svijet.org/zastita/vrste/sredozemna-medvjedica/>)

Više o Švori i drugim stanovnicima Jadranskoga mora možete doznati na mrežnim stranicama Instituta *Plavi svijet*: <http://www.plavi-svijet.org/>.

MALI VODENJAK

Vodenjaci možda neke od vas podsjećaju na guštera, no oni su vodozemci. Vodozemci su skupina životinja koje dio svojega života žive isključivo u vodi (kao vodene ličinke), a kasnije kao odrasle životinje na zemlji, na tlu. Odatle im i potječe naziv vodo-zemci. Neki su vodozemci žabe, vodenjaci i daždevnjaci. Svi vodozemci jako su osjetljivi na onečišćenja vode i zakonom su zaštićeni. Žabe su većini ljudi najpoznatiji vodozemci. One svoj životni vijek započinju u vodi kao punoglavci, a odrasle žabe žive u vodi i uz vodu te na vlažnim prostorima.

Slično kao i žabe razvijaju se i vodenjaci i daždevnjaci. Mali vodenjak živi u vodama stajaćicama i oko njih. Mužjaci su nešto veći od ženki i oni u vrijeme parenja na sebi imaju veliku krijestu duž tijela. Mali vodenjak, među ostalim, nastanjuje i područja otoka Cresa, otoka Krka te neke prostore u Dalmaciji. Na tim je prostorima zaštićen.

PRILOG 4 – izvorne pasmine hrvatske

Unutar pojedinih životinjskih vrsta razvile su se različite pasmine. Pasma je skupina životinja iste vrste sličnih po osobinama i izgledu.

Većini ljudi najpoznatije su različite pasmine pasa, poput pudlica, dalmatinera ili njemačkoga ovčara, no postoje i brojne pasmine drugih domaćih životinja. Neke od tih pasmina uzgojene su na određenome području na koje su se jako dobro prilagodile i razvijale su se pod jakim utjecajem podneblja i tradicije toga kraja. Takve pasmine zovemo izvorne pasmine.

Zbog uvoza pasmina domaćih životinja koje npr. daju više mlijeka ili bolje mlijeko ili meso, ljudi sve manje uzgajaju izvorne pasmine, a sve više uvoze te „isplativije“ pasmine. Stoga su neke izvorne pasmine postale ugrožene i treba ih zaštititi.

U hrvatske izvorne pasmine ubrajaju se četiri pasmine konja, tri pasmine magaraca, tri pasmine goveda, devet pasmina ovaca, dvije pasmine koza, dvije pasmine svinja, dvije pasmine peradi, jedna pasmina pčela te sedam izvornih pasmina pasa.

Više o izvornim pasminama Hrvatske možete doznati iz brošure Državnoga zavoda za zaštitu prirode *Izvorne pasmine u Hrvatskoj* na stranici: <http://www.dzzp.hr/>.

IZVORI:

Nacionalni program očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u RH, Ministarstvo poljoprivrede, https://poljoprivreda.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/pristup_info/zakoni_propisi/zakoni_poljoprivreda/Nacionalni_program_izvornih_i_ugrozenih_pasmina_2021-2025.pdf Nacionalni program očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u RH Barač, Z.; Cačić, M.; Dražić, M.; Ivanović, A.; Janječić, Z.; Jeremić, J.; Marković, D.; Mioč, B.; Poljak, F.; Brošura *Izvorne pasmine u Hrvatskoj*, DZZP: <http://www.haop.hr/hr/publikacije/zelena-knjiga-izvornih-pasmina-hrvatske>
Hrvatski jezični portal: <http://hjp.novi-liber.hr>

ZAGORSKI PURAN

Puran je ptica koja potječe iz Amerike, a u Hrvatsku je donesen tek u 16. stoljeću. Kod nas se razvila izvorna pasmina, zagorski puran i to brončani, sivi, svijetli i crni. Purice zagorskoga purana znatno su sitnije od purana. U dobi kad mužjak ima 6 do 7 kg jednako stara purica teži samo 3 do 4 kg. Purani se danas najviše uzgajaju na području Krapinsko-zagorske i Varaždinske županije.

OVCA LIČKA PRAMENKA

Lička pramenka uzgojena je u gorskim i planinskim područjima Like i Gorskoga kotara. Prilagodila se životu na bogatim prirodnim pašnjacima i jakim zimama gorskih krajeva Hrvatske. Runo joj je na tijelu najčešće bijelo, dok na glavi, trbuhu i donjimu dijelovima nogu ima kratku dlaku različite boje. Ovnovi na glavi imaju snažne rogove, a ovce ih najčešće nemaju. Mnogi tradicionalni odjevni predmeti gorskih krajeva poput ličkih čarapa izrađuju se od ovčje vune.

HRVATSKI POSAVAC

Hrvatski posavac razvio se na području uz rijeku Savu. To je širok, srednje težak nizinski konj.

Najčešće je smeđe boje s crnom grivom i repom – dorat. Hrvatski posavac živi na poplavnim područjima Posavine i Turopolja. Njegova široka kopita nastala su kao prilagodba životu na močvarnim prostorima. Danas ga se najviše uzgaja u području Posavine gdje pasući održava travnjake. Ljudima je hrvatski posavac služio kao radna životinja u šumarstvu (npr. za izvlačenje drva iz šume) i u poljoprivredi.

ISTARSKO GOVEDO, BOŠKARIN

Istarsko govedo živi na području Istre i kvarnerskoga područja od davnina. To je mišićavo i snažno govedo najčešće svjetlosive do bijele boje. Bikovi su nešto tamniji od krava. Odrasli bik teži oko 900 kg.

Ljudi su ga koristili kao pomoć u radu (za oranje, vuču kola) te za proizvodnju mlijeka, mesa i kože. Danas se istarsko govedo ili boškarin uzgaja na području Istre i Primorsko-goranske županije.

LISTIĆ ZA SAMOPROCJENU

ŠTO ?	IZVRSNO	DOBRO	MORAM BOLJE
Znam objasniti što je to životna zajednica.			
Znam opisati kako su članovi životne zajednice ovisni o životnim uvjetima.			
Razlikujem različite životne zajednice i opisujem životne uvjete u njima.			
Objašnjavam međusobnu povezanost živih bića u jednoj životnoj zajednici.			
Mogu s lakoćom navesti tri biljke i životinje životne zajednice travnjaka.			
Mogu s lakoćom navesti tri biljke i životinje životne zajednice šume.			
Mogu s lakoćom nabrojiti tri biljke ili alge i životinje životne zajednice mora.			
Mogu s lakoćom navesti tri biljke i životinje životne zajednice uz more.			
Mogu objasniti važnost zaštite pojedinih područja.			
Navodim nacionalne parkove Hrvatske.			
Navodim i opisujem važnost zaštićenoga područja najbližega našem mjestu.			
Objašnjavam važnost zaštite biljaka i životinja.			
Svjesna/svjestan sam da se životinje iz prirode ne smiju uzimati za kućne ljubimce.			
Svjesna/svjestan sam da kućne ljubimce ne smijemo puštati u prirodu.			

TEMA: ČOVJEK I NJEGOVI TRAGOVI, ENERGIJA

POPIS UDŽBENIČKIH JEDINICA:

1. Moji tragovi
2. Čovjek i priroda
3. Čovjek, priroda i energija
4. Gospodarenje otpadom

POPIS IZZI DIGITALNIH OBRAZOVNIH SADRŽAJA:

Modul: Priroda, čovjek, energija
Jedinice: Čovjek i energija; Strujni krug

POPIS DODATNIH MATERIJALA (NASTAVNIH LISTIĆA)

- Nastavni listići:
Čovjek i njegovi tragovi, energija – pitanja za kviz
Moji tragovi
Čovjek i energija
- Listić za samoprocjenu – *Čovjek i njegovi tragovi, energija*

PRIJEDLOZI, IDEJE I AKTIVNOSTI UČENIKA

U tražilicu upisati nečije ime i prezime (primjerice poznate osobe iz lokalne zajednice). Razgovarajte s učenicima. Je li podatke koje ste pronašli na internetu objavila navedena poznata osoba ili ih je tko drugi objavio o njoj? Procijenite jesu li to dobri ili loši digitalni tragovi.

Zaključite: sve ono što je objavljeno negdje na internetu, tamo ostaje zauvijek i nemoguće je to poništiti. Naš digitalni trag uključuje internetske stranice koje posjećujemo i pretražujemo, videozapise ili fotografije koje objavljujemo, igre koje igramo u online okruženju. Zato je važno promisliti što želimo objaviti, potiče li to negativan osjećaj kod bilo koga – ne samo danas, već i u budućnosti pri upisu u srednju školu, fakultet ili pri traženju posla.

Za samostalni istraživački zadatak učenici mogu uz pomoć roditelja potražiti digitalne tragove članova njihove obitelji te promisliti jesu li ponosni na digitalne tragove na koje su naišli.

Obilježiti Dan sigurnijeg interneta različitim aktivnostima:

https://www.dansigurnijeginterneta.org/index.php/materijali-i-savjeti/?fbclid=IwAR23QGNFbFkfk3SsbFPKMaMVG1FHKG0N42a1SpkayApJK0LFz1VRfoo_Gml

<https://petzanet.ucitelji.hr/>

<https://pogledkrozprozor.wordpress.com/?s=sigurnost+na+internetu>.

Učenicima se može dati zadatak da prate tijekom jednoga dana u kojim su se sve situacijama i zbog čega koristili internetom. Što je bio razlog uporabe interneta – pisanje zadaće, traženje fotografije ili videa na određenu temu, dopisivanje s prijateljima, iz dosade...

Čovjek i njegovi tragovi, energija – pitanja za kviz

1. Kako ljudi mogu utjecati na čistoću okoliša?
2. Što je ugljikov otisak?
3. Kako možemo smanjiti svoj ugljikov otisak?
4. Što je digitalni otisak?
5. Kako nastaje dobar digitalni otisak?
6. Objasni kako su se neke životinje prilagodile životu u svome staništu.
7. Kako su životinje i/ili biljke potaknule ljude na osmišljavanje nekih predmeta i otkrića?
8. Koji su izvori energije obnovljivi?
9. Koji su izvori energije neobnovljivi?
10. Što oslobađa hrana u našem tijelu?
11. Kako energija utječe na živi svijet?
12. Što energija omogućava ljudima?
13. Što daje energiju malenom djetetu (bebi)?
14. Na što koristiš najviše energije?
15. Kako su električna energija i uređaji promijenili čovjekov život nabolje?
16. Tko je Nikola Tesla?

NASTAVNI LISTIĆ - Moji tragovi

1. Smatraš li da je tvrdnja točna, zaokruži DA. Smatraš li da tvrdnja nije točna, zaokruži NE.

Smijem podijeliti s prijateljima svoje korisničko ime ili lozinku.	DA	NE
Smijem bez odobrenja objavljivati fotografije svojih prijatelja.	DA	NE
Ako mi se ne sviđa nešto što sam objavila/objavio na internetu, to mogu obrisati i on će nestati da ga više nitko ne može vidjeti.	DA	NE
Sve što pronađem na internetu, točno je.	DA	NE
Uvijek se trebam posavjetovati s roditeljima smijem li nešto objaviti na internetu.	DA	NE

2. Dopuni rečenice riječima: ljude, čistoću, ljepotu, stopa, okoliš.

Svojim ponašanjem utječemo na svoj _____ i _____ oko sebe.

Svatko od nas može utjecati na _____, sigurnost i _____ svijeta.

U prirodi ostavljam samo tragove svojih _____.

3. Spoji.

ugljikov otisak

trag koji ostavljamo kad se koristimo internetom

digitalni otisak

količina nekih štetnih plinova koje uzrokuje neka osoba ili tvrtka

4. Kojim se sve digitalnim uređajima koristiš? Napiši za što se njima koristiš.

uređaj	Za što ga upotrebljavaš?

5. Kojom se energijom koriste tvoji digitalni uređaji?

6. Pročitaj što je za sebe napisao tvoj vršnjak Mislav.

Idem u 4. razred i smijem imati svoj Facebook profil.

Svoju adresu ili broj mobitela smijem dijeliti s nepoznatima na društvenoj mreži.

Nepoznate osobe smijem prihvaćati za prijatelje.

Slažeš li se s onim što je napisao?

a) Da.

b) Ne.

Napiši mu poruku i objasni kako se treba pravilno ponašati i brinuti o sebi.

7. Koje su dobre, a koje loše strane korištenja interneta?

Dobre strane:

Loše strane:

NASTAVNI LISTIĆ - Čovjek i energija

1. Smatraš li da je tvrdnja točna, zaokruži DA. Smatraš li da tvrdnja nije točna, zaokruži NE.

Naši su se predci u prošlosti koristili uglavnom obnovljivim izvorima energije.

DA NE

Zahvaljujući Nikoli Tesli, danas se u domu možemo koristiti električnom energijom.

DA NE

Električna energija potrebna nam je za rad različitih uređaja, rasvjetu, prijevoz.

DA NE

Kad spavamo, trošimo više energije nego kad se krećemo.

DA NE

2. Razvrstaj riječi u tablicu: nafta, plin, voda, vjetar, toplinska, svjetlosna, sunce, električna, ugljen.

obnovljivi izvori energije	neobnovljivi izvori energije	oblik energije

3. Dopuni rečenice.

Moje tijelo energiju dobiva iz _____.

U vjetroelektranama se energija _____ pretvara u _____ energiju.

Energija sunca pretvara _____ energiju u _____ energiju.

4. Što je potrebno da bismo dobili:

a) toplinsku energiju _____

b) svjetlosnu energiju _____

c) električnu energiju _____

5. Kojim se oblicima energije koristiš u svome domu? Razlikuju li se od onih kojima se koristiš u školi?

LISTIĆ ZA SAMOPROCJENU Čovjek i njegovi tragovi, energija

ŠTO ?	IZVRSNO	DOBRO	MORAM BOLJE
Objašnjavam čemu služi digitalna tehnologija (računalo, mobitel).			
Razlikujem dobre i loše strane korištenja interneta.			
Objašnjavam kako digitalna tehnologija utječe na moje zdravlje.			
Poštujem pravila ponašanja u digitalnome okružju.			
Brinem se o svom digitalnome otisku.			
Koristim se samo aplikacijama i digitalnim alatima koji su primjereni mojoj dobi.			
Nabrajam izume koje su ljudi upotrebljavali u prošlosti.			
Objašnjavam negativne utjecaje neobnovljivih izvora energije na okoliš.			
Navodim važnosti sve većega korištenja obnovljivim izvorima energije.			

PRIJEDLOG GIK-a ZA PRIRODU I DRUŠTVO
POGLED U SVIJET 4 tragom prirode i društva

PRIJEDLOG GODIŠNJEG IZVEDBENOG KURIKULUMA ZA PRIRODU I DRUŠTVO

POGLED U SVIJET 4 tragom prirode i društva

MJESEC	BR. SATA	NASTAVNA JEDINICA, TIP SATA	ISHODI	RAZRADA ISHODA	UDŽBENIK, POVEZIVANJE S ISHODIMA PREDMETA I MEĐUPREDMETNIH TEMA
	1.	Uvodni sat – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Uvodni sat	PID OŠ A.B.C.D.4.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate vlastitih istraživanja prirode, prirodnih i/ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.	• Promatra i opisuje. • Postavlja pitanja. • Postavlja pretpostavke o očekivanim rezultatima. • Zaključuje.	osr A.2.3. uku C.2.3. ikt A.2.2. uku A.2.4. uku A.2.1. osr B.2.4.
	2.	To sam ja – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: To sam ja Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1695460	PID OŠ A.4.2. Učenik obrazlaže i prikazuje vremenski slijed događaja te organizira svoje vrijeme.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.	• Objašnjava važnost organizacije vremena na vlastitim primjerima. • Oblikuje i organizira svoje vrijeme, planira svoje slobodno vrijeme (predviđa potrebno vrijeme za pisanje domaćih zadaća i vrijeme za igru). • Uvažava različitosti i razvija osjećaj tolerancije. • Predlaže načine rješavanja i sprečavanja nastanka problema. • Odgovorno se ponaša prema zdravlju, okolišu i u primjeni IKT-a. • Raspravlja o važnosti digitalnoga identiteta i utjecaja digitalnih tragova. • Štiti svoje osobne podatke te poštuje tuđe vlasništvo i privatnost. • Promišlja o prisutnosti demokratskih vrijednosti u zajednicama kojih je dio te promiče demokratske vrijednosti u svome okružju.	PUS 4, str. 8-11 osr A.2.1. osr A.2.3. osr A.2.4. osr C.2.4. uku A.2.4. zdr B.2.2.C goo C.2.1. uku B.2.1. uku C.2.2. pod B.2.2. OŠ GK A.4.2. OŠ GK B.4.4.
	3.	Dio sam zajednice – moja prava i dužnosti – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Dio sam zajednice – moja prava i dužnosti	PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.	• Istražuje odnose i ravnotežu između prava i dužnosti, uzroke i posljedice postupaka. • Raspravlja o važnosti jednakosti prava i slobode svakoga pojedinca uz poštivanje tuđih sloboda. • Pokazuje solidarnost prema članovima zajednice. • Raspravlja o pravima djece. Raspravlja o (ne) poštivanju ljudskih prava i prava djece. • Uvažava različitosti i razvija osjećaj tolerancije. • Predlaže načine rješavanja i sprečavanja nastanka problema. • Odgovorno se ponaša prema zdravlju, okolišu i u primjeni IKT-a. • Raspravlja o važnosti digitalnoga identiteta i utjecaja digitalnih tragova. • Štiti svoje osobne podatke te poštuje tuđe vlasništvo i privatnost. • Promišlja o prisutnosti demokratskih vrijednosti u zajednicama kojih je dio te promiče demokratske vrijednosti u svome okružju.	PUS 4, str. 12-15 osr A.2.1. osr A.2.2. osr B.2.1. osr C.2.2. zdr B.2.1.B uku A.2.4. goo A.2.2. OŠ HJ A.4.4.

4.	Dio sam razredne zajednice - sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Dio sam razredne zajednice	PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.	Istražuje odnose i ravnotežu između prava i dužnosti, uzroke i posljedice postupaka. • Raspravlja o važnosti jednakosti prava i slobode svakoga pojedinca uz poštivanje tuđih sloboda. • Pokazuje solidarnost prema članovima zajednice. • Raspravlja o pravima djece. Raspravlja o (ne) poštivanju ljudskih prava i prava djece. • Uvažava različitosti i razvija osjećaj tolerancije. • Predlaže načine rješavanja i sprečavanja nastanka problema. • Odgovorno se ponaša prema zdravlju, okolišu i u primjeni IKT-a. • Raspravlja o važnosti digitalnoga identiteta i utjecaja digitalnih tragova. • Štiti svoje osobne podatke te poštuje tuđe vlasništvo i privatnost. • Promišlja o prisutnosti demokratskih vrijednosti u zajednicama kojih je dio te promiče demokratske vrijednosti u svome okružju.	osr A.2.1. osr A.2.2. osr A.2.3. osr B.2.2. osr C.2.2. osr C.2.4. goo A.2.2. goo B.2.2. uku C.2.2.
5.	Životni uvjeti - sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Životni uvjeti Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55489.html#block-1483958 Video: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55489.html#block-1495839	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.	Istražuje životne uvjete (zrak, tlo, voda, svjetlost, toplina). • Opisuje na primjerima utjecaj životnih uvjeta na organizme. • Opisuje životne cikluse u prirodi (na primjeru biljke cvjetnjače) i kruženje vode u prirodi. • Opisuje životnu zajednicu (organizme koji žive na istome staništu) na primjeru iz neposrednoga okoliša i uspoređuje sa zajednicom iz drugoga područja. • Povezuje različite vremenskih uvjeta s raznolikošću biljnoga i životinjskoga svijeta. • Na primjerima opisuje prilagodbe biljaka i životinja na različite uvjete života.	PUS 4, str. 16-19 osr B.2.2. odr A.2.2. uku D.2.2. uku A.2.4. ikt A.2.2. OŠ HJ A.4.1.
6.	Tlo - sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Tlo Video: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55489.html#block-1764328	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.	- Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. - Istražuje životne uvjete (zrak, tlo, voda, svjetlost, toplina). • Opisuje na primjerima utjecaj životnih uvjeta na organizme. • Opisuje životne cikluse u prirodi (na primjeru biljke cvjetnjače) i kruženje vode u prirodi.	PUS 4, str. 20-23 NL 5-6 osr A.2.2. osr B.2.2. odr A.2.1. odr A.2.2. ikt A.2.2. uku A.2.1. uku D.2.2. goo C.2.1.

7.	Tlo – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Tlo	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ A.B.C.D.4.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate vlastitih istraživanja prirode, prirodnih i/ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.	• Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. • Istražuje životne uvjete (zrak, tlo, voda, svjetlost, toplina). • Opisuje na primjerima utjecaj životnih uvjeta na organizme. • Opisuje životne cikluse u prirodi (na primjeru biljke cvjetnjače) i kruženje vode u prirodi.	PUS 4, str. 20-23 NL str. 5-6 osr A.2.1. osr B.2.4. uku A.2.1. uku D.2.2. goo C.2.1. ikt A.2.2.
8.	Zrak – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Zrak Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55492.html#block-1531295	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica. PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.	• Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. • Istražuje životne uvjete (zrak, tlo, voda, svjetlost, toplina). • Opisuje na primjerima utjecaj životnih uvjeta na organizme. • Opisuje životne cikluse u prirodi (na primjeru biljke cvjetnjače) i kruženje vode u prirodi.	PUS 4, str. 24-29 NL str. 7-8 goo C.2.1. odr A.2.2. odr A.2.3. odr B.2.3. uku A.2.1. uku A.2.4. ikt A.2.2. OŠ TZK D.4.2. MAT OŠ E.4.1
9.	Zrak – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Zrak	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica. PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ A.B.C.D.4.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate vlastitih istraživanja prirode, prirodnih i/ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.	• Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. • Istražuje životne uvjete (zrak, tlo, voda, svjetlost, toplina). • Opisuje na primjerima utjecaj životnih uvjeta na organizme. • Opisuje životne cikluse u prirodi (na primjeru biljke cvjetnjače) i kruženje vode u prirodi.	PUS 4, str. 24-29 NL str. 7-8 osr A.2.1. osr B.2.1. uku A.2.1. uku A.2.3. uku D.2.2. goo C.2.1. ikt A.2.2.

10.	Voda – uvjet života – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Voda Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55495.html#block-1536779 Video: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55495.html#block-1540896	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ A.B.C.D.4.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate vlastitih istraživanja prirode, prirodnih i/ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.	• Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. • Istražuje životne uvjete (zrak, tlo, voda, svjetlost, toplina). • Opisuje na primjerima utjecaj životnih uvjeta na organizme. • Opisuje životne cikluse u prirodi (na primjeru biljke cvjetnjače) i kruženje vode u prirodi.	PUS 4, str. 30-33 NL str. 9-10 osr A.2.2. osr B.2.2. osr B.2.4. uku A.2.1. uku A.2.3. uku D.2.2. odr A.2.2. odr B.2.3. ikt A.2.2. OŠ GK A.4.2. OŠ GK C.4.1. OŠ HJ B.4.2. MAT OŠ E.4.1.
11.	Kruženje vode u prirodi – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Kruženje vode u prirodi Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55495.html#block-1531287 Video: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55495.html#block-1556738	PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.; PID OŠ A.B.C.D.4.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate vlastitih istraživanja prirode, prirodnih i/ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.	• Istražuje životne uvjete (zrak, tlo, voda, svjetlost, toplina). • Opisuje na primjerima utjecaj životnih uvjeta na organizme. • Opisuje životne cikluse u prirodi (na primjeru biljke cvjetnjače) i kruženje vode u prirodi.	PUS 4, str. 34-37 osr B.2.4. odr A.2.2. odr B.2.3. goo C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.3. uku D.2.2. ikt A.2.2. OŠ HJ A.4.1.

12.	Voda, kruženje vode u prirodi – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Voda, kruženje vode u prirodi Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55495.html#block-1541060	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.	• Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. • Istražuje životne uvjete (zrak, tlo, voda, svjetlost, toplina). • Opisuje na primjerima utjecaj životnih uvjeta na organizme. • Opisuje životne cikluse u prirodi (na primjeru biljke cvjetnjače) i kruženje vode u prirodi.	PUS 4, str. 34–37 osr A.2.1. osr B.2.4. odr B.2.3. uku A.2.1. uku D.2.2. goo C.2.1. ikt A.2.2.
13.	Svjetlost i toplina – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Svjetlost i toplina Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55497.html#block-1557135 Video: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55497.html#block-1497968	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. • Istražuje životne uvjete (zrak, tlo, voda, svjetlost, toplina). • Opisuje na primjerima utjecaj životnih uvjeta na organizme. • Opisuje životne cikluse u prirodi (na primjeru biljke cvjetnjače) i kruženje vode u prirodi.	PUS 4, str. 38–41 NL str. 11–12 osr B.2.4. odr A.2.3. odr A.2.2. uku A.2.1. uku D.2.2. ikt A.2.2 goo C.2.1. OŠ HJ A.4.5. OŠ TZK D.4.2.
14.	Svjetlost i toplina – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Svjetlost i toplina Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55497.html#block-1559114	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. • Istražuje životne uvjete (zrak, tlo, voda, svjetlost, toplina). • Opisuje na primjerima utjecaj životnih uvjeta na organizme. • Opisuje životne cikluse u prirodi (na primjeru biljke cvjetnjače) i kruženje vode u prirodi.	PUS 4, str. 38–41 NL str. 11–12 osr B.2.4. goo C.2.1. odr A.2.2. uku A.2.1. ikt A.2.2.

15.	Životni uvjeti – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55495.html#block-1557951 Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55495.html#block-1557951	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. • Istražuje životne uvjete (zrak, tlo, voda, svjetlost, toplina). • Opisuje na primjerima utjecaj životnih uvjeta na organizme. • Opisuje životne cikluse u prirodi (na primjeru biljke cvjetnjače) i kruženje vode u prirodi.	osr A.2.1. osr B.2.4. goo C.2.1. uku A.2.1. uku D.2.2. ikt A.2.2.
16.	Životni uvjeti – sat provjere znanja POVEZNICA NA PRIPREMU: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55495.html#block-1557951	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. • Istražuje životne uvjete (zrak, tlo, voda, svjetlost, toplina). • Opisuje na primjerima utjecaj životnih uvjeta na organizme. • Opisuje životne cikluse u prirodi (na primjeru biljke cvjetnjače) i kruženje vode u prirodi.	osr A.2.1. ikt A.2.2. uku B.2.2. uku C.2.3.
17.	Prirodna obilježja Republike Hrvatske – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55501.html#block-1728178 Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55501.html#block-1728178	PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja).	PUS 4, str. 42-45 osr A.2.1. osr B.2.4. goo C.2.1. uku A.2.1. uku D.2.2.

18.	Nizinska Hrvatska – smještaj i reljef – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Nizinska Hrvatska – smještaj i reljef Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55501.html#block-1692741	PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja).	PUS 4, str. 46-51 NL str. 15-16 osr A.2.1. osr B.2.2. osr B.2.4. goo C.2.1. uku A.2.1. ikt A.2.2.
19.	Nizinska Hrvatska – podneblje i živi svijet – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Nizinska Hrvatska – podneblje i živi svijet Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55501.html#block-1736865	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.	• Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. • Opisuje životnu zajednicu (organizme koji žive na istome staništu) na primjeru iz neposrednoga okoliša i uspoređuje sa zajednicom iz drugoga područja. • Povezuje različitost vremenskih uvjeta s raznolikošću biljnoga i životinjskoga svijeta. • Na primjerima opisuje prilagodbe biljaka i životinja na različite uvjete života.	PUS 4, str. 52-57 NL str. 15-16 osr B.2.4. odr A.2.1. odr A.2.2. odr C.2.3. uku A.2.1. ikt A.2.2. OŠ HJ A.4.3.
20.	Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje i živi svijet – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje i živi svijet Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55501.html#block-1737034	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja). • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. • Opisuje životnu zajednicu (organizme koji žive na istome staništu) na primjeru iz neposrednoga okoliša i uspoređuje sa zajednicom iz drugoga područja. • Povezuje različitost vremenskih uvjeta s raznolikošću biljnoga i životinjskoga svijeta. • Na primjerima opisuje prilagodbe biljaka i životinja na različite uvjete života.	PUS 4, str. 15-16 odr A.2.2. uku A.2.1. uku D.2.2. goo C.2.1. ikt A.2.2. OŠ TZK D.4.2.

21.	Nizinska Hrvatska – naselja i promet – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Nizinska Hrvatska – naselja i promet Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55502.html#block-1749798	PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja).	PUS 4, str. 58-61 NL str. 19 osr A.2.1. odr A.2.2. goo C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.4. ikt A.2.1. ikt A.2.2. OŠ HJ A.4.4.
22.	Nizinska Hrvatska – naselja i promet – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Nizinska Hrvatska – naselja i promet Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55502.html#block-1716866	PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja).	PUS 4, str. 58-61 goo C.2.1. osr A.2.1. osr A.2.3. osr B.2.4. uku A.2.1. uku D.2.2. ikt A.2.2.
23.	Nizinska Hrvatska – gospodarstvo – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Nizinska Hrvatska – gospodarstvo Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55503.html#block-1752117	PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.	• Opisuje povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarskim djelatnostima u Republici Hrvatskoj. • Objašnjava ulogu i utjecaj prirodnoga i društvenoga okružja na gospodarstvo Republike Hrvatske. • Prepoznaje važnost različitih zanimanja i djelatnosti i njihov utjecaj na gospodarstvo Republike Hrvatske. • Objašnjava važnost poduzetnosti i inovativnosti za razvoj zajednice (i pojedinca) i uključuje se u aktivnosti koje ih promiču. • Objašnjava i navodi primjere važnosti i vrijednosti rada za razvoj pojedinca i zajednice. • Predlaže načine poboljšanja kvalitete života u zajednici.	PUS 4, str. 62-67 NL str. 21-24 osr A.2.1. osr A.2.3. odr A.2.2. pod C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.3. uku A.2.4. ikt A.2.2.

24.	Nizinska Hrvatska – gospodarstvo – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Nizinska Hrvatska – gospodarstvo Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55503.html#block-1714304	PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.	• Opisuje povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarskim djelatnostima u Republici Hrvatskoj. • Objašnjava ulogu i utjecaj prirodnoga i društvenoga okružja na gospodarstvo Republike Hrvatske. • Prepoznaje važnost različitih zanimanja i djelatnosti i njihov utjecaj na gospodarstvo Republike Hrvatske. • Objašnjava važnost poduzetnosti i inovativnosti za razvoj zajednice (li pojedinca) i uključuje se u aktivnosti koje ih promiču. • Objašnjava i navodi primjere važnosti i vrijednosti rada za razvoj pojedinca i zajednice. • Predlaže načine poboljšanja kvalitete života u zajednici.	PUS 4, str. 62-67 NL str. 21-24 osr A.2.1. odr A.2.2. pod A.2.1. pod C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.3. ikt A.2.2. OŠ TZK D.4.2.
25.	Nizinska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Nizinska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55504.html#block-1758213 Video: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55504.html#block-1758299	PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Prikuplja informacije i istražuje o odnosima prirodnih i društvenih pojava. • Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima. • Objašnjava povezanost baštine s identitetom domovine te ulogu baštine za razvoj i očuvanje nacionalnoga identiteta. • Objašnjava na primjerima načine zaštite i očuvanja prirodne, kulturne i povijesne baštine domovine.	PUS 4, str. 68-73 osr A.2.1. osr B.2.4. osr C.2.4. osr A.2.1. uku A.2.1. ikt A.2.2. OŠ GK C.4.2.

26.	Nizinska Hrvatska – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Nizinska Hrvatska Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55501.html#block-1717035	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja). • Prikuplja informacije i istražuje o odnosima prirodnih i društvenih pojava. • Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	osr A.2.1. osr B.2.4. uku A.2.1. uku D.2.2. ikt A.2.2.
27.	Nizinska Hrvatska – sat provjere znanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Nizinska Hrvatska	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja). • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	osr A.2.1. ikt A.2.2. uku B.2.2. uku C.2.3.

			i načina života.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.		
28.	Gorska Hrvatska – smještaj i reljef – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Gorska Hrvatska – smještaj i reljef Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55510.html#block-1728732	PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuočnu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života, toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja).	PUS 4, str. 74-77 NL str. 25-26 osr A.2.1. osr B.2.2. uku A.2.1. uku A.2.4. ikt A.2.2. OŠ TZK D.4.2. OŠ LK C.4.2.	
29.	Gorska Hrvatska – podneblje – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Gorska Hrvatska – podneblje Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55510.html#block-1729202	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.	• Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. • Opisuje životnu zajednicu (organizme koji žive na istome staništu) na primjeru iz neposrednoga okoliša i uspoređuje sa zajednicom iz drugoga područja. • Povezuje različitost vremenskih uvjeta s raznolikošću biljnoga i životinjskoga svijeta. • Na primjerima opisuje prilagodbe biljaka i životinja na različite uvjete života.	PUS 4, str. 78-83 NL str. 27-28 osr B.2.4. odr A.2.2. odr B.2.3. uku A.2.1. uku A.2.4. ikt A.2.2.	

30.	Gorska Hrvatska – smještaj, reljef i podneblje – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Gorska Hrvatska – smještaj, reljef i podneblje Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55510.html#block-1714413	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja). • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. • Opisuje životnu zajednicu (organizme koji žive na istome staništu) na primjeru iz neposrednoga okoliša i uspoređuje sa zajednicom iz drugoga područja. • Povezuje različite vremenskih uvjeta s raznolikošću biljnoga i životinjskoga svijeta. • Na primjerima opisuje prilagodbe biljaka i životinja na različite uvjete života.	PUS 4, str. 74-83 NL str. 25-28 osr B.2.4. uku A.2.1. uku A.2.4. uku D.2.2. odr A.2.2. odr B.2.3. ikt A.2.2.
31.	Gorska Hrvatska – naselja i promet – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Gorska Hrvatska – naselja i promet Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55512.html#block-1730976	PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja).	PUS 4, str. 84-89 NL str. 29 osr A.2.1. osr B.2.4. uku A.2.1. uku A.2.4. uku D.2.2. ikt A.2.2.
32.	Gorska Hrvatska – naselja i promet – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Gorska Hrvatska – naselja i promet Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55512.html#block-1750060	PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja).	PUS 4, str. 84-89 NL str. 29 osr A.2.1. uku A.2.1. uku A.2.3. ikt A.2.2. MAT OŠ A.4.1. MAT OŠ A.4.2.

33.	Gorska Hrvatska – gospodarstvo – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Gorska Hrvatska – gospodarstvo Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55514.html#block-1731182	PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnog i društvenog okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.	• Opisuje povezanost prirodnog i društvenog okružja s gospodarskim djelatnostima u Republici Hrvatskoj. • Objašnjava ulogu i utjecaj prirodnog i društvenog okružja na gospodarstvo Republike Hrvatske. • Prepoznaje važnost različitih zanimanja i djelatnosti i njihov utjecaj na gospodarstvo Republike Hrvatske. • Objašnjava važnost poduzetnosti i inovativnosti za razvoj zajednice (li pojedinca) i uključuje se u aktivnosti koje ih promiču. • Objašnjava i navodi primjere važnosti i vrijednosti rada za razvoj pojedinca i zajednice. • Predlaže načine poboljšanja kvalitete života u zajednici.	PUS 4, str. 90-93 NL str. 31-32 osr A.2.1. odr A.2.2. odr A.2.3. pod A.2.1. pod C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.3. ikt A.2.2.
34.	Gorska Hrvatska – gospodarstvo – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Gorska Hrvatska – gospodarstvo Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55514.html#block-1731290	PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnog i društvenog okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.	• Opisuje povezanost prirodnog i društvenog okružja s gospodarskim djelatnostima u Republici Hrvatskoj. • Objašnjava ulogu i utjecaj prirodnog i društvenog okružja na gospodarstvo Republike Hrvatske. • Prepoznaje važnost različitih zanimanja i djelatnosti i njihov utjecaj na gospodarstvo Republike Hrvatske. • Objašnjava važnost poduzetnosti i inovativnosti za razvoj zajednice (li pojedinca) i uključuje se u aktivnosti koje ih promiču. • Objašnjava i navodi primjere važnosti i vrijednosti rada za razvoj pojedinca i zajednice. • Predlaže načine poboljšanja kvalitete života u zajednici.	PUS 4, str. 90-93 NL str. 31-32 osr A.2.1. osr A.2.3. osr B.2.4. odr A.2.2. odr A.2.3. uku A.2.1. uku A.2.3. uku D.2.2. pod C.2.1. ikt A.2.2.
35.	Gorska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Gorska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55516.html#block-1748291	PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga naslijeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Prikuplja informacije i istražuje o odnosima prirodnih i društvenih pojava. • Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima. • Objašnjava povezanost baštine s identitetom domovine te ulogu baštine za razvoj i očuvanje nacionalnoga identiteta. • Objašnjava na primjerima načine zaštite i očuvanja prirodne, kulturne i povijesne baštine domovine.	PUS 4, str. 94-97 NL str. 30 osr A.2.1. osr B.2.4. osr C.2.4. uku A.2.1. uku A.2.3. uku A.2.4. ikt A.2.2.

36.	Gorska Hrvatska – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Gorska Hrvatska Alternativa motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55516.html#block-1750239	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja). • Prikuplja informacije i istražuje o odnosima prirodnih i društvenih pojava. • Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	osr A.2.1. osr B.2.4. pod C.2.1. ikt A.2.2. uku A.2.1. OŠ GK C.4.2.
-----	---	--	--	---

37.	Gorska Hrvatska – sat provjere znanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Gorska Hrvatska	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga naslijeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja). • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	osr A.2.1. ikt A.2.2. uku B.2.2. uku C.2.3.
38.	Primorska Hrvatska – smještaj i reljef – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Primorska Hrvatska – smještaj i reljef Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55525.html#block-1714249 Video: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55525.html#block-1698841	PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja).	PUS 4, str. 98-101 NL str. 33-34 osr A.2.1. osr B.2.2. osr B.2.4. odr A.2.2. ikt A.2.2. uku A.2.1. uku D.2.2. OŠ LK C.4.2.

39.	Primorska Hrvatska – podneblje – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Primorska Hrvatska – podneblje Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55525.html#block-1714402	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.	• Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. • Opisuje životnu zajednicu (organizme koji žive na istome staništu) na primjeru iz neposrednoga okoliša i uspoređuje sa zajednicom iz drugoga područja. • Povezuje različitost vremenskih uvjeta s raznolikošću biljnoga i životinjskoga svijeta. • Na primjerima opisuje prilagodbe biljaka i životinja na različite uvjete života.	PUS 4, str. 102-105 NL str. 35-36 osr A.2.1. osr B.2.4. odr A.2.2. odr B.2.3. ikt A.2.2. uku A.2.1. uku A.2.4. OŠ GK C.4.1.
40.	Primorska Hrvatska – smještaj, reljef i podneblje – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Primorska Hrvatska – smještaj, reljef i podneblje Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55525.html#block-1728980	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja). • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću. • Opisuje životnu zajednicu (organizme koji žive na istome staništu) na primjeru iz neposrednoga okoliša i uspoređuje sa zajednicom iz drugoga područja. • Povezuje različitost vremenskih uvjeta s raznolikošću biljnoga i životinjskoga svijeta. • Na primjerima opisuje prilagodbe biljaka i životinja na različite uvjete života.	osr A.2.1. osr B.2.4. uku A.2.1. uku D.2.2. ikt A.2.2.
41.	Primorska Hrvatska – naselja i promet – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Primorska Hrvatska – naselja i promet Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55526.html#block-1716775	PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja).	PUS 4, str. 106-109 NL str. 37 osr A.2.1. odr A.2.2. uku A.2.1. uku A.2.3. ikt A.2.2. OŠ HJ A.4.2.

42.	Primorska Hrvatska – naselja i promet – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Primorska Hrvatska – naselja i promet Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55526.html#block-1712831	PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i uključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja).	PUS 4, str. 106–109 NL str. 37 osr A.2.1. osr B.2.4. ikt A.2.2. uku A.2.1. uku D.2.2.
43.	Primorska Hrvatska – gospodarstvo – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Primorska Hrvatska – gospodarstvo Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55528.html#block-1698838	PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.	• Opisuje povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarskim djelatnostima u Republici Hrvatskoj. • Objašnjava ulogu i utjecaj prirodnoga i društvenoga okružja na gospodarstvo Republike Hrvatske. • Prepoznaje važnost različitih zanimanja i djelatnosti i njihov utjecaj na gospodarstvo Republike Hrvatske. • Objašnjava važnost poduzetnosti i inovativnosti za razvoj zajednice (i pojedinca) i uključuje se u aktivnosti koje ih promiču. • Objašnjava i navodi primjere važnosti i vrijednosti rada za razvoj pojedinca i zajednice. • Predlaže načine poboljšanja kvalitete života u zajednici.	PUS 4, str. 110–115 NL str. 39–42 uku A.2.1. uku A.2.3. pod C.2.1. odr A.2.2. ikt A.2.2.
44.	Primorska Hrvatska – gospodarstvo – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Primorska Hrvatska – gospodarstvo Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55528.html#block-1714314	PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.	• Opisuje povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarskim djelatnostima u Republici Hrvatskoj. • Objašnjava ulogu i utjecaj prirodnoga i društvenoga okružja na gospodarstvo Republike Hrvatske. • Prepoznaje važnost različitih zanimanja i djelatnosti i njihov utjecaj na gospodarstvo Republike Hrvatske. • Objašnjava važnost poduzetnosti i inovativnosti za razvoj zajednice (i pojedinca) i uključuje se u aktivnosti koje ih promiču. • Objašnjava i navodi primjere važnosti i vrijednosti rada za razvoj pojedinca i zajednice. • Predlaže načine poboljšanja kvalitete života u zajednici.	PUS 4, str. 110–115 NL str. 39–42 osr A.2.1. uku A.2.1. odr A.2.2. uku A.2.3. pod C.2.1. ikt A.2.2. OŠ TZK D.4.2.

45.	Primorska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Primorska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55530.html#block-1727211	PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Prikuplja informacije i istražuje o odnosima prirodnih i društvenih pojava. • Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima. • Objašnjava povezanost baštine s identitetom domovine te ulogu baštine za razvoj i očuvanje nacionalnoga identiteta. • Objašnjava na primjerima načine zaštite i očuvanja prirodne, kulturne i povijesne baštine domovine.	PUS 4, str. 116-119 NL str. 38 osr A.2.1. osr C.2.4. uku A.2.1. ikt A.2.2. OŠ HJ C.4.3. OŠ GK C.4.1.
46.	Primorska Hrvatska – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Primorska Hrvatska Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55526.html#block-1716821	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja). • Prikuplja informacije i istražuje o odnosima prirodnih i društvenih pojava. • Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	osr A.2.1. osr B.2.4. osr C.2.4. ikt A.2.2.

	47.	Primorska Hrvatska – sat provjere znanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Primorska Hrvatska	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga naslijeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja).	osr A.2.1. ikt A.2.2. uku B.2.2. uku C.2.3.
--	-----	---	---	--	--

48.	Krajevi Republike Hrvatske – projekt – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Krajevi Republike Hrvatske – projekt	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.	• Snalazi se na geografskoj karti, istražuje i uspoređuje različita prirodna obilježja krajeva Republike Hrvatske koja uvjetuju način života toga područja (npr. izgled naselja, izgled ulica, materijali za gradnju, gospodarske djelatnosti/zanimanja određenoga područja). • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	NL str. 43-44 osr A.2.1. uku A.2.4. uku B.2.4. ikt A.2.2.
49.				
50.	Republika Hrvatska – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Republika Hrvatska Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55535.html#block-1529929	PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.	Opisuje organiziranost Republike Hrvatske (predsjednik Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske, Hrvatski sabor) i istražuje njezine nacionalne simbole.	PUS 4, str. 8-11 NL str. 45-46 osr A.2.1. osr B.2.4. goa A.2.1. ikt A.2.2. uku A.2.3.

51.	Lijepa naša domovino – simboli domovine – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Lijepa naša domovino – simboli domovine Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55535.html#block-1530235	PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Objašnjava ulogu nacionalnih simbola/obilježja. • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima.	PUS 4, str. 12-17 NL str. 47-48 osr B.2.4. pod C.2.3. uku A.2.1. uku A.2.4. ikt A.2.2. OŠ GK C.4.1.
52.	Simboli domovine – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Simboli domovine Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55535.html#block-1745499	PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Objašnjava ulogu nacionalnih simbola/obilježja. • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima.	PUS 4, str. 12-17 osr B.2.4. goo C.2.1. uku A.2.1. uku D.2.2. ikt A.2.2. OŠ GK C.4.1.
53.	Republika Hrvatska je moja domovina – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Republika Hrvatska je moja domovina Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55535.html#block-1530078	PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.	• Opisuje organiziranost Republike Hrvatske (predsjednik Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske, Hrvatski sabor) i istražuje njezine nacionalne simbole. • Čita geografsku kartu Republike Hrvatske s pomoću tumača znakova, pokazuje na njemu reljefne oblike, mjesta, državne granice, navodi susjedne zemlje i sl	PUS 4, str. 18-21 NL str. 49-50 osr A.2.2. osr B.2.4. zdr B.2.2.C goo A.2.1. goo A.2.2. uku A.2.1. uku D.2.2. ikt A.2.2. MAT OŠ E.4.1. OŠ HJ A.4.4.

54.	Susjedne države – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Susjedne države Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55538.html#block-1627915	PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.	• Opisuje organiziranost Republike Hrvatske (predsjednik Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske, Hrvatski sabor) i istražuje njezine nacionalne simbole. • Čita geografsku kartu Republike Hrvatske s pomoću tumača znakova, pokazuje na njemu reljefne oblike, mjesta, državne granice, navodi susjedne zemlje i sl	PUS 4, str. 22-27 NL str. 51-52 osr A.2.1. osr B.2.2. goo A.2.2. pod C.2.1. ikt A.2.2. uku A.2.1. uku D.2.2.
55.	Susjedne države – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Susjedne države Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55538.html#block-1634321	PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.	• Opisuje organiziranost Republike Hrvatske (predsjednik Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske, Hrvatski sabor) i istražuje njezine nacionalne simbole. • Čita geografsku kartu Republike Hrvatske s pomoću tumača znakova, pokazuje na njemu reljefne oblike, mjesta, državne granice, navodi susjedne zemlje i sl	osr A.2.1. 22-27 goo C.2.1. pod C.2.1. uku D.2.2. uku A.2.1. ikt A.2.2.
56.	Republika Hrvatska – dio Europske unije – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Republika Hrvatska – dio Europske unije Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55538.html#block-1634547	PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.	• Opisuje organiziranost Republike Hrvatske (predsjednik Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske, Hrvatski sabor) i istražuje njezine nacionalne simbole. • Čita geografsku kartu Republike Hrvatske s pomoću tumača znakova, pokazuje na njemu reljefne oblike, mjesta, državne granice, navodi susjedne zemlje i sl	PUS 4, str. 28-31 NL str. 53-54 osr B.2.2. osr C.2.4. goo B.2.1. zdr B.2.2.C ikt A.2.2. uku A.2.1.

57.	Zagreb – glavni grad Republike Hrvatske – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Zagreb – glavni grad Republike Hrvatske Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55535.html#block-1530166	PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga naslijeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Prikuplja informacije i istražuje o odnosima prirodnih i društvenih pojava. • Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena • Opisuje organiziranost Republike Hrvatske (predsjednik Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske, Hrvatski sabor) i istražuje njezine nacionalne simbole. • Čita geografsku kartu Republike Hrvatske s pomoću tumača znakova, pokazuje na njemu reljefne oblike, mjesta, državne granice, navodi susjedne zemlje i sl	PUS 4, str. 32-35 NL str. 55-56 osr B.2.2. osr B.2.4. uku A.2.1. uku A.2.4. ikt A.2.2. OŠ HJ C.4.2. OŠ GK C.4.1.
58.	Zagreb – glavni grad RH – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Zagreb – glavni grad RH Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55535.html#block-1533074	PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga naslijeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Prikuplja informacije i istražuje o odnosima prirodnih i društvenih pojava. • Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena • Objašnjava ulogu nacionalnih simbola/obilježja. • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima.	PUS 4, str. 32-35 NL str. 55-56 osr A.2.1. osr B.2.4. osr C.2.4. goo C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.3. ikt A.2.2. OŠ HJ A.4.2.
59.	Hrvatska baština – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Hrvatska baština Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55539.html#block-1607160	PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga naslijeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Prikuplja informacije i istražuje o odnosima prirodnih i društvenih pojava. • Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena • Objašnjava ulogu nacionalnih simbola/obilježja. • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima.	PUS 4, str. 36-39 NL str. 57-58 osr A.2.1. osr C.2.4. ikt A.2.2. uku A.2.1. uku A.2.4. OŠ HJ C.4.2.

60.	Hrvatska baština – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55539.html#block-1627732 Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55539.html#block-1610947	PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Prikuplja informacije i istražuje o odnosima prirodnih i društvenih pojava. • Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena • Objašnjava ulogu nacionalnih simbola/obilježja. • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima.	osr A.2.1. osr B.2.4. osr C.2.4. uku A.2.1. uku A.2.3. uku A.2.4. uku D.2.2. ikt A.2.2.
61.	Tragom prirodne baštine – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55539.html#block-1610947 Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55539.html#block-1610441	PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Objašnjava ulogu nacionalnih simbola/obilježja. • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima.	PUS 4, str. 40-47 osr A.2.1. osr B.2.2. osr B.2.4. odr A.2.1. odr B.2.3. uku A.2.1. uku A.2.4. ikt A.2.2. OŠ HJ A.4.2.
62.	Tragom prirodne baštine – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55539.html#block-1610441 Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55539.html#block-1610441	PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Objašnjava ulogu nacionalnih simbola/obilježja. • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima.	osr B.2.2. osr B.2.4. uku A.2.1. uku A.2.3. uku B.2.4. uku D.2.2. ikt A.2.2. OŠ HJ C.4.2.

63.	Republika Hrvatska – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Republika Hrvatska Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55535.html#block-1530259	PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.	• Objašnjava ulogu nacionalnih simbola/obilježja. • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima.	osr A.2.1. osr B.2.2. osr B.2.4. uku A.2.1. uku D.2.2. ikt A.2.2.
64.	Republika Hrvatska – sat provjere znanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Republika Hrvatska	PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.	• Objašnjava ulogu nacionalnih simbola/obilježja. • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima.	osr A.2.1. ikt A.2.2. uku B.2.2. uku C.2.3.

65.	Dolazak Hrvata – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Dolazak Hrvata Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55545.html#block-1643523	PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/li Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena (vrijeme doseljenja Hrvata, najznačajniji vladari – Tomislav, Krešimir, Zvonimir, Bašćanska ploča, početak Domovinskoga rata, osamostaljenje Republike Hrvatske, ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju). •Objašnjava utjecaj istraženih događaja, osoba i promjena na sadašnji život čovjeka. •Uspoređuje, na istraženim primjerima, odnose i promjene u prošlosti, sadašnjosti u zavičaju i/li Republici Hrvatskoj i predviđa moguće odnose i promjene u budućnosti.	PUS 4, str. 48-51 NL str. 59-60 osr C.2.4. zdr B.2.2.C goo C.2.1. ikt A.2.2. uku A.2.1. OŠ TZK D.4.2.
66.	Prvi hrvatski vladari – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Prvi hrvatski vladari Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55545.html#block-1645259	PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/li Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena (vrijeme doseljenja Hrvata, najznačajniji vladari – Tomislav, Krešimir, Zvonimir, Bašćanska ploča, početak Domovinskoga rata, osamostaljenje Republike Hrvatske, ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju). •Objašnjava utjecaj istraženih događaja, osoba i promjena na sadašnji život čovjeka. •Uspoređuje, na istraženim primjerima, odnose i promjene u prošlosti, sadašnjosti u zavičaju i/li Republici Hrvatskoj i predviđa moguće odnose i promjene u budućnosti.	PUS 4, str. 52-57 NL str. 61-62 osr B.2.2. goo C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.3. ikt A.2.2.
67.	Dolazak Hrvata, prvi hrvatski vladari – ponavljanje – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Dolazak Hrvata, prvi hrvatski vladari – ponavljanje Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55545.html#block-1637702	PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/li Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena (vrijeme doseljenja Hrvata, najznačajniji vladari – Tomislav, Krešimir, Zvonimir, Bašćanska ploča, početak Domovinskoga rata, osamostaljenje Republike Hrvatske, ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju). •Objašnjava utjecaj istraženih događaja, osoba i promjena na sadašnji život čovjeka. •Uspoređuje, na istraženim primjerima, odnose i promjene u prošlosti, sadašnjosti u zavičaju i/li Republici Hrvatskoj i predviđa moguće odnose i promjene u budućnosti. • Objlašnja ulogu nacionalnih simbola/obitelji. • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima.	osr B.2.2. goo C.2.1. uku A.2.1. uku D.2.2. ikt A.2.2.

68.	Obrana domovine – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Obrana domovine Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55546.html#block-1653640	PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga naslijeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena (vrijeme doseljenja Hrvata, najznačajniji vladari – Tomislav, Krešimir, Zvonimir, Bašćanska ploča, početak Domovinskoga rata, osamostaljenje Republike Hrvatske, ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju). •Objašnjava utjecaj istraženih događaja, osoba i promjena na sadašnji život čovjeka. •Uspoređuje, na istraženim primjerima, odnose i promjene u prošlosti, sadašnjosti u zavičaju i/ili Republici Hrvatskoj i predviđa moguće odnose i promjene u budućnosti. • Objlašnja ulogu nacionalnih simbola/obilježja. • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima.	PUS 4, str. 58-61 osr B.2.2. zdr B.2.2.C goo C.2.1. ikt A.2.2. OŠ HJ A.4.3.
69.	Obrana domovine – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Obrana domovine Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55546.html#block-1661223	PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga naslijeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena (vrijeme doseljenja Hrvata, najznačajniji vladari – Tomislav, Krešimir, Zvonimir, Bašćanska ploča, početak Domovinskoga rata, osamostaljenje Republike Hrvatske, ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju). •Objašnjava utjecaj istraženih događaja, osoba i promjena na sadašnji život čovjeka. •Uspoređuje, na istraženim primjerima, odnose i promjene u prošlosti, sadašnjosti u zavičaju i/ili Republici Hrvatskoj i predviđa moguće odnose i promjene u budućnosti. • Objlašnja ulogu nacionalnih simbola/obilježja. • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima.	osr B.2.2. goo C.2.1. uku A.2.1. ikt A.2.2. OŠ TZK D.4.2.
70.	Samostalna Hrvatska – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Samostalna Hrvatska Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55546.html#block-1741080	PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga naslijeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena (vrijeme doseljenja Hrvata, najznačajniji vladari – Tomislav, Krešimir, Zvonimir, Bašćanska ploča, početak Domovinskoga rata, osamostaljenje Republike Hrvatske, ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju). •Objašnjava utjecaj istraženih događaja, osoba i promjena na sadašnji život čovjeka. •Uspoređuje, na istraženim primjerima, odnose i promjene u prošlosti, sadašnjosti u zavičaju i/ili Republici Hrvatskoj i predviđa moguće odnose i promjene u budućnosti.	PUS 4, str. 62-65 NL str. 63-64 osr B.2.2. goo C.2.1. uku A.2.1. uku D.2.2. ikt A.2.2.

71.	Samostalna Hrvatska – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55546.html#block-1695336 Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55546.html#block-1695375	PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena (vrijeme doseljenja Hrvata, najznačajniji vladari – Tomislav, Krešimir, Zvonimir, Bašćanska ploča, početak Domovinskoga rata, osamostaljenje Republike Hrvatske, ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju). •Objašnjava utjecaj istraženih događaja, osoba i promjena na sadašnji život čovjeka. •Uspoređuje, na istraženim primjerima, odnose i promjene u prošlosti, sadašnjosti u zavičaju i/ili Republici Hrvatskoj i predviđa moguće odnose i promjene u budućnosti. • Objlašnja ulogu nacionalnih simbola/obilježja. • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima.	PUS 4, str. 62-65 NL str. 63-64 osr A.2.1. osr B.2.2. uku A.2.1. uku D.2.2. ikt A.2.2.
72.	Hrvatski sportski trag – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55546.html#block-1695375 Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55546.html#block-1661267	PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena (vrijeme doseljenja Hrvata, najznačajniji vladari – Tomislav, Krešimir, Zvonimir, Bašćanska ploča, početak Domovinskoga rata, osamostaljenje Republike Hrvatske, ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju). •Objašnjava utjecaj istraženih događaja, osoba i promjena na sadašnji život čovjeka. •Uspoređuje, na istraženim primjerima, odnose i promjene u prošlosti, sadašnjosti u zavičaju i/ili Republici Hrvatskoj i predviđa moguće odnose i promjene u budućnosti. • Objlašnja ulogu nacionalnih simbola/obilježja. • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima.	PUS 4, str. 66-67 osr B.2.2. osr B.2.4. goo C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.4. ikt A.2.2. OŠ HJ C.4.2.
73.	Prošlost Republike Hrvatske – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55546.html#block-1661267 Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55546.html#block-1661267	PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena (vrijeme doseljenja Hrvata, najznačajniji vladari – Tomislav, Krešimir, Zvonimir, Bašćanska ploča, početak Domovinskoga rata, osamostaljenje Republike Hrvatske, ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju). •Objašnjava utjecaj istraženih događaja, osoba i promjena na sadašnji život čovjeka. •Uspoređuje, na istraženim primjerima, odnose i promjene u prošlosti, sadašnjosti u zavičaju i/ili Republici Hrvatskoj i predviđa moguće odnose i promjene u budućnosti. • Objlašnja ulogu nacionalnih simbola/obilježja. • Raspravlja o svojoj ulozi i povezanosti s domovinom prema događajima, interesima, vrijednostima. Istražuje prirodnu i društvenu raznolikost, posebnost i prepoznatljivost domovine koristeći se različitim izvorima.	osr A.2.1. osr B.2.4. goo C.2.1. uku A.2.3. uku D.2.2. ikt A.2.2.

74.	Prošlost Republike Hrvatske – sat provjere znanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Prošlost Republike Hrvatske	PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga naslijeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.	• Istražuje o značajnim osobama i događajima u domovini, povezuje ih s kulturno-povijesnim spomenicima, smješta u vremenske okvire te pokazuje na vremenskoj crti ili lenti vremena (vrijeme doseljenja Hrvata, najznačajniji vladari – Tomislav, Krešimir, Zvonimir, Bašćanska ploča, početak Domovinskoga rata, osamostaljenje Republike Hrvatske, ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju). •Objašnjava utjecaj istraženih događaja, osoba i promjena na sadašnji život čovjeka. •Uspoređuje, na istraženim primjerima, odnose i promjene u prošlosti, sadašnjosti u zavičaju i/ili Republici Hrvatskoj i predviđa moguće odnose i promjene u budućnosti.	osr A.2.1. ikt A.2.2. uku B.2.2. uku C.2.3.
75.	Moje tijelo – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Moje tijelo Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1693307 Video: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1693485 https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1562972 https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1562980 https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1562979 https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1562960 https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1562967 https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1562958	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.	• Istražuje ljudsko tijelo kao cjelinu i dovodi u vezu zajedničku ulogu pojedinih dijelova tijela (organi i organski sustavi). • Opisuje svoj rast i razvoj i uočava promjene na sebi. • Odgovorno se ponaša prema sebi, drugima, svome zdravlju i zdravlju drugih. • Zna komu se i kako obratiti ako je zabrinut zbog neprimjerenih sadržaja ili ponašanja u digitalnome okružju	PUS 4, str. 68-71 NL str. 65-68 osr A.2.1. osr B.2.2. zdr B.2.3.A goo C.2.1. uku A.2.1. ikt A.2.2.

		https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1693483 https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1763638 https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1693688			
76.	Moje tijelo – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Moje tijelo Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1693703 Video: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1562953	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.	• Istražuje ljudsko tijelo kao cjelinu i dovodi u vezu zajedničku ulogu pojedinih dijelova tijela (organi i organski sustavi). • Opisuje svoj rast i razvoj i uočava promjene na sebi. • Odgovorno se ponaša prema sebi, drugima, svome zdravlju i zdravlju drugih. • Zna komu se i kako obratiti ako je zabrinut zbog neprimjerenih sadržaja ili ponašanja u digitalnome okružju	PUS 4, str. 68-71 NL str. 65-68 osr A.2.1. osr B.2.4. goo C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.3. uku D.2.2. ikt A.2.2.	
77.	Mijenjam se – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Mijenjam se Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1695436	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.	• Opisuje svoj rast i razvoj i uočava promjene na sebi. • Odgovorno se ponaša prema sebi, drugima, svome zdravlju i zdravlju drugih. • Zna komu se i kako obratiti ako je zabrinut zbog neprimjerenih sadržaja ili ponašanja u digitalnome okružju	PUS 4, str. 72-73 NL str. 69-70 osr A.2.1. osr B.2.4. zdr A.2.1. zdr A.2.3. zdr B.2.1.C zdr B.2.2.A zdr B.2.2.C zdr B.2.3.B goo C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.4. ikt A.2.2.	OŠ TZK D.4.2.

78.	Briga za zdravlje – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Briga za zdravlje Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1707847 Video: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1695680 https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1562955 https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1562977	PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.	• Opisuje svoj rast i razvoj i uočava promjene na sebi. • Odgovorno se ponaša prema sebi, drugima, svome zdravlju i zdravlju drugih. • Zna komu se i kako obratiti ako je zabrinut zbog neprimjerenih sadržaja ili ponašanja u digitalnome okruženju	PUS 4, str. 74-77 NL str. 71-72 osr B.2.4. zdr C.2.2.A zdr C.2.3. goo C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.4. ikt A.2.2.
79.	Mijenjam se, briga za zdravlje – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Mijenjam se, briga za zdravlje Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1707893	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.	• Opisuje svoj rast i razvoj i uočava promjene na sebi. • Odgovorno se ponaša prema sebi, drugima, svome zdravlju i zdravlju drugih. • Zna komu se i kako obratiti ako je zabrinut zbog neprimjerenih sadržaja ili ponašanja u digitalnome okruženju	PUS 4, str. 72-77 osr A.2.1. zdr A.2.1. zdr A.2.3. zdr B.2.1.C zdr B.2.2.A zdr B.2.2.C goo A.2.1. goo C.2.1. ikt A.2.2. uku D.2.2.

80.	Moje tijelo i zdravlje – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Moje tijelo i zdravlje Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55549.html#block-1707954	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.	• Opisuje svoj rast i razvoj i uočava promjene na sebi. • Odgovorno se ponaša prema sebi, drugima, svome zdravlju i zdravlju drugih. • Zna komu se i kako obratiti ako je zabrinut zbog neprimjerenih sadržaja ili ponašanja u digitalnome okruženju	osr B.2.4. osr B.2.2. zdr A.2.1. zdr B.2.3.A zdr C.2.2.A goo C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.3. ikt A.2.2.
81.	Moje tijelo i zdravlje – sat provjere znanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Moje tijelo i zdravlje	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.	• Opisuje svoj rast i razvoj i uočava promjene na sebi. • Odgovorno se ponaša prema sebi, drugima, svome zdravlju i zdravlju drugih. • Zna komu se i kako obratiti ako je zabrinut zbog neprimjerenih sadržaja ili ponašanja u digitalnome okruženju	osr A.2.1. ikt A.2.2. uku C.2.3. uku B.2.2.
82.	Životne zajednice i hrana – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Životne zajednice i hrana Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55552.html#block-1582665 Video: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55552.html#block-1591215	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Istražuje organiziranost biljaka i životinja na primjeru životne zajednice. • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	PUS 4, str. 78-81 osr A.2.2. osr B.2.2. osr B.2.4. odr A.2.2. goo C.2.1. uku A.2.1. uku D.2.2. ikt A.2.2.

83.	Životne zajednice i hrana – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Životne zajednice i hrana Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55552.html#block-1764862 Video: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55552.html#block-1764284 https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55552.html#block-1563018 https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55552.html#block-1563028	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	osr A.2.1. osr B.2.4. odr A.2.2. uku A.2.1. uku A.2.2. uku A.2.3. ikt A.2.2.
84.	Travnjak – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Travnjak Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55553.html#block-1598816	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta. • Istražuje organiziranost biljaka i životinja na primjeru životne zajednice. • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	PUS 4, str. 82-89 NL str. 73-74 osr A.2.1. osr B.2.2. odr A.2.1. odr A.2.2. odr B.2.3. uku A.2.1. uku A.2.3. goo C.2.1. pod C.2.1. ikt A.2.2. OŠ TZK D.4.2.

85.	Travnjak – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Travnjak Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55553.html#block-1598822	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta.	PUS 4, str. 82-89 osr B.2.2. osr B.2.4. odr A.2.2. goo C.2.1. uku A.2.1. ikt A.2.2.
86.	Travnjak – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Travnjak Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55553.html#block-1598830	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta.	osr B.2.2. uku A.2.1. uku A.2.4. uku D.2.2. goo C.2.1. ikt A.2.2. OŠ HJ A.4.4.
87.	Šuma – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Šuma Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55555.html#block-1601067	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta. • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	PUS 4, str. 90-97 NL str. 75-76 osr B.2.2. zdr C.2.1.B odr A.2.1. odr A.2.2. goo C.2.1. uku A.2.1. ikt A.2.2. OŠ GK B.4.1.

88.	Šuma – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Šuma Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55555.html#block-1601354	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta.	PUS 4, str. 90-97 osr B.2.2. osr B.2.4. odr A.2.2. uku A.2.4. uku A.2.1. ikt A.2.2.
89.	Šuma – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Šuma Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55555.html#block-1601160	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta. • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	osr B.2.2. odr A.2.1. odr A.2.2. odr B.2.3. uku A.2.1. uku A.2.3. uku D.2.2. ikt A.2.2. goo C.2.1.
90.	Kopnene vode – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Kopnene vode Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55558.html#block-1619414 Video: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55558.html#block-1563019	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta. • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	PUS 4, str. 98-103 NL str. 77-78 osr B.2.2. odr A.2.2. odr B.2.3. goo C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.3. uku A.2.4. ikt A.2.2.

91.	Kopnene vode – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55558.html#block-1619382 Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55558.html#block-1619382	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta. • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	PUS 4, str. 98–103 osr A.2.1. osr B.2.4. goo C.2.1. uku A.2.1. ikt A.2.2. OŠ LK C.4.2.
92.	Kopnene vode – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55558.html#block-1692830 Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55558.html#block-1692830	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta. • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	osr B.2.2. odr A.2.2. odr B.2.3. goo C.2.1. uku A.2.1. uku D.2.2. ikt A.2.2.
93.	More – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55559.html#block-1788833 Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55559.html#block-1788833	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta. • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	PUS 4, str. 104–111 NL str. 79–80 osr B.2.2. odr B.2.2. odr A.2.1. goo C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.4. ikt A.2.2. goo C.2.1. OŠ TZK D.4.2.

94.	More – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: More Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55559.html#block-1607066	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta. • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	PUS 4, str. 104–111 osr A.2.1. osr B.2.2. odr A.2.1. odr A.2.2. goo C.2.1. uku A.2.1. ikt A.2.2. OŠ HJ A.4.2.
95.	More – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: More Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55559.html#block-1607323	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta. • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	osr A.2.1. osr B.2.4. goo C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.3. ikt A.2.2.
96.	Životne zajednice – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Životne zajednice Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55552.html#block-1582830	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta. • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	osr A.2.1. osr B.2.2. odr A.2.1. odr A.2.2. odr B.2.2. goo C.2.1. uku A.2.3. uku D.2.2. ikt A.2.2. OŠ TZK D.4.2.

97.	Životne zajednice – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Životne zajednice Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55552.html#block-1571679	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta. • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	osr B.2.4. goo A.2.1. goo C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.3. uku D.2.2. ikt A.2.2.
98.	Životne zajednice – sat provjere znanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Životne zajednice	PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta. • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	osr A.2.1. uku B.2.2. uku C.2.3. ikt A.2.2.
99.	Moji tragovi – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Moji tragovi	PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta. • Razlikuje životne uvjete u životnoj zajednici i povezuje ih s njezinom organiziranošću.	PUS 4, str. 112–113 osr A.2.1. osr B.2.2. osr C.2.1. odr A.2.1. odr B.2.3. ikt A.2.3. ikt B.2.3. OŠ HJ A.4.1. OŠ HJ B.4.2.

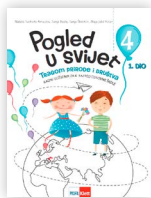
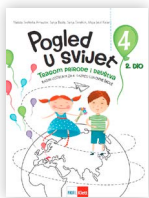
100.	Čovjek i priroda – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Čovjek i priroda Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55564.html#block-1753260	PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Opisuje na primjeru načine prijenosa, pretvorbe i povezanost energije u procesima rasta i razvoja živoga bića, u hranidbenim odnosima i kruženju vode u prirodi. • Opisuje načine primjene energije koju hranom unosimo u svoj organizam. • Opisuje da se zelene biljke koriste Sunčevom energijom pri čemu proizvode hranu i kisik. • Navodi primjere hranidbenih odnosa organizama iz neposrednoga okoliša. • Opisuje utjecaj različitih načina primjene energije na okoliš (primjeri zagađenja okoliša). • Prepoznaje povezanost energije s promjenama stanja tvari i procesima. • Opisuje utjecaj energije na život i rad ljudi i društva te istražuje kako se nekad živjelo s obzirom na izvore energije i povezuje to s važnim izumima tijekom povijesti.	PUS 4, str. 114–115 osr B.2.2. odr A.2.2. odr C.2.2. goo C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.2. uku A.2.3. uku A.2.4. uku D.2.2. ikt A.2.2.
101.	Čovjek, priroda i energija – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Čovjek, priroda i energija Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55564.html#block-1753314	PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	• Opisuje na primjeru načine prijenosa, pretvorbe i povezanost energije u procesima rasta i razvoja živoga bića, u hranidbenim odnosima i kruženju vode u prirodi. • Opisuje načine primjene energije koju hranom unosimo u svoj organizam. • Opisuje da se zelene biljke koriste Sunčevom energijom pri čemu proizvode hranu i kisik. • Navodi primjere hranidbenih odnosa organizama iz neposrednoga okoliša. • Opisuje utjecaj različitih načina primjene energije na okoliš (primjeri zagađenja okoliša). • Prepoznaje povezanost energije s promjenama stanja tvari i procesima. • Opisuje utjecaj energije na život i rad ljudi i društva te istražuje kako se nekad živjelo s obzirom na izvore energije i povezuje to s važnim izumima tijekom povijesti.	PUS 4, str. 116–119 osr A.2.1. osr B.2.2. osr B.2.4. zdr A.2.2.B goo C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.3. ikt A.2.2. OŠ TZK D.4.2.
102.	Čovjek, priroda i energija – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Čovjek, priroda i energija Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55566.html#block-1752758	PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.; PID OŠ A.B.C.D.4.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate vlastitih istraživanja prirode, prirodnih i/li društvenih pojava i/li različitih izvora informacija.	• Opisuje na primjeru načine prijenosa, pretvorbe i povezanost energije u procesima rasta i razvoja živoga bića, u hranidbenim odnosima i kruženju vode u prirodi. • Opisuje načine primjene energije koju hranom unosimo u svoj organizam. • Opisuje da se zelene biljke koriste Sunčevom energijom pri čemu proizvode hranu i kisik. • Navodi primjere hranidbenih odnosa organizama iz neposrednoga okoliša. • Opisuje utjecaj različitih načina primjene energije na okoliš (primjeri zagađenja okoliša). • Prepoznaje povezanost energije s promjenama stanja tvari i procesima. • Opisuje utjecaj energije na život i rad ljudi i društva te istražuje kako se nekad živjelo s obzirom na izvore energije i povezuje to s važnim izumima tijekom povijesti. • Provodi jednostavna istraživanja i prikuplja podatke. • Mjeri i očitava. • Prikazuje i analizira podatke. • Zaključuje. • Provjerava i uočava pogreške	PUS 4, str. 116–119 osr A.2.1. osr A.2.3. osr B.2.2. osr B.2.4. zdr A.2.2.B goo C.2.1. uku A.2.1. ukt A.2.2.

103.	Gospodarenje otpadom – sat učenja novih nastavnih sadržaja POVEZNICA NA PRIPREMU: Gospodarenje otpadom Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55564.html#block-1753550	PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta.	PUS 4, str. 120-122 osr A.2.3. osr B.2.4. odr C.2.3. pod B.2.3. pod C.2.1. goo C.2.1. uku A.2.1. uku A.2.4. OŠ HJ A.4.1. OŠ HJ C.4.2.
104.	Gospodarenje otpadom – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Gospodarenje otpadom Alternativna motivacija: https://hr.izzi.digital/DOS/54720/55564.html#block-1753753	PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.	• Odgovorno se ponaša prema biljkama i životinjama u okolišu. • Opisuje važnost odgovornoga odnosa prema prirodi radi zaštite živoga svijeta. • Procjenjuje utjecaj čovjeka na biljke i životinje te njegovu ulogu u očuvanju ugroženih i zaštićenih vrsta.	PUS 4, str. 120-122 osr A.2.3. osr B.2.2. osr B.2.4. odr C.2.3. pod A.2.1. uku A.2.1. uku A.2.3. uku D.2.2.
105.	Što smo učili iz Prirode i društva u 4. razredu – sat vježbanja i ponavljanja POVEZNICA NA PRIPREMU: Što smo učili iz Prirode i društva u 4. razredu	ishodi ostvareni tijekom godine		osr A.2.1. goo C.2.1. osr B.2.4. uku D.2.2. uku A.2.4. ikt A.2.2. OŠ GK B.4.1.

**PRIMJERI PRIPREMA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA
IZ PRIRODE I DRUŠTVA ZA ČETVRTI RAZRED**

POGLED U SVIJET 4 TRAGOM PRIRODE I DRUŠTVA

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 1.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Uvodni sat – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: <i>Pogled u svijet 4</i>		
CILJ SATA: Razvijati zanimanje učenika za sadržaje Prirode i društva.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.B.C.D.4.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate vlastitih istraživanja prirode, prirodnih i/ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru <i>Mislim da ću naučiti</i> . Učenici u svoju bilježnicu u četiri minute trebaju zapisati što misle da će naučiti ili što bi željeli naučiti iz Prirode i društva u četvrtome razredu. Svaki učenik odabire rečenicu ili pojam koji će podijeliti s ostatkom razreda. Učenici iznose svoja razmišljanja. Najava nastavne jedinice.	bilježnica I: pisanje F, I: usmeno izlaganje	osr A.2.3. uku C.2.3.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo naslovnice udžbenika, opisujemo ih i uspoređujemo. Čitamo naziv udžbenika te zaključujemo kako ćemo se prvo koristiti udžbenikom na kojemu su slova napisana plavom bojom jer je to prvi dio udžbeničkoga kompleta.	udžbenici F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ A.B.C.D.4.1.
	Razgovaramo o uvodnim stripovima, analiziramo jedan strip odabran slučajnim otvaranjem stranice udžbenika.	udžbenik F, I: razgovor		PID OŠ A.B.C.D.4.1.
	Uočavamo istaknute riječi u tekstu i zaključujemo kako su to bitni pojmovi koje treba upamtiti.	udžbenik F, I: razgovor		
	Učiteljica/učitelj objašnjava učenicima kako mogu pristupiti IZZI digitalnim sadržajima udžbenika putem web stranice ili putem QR koda u udžbeniku (str. 3).	DOS udžbenik F, I: čitanje, razgovor	ikt A.2.2.	PID OŠ A.B.C.D.4.1.
	Čitamo nastavne jedinice zapisane u sadržaju udžbenika. Prema odabiru učenika otvaramo dvije-tri stranice udžbenika te razgovaramo o njima.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	uku A.2.4. uku C.2.3.	PID OŠ A.B.C.D.4.1.
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Upoznajemo se sa sadržajima koje ćemo naučiti korištenjem prvoga dijela udžbeničkog kompleta, odnosno tijekom prvoga polugodišta. Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 7). Razgovaramo o pročitanoj: Što vam se čini najzanimljivije? Što smo od navedenoga već djelomično spominjali prošle godine?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		
	Uenici su podijeljeni u parove. Listaju stranice udžbenika te razgovaraju o njima. Isti što im se ini najzanimljivije. Uenici mogu pogledati IZZI digitalne sadržaje vezane uz pojedine nastavne jedinice.	P udžbenik razgovor DOS	uku A.2.4. ikt A.2.2.	PID OŠ A.B.C.D.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
b) Ponavljanje	Uenici su podijeljeni u parove te uvježbavaju snalaženje u udžbeniku. Jedan uenik izgovara naziv nastavne jedinice, a drugi uenik uz pomoć sadržaja pronalazi tu nastavnu jedinicu u udžbeniku. Nakon toga zamjenjuju uloge.	P udžbenik razgovor praktični rad	uku A.2.1. osr B.2.4.	PID OŠ A.B.C.D.4.1.
c) Provjeravanje	Kroz nekoliko pitanja ponavljamo što smo danas nauili: Kako se nazivaju udžbenici koje emo koristiti u nastavi Prirode i društva? Koji dio emo koristiti tijekom prvog polugodišta? Što mislite, što e vam biti lako nauiti? Što mislite, oko ega ete se morati malo više potruditi? Što vam se ini najzanimljivije?	F, I: razgovor	uku A.2.4. uku B.2.4. uku C.2.3. osr A.2.3.	
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
PRIRODA I DRUŠTVO U 4. RAZREDU			Umotati udžbenik i bilježnicu te napisati svoje ime i prezime na njih.	
  + bilježnica				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u snalaženju u udžbeniku.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može odabrati nastavnu jedinicu u udžbeniku i ukratko je predstaviti ostalim učenicima.		

OSNOVNA ŠKOLA:				RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:			NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 2.
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: To sam ja – sat učenja novih nastavnih sadržaja				
CILJ SATA: Razvijati osobni identitet oblikujući pozitivan odnos prema sebi i drugima te poštovati i uvažavati različitosti.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.2. Učenik obrazlaže i prikazuje vremenski slijed događaja te organizira svoje vrijeme.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču riječi koje opisuju izgled i osobine (v. prilog). Nakon svake napisane riječi učenici koji smatraju da se napisana riječ odnosi na njih trebaju ustati. Nakon provedene aktivnosti razgovaramo po čemu smo slični, a po čemu se razlikujemo. Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo ilustraciju u udžbeniku (str. 8). Razgovaramo: Što prikazuje ilustracija? Što rade djeca? Kako su djeca odjevena? Što mislite, kakvu glazbu sviraju? Koje instrumente prepoznajete na ilustraciji? Gdje se djeca nalaze? Čemu inače služe takve prostorije? Čitamo tekst ispod ilustracije. Razgovaramo o pročitanome: Kako se zove glazbeni sastav koji su djeca osnovala? Što mislite, kako je bend dobio ime? Kako se zove pjevačica benda? Koju vrstu glazbe volite slušati? Kako se zove tvoj omiljeni bend? Što znači biti popularan?	udžbenik F, I: razgovor	OŠ GK A.4.2.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
	Promatramo fotografije gitara u udžbeniku (str. 8). Opisujemo ih i uspoređujemo. Učenici koji sviraju neke instrumente mogu predstaviti svoje instrumente.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	OŠ GK B.4.4.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
	Razgovaramo: Jesu li svi ljudi jednaki? Objasni. Po čemu se ljudi razlikuju? Kako se trebamo ponašati jedni prema drugima?	F, I: razgovor	zdr B.2.2.C	
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih zapisuju u svoje bilježnice.	F, I: pisanje bilježnica		
	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva jedan papir na kojem učenici crtaju Vennov dijagram. Iznad krugova dijagrama učenici pišu svoja imena. Učenici u paru trebaju međusobnim razgovorom otkriti što im je zajedničko te po čemu se razlikuju. Zaključke zapisuju u Vennov dijagram. Nakon što većina učenika završi s ispunjavanjem Vennovog dijagrama, nekoliko parova predstavlja sličnosti i razlike. Zaključujemo kako smo svi međusobno različiti i po nečemu posebni.	P papir razgovor pisanje usmeno izlaganje	osr A.2.1. uku A.2.4. zdr B.2.2.C	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
PLAN PLOČE:	TO SAM JA Svako je dijete jedinstveno po svome imenu i prezimenu, svome izgledu, svojim osobinama i svojim interesima. Poseban sam po: _____ _____ _____		DOMAĆA ZADAĆA Učenici mogu sastaviti tjedni plan svojih aktivnosti prema uputama u udžbeniku (str. 11).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u imenovanju osobina ličnosti te karakteristikama izgleda po kojima je učenik poseban.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može izraditi osobnu iskaznicu pomoću koje će se predstaviti.		

Pripremiti papire za pisanje kratkih priča.

PRILOG:

SRETAN

ZAIGRAN

OZBILJAN

NESPRETAN

PLAVOKOS

HRABAR

VISOK

ŠALJIV

SMEĐOKOS

NEUREDAN

SNAŽAN

TUŽAN

NASMIJAN

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 3.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Dio sam zajednice – moja prava i dužnosti – sat učenja novih nastavnih sadržaja				
CILJ SATA: Osvijestiti pripadnost zajednici te utvrditi prava i dužnosti učenika.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Promatramo uvodnu ilustraciju u udžbeniku (str. 12). Razgovaramo: Po čemu se tekst na mobilnim uređajima razlikuje? U kojoj biste grupi željeli biti? Zašto? Što mislite, kako se osjeća djevojčica Iva nakon događaja opisanoga na prvome zaslonu? Kako se osjeća djevojčica Iva nakon što su je učenici uključili u grupu? Kako se vi osjećate kad pripadate nekoj skupini? Kako se osjećate kad ne pripadate nekoj skupini? Objasnite. Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: razgovor	osr B.2.1. zdr B.2.1.B osr A.2.2.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Razgovaramo: Kojoj zajednici vi pripadate? Kako se osjećate kad nakon ljetnih praznika ponovno vidite svoje prijatelje iz razreda? Vidate li neke prijatelje iz razreda i tijekom školskih praznika? Na koji se način družite?	F, I: razgovor	osr A.2.1. osr A.2.2.	PID OŠ C.4.2. PID OŠ B.4.1.
	Čitamo tekst u udžbeniku (str. 12). Razgovaramo o pročitanome: Što znači da je čovjek društveno biće? Zašto je čovjeku potrebno društvo? Kako je čovjek povezan s drugim ljudima? Po čemu se ljudi međusobno razlikuju, a po čemu su slični? Što su dječja prava? Koja dječja prava znate? Navedite primjer poštovanja dječjih prava. Kako ljudi ne poštuju ljudska prava? Što biste učinili kad biste vidjeli da netko ne poštuje dječja prava? Zašto je važno poštovati ljudska prava?	udžbenik F, I: razgovor	uku A.2.4. osr C.2.2. goo A.2.2.	
	Čitamo tekst o UNICEF-u u udžbeniku (str. 13). Razgovaramo: Što je UNICEF? Kada obilježavamo Međunarodni dan djeteta? Na koji bismo ga način mogli obilježiti?	udžbenik F, I: razgovor	goo A.2.2. osr C.2.2.	
	Razgovaramo o dužnostima: Što su dužnosti? Po čemu se prava razlikuju od dužnosti? Koje dužnosti imate u školi? Koje su vaše dužnosti u obitelji?	F, I: razgovor		PID OŠ C.4.2.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko ključnih rečenica, a učenici ih zapisuju u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Učenici rješavaju 1., 2., 3. i 5. zadatak u udžbeniku (str. 13 i 14). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Čitamo 4. zadatak u udžbeniku i usmeno odgovaramo na pitanja. Odmaramo se od učenja izvodeći vježbe istezanja.	udžbenik I: pisanje F, I: razgovor		PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
b) Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva papir na koji će napisati kratku priču s dva različita završetka. Jedan završetak priče treba prikazati poštovanje ljudskih prava, a drugi treba prikazati kršenje ljudskih prava.	P papir razgovor pisanje	goo A.2.2. OŠ HJ A.4.4.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
c) Provjeravanje	Nekoliko parova čita napisane priče. Razgovaramo o pričama: Kako su se osjećali likovi iz priče čija prava nisu bila poštovana? Što su likovi mogli učiniti kako bi utjecali na poštovanje ljudskih prava? Što biste vi učinili kad bi vaša prava bila nepoštovana? Kako se osjećate kad ljudi poštuju vaša prava? Koje su dužnosti imali likovi iz priče? Jesu li ih ispunjavali? Objasnite.	F, I: usmeno izlaganje, razgovor	osr B.2.1. zdr B.2.1.B goo A.2.2.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
DIO SAM ZAJEDNICE			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 15).	
Čovjek je društveno biće.				
Svi ljudi vrijede jednako i imaju ista prava.				
Svako dijete ima svoja dječja prava.				
Osim prava, ljudi imaju i svoje dužnosti.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti nastavni listić na kojemu će biti napisan početak priče. Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem pri oblikovanju rečenica tijekom sastavljanja završetka priče.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može pročitati priču po izboru o dječjim pravima na mrežnoj stranici www.unicef.org te nacrtati strip po uzoru na priču.		

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 2.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:		REDNI BROJ SATA: 4.
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Dio sam razredne zajednice ~ sat vježbanja i ponavljanja				
CILJ SATA: Osvijestiti pripadnost zajednici, ponoviti prava i dužnosti učenika te odabrati predsjednicu/predsjednika razredne zajednice.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima oblak riječi (v. prilog). Čitamo napisane riječi i razgovaramo: Koje od napisanih riječi možete povezati sa svojim dužnostima? Koje od napisanih riječi možete povezati s ljudskim pravima? Koja riječ ukazuje na kršenje ljudskih prava? Zašto? Kako se osjećate kad vam se netko ruga? Što možemo učiniti kad vidimo da se netko nekome ruga? Koja se riječ najviše ističe? Što je zajednica? Kojoj zajednici pripadate? Najava nastavne jedinice.	F, I: čitanje, razgovor	osr A.2.2. osr C.2.4.	PID OŠ C.4.2. PID OŠ B.4.1.
2. Uvježbavanje	Razgovaramo: Kako skupina ljudi može nešto reći ili učiniti? Može li predstavnik skupine nešto reći ili učiniti bez dogovora s ostalim članovima skupine? Zašto? Koja je uloga predsjednice ili predsjednika razreda? Gdje još imamo predsjednike? Koja je njihova uloga? Učiteljica/učitelj zapisuje nekoliko osobina na ploču, a učenici ih zapisuju u svoju bilježnicu. Svaki učenik treba samostalno napisati još pet osobina za koje smatra da ih predsjednica/predsjednik razreda treba posjedovati. Usmeno provjeravamo napisano.	F, I: razgovor F, I: pisanje F, I: razgovor	goo A.2.2. goo B.2.2. goo B.2.2.	PID OŠ B.4.1.
3. Ponavljanje	Učiteljica/učitelj najavljuje provođenje razrednih izbora. Učenici koji smatraju da imaju sve navedene osobine koje smo pročitali mogu se samostalno javiti. Također, učenici mogu predložiti učenike koje smatraju dobrim kandidatima za predsjednika razreda. Oni učenici koji žele biti kandidati za predsjednicu/predsjednika razreda mogu se ukratko predstaviti i reći zašto bi baš oni bili dobar izbor. Glasovanje provodimo anonimno na način da učenici zapisuju ime i prezime kandidata za kojega žele glasovati na listić te ga ubacuju u glasačku kutiju. Glasove brojimo javno. Učiteljica/učitelj čita imena napisana na listićima, a dosadašnji predsjednik bilježi glasove. Nakon dobivenoga pobjednika, tj. predsjednice ili predsjednika, ostali učenici mogu joj/mu čestitati.	F	goo B.2.2. osr A.2.1. osr A.2.3. osr B.2.2. uku C.2.2. goo B.2.2.	

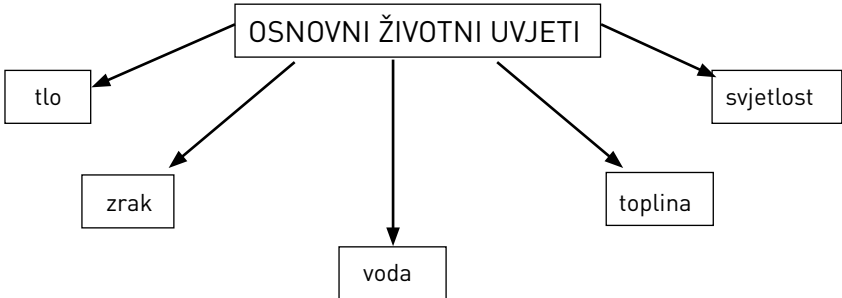
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
4. Provjeravanje	S nekoliko pitanja provjeravamo naučeno: Koja je uloga predsjednice/predsjednika razreda? Kako se predsjednica/predsjednik treba ponašati? Što znači odgovorno se odnositi prema sebi, a što prema drugima? Koja su naša prava? Zašto moramo poštovati ljudska prava? Koje su naše dužnosti u školi? Koje su naše dužnosti u obitelji? Navedite primjer lošega ponašanja prema drugima. Kako biste se osjećali kad bi se netko tako ponašao prema vama?	F, I: razgovor	goo B.2.2. osr C.2.2.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
PLAN PLOČE DIO SAM ZAJEDNICE – RAZREDNI IZBORI Osobine predsjednice ili predsjednika razreda: – pristojan – marljiv – poslušan – odgovoran (redovito ispunjava obveze).			DOMAĆA ZADAĆA	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u oblikovanju rečenica u izražavanju vlastitoga mišljenja.				
		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti na koji se način bira predsjednik države. Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koliko je predsjednika Republika Hrvatska promijenila do sada.		

Pripremiti kartice s nazivima životnih uvjeta te fotografije nekih životinja koje su se na neobičan način prilagodile životnim uvjetima (žirafa svojim dugim vratom, dupin koji diše zrak, a živi u moru, paličnjak koji oblikom tijela oponaša grancicu, krtica koja živi u tlu...).

PRILOG

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 5.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Životni uvjeti – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: <u>Životni uvjeti</u>		
CILJ SATA: Upoznati osnovne životne uvjete te osvijestiti međuovisnost živih bića i životnih uvjeta.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Promatramo fotografije u udžbeniku (str. 16). Opisujemo ih i razgovaramo: Što prikazuju fotografije? Po čemu su fotografije slične, a po čemu se razlikuju? Na kojemu bi od tih triju mjesta čovjek mogao preživjeti? Zašto? Što su potrebe, a što želje? Što je od toga čovjeku nužno za život? Što trebaju sva živa bića? Učenici mogu pogledati film u DOS-u <i>Životni uvjeti</i> te uočiti što je ljudima i biljkama potrebno za život. Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: razgovor DOS	 uku A.2.4. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo tekst u udžbeniku (str. 16). Razgovaramo o pročitanome: Bez čega čovjek ne može preživjeti? Zbog čega je čovjeku potrebna hrana? Zbog čega je čovjeku potreban zrak? Kako su živa bića povezana s neživom prirodom? Objasnite. Koji su osnovni životni uvjeti? Jesu li životni uvjeti jednaki na svim prostorima na Zemlji? Zašto? Kako se živa bića mogu prilagoditi životnim uvjetima? U tekstu u udžbeniku učenici samostalno podcrtavaju rečenicu u kojoj su navedeni osnovni životni uvjeti. Usmeno odgovaraju na pitanja napisana ispod teksta. Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	udžbenik F, I: razgovor I, udžbenik F, I: razgovor F, I: pisanje	 osr B.2.2. odr A.2.2.	PID OŠ B.4.2. PID OŠ A.4.1.
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Promatramo fotografiju špilje Vrelo u udžbeniku (str. 16). Razgovaramo: Gdje se nalazi špilja s fotografije? Kojih životnih uvjeta ima mnogo u špiljama i pećinama? Kojega je životnog uvjeta malo u špiljama i pećinama? Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 17 i 18). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu ponoviti naučeno rješavanjem zadatka <i>Ponovi što znaš</i> u DOS-u <i>Životni uvjeti</i> .	udžbenik F, I: razgovor udžbenik I: pisanje DOS	 ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.2. PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
b) Ponavljanje	Učiteljica/učitelj zapisuje na kartice životne uvjete. Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par izvlači jednu karticu. Zadatak je svakoga para zamisliti kako bi svijet izgledao bez životnoga uvjeta zapisanoga na kartici. Učenici usmeno opisuju zamišljeni svijet.	P kartice razgovor	uku D.2.2. OŠ HJ A.4.1.	PID OŠ B.4.2.
c) Provjeravanje	Promatramo fotografiju guštera u udžbeniku (str. 18). Opisujemo guštera i razgovaramo o uvjetima koji su mu potrebni. Čitamo zanimljivost o gušterima napisanu pokraj fotografije. Učiteljica prikazuje učenicima fotografije još nekih životinja koje su se na neobičan način prilagodile životnim uvjetima (žirafa svojim dugim vratom, dupin koji diše zrak, a živi u moru, paličnjak koji oblikom tijela oponaša grančicu, krtica koja živi u tlu...). Razgovaramo o životinjama te objašnjavamo na koji način su se prilagodile životnim uvjetima.	F, usmeno izlaganje udžbenik F, I: razgovor fotografije F, I: razgovor	osr B.2.2. odr A.2.2.	PID OŠ B.4.2.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 19).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem pri ispunjavanju Vennova dijagrama u udžbeniku.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti što je mimikrija.		

Donijeti različite vrste tla (npr. pijesak, kupovno tlo za cvijeće, tlo iz obližnjega krtičnjaka i sl.).

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ S ATA: 6.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Tlo – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: Životni uvjeti – tlo		
CILJ SATA: Upoznati svojstva i važnost tla kao jednoga od osnovnih životnih uvjeta.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Čitamo strip u udžbeniku (str. 20). Razgovaramo: Što znači izmaknuti tlo pod nogama? Jeste li kada imali osjećaj da vam se izmiče tlo pod nogama? Objasnite. Povezujemo radnju stripa s promjenama koje stižu s pubertetom, vremenom kad se mnoga djeca počnu zaljubljuvati. Razgovaramo: Jeste li kad bili zaljubljeni? Kako se osjećamo kad smo zaljubljeni? Nastavljamo razgovor o radnji stripa: Što je djevojčica pitala dječaka? Što joj je dječak odgovorio? Kako je djevojčica objasnila razliku između prljavštine i tla? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor F, I: razgovor	OŠ HJ B.4.2. osr A.2.2.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo tekst u udžbeniku (str. 20). Razgovaramo o pročitanome: Što je tlo? Od čega se sastoji? Koje vrste tla postoje? Koja su svojstva tla? Zašto je plodnost važno svojstvo tla? Koje je tlo najplodnije? Na koji način živa bića utječu na tlo? Koje životinje žive u tlu? Kako čovjek utječe na tlo? Kako ljudi onečišćuju tlo?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	osr B.2.2. odr A.2.2. odr A.2.2.	PID OŠ B.4.2. PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1.
	Promatramo ilustraciju biljke u udžbeniku (str. 20). Opisujemo je i razgovaramo: Što prikazuje ilustracija? Koji se dio biljke nalazi u tlu? Čemu služi korijen biljci? Koji se dijelovi biljke nalaze iznad tla? Što biljka uzima iz tla? Zašto su biljci potrebne hranjive tvari?	udžbenik F, I: razgovor	odr A.2.2.	PID OŠ B.4.2. PID OŠ A.4.1.
	Učiteljica/učitelj donosi različite vrste tla te ih pokazuje učenicima (npr. pijesak, kupovno tlo za cvijeće, tlo iz obližnjega krtičnjaka i sl.). Učenici mogu opipati različite vrste tla te usporediti njihova svojstva.	vrste tla		PID OŠ B.4.2.
	Učenici mogu pogledati videozapis u DOS-u Životni uvjeti – tlo.	DOS	ikt A.2.2.	
	Promatramo fotografiju gujavice u udžbeniku (str. 21). Opisujemo fotografiju i razgovaramo: Koje je živo biće prikazano na fotografiji? Kako gujavice utječu na tlo? Ponavljamo naučene sadržaje odgovarajući na pitanja pokraj fotografije.	udžbenik F, I: razgovor F, I: razgovor	odr A.2.2.	PID OŠ B.4.2.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Učenici rješavaju 1. i 2. zadatak u udžbeniku (str. 21). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak <i>Poveži fotografiju i naziv tla u DOS-u</i> Životni uvjeti – tlo .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2.
b) Ponavljanje	Promatramo fotografiju u udžbeniku (str. 21). Čitamo zanimljivost i razgovaramo: Kako ljudi poboljšavaju plodnost tla? U kojemu slučaju gnojiva mogu štetno djelovati na plodnost tla? Što je kompost? Učenici prepisuju pojmovnik iz udžbenika (str. 21) u svoju bilježnicu.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor F, I: pisanje	odr A.2.1.	PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.1.
c) Provjeravanje	Igramo kviz. Učenici su podijeljeni u skupine. Učiteljica/ učitelj postavlja pitanja o tlu, a učenici odgovaraju. Na svako pitanje odgovara druga skupina. Ako skupina točno odgovori na pitanje, tada osvaja bod. Ako skupina netočno odgovori, tada ne osvaja. Pobjednik je skupina koja skupi više bodova.	S razgovor	uku D.2.2. goo C.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
TLO			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 23).	
Tlo je gornji, rastresit sloj Zemljine površine.				
Vrste tla: crvenica, crnica, smeđa tla, ilovača.				
Svojstva tla: boja, rahlost, ljepljivost, propusnost vode, plodnost.				
Najplodnije je tlo crnica.				
Opasnosti od onečišćenja tla: smeće, otpadne vode, pretjerana uporaba gnojiva.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem omogućiti taktilni doživljaj različite vrste tla.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koja je vrsta tla karakteristična za pojedine dijelove Hrvatske.		

Pripremiti boce i filtre za izvođenje pokusa, kartice s pitanjima za igru *Čovječe, ne ljuti se* i pribor za igru te umnožiti nastavni listić *Tlo*.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 7.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Tlo – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Životni uvjeti – tlo		
CILJ SATA: Upoznati svojstva i važnost tla kao jednoga od osnovnih životnih uvjeta.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ A.B.C.D.4.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate vlastitih istraživanja prirode, prirodnih i/ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru asocijacija (v. prilog). Učiteljica/učitelj crta na ploči tablicu za igru. Učenici otkrivaju pojmove i zaključuju koje je konačno rješenje. Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor	osr A.2.1. goo C.2.1.	PID OŠ B.4.2.
2. Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u skupine. Svaka skupina dobiva jednu vrstu tla, prerezanu bocu te filter. Učenici izvede pokus prema uputama u udžbeniku (str. 22) i rješavaju zadatak u vezi s pokusom. Tijekom rješavanja učenici izmjenjuju radna mjesta kako bi vidjeli rezultate pokusa s drugim vrstama tla. Razgovaramo o rezultatima pokusa.	S vrste tla, boca, filter razgovor praktični rad pisanje F, I: razgovor	osr B.2.4. uku D.2.2.	PID OŠ B.4.2. PID OŠ A.B.C.D.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici samostalno rješavaju nastavni listić (v. prilog). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenik može riješiti zadatak Ponovi što znaš u DOS-u Životni uvjeti – tlo .	nastavni listić I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2.
4. Provjeravanje	Igramo igru Čovječe, ne ljuti se... Učiteljica/učitelj priprema ploču za igru, čovječuljke, kockicu za svaku četveročlanu skupinu, šest čaša (na kojima su napisani brojevi od 1 do 6) te kartice s pitanjima. Kartice s pitanjima razvrstavaju se u čaše. Učenici redom bacaju kockicu kako bi znali iz koje će čaše izvući karticu s pitanjem te koliko će polja prijeći na ploči. Kad učenik baci kockicu i dobije npr. broj 5, izvlači pitanje iz čaše s tim brojem. Zadatak je učenika točno odgovoriti na pitanje i tek tada može prijeći 5 polja na ploči. Pobjednik je onaj učenik koji prvi stigne do cilja.	S ploča, čovječuljci, kockice, čaša, kartice	goo C.2.1. osr B.2.4.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
TLO – PONAVLJANJE				

Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama

Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u zapisivanju rezultata pokusa.

Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak *Istraži, potraži, traži* u DOS-u *Životni uvjeti – tlo*.

PRILOG

Igra asocijacija

crna	glina, pijesak i mulj	Primorska Hrvatska
najplodnija	zemlja	zemlja
zemlja	poljoprivreda	crvena
CRNICA	ILOVAČA	CRVENICA
TLO		

Nastavni listić:

TLO

1. Zaokruži DA ili NE.

Tlo često nazivamo prema boji.	DA	NE
Gujavice su važne za plodnost tla.	DA	NE
U tlu se nalaze hranjive tvari za biljke.	DA	NE
Najplodnije je tlo ilovača.	DA	NE

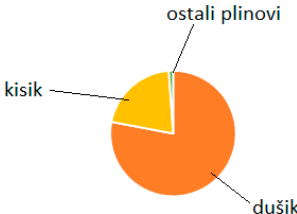
2. Zaokruži životinje koje žive u tlu.

gujavica	gusjenica	rak	krtica
vrabac	mrav	zec	

3. Čime ljudi onečišćuju tlo?

4. Osmisli slogan za zaštitu čistoće tla.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 8.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Zrak – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: <u>Životni uvjeti – zrak</u>		
CILJ SATA: Upoznajući svojstva i sastav zraka te njegovu važnost za živi svijet, osvijestiti važnost njegove zaštite od onečišćenja.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru pogađanja riječi. Učiteljica/učitelj crta na ploči četiri crte u čemu svaka crta označava jedno slovo. Učenici izgovaraju glas i riječ koja počinje tim glasom kako bi pogodili slova koja trebaju biti napisana na crtama. Konačno je rješenje igre riječ zrak . Razgovaramo o toj riječi i pokušavamo je objasniti. Najava nastavne jedinice.	F, I F, I: razgovor	goo C.2.1.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo strip u udžbeniku (str. 24). Razgovaramo o stripu: Što radi dječak? Tko je iznenadio dječaka? Kako je balon <i>pobjegao</i> djeci? Kada će balon stati?	udžbenik F, I: razgovor		
	Čitamo tekst u udžbeniku (str. 24). Razgovaramo o pročitanome: Što je zrak? Od kojih se plinova sastoji? Promatramo grafikon u udžbeniku (str. 24). Razgovaramo: Kojega plina u zraku ima najviše? Kojega još plina u zraku ima mnogo? Od čega se zrak još sastoji, osim dušika i kisika? Koja su svojstva zraka? Za što je živim bićima potreban zrak? Što živim bićima treba za disanje? Kako ljudi onečišćuju zrak? Što se živim bićima događa zbog onečišćenoga zraka?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: razgovor	MAT OŠ E.4.1.	PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.2.
	Gledamo videozapis o vjetrovima (poveznica: https://youtu.be/z3inv9SXhiY). Razgovaramo: Koje je prijevozno sredstvo prikazano u videu? Čemu služi trajekt? S kojom se vremenskom nepogodom morao suočiti trajekt? Kojom je brzinom puhao vjetar? Što je vjetar? Kojoj vrsti izvora energije vjetar pripada? Za što možemo upotrebljavati energiju vjetra?	računalo F, I: razgovor	odr A.2.2. uku A.2.4.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1.
	Promatramo fotografiju u udžbeniku (str. 24). Opisujemo je i razgovaramo: Što radi dječak na fotografiji? Kako se zove uređaj ispred kojega stoji? Čemu služi? Kojim se još uređajem ljudi koriste kako bi rashladili prostoriju? Koja bi prirodna pojava na jednak način pomogla dječaku?	udžbenik F, I: razgovor	PID OŠ D.4.1. odr A.2.3.	
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 26 i 27). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak <i>Pronađi pojmove</i> u DOS-u <i>Životni uvjeti – zrak</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	ikt A.2.2. uku A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
b) Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u parove i naizmjenice usmeno odgovaraju na pitanja napisana iznad pokusa u udžbeniku (str. 25). Učenici čitaju zanimljivost u udžbeniku (str. 27). Razgovaramo o očuvanju okoliša i smanjenju količine štetnih ispušnih plinova.	P: razgovor I: čitanje F, I: razgovor	odr B.2.3.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.1.
c) Provjeravanje	Igramo igru točno-netočno. Učiteljica/učitelj izgovara rečenice povezane sa zrakom. Kad je izgovorena rečenica točna, učenici moraju stajati uspravno. Kad je izgovorena rečenica netočna, učenici moraju čučnuti.	F razgovor	goo C.2.1. OŠ TZK D.4.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
ZRAK – UVJET ŽIVOTA Zrak je smjesa plinova koja se nalazi svuda oko nas. Osnovni sastojci zraka: Svojstva zraka: bez okusa, boje i mirisa, podržava gorenje. Onečišćenja zraka: ispušni plinovi, neki sprejevi... Vjetar je strujenje zraka.			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 29).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti crtež grafikona za bilježnicu.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti gdje se u Hrvatskoj nalaze vjetroelektrane i koliko energije proizvedu godišnje.		

Pripremiti tanjur, lučicu i staklenku za izvođenje pokusa, papire za Vennov dijagram te kartice s rečenicama o zraku kao uvjetu života.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 9.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTV				
NASTAVNA JEDINICA: Zrak – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: <i>Životni uvjeti – zrak</i>		
CILJ SATA: Upoznajući svojstva i sastav zraka te njegovu važnost za živi svijet, osvijestiti važnost njegove zaštite od onečišćenja				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ A.B.C.D.4.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate vlastitih istraživanja prirode, prirodnih i/ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču premetaljke nekoliko pojmova povezanih sa zrakom (npr. vjetar, kisik, dušik, vjetrenjača, disanje). Učenici trebaju riješiti premetaljke i odgonetnuti točne nazive zadanih pojmova. Kad odgonetnu točan naziv, učenici trebaju otkriti konačno rješenje, odnosno konačan pojam koji mogu povezati sa svim navedenim riječima. Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor	uku A.2.3. osr A.2.1. goo C.2.1.	PID OŠ B.2.4.
2. Uvježbavanje	Zajedno izvodimo pokus prema uputama u udžbeniku (str. 25). Nakon provedenoga pokusa razgovaramo o rezultatima te učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku. Učenici mogu riješiti zadatak <i>Cezarova šifra</i> u DOS-u <i>Životni uvjeti – zrak</i> . Čitamo zanimljivost ispod pokusa u udžbeniku (str. 25).	praktičan rad F, I: razgovor I: pisanje DOS udžbenik F, I: čitanje	goo C.2.1. uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.B.C.D.4.1. PID OŠ B.4.2.
3. Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva jedan papir na kojemu učenici crtaju Vennov dijagram <i>zrak – tlo</i> . Učenici razgovarajući trebaju zaključiti koje su sličnosti i razlike između navedenih životnih uvjeta. Zaključke zapisuju u Vennov dijagram. Nakon što većina učenika završi s ispunjavanjem Vennova dijagrama, nekoliko parova predstavlja sličnosti i razlike. Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 28). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	Vennov dijagram P: razgovor, pisanje, usmeno izlaganje udžbenik I: pisanje	uku D.2.2. uku A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2.
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Preokreni pitanje</i> . Učiteljica/učitelj priprema kartice s rečenicama o zraku kao uvjetu života. Učenik izvlači karticu te postavlja pitanje čiji je odgovor rečenica napisana na kartici. Ostali učenici moraju odgovoriti na postavljeno pitanje.	kartice F, I: razgovor	goo C.2.1. osr B.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2.

PLAN PLOČE		DOMAĆA ZADAĆA
ZRAK – PONAVLJANJE ratejv → vjetar kikis → kisik šikud → dušik sadinje → disanje vjenjatreča → vjetrenjača } ZRAK		
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama		
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u bilježenju rezultata pokusa. Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti rečenice koje će učenik smjestiti u Vennov dijagram.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može u rječnicima stranih jezika potražiti pojmove koje smo otkrili u premetaljkama.

Pripremiti čaše, bocu pitke vode, nekoliko različitih posuda i novčić za svaku skupinu.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 10.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Voda – uvjet života – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: Životni uvjeti – voda		
CILJ SATA: Upoznati osnovna svojstva vode i njezinu važnost za živi svijet.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ A.B.C.D.4.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate vlastitih istraživanja prirode, prirodnih i/ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Gledamo i slušamo videozapis u kojemu zbor Perpetuum Jazzile dočarava zvukove kiše (poveznica: https://youtu.be/pLNI-BvmhYA). Razgovaramo: Što smo slušali? Tko je stvarao zvukove? Na koji način? Koje je zvukove zbor dočarao? Kako se osjećate kad pada kiša? Kako kiša može padati? Koje još oborine poznajete? Od čega nastaju oborine? Najava nastavne jedinice.	računalo F, I: razgovor	OŠ GK C.4.1. OŠ GK A.4.2. osr A.2.2.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo strip u udžbeniku (str. 30). Razgovaramo o stripu: Što je dječak pitao djevojčicu? Kako nazivamo takve pitalice? Koju zagonetku o vodi znate? Razgovaramo o sadržajima povezanim s vodom naučenima u trećemu razredu: Kakva sve može biti voda? Koja su agregatna stanja vode? Gdje sve susrećemo vodu u svakodnevnome životu? Za što se živa bića koriste vodom? Učenici mogu promotriti fotografiju biljke u DOS-u <i>Životni uvjeti – voda</i> te odgovoriti na pitanja povezana s fotografijom. Čitamo tekst u udžbeniku (str. 30). Promatramo ilustraciju i dijagram u udžbeniku te razgovaramo: Od čega se sastoji planet Zemlja? Čega na Zemlji ima više? Gdje se sve voda nalazi na Zemlji? Kakvu vodu ljudi upotrebljavaju za piće? U kojim se agregatnim stanjima nalazi voda? Koja su svojstva vode pri sobnoj temperaturi? Što je vrelište vode? Koja je temperatura vrelišta? Što se s vodom događa pri temperaturi od 0 °C? Kako nazivamo tu temperaturu? Zašto je važno brinuti se o očuvanju čistoće vode? Kako to možemo činiti? Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor F, I: razgovor DOS udžbenik F, I: čitanje, razgovor F, I: pisanje	OŠ HJ B.4.2. uku A.2.3. odr A.2.2. ikt A.2.2. MAT OŠ E.4.1. odr B.2.3.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u skupine. Svaka skupina dobiva čaše, bocu pitke vode, nekoliko različitih posuda i novčić. Učenici provode pokuse prema uputama u 1. i 3. zadatku u udžbeniku (str. 31 i 32) i rješavaju zadatke u vezi s pokusom. Razgovaramo o rezultatima pokusa.	S čaše, voda, posude, novčić praktični rad F: razgovor		PID OŠ A.B.C.D.4.1.
b) Ponavljanje	Učenici samostalno rješavaju 2. zadatak u udžbeniku (str. 31). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak <i>Odaberi životinje koje žive u vodi</i> u DOS-u <i>Životni uvjeti – voda</i> . Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva papir. Učenici u paru osmišljavaju četiri savjeta za očuvanje i štednju vode. Čitamo savjete i razgovaramo o njima.	udžbenik I: pisanje DOS P papir razgovor, čitanje udžbenik F, I: razgovor	osr B.2.4. uku D.2.2. uku A.2.1. ikt A.2.2. uku D.2.2. odr B.2.3.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.1.
c) Provjeravanje	Provjeravamo naučeno usmenim odgovaranjem na pitanja u udžbeniku (str. 31).		osr B.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
VODA – UVJET ŽIVOTA			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 33).	
Voda se nalazi svuda oko nas. Stanja vode: tekućina, led i vodena para. Svojstva vode: bez boje, okusa i mirisa, poprima oblik posude u kojoj se nalazi. Vrelište vode: 100 °C Ledište vode: 0 °C				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem pri osmišljavanju savjeta za očuvanje i štednju vode.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može u rječnicima stranih jezika potražiti nazive za vodu.		

Pripremiti prerezanu bocu, salvetu, šljunak, pijesak, vatu te prljavu vodu za izvođenje pokusa.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 11.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Kruženje vode u prirodi – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: Životni uvjeti – voda		
CILJ SATA: Osvijestiti i razumjeti kruženje vode u prirodi.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.; PID OŠ A.B.C.D.4.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate vlastitih istraživanja prirode, prirodnih i/ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru <i>Pogodi što sam</i> . Učiteljica/učitelj stavlja na stol kartice s nazivima vodenih površina (npr. jezero, rijeka, potok itd.) i oborina (npr. kiša, snijeg, tuča, magla itd.). Učenik izvlači karticu te pokušava objasniti riječ napisanu na kartici. Ostali učenici moraju pogoditi koja je to riječ. Najava nastavne jedinice.	F, I F, I: usmeno izlaganje	goo C.2.1. uku A.2.3.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo strip u udžbeniku (str. 34). Razgovaramo: O čemu razgovaraju dječak i djevojčica? Zašto pada kiša? Čitamo tekst u udžbeniku (str. 34). Razgovaramo o pročitanome: U kojemu se agregatnom stanju nalazi voda u rijekama, potocima i jezerima? Što se događa s vodom zbog zagrijavanja? Od čega nastaju oblaci? Kako nastaje kiša? Što se događa s vodom kad padne na tlo? Kada voda ponovno isparava sa Zemljine površine? Koje oborine poznajete? Što mislite, kako nastaje snijeg? Učiteljica/učitelj objašnjava učenicima kako se katkad para u višim slojevima ne ohladi dovoljno da bi nastala kiša pa na nebu vidimo oblake bez kiše. Zimi su gornji slojevi toliko hladni da se voda u oblacima zaledi te na tlo pada kao snijeg. U svemu tome sudjeluje energija. Učenici mogu pogledati videozapis o kruženju vode u prirodi u DOS-u <i>Životni uvjeti – voda</i> . Promatramo ilustraciju u udžbeniku (str. 34). Još jednom opisujemo kruženje vode u prirodi te u tekstu zaokružujemo nazive napisane na ilustraciji. Čitamo tekst u udžbeniku (str. 35) i promatramo sliku pokraj teksta. Razgovaramo: Za što se živa bića koriste vodom? Kakva je voda potrebna svim živim bićima? Zašto moramo biti štedljivi u upotrebi pitke vode? Što treba raditi s otpadnim vodama prije njihova vraćanja u prirodu? Zašto? Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor F: usmeno izlaganje DOS udžbenik F, I: usmeno izlaganje udžbenik F, I: čitanje, razgovor F, I: pisanje	odr A.2.2. ikt A.2.2. OŠ HJ A.4.1. PID OŠ B.4.1. odr B.2.3.	PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u nekoliko skupina. Svaka skupina dobiva prerezanu bocu, salvetu, šljunak, pijesak, vatu te prljavu vodu. Učenici izvode pokuse prema uputama u 1. zadatku u udžbeniku (str. 35) i rješavaju zadatke u vezi s pokusom. Razgovaramo o rezultatima pokusa.	S praktični rad boca, salveta, šljunak, pijesak, vata, voda	osr B.2.4. uku D.2.2.	PID OŠ A.B.C.D.4.1.
b) Ponavljanje	Učenici u svoje bilježnice crtaju kruženje vode u prirodi po uzoru na ilustraciju u udžbeniku (str. 34).	F, I: razgovor F, I: crtanje	uku A.2.1.	PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
c) Provjeravanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 36). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak Kruženje vode u prirodi u DOS-u <i>Životni uvjeti – voda</i> .	udžbenik F, I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
KRUŽENJE VODE U PRIRODI			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 37).	
Voda isparava s površine, zgušnjava se u oblake i pada na tlo u obliku oborina. Čovjek onečišćava vodu otpadnim vodama, smećem, kemikalijama... Sve je manje pitke vode. Čuvajmo i štedimo vodu!				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u izvođenju pokusa i uočavanju rezultata pokusa.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti što su kisele kiše i kako nastaju.		

Umnožiti nastavni listić *Voda – ponavljanje* te ispisati kartice s dijelovima rečenica o kruženju vode u prirodi.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 12.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Voda, kruženje vode u prirodi – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Životni uvjeti – Voda		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi osnovna svojstva vode i njezinu važnost za živi svijet te ponoviti i razumjeti kruženje vode u prirodi.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru <i>Sjećam se...</i> Učiteljica/učitelj podsjeća učenike kako smo tijekom prethodna dva sata razgovarali i učili o vodi te kruženju vode u prirodi. Sada će se svaki učenik tijekom četiri minute pokušati prisjetiti što više pojmova koje smo spomenuli u ta dva sata te od njih sastaviti rečenice. Nakon četiri minute čitamo rečenice i provjeravamo njihovu točnost. Učenici mogu pogledati videozapis u DOS-u <i>Životni uvjeti – Voda</i> i prisjetiti se što znaju o vodi. Najava nastavne jedinice.	F, I I: pisanje F, I: čitanje, razgovor DOS	osr A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2.
2. Uvježbavanje	Razgovaramo o pokusima koje su učenici proveli kod kuće za domaću zadaću prema uputama u udžbeniku (str. 33 i 37). Učenici opisuju pokuse. Donosimo zaključke o provedenim pokusima. Učenici rješavaju nastavni listić (v. prilog). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava zadatke. Učenici mogu riješiti zadatak Odaberi fotografije koje prikazuju oborine u DOS-u <i>Životni uvjeti – Voda</i> .	F, I: razgovor udžbenik I: pisanje DOS	 uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2.
3. Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva karticu s dijelovima rečenica (v. prilog). Rečenice opisuju kruženje vode u prirodi. Igru započinje par koji je dobio karticu koja počinje rečenicom <i>Voda kruži u prirodi</i> . Učenici čitaju početak rečenice napisane na kartici. Ostali parovi pažljivo slušaju te po smislu rečenice zaključuju koji bi bio nastavak. Par na čijoj kartici piše nastavak rečenice treba nastaviti čitati rečenicu. Razgovaramo o kruženju vode u prirodi te očuvanju vode.	P kartice čitanje	osr B.2.4. uku D.2.2. goo C.2.1.	PID OŠ B.4.2.
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Tko će prije</i> . Učenici su podijeljeni u četiri skupine. Učiteljica/učitelj crta na ploči četiri čaše (svaka čaša predstavlja jednu skupinu) te unutrašnjost čaša dijeli na 5 polja. Učiteljica/učitelj postavlja pitanja na koja učenici trebaju odgovoriti. Svaka skupina dobiva svoje pitanje, a na svako pitanje odgovara drugi učenik iz skupine. Kada učenik točno odgovori na pitanje, učiteljica/učitelj boji jedno polje u čaši. Pobjednik je ona skupina čija se čaša prva napuni.	F, I: razgovor S razgovor	odr B.2.3. osr B.2.4. uku D.2.2. goo C.2.1.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2.

PLAN PLOČE:		DOMAĆA ZADAĆA
VODA - PONAVLJANJE		
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama		
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem pri rješavanju 3. zadatka na nastavnom listiću.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti kakve vrste oblaka postoje. Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti što je festival leda.

PRILOG:

Nastavni listić:

VODA – PONAVLJANJE

1. Zaokruži svojstva vode.

plava

bez boje

bez mirisa

slatka

bez okusa

ledi se na 10°C

isparava na 100°C

gori

2. Dopuni rečenice.

Voda se u prirodi nalazi kao _____, _____ i _____.

Temperaturu od 100°C nazivamo _____ vode.

Temperaturu od 0°C nazivamo _____ vode.

Ljudi za piće koriste _____.

3. Kako ljudi mogu brinuti o onečišćenju i štednji vode? Objasni.

Kartice za ponavljanje kruženja vode u prirodi:

Voda kruži u prirodi. Voda zbog zagrijavanja...

...isparava s površine jezera, rijeka i drugih vodenih površina. Na nebu od vode nastaju...

...oblaci. Daljnjim zgušnjavanjem neke se čestice pare spoje, postanu preteške i...

...u obliku kapljica padaju na tlo. Tu pojavu zovemo...

...kišom. Voda može padati na tlo i kao druge oborine, na primjer...

...snijeg ili tuča. Ona se upija u tlo, nakuplja u šuplinama i raznim putovima dolazi do...

...jezera, rijeka, mora i drugih vodenih površina. Kad se dovoljno zagrije, voda ponovno...

...isparava s njihove površine. Kruženje vode tako se nastavlja.

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 13.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: **Svjetlost i toplina** – sat učenja novih nastavnih sadržaja

DOS: [Životni uvjeti – svjetlost i toplina](#)

CILJ SATA: Upoznati Sunce kao važan izvor svjetlosti i topline nužnih svim živim bićima te osvijestiti štetno djelovanje nekih Sunčevih zraka.

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Čitamo uvodni strip u udžbeniku (str. 38). Razgovaramo: Što mislite, je li dječak točno odgovorio na pitanje? Zašto? Što je Afrika? Što je Sunce? Kada ga možemo vidjeti? Zašto ga ne vidimo kad je oblačno? Čemu nam ono služi? Učenici mogu pogledati videozapis u DOS-u <i>Životni uvjeti – svjetlost i toplina</i> i otkriti čemu nam služi Sunce. Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: razgovor DOS	ikt A.2.2.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo tekst u udžbeniku (str. 38). Razgovaramo o pročitanome: Što je Sunce? Kakvo je Sunce? U kojemu obliku Sunčeva energija dolazi na Zemlju? Kako živa bića upotrebljavaju toplinu? Čemu služi svjetlost? Zašto postoje različita godišnja doba? Učiteljica/učitelj objašnjava učenicima pravilo o pisanju imenice <i>sunce</i> : Sunce kad mislimo na zvijezdu i sunce kad mislimo na pojavu.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor F: usmeno izlaganje	odr A.2.3. odr A.2.2. OŠ HJ A.4.5.	PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
	Promatramo ilustraciju kruženja Zemlje oko Sunca u udžbeniku (str. 38). Opisujemo je i razgovaramo: U koje godišnje doba na neki dio Zemlje stiže najviše svjetlosti i topline? Zašto? Kakva je duljina dana u to godišnje doba u odnosu na ostala?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ B.4.2.
	Čitamo tekst u udžbeniku (str. 39). Razgovaramo o pročitanome: Zašto se katkad moramo zaštititi od Sunčevih zraka? Kada je Sunčevo zračenje opasno? Kako se možemo zaštititi od sunca? Kako ljudi iskorištavaju Sunčevu energiju?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	odr A.2.2. odr A.2.3.	PID OŠ B.4.1.
	Promatramo fotografiju staklenika u udžbeniku (str. 39) i čitamo tekst pokraj fotografije. Razgovaramo: Što je staklenik? U kojemu se gospodarstvu upotrebljavaju staklenici? Koje su prednosti upotrebe staklenika? Koje oborine mogu štetiti biljkama?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	odr A.2.3.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ A.4.1.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u parove. Naizmjenice usmeno odgovaraju na pitanja napisana u udžbeniku ispod fotografije staklenika (str. 39).	P: razgovor udžbenik	osr B.2.4. uku D.2.2.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
b) Ponavljanje	Učenici rješavaju 1. i 2. zadatak u udžbeniku (str. 39 i 40). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak <i>Pročitaj i otkrij o kojoj je biljci riječ</i> u DOS-u <i>Životni uvjeti – svjetlost i toplina</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2	PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
c) Provjeravanje	Igramo igru točno-netočno. Učiteljica/učitelj izgovara rečenice o svjetlosti i toplini. Kad je izgovorena rečenica točna, učenici moraju stajati. Kad je izgovorena rečenica netočna, učenici moraju čučnuti.	F, I: razgovor	goo C.2.1. OŠ TZK D.4.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
SVJETLOST I TOPLINA			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 41).	
Sunce je zvijezda koja se nalazi u središtu našega dijela svemira. Sunce nam daje svjetlost i toplinu, a s pomoću njih biljke proizvode hranu. Zemlja se kreće oko Sunca i za jednu godinu napravi čitav krug. Neke su Sunčeve zrake štetne i treba ih izbjegavati. Sunčeva ili solarna energija obnovljivi je izvor energije.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti sažetak za bilježnicu koji će učenik dopuniti riječima koje nedostaju i zalijepiti u bilježnicu.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti kada je i kako nastalo Sunce.		

Pripremiti papire za Vennov dijagram.

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 14.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTV

NASTAVNA JEDINICA: Svjetlost i toplina – sat vježbanja i ponavljanja	DOS: Životni uvjeti – svjetlost i toplina
---	---

CILJ SATA: Upoznati Sunce kao važan izvor svjetlosti i topline nužnih svim živim bićima te osvijestiti štetno djelovanje nekih Sunčevih zraka.

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru pogađanja riječi. Učiteljica/učitelj crta na ploči pet crta gdje svaka crta označava jedno slovo. Učenici izgovaraju glas i riječ koja počinje tim glasom kako bi pogodili slova koja trebaju biti napisana na crtama. Konačno je rješenje igre riječ <i>Sunce</i> . Razgovaramo o Suncu te zaključujemo kako nam Sunce omogućuje svjetlost i toplinu. Najava nastavne jedinice.	F, I F, I: razgovor	goo C.2.1.	
2. Uvježbavanje	Razgovaramo: Kako se živa bića prilagođavaju količini svjetlosti i topline koja stiže na Zemlju? Čitamo tekst u udžbeniku (str. 40). Razgovaramo: Što se događa s biljkama u hladnijem dijelu godine? Kako se životinje prilagođavaju manjoj količini topline? Što ljudi rade kad je vani oblačno i hladno? Kako se čovjek prilagodio promjenjivoj količini Sunčeve svjetlosti i topline? Učenici samostalno rješavaju zadatak u udžbeniku (str. 40) o različitim izvorima svjetlosti u prošlosti i sadašnjosti. Učenici mogu riješiti zadatak Poveži fotografiju i naziv godišnjega doba u DOS-u Životni uvjeti – svjetlost i toplina .	F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik I: pisanje DOS	odr A.2.2. uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva papir na kojemu će nacrtati Vennov dijagram. Učiteljica/učitelj određuje koji će učenici na Vennovu dijagramu uspoređivati tlo i svjetlost/toplinu, a koji zrak i svjetlost/toplinu. Učenici ispunjavaju Vennov dijagram. Kad je većina parova završila s radom, provjeravamo napisano. Učenici mogu riješiti zadatak Ponovi što znaš u DOS-u Životni uvjeti – svjetlost i toplina .	P papir razgovor pisanje F: usmeno izlaganje DOS	osr B.2.4. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
4. Provjeravanje	Igramo kviz. Učenici su podijeljeni u skupine. Učiteljica/učitelj postavlja pitanja o životnim uvjetima, a učenici odgovaraju. Na svako pitanje odgovara druga skupina. Ako skupina točno odgovori na pitanje, tada osvaja bod. Ako skupina netočno odgovori na pitanje, tada ne osvaja. Pobjednik je skupina koja skupi više bodova.	S razgovor	goo C.2.1. osr B.2.4.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.

PLAN PLOČE SVJETLOST I TOPLINA – PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti rečenice koje će učenik smjestiti u Vennov dijagram.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži...</i> u DOS-u <i>Životni uvjeti – svjetlost i toplina</i>.

Umnožiti nastavni listić *Životni uvjeti – ponavljanje* te pripremiti kartice s pitanjima u vezi sa životnim uvjetima i priborom za igru *Čovječe, ne ljuti se*.

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 15.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Životni uvjeti – sat vježbanja i ponavljanja	DOS: Životni uvjeti
--	-------------------------------------

CILJ SATA: Usustaviti znanja o osnovnim životnim uvjetima.

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru asocijacija (v. prilog). Učiteljica/učitelj crta na ploču tablicu za igru. Učenici otkrivaju pojmove i zaključuju koje je konačno rješenje. Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor	osr A.2.1. goo C.2.1.	PID OŠ B.4.2.
2. Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u skupine. Svaka skupina dobiva papir s naslovom jednoga životnog uvjeta. Učenici trebaju osmisliti i napisati rečenicu koja se odnosi na životni uvjet napisan na papiru. Nakon što sve skupine osmisle rečenice, papir odlazi u sljedeću skupinu. Postupak ponavljamo više puta, a na kraju provjeravamo točnost napisanih rečenica.	S papir razgovor, pisanje F: razgovor	osr B.2.4. uku D.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici samostalno rješavaju nastavni listić (v. prilog). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatke po vlastitome izboru u DOS-u Životni uvjeti .	nastavni listić I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Čovječe, ne ljuti se...</i> Učiteljica/učitelj priprema ploču za igru, čovječuljke, kockicu za svaku četveročlanu skupinu, šest čaša (na kojima su napisani brojevi od 1 do 6) te kartice s pitanjima. Kartice s pitanjima razvrstavaju se u čaše. Učenici redom bacaju kockicu kako bi znali iz koje će čaše izvući karticu s pitanjem te koliko će polja prijeći na ploči. Kad učenik baci kockicu i dobije npr. broj 5, izvlači pitanje iz čaše s tim brojem. Zadatak je učenika točno odgovoriti na pitanje i tek tada može prijeći pet polja na ploči. Pobjednik je onaj učenik koji prvi stigne do cilja. Učenici mogu riješiti zadatke po vlastitome izboru u DOS-u Životni uvjeti .	S ploča, čovječuljci, kockice, čaša, kartice DOS	goo C.2.1. osr B.2.4. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.

PLAN PLOČE ŽIVOTNI UVJETI – PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA Ponoviti nastavne sadržaje povezane sa životnim uvjetima.
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u dopunjavanju rečenica na nastavnome listiću.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može izraditi mentalnu mapu o životnim uvjetima.

PRILOG

Igra asocijacija

crnica	kisik	vrelište (100 °C)	zvijezda
plodnost	dušik	ledište (0 °C)	toplina
rahlost	nema miris, okus ni boju	nema miris, okus ni boju	svjetlost
TLO	ZRAK	VODA	SUNCE
ŽIVOTNI UVJETI			

Nastavni listić

ŽIVOTNI UVJETI – PONAVLJANJE

1. Ako je tvrdnja točna, zaokruži DA. Ako je netočna, zaokruži NE.

Zrak ima miris i okus.	DA	NE
Voda se ledi na 10 °C.	DA	NE
Gujavice su važne za plodnost tla.	DA	NE
Sunce je i korisno i štetno.	DA	NE

2. Dopuni rečenice.

Živim bićima za preživljavanje potrebni su povoljni _____.

Osnovni su sastojci zraka _____ i _____.

Sunce nam daje _____ i _____. Biljke ih upotrebljavaju za proizvodnju _____.

Tla najčešće nazivamo prema boji. Najplodnije tlo je _____.

Voda se u prirodi nalazi kao _____ i _____.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:		REDNI BROJ SATA: 16.
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Životni uvjeti – sat provjere znanja			DOS: <i>Životni uvjeti</i>	
CILJ SATA: Provjeriti stečena znanja o životnim uvjetima.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Uvod	Učiteljica/učitelj na ovome satu može se odlučiti za pisanu ili usmenu provjeru znanja učenika. Najava provjeravanja.	F, I		
2. Provjeravanje	a) pisana provjera Dogovaramo pravila tijekom rada: svaki učenik radi samostalno, a u slučaju potrebe može podići ruku kako bi zatražio učiteljčinu/učiteljevu pomoć. Ako tijekom rješavanja zadataka učenik naiđe na neki zadatak koji ne zna riješiti, taj će zadatak preskočiti i na kraju se vratiti na njega kako bi ga pokušao riješiti. Učiteljica/učitelj dijeli učenicima zadatke za provjeru znanja te dodatno objašnjava zadatke koji bi učenicima mogli biti nejasni. Učenici upisuju osnovne podatke na ispit (ime i prezime, nadnevak...).	F: usmeno izlaganje pisani ispit F: usmeno izlaganje	osr A.2.1.	
	Učenici samostalno rješavaju zadatke.	I: pisanje		PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
	Učenici koji ranije završe i predaju svoje pisane provjere, mogu crtati po vlastitoj želji, čitati časopise ili slikovnice iz razredne zbirke ili rješavati zadatke u DOS-u.	papir, časopisi DOS	ikt A.2.2. uku C.2.3.	
	b) usmena provjera Učiteljica/učitelj usmeno provjerava usvojeno znanje učenika. Primjeri pitanja: Koji su osnovni životni uvjeti? Zbog čega je čovjeku potrebna hrana? Zbog čega je čovjeku potreban zrak? Kako su živa bića povezana s neživom prirodom? Objasnite. Što je tlo? Od čega se sastoji? Koje vrste tla postoje? Koja su svojstva tla? Zašto je plodnost važno svojstvo tla? Koje je tlo najplodnije? Na koji način živa bića utječu na tlo? Što je zrak? Od kojih se plinova sastoji zrak? Kojega plina u zraku ima najviše? Kojega još plina u zraku ima mnogo? Od čega se još zrak sastoji, osim dušika i kisika? Koja su svojstva zraka? Za što je živim bićima potreban zrak?	F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
	Što živa bića trebaju za disanje? Kako ljudi onečišćuju zrak? Koja su agregatna stanja vode? Gdje se sve voda nalazi na Zemlji? Kakvu vodu ljudi upotrebljavaju za piće? Koja su svojstva vode pri sobnoj temperaturi? Što je vrelište vode? Koja je temperatura vrelišta vode? Što se s vodom događa pri temperaturi od 0°C? Kako nazivamo tu temperaturu? Zašto je važno brinuti se o očuvanju čistoće vode? Kako voda kruži u prirodi? Što je Sunce? Kakvo je Sunce? U kojemu obliku Sunčeva energija dolazi na Zemlju? Za što je živim bićima potrebna toplina? Čemu služi svjetlost? Zašto postoje različita godišnja doba? Zašto se katkad moramo zaštititi od Sunčevih zraka? Kada je Sunčevo zračenje opasno? Kako se možemo zaštititi od Sunca? Kako ljudi iskorištavaju Sunčevu energiju?			
3. Procjena učinka pisane provjere	Razgovaramo o poteškoćama pri rješavanju i provjeravamo točnost svakoga zadatka. Učiteljica/ učitelj upozorava na uočene pogreške te iznosi svoja zapažanja.	F, I: razgovor F: usmeno izlaganje	uku B.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
			Donijeti zemljovid Republike Hrvatske.	

Pripremiti papire s naslovima (*Nizinski zavičaj, Brežuljkasti zavičaj, Gorski zavičaj, Primorski zavičaj*) te umnožiti nastavni listić.

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 17.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: **Prirodna obilježja Republike Hrvatske** – sat učenja novih nastavnih sadržaja

DOS: [Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje](#)

CILJ SATA: Upoznati prirodna obilježja Republike Hrvatske.

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	*Prije nove nastavne jedinice učiteljica/učitelj može ukratko prokomentirati rezultate pisane provjere. Igramo igru <i>Naučili smo...</i> Učenici su podijeljeni u četiri skupine. Svaka skupina dobiva papir s naslovom (<i>Nizinski zavičaj, Brežuljkasti zavičaj, Gorski zavičaj, Primorski zavičaj</i>). Učenici se trebaju prisjetiti nastavnih sadržaja usvojenih u trećemu razredu. Svaka skupina mora osmisliti i napisati rečenicu povezanu s naslovom na papiru. Kad napišu rečenicu, papiri se izmjenjuju u smjeru kazaljke na satu. Nakon što svaka skupina napiše barem dvije rečenice o zadanoj temi, igra se zaustavlja i provjeravamo napisano. Najava nastavne jedinice.	S papiri s naslovima razgovor pisanje	goo C.2.1. uku D.2.2.	PID OŠ A.4.3.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Razgovaramo: Po čemu se sve mogu razlikovati zavičaji u Republici Hrvatskoj? Kojemu zavičaju pripada mjesto u kojemu živimo? Po čemu znamo da je to navedeni zavičaj? Promatramo geografsku kartu Hrvatske u udžbeniku (str. 42 i 43) i čitamo rečenice zapisane iznad i pokraj geografske karte (str. 43). Razgovaramo: Koje su prirodne cjeline u Republici Hrvatskoj? Pokažite ih na geografskoj karti. Promatramo fotografije oko geografske karte u udžbeniku. Uspoređujemo ih i razgovaramo: Što je prikazano na fotografijama oko geografske karte? Koja mjesta prepoznajete? Koje fotografije pripadaju Primorskoj Hrvatskoj? Koja nam prirodna obilježja to potvrđuju? Učenici boje kvadratiće unutar fotografija bojom kojom je taj prirodni oblik prikazan na geografskoj karti.	F, I: razgovor		PID OŠ A.4.3.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov, a učenici ga pišu u svoju bilježnicu.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
	Učiteljica/učitelj dijeli učenicima nastavni listić sa slijepom kartom Republike Hrvatske (v. prilog). Učenici lijepe listić u svoju bilježnicu te na karti na odgovarajućim mjestima zapisuju nazive prirodnih cjelina Republike Hrvatske.	udžbenik F, I: razgovor		PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje		F, I: pisanje		
		nastavni listić I: pisanje	uku A.2.1. uku A.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
b) Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatak u udžbeniku (str. 44). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava zadatak.	udžbenik I: pisanje		PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
	Učenici mogu riješiti zadatak <i>Usporediti slike</i> u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> .	DOS	ikt A.2.2.	
c) Provjeravanje	Učenici su podijeljeni u parove. Jedan učenik izgovara ime nekoga mjesta, gore, planine, jezera, rijeke ili nizine te prirodne cjeline Republike Hrvatske kojoj pripada, a drugi učenik pokušava pronaći zadano na karti. Nakon što učenik uspješno dođe do rješenja, učenici zamijene uloge.	P razgovor	osr B.2.4.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
PRIRODNA OBILJEŽJA REPUBLIKE HRVATSKE			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 45).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u snalaženju na zemljovidu.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti u kojoj prirodnoj cjelini Republike Hrvatske živi najviše stanovnika		

Pripremiti nekoliko fotografija nizinskoga zavičaja.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 18.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Nizinska Hrvatska – smještaj i reljef – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje		
CILJ SATA: Upoznati smještaj i reljef nizinskih krajeva Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj može učenicima prikazati nekoliko fotografija nizinskoga zavičaja. Opisujemo fotografije i razgovaramo o prirodnim obilježjima prikazanim na fotografijama. Mogu riješiti zadatak Označi slike na kojima je prikazana Nizinska Hrvatska u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> . Najava nastavne jedinice.	fotografije F, I: razgovor DOS	osr B.2.2. goo C.2.1. ikt A.2.2.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo zemljovid u udžbeniku (str. 46) i odgovaramo na pitanja napisana ispod zemljovida.	udžbenik F, I: razgovor		PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
	Čitamo tekst u udžbeniku (str. 46). Razgovaramo o pročitanome: Gdje se smjestila Nizinska Hrvatska? Kako je nizinski reljef prikazan na zemljovidu? Od čega se sastoji nizinski reljef? Koja je najčešća vrsta tla u Nizinskoj Hrvatskoj? Gdje su obično smještene nizine? Koje nizine poznajete?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
	Promatramo fotografije u udžbeniku (str. 46). Imenujemo rijeke na fotografijama te nizine koje su se smjestile uz navedene rijeke. Na zemljovidu tražimo još neke rijeke i nizine Nizinske Hrvatske. Čitamo rečenice napisane ispod fotografija. Razgovaramo: Kakve su nizinske rijeke? Što se događa s rijekama zbog velike količine oborina? Što ljudi grade kako bi se zaštitili od poplava?	udžbenik F, I: razgovor zemljovid udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
	Čitamo rečenice u smeđemu pravokutniku u udžbeniku (str. 47). Razgovaramo o povezanosti nizina i brežuljaka te tražimo navedene brežuljke na zemljovidu Republike Hrvatske.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor zemljovid	goo C.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
	Čitamo tekst ispod smeđega pravokutnika u udžbeniku (str. 47). S pomoću zemljovida imenujemo jezera Nizinske Hrvatske.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u parove. Naizmjenice usmeno odgovaraju na pitanja u udžbeniku (str. 47).	P: razgovor udžbenik		PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
b) Ponavljanje	Igramo igru <i>Pronađi na zemljovidu</i> . Učiteljica/učitelj odabire na zemljovidu neko mjesto iz Nizinske Hrvatske (grad, rijeku, nizinu, polje...). Učenici dobivaju nekoliko zemljovida te postavljaju pitanja kako bi otkrili koje je mjesto odabrala učiteljica / odabrao učitelj. U nastavku igre jedan učenik odabire mjesto na zemljovidu, a ostali učenici postavljaju pitanja i pokušavaju otkriti mjesto koje je odabrao učenik.	zemljovid F, I: razgovor	osr B.2.4. goo C.2.1. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4. PID OŠ B.4.4.
c) Provjeravanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 48). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu promotriti fotografije nizinskoga zavičaja i pročitati rečenice o njima u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
NIZINSKA HRVATSKA – RELJEF I SMJEŠTAJ			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 51).	
Nizinska Hrvatska smjestila se u sjevernome, sjeverozapadnome i istočnome dijelu Hrvatske.				
Nizinski reljef: nizine, velike rijeke, močvare, jezera.				
Zavičajna područja: Slavonija, Baranja, Podunavlje, Posavina, dio Međimurja, Pokuplje, Pounje, dio Moslavine.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u snalaženju na zemljovidu.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koji je najistočniji, a koji najzapadniji grad Nizinske Hrvatske.		
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 11. zadatka u udžbeniku.				

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 19.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Nizinska Hrvatska – podneblje i živi svijet – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje		
CILJ SATA: Upoznati podneblje i živi svijet nizinskih krajeva Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Čitamo strip u udžbeniku (str. 52). Razgovaramo o pročitanome: Što je učitelj objasnio svojim učenicima? U kojemu godišnjem dobu trava zazeleni? Što se dogodilo s rijekom? Kako je djevojčica shvatila učiteljevu rečenicu? Što je poplava? Koje ju vremenske prilike prouzroče? Kako se ljudi mogu obraniti od poplava? Kako se zove pojava suprotna od poplave? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	OŠ HJ A.4.3. odr A.2.2.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo prvi odlomak u udžbeniku (str. 52) te razgovaramo o podneblju Nizinske Hrvatske: Što je podneblje? Kakvo je podneblje Nizinske Hrvatske? Kakva su ljeta, a kakve zime u Nizinskoj Hrvatskoj? Koje oborine možemo vidjeti zimi, a koje ljeti? Čitamo rečenice o živome svijetu u Nizinskoj Hrvatskoj u udžbeniku (str. 52). Promatramo fotografiju listopadne šume u udžbeniku i razgovaramo: Kakve su listopadne šume? Koje listopadne biljke poznajete? Koje biljke rastu u nizinama? Koja stabla rastu na brdima, gorama i brežuljcima? Koje biljke rastu na vrhovima gora? Koja su od navedenih stabala vazdazelena? Koje životinje žive u Nizinskoj Hrvatskoj?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor	o dr A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		
	Promatramo fotografije i čitamo zanimljivost o hrastu lužnjaku u udžbeniku (str. 53). Razgovaramo: Što utječe na izgled listopadnih šuma? Kako listopadne šume izgledaju tijekom zimskih mjeseci, a kako tijekom proljeća? Koje vrste hrasta rastu u Nizinskoj Hrvatskoj? Na kakvu staništu raste hrast lužnjak? Koji se dijelovi hrasta nalaze iznad površine zemlje? Kako se naziva hrastov plod? Kako izgleda žir? Kakva je hrastova kora?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	odr A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 53). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	udžbenik I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
b) Ponavljanje	Učenici mogu pročitati rečenice o podneblju Nizinske Hrvatske u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> .	udžbenik F, I: čitanje videozapis računalo F, I: razgovor	DOS	ikt A.2.2.
	Čitamo tekst o prirodnoj baštini u udžbeniku (str. 56). Gledamo videozapis o Lonjskome polju (poveznica: https://youtu.be/uiJ0l5FCeSw). Promatramo fotografiju Lonjskoga polja i razgovaramo: Što je prikazano na fotografiji? Što znači da je Lonjsko polje zaštićeno? Zašto ljudi zaštićuju određena područja na Zemlji? Što se sve nalazi na području ovoga parka prirode? Što mislite, čime se bave ljudi na ovome području? Zašto? Je li tlo na području Lonjskoga polja plodno? Objasnite. Kako se zove selo koje se nalazi u Lonjskome polju? Po čemu je poznato selo Čigoč? Učenici samostalno čitaju zanimljivosti o rodama te rješavaju zadatak ispod zanimljivosti (str. 56).		odr A.2.1. odr C.2.3.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
c) Provjeravanje	Učenici su podijeljeni u parove. Promatraju ilustracije biljaka i životinja u udžbeniku (str. 52). Jedan učenik opisuje neku biljku ili životinju, a drugi treba prepoznati kojoj biljci ili životinji odgovara opis te je imenovati. Kad učenik pogodi opisanu biljku ili životinju, učenici zamijene uloge.	udžbenik I: čitanje, pisanje P udžbenik razgovor	osr B.2.4.	PID OŠ A.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
NIZINSKA HRVATSKA – PODNEBLJE I ŽIVI SVIJET			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 57).	
U Nizinskoj Hrvatskoj prevladava umjereno toplo podneblje. Biljke: hrast, jasen, topola, grab, bukva, jela. Životinje: jelen, košuta, srna, divlja svinja, fazan, roda, šaran.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u opisivanju biljaka i životinja u udžbeniku (str. 52).		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koji su parkovi prirode u Nizinskoj Hrvatskoj.		

Pripremiti papire s naslovima (*Smještaj i reljef Nizinske Hrvatske, Podneblje Nizinske Hrvatske, Živi svijet Nizinske Hrvatske*).

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 20.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje i živi svijet – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi smještaj, reljef, podneblje i živi svijet nizinskih krajeva Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru <i>Naučili smo...</i> Učenici su podijeljeni u tri skupine. Svaka skupina dobiva papir s naslovom (<i>Smještaj i reljef Nizinske Hrvatske, Podneblje Nizinske Hrvatske, Živi svijet Nizinske Hrvatske</i>). Moraju osmisliti i napisati rečenicu povezanu s naslovom na papiru. Kad napišu rečenicu, papiri se izmjenjuju u smjeru kazaljke na satu. Nakon što svaka skupina napiše barem tri rečenice o zadanoj temi, igra se zaustavlja i provjeravamo napisano. Najava nastavne jedinice.	S papir razgovor, pisanje F: usmeno izlaganje	uku D.2.2. goo C.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.4.
2. Uvježbavanje	Razgovaramo: Gdje se smjestila Nizinska Hrvatska? Kako je nizinski reljef prikazan na zemljovidu? Od čega se sastoji nizinski reljef? Koja je najčešća vrsta tla u Nizinskoj Hrvatskoj? Koje nizine poznajete? Koje rijeke teku Nizinskom Hrvatskom? Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 49 i 50). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	F, I: razgovor udžbenik I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
3. Ponavljanje	Učenici mogu riješiti osmosmjerk Zavičajna područja u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> . Razgovaramo: Kakvo je podneblje Nizinske Hrvatske? Kakva su ljeta, a kakve zime u Nizinskoj Hrvatskoj? Koje listopadne biljke poznajete? Koje biljke rastu u nizinama? Koja stabla rastu na brdima, gorama i brežuljcima? Koje biljke rastu na vrhovima gora? Koja su od navedenih stabala vazdazelena? Koje životinje prebivaju u Nizinskoj Hrvatskoj? Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 54 i 55). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak Pronađi parove u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> .	DOS F, I: razgovor udžbenik I: pisanje DOS	ikt A.2.2. odr A.2.2. uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
4. Provjeravanje	Igramo igru točno-netočno. Učiteljica/učitelj izgovara rečenice u vezi s reljefom, smještajem, podnebljem i živim svijetom Nizinske Hrvatske. Kad je izgovorena rečenica točna, učenici moraju stajati s rukama u odručenju. Kad je izgovorena rečenica netočna, učenici moraju čučnuti. Učenici mogu riješiti zadatak <i>Ponovi što znaš</i> u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i>.	F, I: razgovor DOS	goo C.2.1. OŠ TZK D.4.2. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.4.
PLAN PLOČE NIZINSKA HRVATSKA – SMJEŠTAJ, RELJEF I PODNEBLJE PONAVLJANJE			DOMAĆA ZADAĆA Uvježbati snalaženje na zemljovidu.	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju zadatka o rijekama u udžbeniku (str. 49 i 50).		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koje zaštićene biljne i životinjske vrste žive u Nizinskoj Hrvatskoj. Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži...</i> u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i>.		

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 21.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: **Nizinska Hrvatska – naselja i promet** – sat učenja novih nastavnih sadržaja

DOS: [Nizinska Hrvatska – naselja i prometna povezanost](#)

CILJ SATA: Upoznati veća gradska središta nizinske Hrvatske; povezati prirodno-zemljopisne uvjete i podneblje s izgledom naselja.

ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Čitamo strip u udžbeniku (str. 58). Razgovaramo o pročitano: Gdje se nalaze likovi u stripu? Kamo putuje obitelj? Zašto? Što je zbunilo dječaka? Koja je razlika između Krapinskih Toplica i Krapinskih toplica? Kojim će prijevoznim sredstvom obitelj stići u Krapinske Toplice? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	OŠ HJ A.4.4. uku A.2.4.	PID OŠ B.4.4.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo zemljovid Republike Hrvatske. Tražimo na zemljovidu Krapinske Toplice te razgovaramo kako bismo iz svoga mjesta putovali do Krapinskih Toplica.	zemljovid	goo C.2.1.	PID OŠ B.4.4.
	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 58). Razgovaramo o pročitano: Zašto je Nizinska Hrvatska najnaseljeniji dio Republike Hrvatske? Objasnite. Gdje su smješteni najveći gradovi? Zašto? Koji su najveći gradovi Nizinske Hrvatske?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	odr A.2.2.	PID OŠ B.4.4.
	Na zemljovidu tražimo najveće gradove nizinske Hrvatske (Zagreb, Osijek, Slavonski Brod, Velika Gorica, Karlovac, Sisak, Varaždin).	zemljovid	goo C.2.1.	PID OŠ B.4.4.
	Promatramo fotografije Zagreba i Osijeka u udžbeniku (str. 58). Opisujemo gradove i uspoređujemo ih.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		
	Čitamo rečenice o manjim gradovima i selima u udžbeniku (str. 59). Razgovaramo o pročitano: Koji su manji gradovi Nizinske Hrvatske? Gdje su smješteni ti gradovi? Zašto navedeni gradovi ne mogu biti veći? Gdje su smještena sela Nizinske Hrvatske? Kako izgledaju sela?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	odr A.2.2.	PID OŠ B.4.4.
	Na zemljovidu tražimo manje gradove nizinske Hrvatske (Krapina, Samobor, Petrinja, Slunj, Daruvar, Pakrac).	zemljovid	goo C.2.1.	PID OŠ B.4.4.
	Čitamo rečenice o prometnoj povezanosti mjesta Nizinske Hrvatske u udžbeniku (str. 59). Razgovaramo o pročitano: Koje vrste prometa postoje u Nizinskoj Hrvatskoj? Zašto su naselja Nizinske Hrvatske dobro povezana? U kojim se gradovima nalaze zračne luke? Na kojim se rijekama odvija riječni promet?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ B.4.4.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 60). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak Možeš li... u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – naselja i prometna povezanost</i> .	udžbenik F, I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.4.
b) Ponavljanje	Promatramo zemljovid Republike Hrvatske. Učiteljica/ učitelj izgovara ime nekoga mjesta u Nizinskoj Hrvatskoj. Učenici traže to mjesto na zemljovidu te objašnjavaju kako bismo iz svoga mjesta putovali do zadanoga.	zemljovid F, I: razgovor	goo C.2.1. osr A.2.1.	PID OŠ B.4.4.
c) Provjeravanje	Igramo igru <i>Preokreni pitanje</i> . Učiteljica/učitelj pripremi kartice s rečenicama o naseljima i prometu u Nizinskoj Hrvatskoj. Učenik izvlači karticu te postavlja pitanje čiji je odgovor rečenica napisana na kartici. Ostali učenici moraju odgovoriti na postavljeno pitanje. Učenici mogu riješiti zadatak S pomoću zemljovida pronađi i smjesti navedena naselja u tablicu u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – naselja i prometna povezanost</i> .	F, I: razgovor kartice DOS	goo C.2.1. ikt A.2.1.	PID OŠ B.4.4.
PLAN PLOČE NIZINSKA HRVATSKA – NASELJA I PROMET Nizinska Hrvatska najnaseljeniji je dio Republike Hrvatske. Veliki gradovi: Zagreb, Osijek, Varaždin – smješteni uz velike rijeke i prometnice. Manji gradovi: Samobor, Petrinja, Darugar, Slunj. Sela: – velika, smještena uz velike prometnice.			DOMAĆA ZADAĆA Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 61).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u snalaženju na zemljovidu.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koje autoceste prolaze Nizinskom Hrvatskom.		
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 3. zadatka u udžbeniku.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koja su najveća i najmanja naselja u Nizinskoj Hrvatskoj.		

Pripremiti kartice s imenima gradova u Nizinskoj Hrvatskoj te umnožiti nastavni listić sa slijepom kartom.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 22.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Nizinska Hrvatska – naselja i promet – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Nizinska Hrvatska – naselja i prometna povezanost		
CILJ SATA: Ponoviti veća gradska središta Nizinske Hrvatske; ponoviti povezanost prirodno-zemljopisnih uvjeta i podneblja s izgledom naselja.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru pogađanja riječi. Učiteljica/učitelj priprema kartice s imenima gradova u Nizinskoj Hrvatskoj. Učenik izvlači kartice te crta na ploči onoliko crta koliko slova ima grad napisan na kartici. Učenici izgovaraju slovo i riječ koja počinje tim slovom kako bi pogodili slova koja trebaju biti na crtama. Nakon što učenici pogode ime grada s kartice, taj grad tražimo na zemljovidu. Igru nastavlja onaj učenik koji je pogodio ime grada. Najava nastavne jedinice.	kartice F F, I: razgovor zemljovid	goo C.2.1. osr A.2.3.	PID OŠ B.4.4.
2. Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u parove. Naizmjenice usmeno odgovaraju na pitanja u udžbeniku (str. 47). Učenici mogu riješiti zadatak Pronađi u zadatcima nazive još nekih mjesta u Nizinskoj Hrvatskoj u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – naselja i prometna povezanost</i> .	P: razgovor udžbenik DOS	osr B.2.4. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.4.
3. Ponavljanje	Učenici dobivaju nastavni listić sa slijepom kartom Republike Hrvatske te zemljovid. Učiteljica/učitelj izgovara imena gradova u Nizinskoj Hrvatskoj, a učenici traže grad na zemljovidu i ucrtavaju ga na svoju slijepu kartu.	nastavni listić zemljovid I: pisanje	uku A.2.1. osr A.2.1.	PID OŠ B.4.4.
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Tko će prije</i> . Učenici su podijeljeni u tri skupine. Učiteljica/učitelj crta na ploči tablicu s deset polja te priprema magnete različitih boja (svaki magnet predstavlja jednu skupinu). Postavlja pitanja na koja učenici moraju odgovoriti. Svaka skupina dobiva svoje pitanje, a za svako točno odgovoreno, pomiče se za jedno polje. Ako učenik netočno odgovori, magnet te skupine ostaje na mjestu. Učenici mogu riješiti zadatak Provjeri što znaš u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – naselja i prometna povezanost</i> .	S: razgovor DOS	osr B.2.4. uku D.2.2. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.4.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
NIZINSKA HRVATSKA – NASELJA I PROMET PONAVLJANJE			Uvježbati snalaženje na zemljovidu.	

Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama

Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u snalaženju na zemljovidu.

Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti kako su se u prošlosti nazivali veći gradovi u Nizinskoj Hrvatskoj (npr. Osijek, Slavonski Brod, Vinkovci itd.).

Pripremiti nekoliko proizvoda (ili fotografije proizvoda) proizvedenih u tvornicama Nizinske Hrvatske (npr. Kraš, Podravka, Gavrilović, Vindija itd.) te kartice s nazivima zanimanja ljudi u Nizinskoj Hrvatskoj.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 23.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Nizinska Hrvatska – gospodarstvo – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: Nizinska Hrvatska – gospodarstvo		
CILJ SATA: Upoznati gospodarske djelatnosti krajeva Nizinske Hrvatske te razumjeti njihovu uvjetovanost prirodno-zemljopisnim uvjetima i važnost za ostale krajeve Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj donosi na sat (ili prikazuje fotografije) nekoliko proizvoda proizvedenih u tvornicama Nizinske Hrvatske (npr. Kraš, Podravka, Gavrilović, Vindija itd.). Razgovaramo o proizvodima. Na deklaraciji čitamo gdje je proizvod nastao te tražimo gradove na zemljovidu. Zaključujemo kako svi gradovi pripadaju Nizinskoj Hrvatskoj. Najava nastavne jedinice.	proizvodi ili fotografije proizvoda F, I: razgovor	osr A.2.1. PID OŠ B.4.4.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo i čitamo strip u udžbeniku (str. 62). Razgovaramo: Što je djevojčica primijetila? Gdje je proizveden šećer iz stripa? Na zemljovidu pronalazimo Bjelovar i Županju. Razgovaramo: U kojemu se dijelu Hrvatske nalaze Bjelovar i Županja? Kakav reljef prevladava u Nizinskoj Hrvatskoj? Što mislite, čime se bave ljudi u Nizinskoj Hrvatskoj? Kako je šećer povezan s biljkama? Koje su namirnice potrebne za izradu keksa?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	osr A.2.1. PID OŠ B.4.4. pod C.2.1.	PID OŠ C.4.3.
	Čitamo rečenice o poljoprivredi u udžbeniku (str. 62). Promatramo fotografiju nizinskoga zavičaja i razgovaramo: Koje su gospodarske djelatnosti Nizinske Hrvatske? Koja je gospodarska djelatnost najzastupljenija u Nizinskoj Hrvatskoj? Zašto? Što uzgajaju ratari u Nizinskoj Hrvatskoj? Koje se voće uzgaja u Nizinskoj Hrvatskoj? Koje se povrće uzgaja u Nizinskoj Hrvatskoj? Koje životinje uzgajaju stočari? Koje se ribe najviše uzgaja u ribnjacima?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	pod C.2.1.	PID OŠ C.4.3.
	Čitamo rečenice o šumarstvu u udžbeniku (str. 63). Razgovaramo o pročitanome: Zašto je u Nizinskoj Hrvatskoj dobro razvijeno šumarstvo? Što se sve može izraditi od drva? Učenici mogu pogledati fotografije drvne industrije u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – gospodarstvo</i> .	udžbenik F, I: čitanje, razgovor DOS	odr A.2.2. pod C.2.1. uku A.2.3. ikt A.2.2.	PID OŠ C.4.3.
	Čitamo rečenice o industriji u udžbeniku (str. 63). Razgovaramo o pročitanome: Što se proizvodi u industriji? Koje su najrazvijenije industrije u Nizinskoj Hrvatskoj? Gdje su smještene tvornice u Nizinskoj Hrvatskoj? Zašto? Kojim je neobnovljivim izvorima energije bogata Nizinska Hrvatska?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ C.4.3.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje b) Ponavljanje c) Provjeravanje	Čitamo rečenice o turizmu Nizinske Hrvatske u udžbeniku (str. 63). Razgovaramo o pročitanome: Koje su vrste turizma razvijene u Nizinskoj Hrvatskoj? Što turistima nudi seoski turizam, a što zdravstveni? Jeste li posjetili koje mjesto u Nizinskoj Hrvatskoj? Koje? Što ste tamo vidjeli?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	uku A.2.4.	PID OŠ C.4.3.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i crta mentalnu mapu o gospodarstvu Nizinske Hrvatske. Učenici pišu u svoju bilježnicu naslov, crtaju mentalnu mapu i ispunjavaju je.	I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ C.4.3.
	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 64 i 65). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti osmosmjerk u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – gospodarstvo</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. osr A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ C.4.3.
	Igramo igru <i>Nacrtaj me</i> . Učiteljica/učitelj priprema kartice s nazivima zanimanja ljudi u Nizinskoj Hrvatskoj. Učenik izvlači karticu i crta zanimanje na ploču. Ostali učenici trebaju što prije pogoditi zanimanje koje učenik crta. Nakon što učenici pogode, određujemo gospodarstvo kojemu to zanimanje pripada.	kartice F, I: crtanje, razgovor	uku A.2.3. osr A.2.3.	PID OŠ C.4.3.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
NIZINSKA HRVATSKA – GOSPODARSTVO 			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 67).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti mentalnu mapu koju će učenik dopuniti.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži...</i> u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – gospodarstvo</i> .		

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.		
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 24.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Nizinska Hrvatska – gospodarstvo – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Nizinska Hrvatska – gospodarstvo		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi gospodarske djelatnosti krajeva Nizinske Hrvatske te razumjeti njihovu uvjetovanost prirodno-zemljopisnim uvjetima i važnost za ostale krajeve Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru asocijacija (v. prilog). Učiteljica/učitelj crta na ploču tablicu za igru. Učenici otkrivaju pojmove i zaključuju koje je konačno rješenje. Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ C.4.3.
2. Uvježbavanje	Razgovaramo: Kako reljef utječe na gospodarske djelatnosti Nizinske Hrvatske? Koja je gospodarska djelatnost najzastupljenija u Nizinskoj Hrvatskoj? Zašto? Što uzgajaju ratari u Nizinskoj Hrvatskoj? Koje se voće uzgaja u Nizinskoj Hrvatskoj? Koje se povrće uzgaja u Nizinskoj Hrvatskoj? Koje životinje uzgajaju stočari? Zašto je u nizinskim krajevima dobro razvijeno šumarstvo? Što se sve može izraditi od drva? Što se proizvodi u industriji? Koje su najrazvijenije industrije u Nizinskoj Hrvatskoj? Gdje su smještene tvornice u Nizinskoj Hrvatskoj? Zašto? Kojim je neobnovljivim izvorima energije bogata Nizinska Hrvatska? Koje su vrste turizma razvijene u nizinskim krajevima?	F, I: razgovor	odr A.2.2. pod C.2.1. odr A.2.2. pod C.2.1.	PID OŠ C.4.3.
3. Ponavljanje	Provjeravamo točnost zadataka riješenih za domaću zadaću.	F, I: čitanje, razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ C.4.3.
	Učenici izlažu plakate koji predstavljaju reklamu za određeni proizvod.	F, I: usmeno izlaganje	pod A.2.1. uku A.2.3.	
4. Provjeravanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 66). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	udžbenik I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ C.4.3.
	Učenici mogu riješiti zadatak Složi pravilno slova tako da dobivena riječ označava naziv gospodarske djelatnosti Nizinske Hrvatske u DOS-u Nizinska Hrvatska – gospodarstvo .	DOS	ikt A.2.2.	
4. Provjeravanje	Igramo igru točno-netočno. Učiteljica/učitelj izgovara rečenice u vezi s gospodarstvom Nizinske Hrvatske. Kad je izgovorena rečenica točna, učenici moraju stajati s rukama u odručenju. Kad je izgovorena rečenica netočna, učenici moraju čučnuti.	F, I: razgovor	osr A.2.1. OŠ TZK D.4.2.	PID OŠ C.4.3.
	Učenici mogu riješiti zadatak Ponovimo što smo naučili u DOS-u Nizinska Hrvatska – gospodarstvo .	DOS	ikt A.2.2.	

PLAN PLOČE NIZINSKA HRVATSKA – GOSPODARSTVO PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 3. zadatka u udžbeniku.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti čime su se bavili ljudi Nizinske Hrvatske u prošlosti.

Umnožiti kartice za igru pogađanja parova.

PRILOG

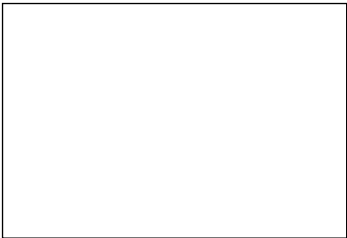
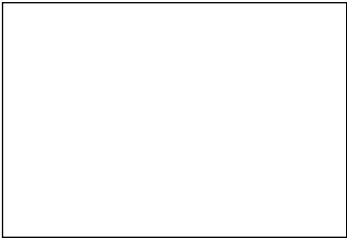
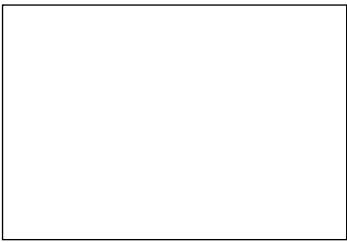
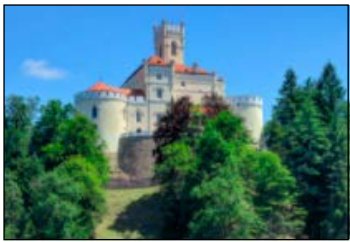
ratari	tekstilna	šuma	seoski
najzastupljenija djelatnost	drvena	tvornica namještaja	zdravstveni
stočari	prehrambena	pilana	gradski
POLJOPRIVREDA	INDUSTRIJA	ŠUMARSTVO	TURIZAM
GOSPODARSKE DJELATNOSTI NIZINSKE HRVATSKE			

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 25.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Nizinska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: Nizinska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti		
CILJ SATA: Upoznati najvažnije kulturno-povijesne spomenike, pučke običaje i osobe koje potječu iz nizinskih krajeva.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Promatramo uvodni strip u udžbeniku (str. 68). Razgovaramo: Gdje se nalaze djeca? Što rade? Što su djeca fotografirala? (Ilustracije u stripu prikazuju utvrdu Stari grad u Sisku i posavsku kuću.) Uz koju se rijeku nalaze posavske kuće? Što vi fotografirate na putovanju? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ B.4.3.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo prvi odlomak u udžbeniku (str. 68). Razgovaramo o pročitanome: Zbog čega su važni kulturno-povijesni spomenici i znamenitosti? Što sve čini kulturno-povijesne spomenike? Što je narodna baština? Što doznajemo iz narodne baštine?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
	Čitamo preostali tekst u udžbeniku (str. 68). Razgovaramo o pročitanome: U kojemu se dijelu Hrvatske nalazi špilja Hušnjakovo? Zbog čega je to nalazište važno za nizinski kraj? Koje se još znamenitosti nalaze u Nizinskoj Hrvatskoj? Koje ste od tih znamenitosti posjetili? Što ste tamo vidjeli? Što je UNESCO? Što je iz hrvatske narodne baštine pod zaštitom UNESCO-a? Učenici mogu pogledati videozapis o Muzeju krapinskih neandertalaca u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – kulturno-povijesni spomenici</i> .	udžbenik F, I: čitanje, razgovor DOS	osr C.2.4.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
	Promatramo fotografije u udžbeniku (str. 68). Razgovaramo: Kako su odjevene žene na prvoj fotografiji? Kako su odjeveni muškarci? Po čemu se njihova odjeća razlikuje od odjeće koju danas odijevamo? Iz kojega grada potječe Vučedolska golubica? Što je Špancirfest? U kojemu se gradu održava? Kako su odjevene žene na fotografiji? Zašto su tako odjevene? Odmaramo se od učenja slušajući narodnu pjesmu iz Nizinske Hrvatske po izboru.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor računalo slušanje	OŠ GK C.4.2.	PID OŠ B.4.3.
	Čitamo tekst u udžbeniku (str. 69). Razgovaramo o pročitanome: Kako čuvamo narodne običaje? Koje priredbe poznajete? U kojim se gradovima one održavaju? Koju ste od tih priredaba posjetili? Što ste tamo vidjeli? Kakve su kuće gradili ljudi u Nizinskoj Hrvatskoj u prošlosti? Zašto? Koje znamenite osobe potječu iz Nizinske Hrvatske?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	osr C.2.4.	PID OŠ C.4.1. PID OŠ B.4.3.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		
a) Uvježbavanje	Igramo igru pogađanja parova. Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva kartice za igru (v. prilog). Učenici miješaju kartice i slažu ih na stol tako da se ne vide fotografije i slova na karticama. Učenici naizmjenice otvaraju dvije kartice i pokušavaju otkriti gdje se skrivaju parovi. Cilj je igre skupiti što više parova.	P kartice	osr B.2.4. osr A.2.1.	PID OŠ B.4.3.
b) Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 69 i 72). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak Složi slagalicu u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – kulturno-povijesni spomenici</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
c) Provjeravanje	Provjeravamo naučeno odgovaranjem na nekoliko pitanja: Koje smo važnije kulturno-povijesne spomenike danas naučili? Koji su pučki običaji nizinskoga kraja? Koji su predmeti iz Nizinske Hrvatske pod zaštitom UNESCO-a? Koje znamenite osobe potječu iz Nizinske Hrvatske? Učenici mogu pogledati videozapise o narodnoj baštini Nizinske Hrvatske koja se nalazi pod zaštitom UNESCO-a u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska – kulturno-povijesni spomenici</i> .	F, I: razgovor DOS	osr A.2.1. osr C.2.4. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
NIZINSKA HRVATSKA – KULTURNO-POVIJESNE ZNAMENITOSTI			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 73).	
– kulturno-povijesni spomenici i znamenitosti: u Zagrebu, nalazište Vučedol pokraj Vukovara, Stari grad u Sisku, dvorac u Čakovcu, katedrala u Đakovu, svetište u Aljmašu i Mariji Bistrici				
– narodna baština: slavonski bećarac, ples kraljice Ljelje, stare drvene kuće, nošnje				
– znamenite osobe: Dragutin Tadijanović, Josip Runjanin, Lavoslav Ružička				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 8. zadatka u udžbeniku.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može odabrati jednu znamenitu osobu iz nizinskog kraja i istražiti po čemu je ta osoba poznata.		

Pripremiti plakate te umnožiti nastavni listić sa slijepom kartom Republike Hrvatske.

PRILOG

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 26.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Nizinska Hrvatska – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Nizinska Hrvatska		
CILJ SATA: Ponoviti nastavne sadržaje o reljefu, smještaju, podneblju, naseljima, prometnoj povezanosti, gospodarstvu i kulturno-povijesnim znamenitostima Nizinske Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru <i>Sjećam se...</i> Učiteljica/učitelj podsjeća učenike kako smo do sada mnogo razgovarali i učili o Nizinskoj Hrvatskoj (o reljefu, smještaju, podneblju, naseljima, prometu, gospodarstvu i kulturno-povijesnim spomenicima). Sada će se svaki učenik tijekom četiri minute pokušati prisjetiti što više pojmova koje smo spomenuli u ta dva sata te od njih osmisliti rečenice. Nakon četiri minute čitamo rečenice i provjeravamo njihovu točnost. Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.3.
2. Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u četiri skupine. Svaka skupina mora izraditi plakat na kojemu će predstaviti pojedinu temu Nizinske Hrvatske (reljef, smještaj i podneblje; naselja i prometna povezanost; gospodarstvo; kulturno-povijesni spomenici). Nakon što učenici izrade plakate, predstavljaju svoj plakat. Ostali učenici pažljivo slušaju, a na kraju mogu izlagačima postaviti pitanja o zadanoj temi u vezi s Nizinskom Hrvatskom.	S plakat F: usmeno izlaganje	osr B.2.4. uku D.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ B.4.4. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.3.
3. Ponavljanje	Učenici dobivaju nastavni listić (v. prilog) sa slijepom kartom Republike Hrvatske i zemljovid. Učiteljica/učitelj izgovara imena gradova, rijeka i nizina u Nizinskoj Hrvatskoj, a učenici traže grad na zemljovidu i ucrtavaju ga na svoju slijepu kartu. Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 70 i 71). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak po vlastitome izboru u DOS-u Nizinska Hrvatska .	nastavni listić zemljovid F, I: razgovor udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. osr A.2.1. uku A.2.1. osr A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
4. Provjeravanje	Igramo kviz. Učenici su podijeljeni u skupine. Učiteljica/ učitelj postavlja pitanja povezana s Nizinskom Hrvatskom, a učenici odgovaraju. Na svako pitanje odgovara druga skupina. Ako skupina točno odgovori na pitanje, tada osvaja bod. Ako skupina netočno odgovori, tada ne osvaja. Pobjednik je skupina koja skupi više bodova. Učenici mogu riješiti zadatak po vlastitome izboru u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska</i>.	S razgovor <		

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 27.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Nizinska Hrvatska – sat provjere znanja	DOS: Nizinska Hrvatska
---	--

CILJ SATA: Provjeriti stečena znanja o reljefu, smještaju, podneblju, naseljima, prometnoj povezanosti, gospodarstvu i kulturno-povijesnim znamenitostima Nizinske Hrvatske.

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Uvod	Učiteljica/učitelj na ovome satu može se odlučiti za pisanu ili usmenu provjeru znanja učenika. Najava provjeravanja.	F, I		
2. Provjeravanje	a) pisana provjera Dogovaramo pravila tijekom rada: svaki učenik radi samostalno, a u slučaju potrebe može podići ruku kako bi zatražio učiteljinu/učiteljevu pomoć. Ako tijekom rješavanja zadataka učenik naiđe na neki zadatak koji ne zna riješiti, taj će zadatak preskočiti i na kraju se vratiti na njega kako bi ga pokušao riješiti. Učiteljica/učitelj dijeli učenicima zadatke za provjeru znanja te dodatno objašnjava zadatke koji bi učenicima mogli biti nejasni. Učenici upisuju osnovne podatke na ispit (ime i prezime, nadnevak...).	F: usmeno izlaganje pisani ispit F: usmeno izlaganje	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ B.4.4. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.3.
	Učenici samostalno rješavaju zadatke. Učenici koji ranije završe i predaju svoje pisane provjere mogu crtati po vlastitoj želji, čitati časopise ili slikovnice iz razredne zbirke ili rješavati zadatke u DOS-u.	I: pisanje papir, časopisi DOS	ikt A.2.2. uku C.2.3.	
	b) usmena provjera Učiteljica/učitelj usmeno provjerava usvojeno znanje učenika. Primjeri pitanja: Gdje se smjestila Nizinska Hrvatska? Kako je nizinski reljef prikazan na zemljovidu? Od čega se sastoji nizinski reljef? Koja je najčešća vrsta tla u Nizinskoj Hrvatskoj? Gdje su obično smještene nizine? Kakve su nizinske rijeke? Što se događa s rijekama zbog velike količine oborina? Što ljudi grade kako bi se zaštitili od poplava? Kakvo je podneblje Nizinske Hrvatske? Kakva su ljeta, a kakve zime u Nizinskoj Hrvatskoj?	F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ B.4.4. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.3.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
	Koje oborine susreemo zimi, a koje ljeti? Koje biljke rastu u nizinama? Koja stabla rastu na brdima, gorama i brežuljcima? Koje biljke rastu na vrhovima gora? Koja su od navedenih stabala vazdazelena? Koje životinje žive u Nizinskoj Hrvatskoj? Zašto je Nizinska Hrvatska najnaseljeniji dio Republike Hrvatske? Objasnite. Gdje su smješteni najveći gradovi? Zašto? Koji su najveći gradovi Nizinske Hrvatske? Koji su manji gradovi Nizinske Hrvatske? Gdje su smješteni ti gradovi? Zašto navedeni gradovi ne mogu biti veći? Gdje su smještena sela Nizinske Hrvatske? Kako izgledaju sela? Koje vrste prometa postoje u Nizinskoj Hrvatskoj? Zašto su naselja Nizinske Hrvatske dobro povezana? U kojim se gradovima nalaze zračne luke? Na kojim se rijekama odvija riječni promet? Koje su gospodarske djelatnosti Nizinske Hrvatske? Koja je gospodarska djelatnost najzastupljenija u Nizinskoj Hrvatskoj? Zašto? Koji su važniji kulturno-povijesni spomenici Nizinske Hrvatske? Koji su pučki običaji nizinskoga kraja? Koji su predmeti iz Nizinske Hrvatske pod zaštitom UNESCO-a? Koje znamenite osobe potječu iz Nizinske Hrvatske?			
3. Procjena učinka pisane provjere	Razgovaramo o poteškoćama u rješavanju i provjeravamo točnost svakoga zadatka. Učiteljica/učitelj upozorava na uočene pogreške te iznosi svoja zapažanja.	F, I: razgovor F: usmeno izlaganje	uku B.2.2.	
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 28.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Gorska Hrvatska – smještaj i reljef – sat učenja novih nastavnih sadržaja	DOS: <u>Gorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</u>
---	---

CILJ SATA: Upoznati smještaj i reljef gorskih krajeva Republike Hrvatske.

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	*Prije nove nastavne jedinice učiteljica/učitelj može ukratko prokomentirati rezultate pisane provjere. Promatramo umjetničko djelo Vladimira Varlaja (<i>Klek</i>). Opisujemo sliku te imenujemo dijelove reljefa koje uočavamo na slici. Povezujemo sliku sa zavičajem koji prikazuje. Učiteljica/učitelj otkriva učenicima naziv slike te tražimo planinu Klek na zemljovidu Republike Hrvatske. Najava nastavne jedinice.	reprodukcija F, I: razgovor zemljovid	OŠ LK C.4.2. osr B.2.2. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo zemljovid Gorske Hrvatske u udžbeniku (str. 74). Razgovaramo: Koje boje uočavate na zemljovidu Gorske Hrvatske? Koji reljefni oblici prevladavaju u Gorskoj Hrvatskoj? Čitamo prvi odlomak u udžbeniku (str. 74). Razgovaramo o pročitanome: Gdje se smjestila Gorska Hrvatska? Od kojih se zavičajnih područja sastoji Gorska Hrvatska? Kakav je reljef Gorske Hrvatske? Objasnite. Promatramo fotografiju Velebita u udžbeniku (str. 74) te čitamo tekst pokraj. Razgovaramo: Kako izgledaju vrhovi gora? Po čemu se vrhovi planina razlikuju od vrhova gora? Kakve su rijeke u Gorskoj Hrvatskoj? Koje rijeke teku Gorskom Hrvatskom? Kakve su rijeke ponornice? Koja se jezera nalaze u Gorskoj Hrvatskoj? Koja se planina nalazi u Gorskoj Hrvatskoj? Jeste li kada posjetili Gorsku Hrvatsku? U kojemu ste mjestu bili? Što ste tamo vidjeli? Promatramo zemljovid Republike Hrvatske. Tražimo na zemljovidu rijeke, gore i planine Gorske Hrvatske te Plitvička jezera.	udžbenik F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor zemljovid F, I: razgovor	osr A.2.1. uku A.2.4.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ A.4.3. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu. Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 75 i 76). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	F, I: pisanje udžbenik I: pisanje	osr A.2.1. uku A.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
b) Ponavljanje	Učenik može pročitati rečenice o zavičajnim područjima gorskih krajeva te riješiti zadatak Poveži pojmove u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> .	DOS	ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.3.
	Igramo igru <i>Pronađi na zemljovidu</i> . Učiteljica/učitelj odabire na zemljovidu neko mjesto iz Gorske Hrvatske (grad, rijeku, nizinu, polje...). Učenici dobivaju nekoliko zemljovida te postavljaju pitanja kako bi otkrili koje je mjesto odabrala učiteljica / odabrao učitelj. U nastavku igre jedan učenik odabire mjesto na zemljovidu, a ostali učenici postavljaju pitanja i pokušavaju otkriti mjesto koje je učenik odabrao.	zemljovid F, I: razgovor	osr A.2.1.	
	c) Provjeravanje	Igramo igru točno-netočno. Učiteljica/učitelj izgovara rečenice u vezi sa smještajem i reljefom Gorske Hrvatske. Kad je izgovorena rečenica točna, učenici moraju stajati. Kad je izgovorena rečenica netočna, učenici moraju čučnuti.	F, I: razgovor	
	Učenici mogu pogledati fotografije gorskih krajeva i pročitati rečenice uz fotografije u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> .	DOS	ikt A.2.2.	
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
GORSKA HRVATSKA – RELJEF I SMJEŠTAJ			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 77).	
Gorska Hrvatska smjestila se između Nizinske i Primorske Hrvatske. Gorski reljef: gore, planine i polja među njima. Dva zavičajna područja: Gorski kotar i Lika.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 6. zadatka u udžbeniku.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koliko rijeka ponornica teče gorskim krajevima.		

Ispisati kartice s dijelovima rečenica.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 29.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Gorska Hrvatska – podneblje – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: <u>Gorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</u>		
CILJ SATA: Upoznati podneblje i živi svijet gorskih krajeva Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Promatramo i čitamo uvodni strip u udžbeniku (str. 78). Razgovaramo: Što rade dječak i djevojčica? Gdje će padati snijeg? Tražimo Delnice na zemljovidu Republike Hrvatske. Razgovaramo: U kojemu se dijelu Hrvatske nalaze Delnice? Što mislite, zašto je snijeg najavljen samo u tome dijelu Hrvatske? Kakvo će vrijeme biti u ostatku Hrvatske? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: razgovor zemljovid F, I: razgovor	PID OŠ B.4.4. uku A.2.4.	PID OŠ B.4.2.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo rečenice o podneblju u udžbeniku (str. 78). Razgovaramo o pročitanome: Kakvo je podneblje Gorske Hrvatske? Kakva su ljeta u gorskim krajevima? Zašto? Kako je izgled Gorske Hrvatske povezan s podnebljem?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	odr A.2.2.	PID OŠ B.4.2.
	Čitamo rečenice o živome svijetu u udžbeniku (str. 78). Razgovaramo o pročitanome: Koje su šume najčešće u Gorskoj Hrvatskoj? Gdje možemo vidjeti pašnjake i planinske travnjake? Gdje rastu vazdazelene šume?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
	Promatramo fotografije šuma u udžbeniku (str. 78). Opisujemo ih i razgovaramo: Što prikazuju fotografije? Po čemu se te šume razlikuju? Kakvo lišće imaju vazdazelena stabla? Kako se zove smrekin plod? Koje još stablo ima češere?	udžbenik F, I: razgovor		
	Promatramo fotografije grančica jele i smreke u udžbeniku (str. 79). Razgovaramo: Po čemu su grančice slične, a po čemu se razlikuju? Čitamo zanimljivost o velikome djetliću u udžbeniku (str. 79).	udžbenik F, I: razgovor F, I: čitanje		
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		
	Učenici mogu riješiti zadatak <u>Označi fotografije na kojima su životinje gorskih krajeva</u> u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> .	DOS		ikt A.2.2.

TIJEK NASTAVNOGA SAT				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 79 i 80). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak <i>Razvrstaj drveće</i> u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
b) Ponavljanje	Čitamo zanimljivost o Nacionalnome parku Risnjak u udžbeniku (str. 82). Razgovaramo: Gdje se nalazi Nacionalni park Risnjak? Zbog čega je Risnjak proglašen nacionalnim parkom? Što to znači? Zašto je važno zaštititi biljke i životinje koje tamo žive? Učenici samostalno rješavaju zadatak napisan ispod zanimljivosti.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor I: pisanje	odr B.2.3. uku A.2.1.	PID OŠ B.4.1.
c) Provjeravanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva karticu s dijelovima rečenica (v. prilog). Rečenice opisuju podneblje Gorske Hrvatske. Igru počinje par koji je dobio karticu na kojoj prve dvije riječi govore o zavičajnoj regiji o kojoj smo govorili tijekom sata. Učenici čitaju početak rečenice napisane na kartici. Ostali parovi pažljivo slušaju te po smislu rečenice zaključuju koji bi bio nastavak. Par na čijoj kartici piše nastavak rečenice treba nastaviti čitati rečenicu.	P čitanje	osr B.2.4.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
GORSKA HRVATSKA – PODNEBLJE Gorska Hrvatska najhladniji je prostor u Republici Hrvatskoj. To je podneblje s dugim, hladnim i snježnim zimama te umjereno toplim i kratkim ljetima. Biljke: šume bukve, smreke i jele. Životinje: medvjed, jelen, vuk, sova, pastrva.			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 83).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti sažetak za bilježnicu koji će učenik dopuniti.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti kada je izmjerena najniža temperatura zraka te kolika je bila.		

PRILOG

Gorska Hrvatska najhladniji je prostor u...

... našoj domovini. To je podneblje s dugim, hladnim i snježnim...

... zimama. Česte su kiše i...

... magle. Ljeta su umjereno topla i...

... kratka. Gorska Hrvatska najšumovitiji je...

... dio Hrvatske. Najčešće su šume bukve, smreke i....

... jele. U višim predjelima prevladavaju...

... planinski travnjaci i pašnjaci. Vazdazelene šume uglavnom rastu...

... u najvišim dijelovima gora i planina.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 30.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Gorska Hrvatska – smještaj, reljef i podneblje – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Gorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi smještaj, reljef, podneblje i živi svijet gorskih krajeva Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Gledamo videozapis o Nacionalnome parku Plitvička jezera (poveznica: https://youtu.be/wfMB2hGjfk0). Razgovaramo: Što je prikazano videozapisom? Jeste li kada posjetili Plitvička jezera? Što ste tamo vidjeli? Zbog čega su Plitvička jezera prozvana nacionalnim parkom? Koje su životinje prikazane u videozapisu? Koje smo biljke mogli vidjeti? Kojoj zavičajnoj regiji pripadaju Plitvička jezera? Najava nastavne jedinice.	računalo videozapis F, I: razgovor	uku A.2.4. odr B.2.3.	PID OŠ B.4.1.
2. Uvježbavanje	Promatramo fotografije u udžbeniku (str. 75) i opisujemo ih. Učenici su podijeljeni u parove. Naizmjenice usmeno odgovaraju na pitanja zapisana u udžbeniku (str. 75) ispod fotografija. Učenici mogu riješiti osmosmjerku u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> .	udžbenik F, I: razgovor P: razgovor udžbenik DOS	osr B.2.4. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
3. Ponavljanje	Razgovaramo o podneblju Gorske Hrvatske: Kakvo je podneblje Gorske Hrvatske? Kakva su ljeta u gorskim krajevima? Zašto? Kako je izgled Gorske Hrvatske povezan s podnebljem? Koje su šume najčešće u Gorskoj Hrvatskoj? Gdje možemo vidjeti pašnjake i planinske travnjake? Gdje rastu vazdazelene šume? Učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 81). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak Ponovi što znaš u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> .	F, I: razgovor udžbenik I: pisanje DOS	odr A.2.2. uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.2. PID OŠ A.4.1.
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Tko će prije</i> . Učenici su podijeljeni u tri skupine. Učiteljica/učitelj crta na ploči tablicu s deset polja te priprema magnete različitih boja (svaki magnet predstavlja jednu skupinu). Postavlja pitanja na koja učenici moraju odgovoriti. Svaka skupina dobiva svoje pitanje, a za svako točno odgovoreno, pomiče se za jedno polje. Ako učenik netočno odgovori na pitanje, magnet skupine ostaje na mjestu.	S razgovor	osr B.2.4. uku D.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.4.

PLAN PLOČE GORSKA HRVATSKA – SMJEŠTAJ, RELJEF I PODNEBLJE PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA Uvježbati snalaženje na zemljovidu.
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 7. zadatka u udžbeniku.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži...</i> u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – smještaj, reljef i podneblje</i>.

Pripremiti fotografije naselja gorskih krajeva, izrezati ih na nekoliko manjih dijelova i staviti u omotnice.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 31.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Gorska Hrvatska – naselja i promet – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: Gorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost		
CILJ SATA: Upoznati veća gradska središta Gorske Hrvatske; povezati prirodno-zemljopisne uvjete i podneblje s izgledom naselja.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj priprema nekoliko fotografija naselja Gorske Hrvatske. Učenici su podijeljeni u skupine. Svaka skupina dobiva omotnicu s fotografijom u obliku slagalice. Učenici trebaju složiti slagalicu. Složene ih postavljamo na ploču. Razgovaramo: Što prikazuju slagalice? Prepoznajete li koji od gradova? Što mislite, u kojemu se zavičajnom području nalaze mjesta na slagalicama? Zašto? Najava nastavne jedinice.	fotografije S praktični rad F, I: razgovor	uku D.2.2. uku A.2.4.	PID OŠ B.4.4.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo fotografije Delnica i Gospića u udžbeniku (str. 84) te čitamo zanimljivosti o tim gradovima. Opisujemo fotografije i uspoređujemo ih.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ B.4.4.
	Čitamo rečenice o naseljima i prometu Gorske Hrvatske. Razgovaramo o pročitanoj: Je li Gorska Hrvatska gusto naseljena? Zašto? Kakva su naselja u Gorskoj Hrvatskoj? Koje su dvije zavičajne regije u Gorskoj Hrvatskoj? Koji su najveći gradovi? Gdje su smještene sela? Kako su prometno povezana naselja Gorske Hrvatske? Zašto je važan promet u Gorskoj Hrvatskoj?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ B.4.4.
	Promatramo zemljovid Republike Hrvatske te na njemu pronalazimo Gorski kotar i Liku te veće gradove Gorske Hrvatske.	zemljovid	osr A.2.1.	PID OŠ B.4.4.
	Čitamo rečenice o naseljenosti Gorske Hrvatske u udžbeniku (str. 85). Razgovaramo o pročitanoj: Zašto su ljudi iseljavali iz Gorske Hrvatske? Kamo su odlazili? Kakvo stanovništvo prevladava u nekim mjestima? Zašto su mnoga sela ostala pusta?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	uku A.2.4.	PID OŠ B.4.4.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		PID OŠ B.4.4.
	Promatramo fotografiju prometnice u udžbeniku (str. 85) i čitamo rečenice pokraj fotografije.	udžbenik F, I: čitanje		

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 85 i 86). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	udžbenik I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ B.4.4.
	Učenici mogu riješiti zadatak <u>S pomoću zemljovida pronadi i smjesti naselja u tablicu</u> u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost</i> .	DOS	ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.4.
b) Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva zemljovid. Učenici naizmjenice izgovaraju ime nekoga naselja u Gorskoj Hrvatskoj. Učenici traže to mjesto na zemljovidu te objašnjavaju kako bi iz svoga mjesta putovali do zadanoga mjesta.	P zemljovid razgovor	osr B.2.4.	PID OŠ B.4.4.
c) Provjeravanje	Provjeravamo naučeno usmenim odgovaranjem na pitanja u udžbeniku (str. 84).	F, I: razgovor	osr A.2.1.	
	Učenici mogu riješiti zadatak <u>Složi slova u ime naselja</u> u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost</i> .	DOS	ikt A.2.2.	
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
GORSKA HRVATSKA – NASELJA I PROMET			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 89).	
U Gorskoj Hrvatskoj naselja su mala i malobrojna, a većih gradskih središta nema.				
Najveći gradovi: Ogulin, Delnice, Gospić.				
Sela su smješšana na rubovima i uz veće prometnice.				
Naselja su povezana cestovnim i željezničkim prometom.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u snalaženju na zemljovidu.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koje autoceste prolaze Gorskom Hrvatskom.		

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 32.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Gorska Hrvatska – naselja i promet – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Gorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost		
CILJ SATA: Ponoviti veća gradska središta Gorske Hrvatske; ponoviti povezanost prirodno-zemljopisnih uvjeta i podneblja s izgledom naselja.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču premetaljku imena naselja ili zavičajne regije u Gorskoj Hrvatskoj. Učenici trebaju riješiti premetaljku i odgonetnuti ime naselja ili zavičajne regije. Kad odgonetnu točno ime, isto mjesto ili zavičajnu regiju tražimo na zemljovidu. Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor zemljovid	uku A.2.3. osr A.2.1.	PID OŠ B.4.4.
2. Uvježbavanje	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima s pomoću aplikacije Google Eartha selo Begovo Razdolje. Razgovaramo o izgledu sela te opisujemo prirodu koju smo vidjeli. Učenici mogu riješiti osmosmjerku u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost</i> . Promatramo fotografiju u udžbeniku te čitamo rečenice zapisane pokraj fotografije. Razgovaramo o pročitanome: Što je Begovo Razdolje? Što mislite, ima li više stanovnika u Ogulinu ili Begovu Razdolu? Zašto? Na kojoj se nadmorskoj visini nalazi Begovo Razdolje? Što je na većoj nadmorskoj visini: Delnice ili Begovo Razdolje? Izračunajte razliku u njihovoj visini. Tko je po visini bliže moru: stanovnici Delnica ili Begova Razdola? Objasnite.	računalo F, I: razgovor DOS udžbenik F, I: čitanje, razgovor I: pisanje	ikt A.2.2. MAT OŠ A.4.2. MAT OŠ A.4.1.	PID OŠ B.4.4.
3. Ponavljanje	Učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 87 i 88). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak Ponovi što znaš u DOS-u u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost</i> .	I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.4.
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Preokreni pitanje</i> . Učiteljica/učitelj priprema kartice s rečenicama o naseljima i prometu u Gorskoj Hrvatskoj. Učenik izvlači karticu te postavlja pitanje čiji je odgovor rečenica napisana na kartici. Ostali učenici moraju odgovoriti na postavljeno pitanje.	F, I: razgovor	osr A.2.1. uku A.2.3.	PID OŠ B.4.4.

PLAN PLOČE GORSKA HRVATSKA – NASELJA I PROMET PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA Uvježbati snalaženje na zemljovidu.
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u očitavanju podataka na grafu u udžbeniku.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koliko stanovnika živi u Begovu Razdolju. Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži...</i> u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost</i>.

Pripremiti fotografije gospodarstava razvijenih u Gorskoj Hrvatskoj.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 33.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Gorska Hrvatska – gospodarstvo – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: Gorska Hrvatska – gospodarstvo		
CILJ SATA: Upoznati gospodarske djelatnosti krajeva Gorske Hrvatske te razumjeti njihovu uvjetovanost prirodno-zemljopisnim uvjetima i važnost za ostale krajeve Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima nekoliko fotografija gospodarstava razvijenih u Gorskoj Hrvatskoj. Opisujemo fotografije te imenujemo gospodarsku djelatnost koju bismo mogli povezati s fotografijom. Učenici mogu pogledati fotografije gospodarskih djelatnosti i pročitati rečenice o njima u DOS-u Gorska Hrvatska – gospodarstvo . Najava nastavne jedinice.	fotografije F, I: razgovor DOS	 ikt A.2.2.	PID OŠ C.4.3.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo strip u udžbeniku (str. 90). Tražimo Čabar na zemljovidu i razgovaramo o pročitanoj: Gdje je proizveden stolac? Gdje se nalazi Čabar? Što mislite, zašto se u Čabru proizvode proizvodi od drva? Što još može biti od drva? Što biste vi proizveli kad biste radili u drvnoj industriji?	udžbenik F, I: čitanje zemljovid razgovor	pod C.2.1. uku A.2.3. pod A.2.1.	PID OŠ C.4.3.
	Čitamo rečenice o gospodarskim djelatnostima Gorske Hrvatske u udžbeniku (str. 90). Razgovaramo o pročitanoj: Koje su gospodarske djelatnosti Gorske Hrvatske? Koja je gospodarska djelatnost slabo razvijena? Zašto? Koje biljke uspijevaju u gorskim krajevima? Što se uzgaja na planinskim pašnjacima?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	pod C.2.1. odr A.2.2.	PID OŠ C.4.3.
	Promatramo fotografije šume i pilane te opisujemo razvoj drvne industrije. Čitamo rečenice ispod fotografija. Razgovaramo o pročitanoj: Zašto su šumarstvo i drvna industrija dobro razvijeni u Gorskoj Hrvatskoj? Što se sve proizvodi u gorskim krajevima?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	odr A.2.2.	PID OŠ C.4.3.
	Čitamo zanimljivost o drvnoj biomasi. Razgovaramo: Što je drvna biomasa? Kako ona nastaje? Za što se upotrebljava?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	odr A.2.3.	
	Čitamo rečenice o energetici i turizmu u udžbeniku (str. 91). Razgovaramo o pročitanoj: Što su hidroelektrane? Zašto u Gorskoj Hrvatskoj ima hidroelektrana? Zašto je u gorskim krajevima dobro razvijen turizam? Što ljudi mogu raditi zimi, a što ljeti?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	odr A.2.2.	PID OŠ C.4.3.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Učiteljica/ učitelj zapisuje na ploču naslov i crta mentalnu mapu o gospodarstvu Gorske Hrvatske. Učenici pišu u svoju bilježnicu naslov, crtaju mentalnu mapu i ispunjavaju je.	F, I: pisanje	osr A.2.1.	PID OŠ C.4.3.
	Učenici mogu riješiti osmosmjerku u DOS-u Gorska Hrvatska – gospodarstvo .	DOS	ikt A.2.2.	
b) Ponavljanje	Promatramo fotografije planinarskih oznaka i čitamo zanimljivost o njima u udžbeniku (str. 91). Usmeno odgovaramo na pitanja zapisana pokraj fotografija.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ C.4.3.
c) Provjeravanje	Učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 92). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ C.4.3.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
GORSKA HRVATSKA – GOSPODARSTVO <pre>graph TD A[GORSKA HRVATSKA – GOSPODARSTVO] --- B[poljoprivreda] A --- C[šumarstvo] A --- D[industrija] A --- E[turizam] A --- F[energetika]</pre>			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 93).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pripremiti za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem mentalnu mapu koju će učenik dopuniti.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti gdje sve možemo prenoćiti kada bismo odlučili posjetiti Gorsku Hrvatsku.		

Umnožiti nastavni listić te pripremiti kartice sa zanimanja povezanim uz gorske krajeve i plakate.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 34.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Gorska Hrvatska – gospodarstvo – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Gorska Hrvatska – gospodarstvo		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi gospodarske djelatnosti krajeva Gorske Hrvatske te razumjeti njihovu uvjetovanost prirodno-zemljopisnim uvjetima i važnost za ostale krajeve Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru <i>Pogodi tko sam</i> . Učiteljica/učitelj stavlja na stol kartice s nazivima zanimanja povezanim s gorskim krajevima. Učenik izvlači karticu te objašnjava što radi i kojoj gospodarskoj djelatnosti pripada napisano zanimanje. Ostali učenici moraju pogoditi koje zanimanje učenik objašnjava. Najava nastavne jedinice.	kartice F, I: razgovor	osr A.2.3. uku A.2.3.	PID OŠ C.4.3.
2. Uvježbavanje	Razgovaramo o gospodarstvu Gorske Hrvatske: Koje su gospodarske djelatnosti Gorske Hrvatske? Koja je gospodarska djelatnost slabo razvijena? Zašto? Koje biljke uspijevaju u gorskim krajevima? Što se uzgaja na planinskim pašnjacima? Zašto su šumarstvo i drvna industrija dobro razvijeni u Gorskoj Hrvatskoj? Što se sve proizvodi u gorskim krajevima? Što su hidroelektrane? Zašto u Gorskoj Hrvatskoj ima hidroelektrana? Zašto je u gorskim krajevima dobro razvijen turizam? Što ljudi mogu raditi zimi, a što ljeti? Čitamo zanimljivost o ličkoj pramenki u udžbeniku (str. 91). Razgovaramo o predmetima koji se izrađuju od vune. Učenici mogu pročitati rečenice o turizmu u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – gospodarstvo</i> .	F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor DOS	pod C.2.1. odr A.2.2. pod C.2.1. odr A.2.3. pod C.2.1.	PID OŠ C.4.3. PID OŠ C.4.3.
3. Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u pet skupina. Svaka skupina izrađuje plakat o pojedinoj gospodarskoj djelatnosti u Gorskoj Hrvatskoj (poljoprivreda, šumarstvo, industrija, energetika, turizam). Nakon što sve skupine završe s radom, svaka skupina predstavlja svoj plakat.	S plakat razgovor	osr B.2.4. uku D.2.2. osr A.2.1.	PID OŠ C.4.3.
4. Provjeravanje	Učenici samostalno rješavaju nastavni listić (v. prilog). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak Ponovi što znaš u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – gospodarstvo</i> .	nastavni listić I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ C.4.3.

PLAN PLOČE GORSKA HRVATSKA – GOSPODARSTVO PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 3. zadatka na nastavnome listiću.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži...</i> u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – gospodarstvo</i>.

Pripremiti nekoliko omotnica u kojima se nalaze dodatni materijali o kulturno-povijesnim znamenitostima Gorske Hrvatske.

PRILOG

GOSPODARSTVO GORSKE HRVATSKE

1. Zaokruži gospodarske djelatnosti razvijene u gorskim krajevima.

šumarstvo

stočarstvo

maslinarstvo

drvena industrija

brodogradnja

2. Dopuni rečenice.

Poljoprivreda je u gorskim krajevima _____ razvijena.

Stočari uglavnom uzgajaju _____.

Brojne šume pogodovale su razvoju _____ i _____.

Brze gorske rijeke iskorištavaju se za proizvodnju električne energije u _____.

3. Svakoj gospodarskoj djelatnosti znakom plus (+) označi ono što joj pripada.

	kupus	namještaj	krumpir	ovca	bukva	šljiva	ječam	hidroelektrana
voćarstvo								
povrtlarstvo								
šumarstvo								
ratarstvo								
industrija								
turizam								
stočarstvo								
energetika								

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 35.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Gorska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: Gorska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti		
CILJ SATA: Upoznati najvažnije kulturno-povijesne spomenike, pučke običaje i osobe koje potječu iz gorskih krajeva.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Promatramo uvodnu ilustraciju u udžbeniku (str. 94). Opisujemo ilustraciju i razgovaramo: Što djeca gledaju? Koji je predmet nacrtan na lijevoj stranici knjige koju gledaju? Nosimo li danas takve kape? Zašto? Što bi sve mogla biti građevina na desnoj stranici knjige? Objasnite. Gdje se čuvaju narodne nošnje i drugi predmeti narodne baštine? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: razgovor	osr C.2.4.	PID OŠ C.4.1.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Razgovaramo: Jeste li ikada posjetili neko mjesto u Gorskoj Hrvatskoj? Što ste tamo vidjeti?	F, I: razgovor	uku A.2.4.	PID OŠ B.4.3.
	Čitamo rečenice o kulturno-povijesnim spomenicima, narodnoj baštini i izgledu naselja u udžbeniku (str. 94). Promatramo fotografije kulturno-povijesnih spomenika i narodne baštine u udžbeniku te razgovaramo o pročitanome: Koji su kulturno-povijesni spomenici u Gorskoj Hrvatskoj? Što pripada narodnoj baštini Gorske Hrvatske? Opišite izgled ličke tamburice. Po čemu su slične, a po čemu se razlikuju lička kapa i lička torbica? Kako izgledaju naselja Gorske Hrvatske? Po čemu je poznato selo Kuterevo?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	osr C.2.4.	
	Učenici mogu riješiti zadatak Složni slagalicu u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti</i> .	DOS	ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.3.
	Čitamo u udžbeniku (str. 94) rečenice o znamenitim osobama koje potječu iz Gorske Hrvatske. Razgovaramo o pročitanome: Koje znamenite osobe potječu iz Gorske Hrvatske? Po čemu su te osobe poznate? Zna li još neku osobu koja potječe iz gorskih krajeva?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 95). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	udžbenik I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
	Učenici mogu riješiti zadatak <i>Poveži poznatu povijesnu osobu gorskih krajeva i mjesto rođenja</i> u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti</i> .	DOS	ikt A.2.2.	
b) Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u parove. Učiteljica/učitelj priprema nekoliko omotnica u kojima se nalaze dodatni materijali o kulturno-povijesnim znamenitostima Gorske Hrvatske. Svaki par dobiva jednu omotnicu i izrađuje reklamni letak o kulturno-povijesnoj znamenitosti koju je dobio. Kad većina parova završi s izradom, učenici predstavljaju svoj rad drugim učenicima. Po završetku slažemo radove na nekoliko stolova te uz njih stavljamo papir. Učenici obilaze radove i bilježe na papire što im se kod pojedinoga letka posebno sviđa te što smatraju da je moglo biti bolje napravljeno.	P dodatni materijali praktični rad	osr B.2.4. uku A.2.3.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
	Učenici mogu riješiti zadatak <i>Ponovi što znaš</i> u DOS-u <i>Gorska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti</i> .	DOS	ikt A.2.2.	
c) Provjeravanje	Igramo igru <i>Pronađi na zemljovidu</i> . Učenici dobivaju zemljovide. Učiteljica/učitelj izgovara naziv nekoga kulturno-povijesnog spomenika u Gorskoj Hrvatskoj, a učenici se trebaju prisjetiti u kojemu se mjestu nalazi taj spomenik te ga pokazati na zemljovidu.	zemljovid F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ B.4.3.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
GORSKA HRVATSKA – KULTURNO-POVIJESNE ZNAMENITOSTI			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 97).	
Kulturno-povijesni spomenici: – tvrđava Petra Zrinskog u Čabru – dvorac Zrinskih i Frankopana u Ogulinu – svetište Majke Božje u Krasnom – crkva Svetog Trojstva u Otočcu. Narodna baština: stara lička narodna nošnja, lička kapa, lička tamburica.				
Znamenite osobe: Ivana Brlić-Mažuranić, Ivan Goran Kovačić, Nikola Tesla.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti sažetak za bilježnicu koji će učenik dopuniti riječima koje nedostaju.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koji je najstariji kulturno-povijesni spomenik Gorske Hrvatske.		

Pripremiti papire za Vennov dijagram te umnožiti nastavni listić sa slijepom kartom.

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 36.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Gorska Hrvatska – sat vježbanja i ponavljanja	DOS: Gorska Hrvatska
---	--------------------------------------

CILJ SATA: Ponoviti nastavne sadržaje o reljefu, smještaju, podneblju, naseljima, prometnoj povezanosti, gospodarstvu i kulturno-povijesnim znamenitostima Gorske Hrvatske.

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj reproducira učenicima pjesmu <i>Pjevaj mi pjevaj sokole</i> . Razgovaramo: Kako vam se svidjela pjesma? Tko je izveo pjesmu? Kakvoj glazbi pripada pjesma? Što mislite, u kojemu je dijelu Hrvatske nastala pjesma? Najava nastavne jedinice.	računalo F, I: razgovor	OŠ GK C.4.2.	
2. Uvježbavanje	Razgovaramo: Gdje se smjestila Gorska Hrvatska? Od kojih se zavičajnih područja sastoji Gorska Hrvatska? Kakav je reljef Gorske Hrvatske? Kakvo je podneblje u gorskim krajevima? Je li Gorska Hrvatska gusto naseljena? Zašto? Koji su najveći gradovi? Gdje su smještene sela? Kako su prometno povezana naselja Gorske Hrvatske? Zašto je važan promet u Gorskoj Hrvatskoj? Koje su gospodarske djelatnosti Gorske Hrvatske? Koja je gospodarska djelatnost slabo razvijena? Zašto? Koje su kulturno-povijesne znamenitosti Gorske Hrvatske? Koje znamenite osobe potječu iz gorskih krajeva? Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva papir na kojemu crta Vennov dijagram <i>Nizinska Hrvatska – Gorska Hrvatska</i> . Učenici ispunjavaju Vennov dijagram. Kad je većina parova završila s radom, provjeravamo napisano. Učenici mogu riješiti zadatak po vlastitome izboru u DOS-u Gorska Hrvatska .	F, I: razgovor papir P: pisanje, razgovor F: usmeno izlaganje DOS	pod C.2.1. osr B.2.4. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.3.
3. Ponavljanje	Učenici dobivaju nastavni listić sa slijepom kartom Republike Hrvatske i zemljovid. Učiteljica/učitelj izgovara imena gradova, rijeka i nizina u Gorskoj Hrvatskoj, a učenici traže grad na zemljovidu i ucrtavaju ga na svoju slijepu kartu.	nastavni listić I: pisanje	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
4. Provjeravanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 96). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	udžbenik I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
	Učenici mogu riješiti zadatak po vlastitome izboru u DOS-u Gorska Hrvatska .	DOS	ikt A.2.2.	
	Učenici su podijeljeni u četiri skupine. Svaka skupina formira vrstu. Učenik koji je prvi u svakoj vrsti dobiva fotografiju s motivom Gorske Hrvatske. Učiteljica/učitelj postavlja svakoj skupini pitanje iz nastavnih sadržaja o Gorskoj Hrvatskoj. Učenik koji drži fotografiju odgovara na pitanje, a točnim odgovorom fotografija se predaje sljedećemu učeniku u vrsti. Pobjednik je ona skupina čija fotografija prva stigne do kraja vrste.	S razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ B.4.4. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.3.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
GORSKA HRVATSKA – PONAVLJANJE			Ponoviti nastavne sadržaje u vezi s Gorskom Hrvatskom.	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem pri ispunjavanju Vennova dijagrama.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može izraditi mentalnu mapu o Gorskoj Hrvatskoj.		

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 37.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Gorska Hrvatska – sat provjere znanja		DOS: Gorska Hrvatska		
CILJ SATA: Provjeriti stečena znanja o reljefu, smještaju, podneblju, naseljima, prometnoj povezanosti, gospodarstvu i kulturno-povijesnim znamenitostima Gorske Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Uvod	Učiteljica/učitelj na ovome satu može se odlučiti za pisanu ili usmenu provjeru znanja učenika. Najava provjeravanja.	F, I		
2. Provjeravanje	a) pisana provjera Dogovaramo pravila tijekom rada: svaki učenik radi samostalno, a u slučaju potrebe može podići ruku kako bi zatražio učiteljinu/učiteljevu pomoć. Ako tijekom rješavanja zadataka učenik naiđe na neki zadatak koji ne zna riješiti, taj će zadatak preskočiti i na kraju se vratiti na njega kako bi ga pokušao riješiti. Učiteljica/učitelj dijeli učenicima zadatke za provjeru znanja te dodatno objašnjava zadatke koji bi učenicima mogli biti nejasni. Učenici upisuju osnovne podatke na ispit (ime i prezime, nadnevak...).	F: usmeno izlaganje pisani ispit F: usmeno izlaganje	osr A.2.1.	
	Učenici samostalno rješavaju zadatke.	I: pisanje		PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ B.4.4. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.3.
	Učenici koji ranije završe i predaju svoje pisane provjere mogu crtati po vlastitoj želji, čitati časopise ili slikovnice iz razredne zbirke ili rješavati zadatke u DOS-u.	papir, časopisi DOS	ikt A.2.2. uku C.2.3.	
	b) usmena provjera Učiteljica/učitelj usmeno provjerava usvojeno znanje učenika. Primjeri pitanja: Kojom je bojom Gorska Hrvatska prikazana na zemljovidu? Koji reljefni oblici prevladavaju u Gorskoj Hrvatskoj? Gdje se smjestila Gorska Hrvatska? Od kojih se zavičajnih područja sastoji Gorska Hrvatska? Kakav je reljef Gorske Hrvatske? Objasnite. Kakve su rijeke u Gorskoj Hrvatskoj? Koje rijeke teku Gorskom Hrvatskom? Kakve su rijeke ponornice? Koja se jezera nalaze u Gorskoj Hrvatskoj? Koja se planina nalazi	F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ B.4.4. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.3.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Procjena učinka pisane provjere	u Gorskoj Hrvatskoj? Kakvo je podneblje Gorske Hrvatske? Kakva su ljeta u gorskim krajevima? Zašto? Kako je izgled Gorske Hrvatske povezan s podnebljem? Koje su šume najčešće u Gorskoj Hrvatskoj? Gdje možemo vidjeti pašnjake i planinske travnjake? Gdje rastu vazdazelene šume? Je li Gorska Hrvatska gusto naseljena? Zašto? Kakva su naselja u Gorskoj Hrvatskoj? Koje su dvije zavičajne regije u Gorskoj Hrvatskoj? Koji su najveći gradovi? Gdje su smještena sela? Kako su prometno povezana naselja Gorske Hrvatske? Zašto je važan promet u Gorskoj Hrvatskoj? Koje su gospodarske djelatnosti Gorske Hrvatske? Koja je gospodarska djelatnost slabo razvijena? Zašto? Koje biljke uspijevaju u gorskim krajevima? Što se uzgaja na planinskim pašnjacima? Zašto su šumarstvo i drvna industrija dobro razvijeni u Gorskoj Hrvatskoj? Što se sve proizvodi u gorskim krajevima? Koji su kulturno-povijesni spomenici u Gorskoj Hrvatskoj? Što pripada narodnoj baštini Gorske Hrvatske? Koje znamenite osobe potječu iz Gorske Hrvatske? Po čemu su te osobe poznate? Razgovaramo o poteškoćama pri rješavanju i provjeravamo točnost svakoga zadatka. Učiteljica/učitelj upozorava na uočene pogreške te iznosi svoja zapažanja.	F, I: razgovor F: usmeno izlaganje	uku B.2.2.	
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 38.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Primorska Hrvatska – smještaj i reljef – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: Primorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje		
CILJ SATA: Upoznati smještaj i reljef primorskih krajeva Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	*Prije nove nastavne jedinice učiteljica/učitelj može ukratko prokomentirati rezultate pisane provjere. Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima umjetničko djelo slikara Emila Jakoba Schindlera (<i>Pogled na Dubrovnik</i>). Opisujemo sliku i razgovaramo: Što je prikazano na slici? Koji je zavičaj prikazan na slici? Po čemu to možemo zaključiti? Najava nastavne jedinice.	reprodukcija F, I: razgovor	OŠ LK C.4.2. osr B.2.2.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo zemljovid Primorske Hrvatske u udžbeniku (str. 98). Razgovaramo: Koji dio Hrvatske prikazuje zemljovid? Koje boje uočavate na zemljovidu? Koji reljefni oblici prevladavaju u Primorskoj Hrvatskoj? Čitamo rečenice o smještaju i reljefu Primorske Hrvatske u udžbeniku (str. 98). Razgovaramo o pročitanome: Gdje se smjestila Primorska Hrvatska? Kako se naziva more uz Primorsku Hrvatsku? Od čega se sastoji Primorska Hrvatska? Kakav reljef prevladava u primorskim krajevima? Što je krš? Ima li u primorskim krajevima mnogo obradive zemlje? Objasnite. Koje je najčešće tlo u Primorskoj Hrvatskoj? Kakve su rijeke u primorskim krajevima? Zašto? Gdje se ulijevaju rijeke Primorske Hrvatske? Čitamo zanimljivost o rijeci Krki u udžbeniku (str. 98). Promatramo zemljovid Republike Hrvatske. Tražimo na zemljovidu rijeke, otoke i jezera Primorske Hrvatske. Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	udžbenik F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: čitanje zemljovid F, I F, I: pisanje	osr B.2.2. odr A.2.2. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ A.4.3. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Učenici mogu riješiti zadatke Označi fotografiju koja prikazuje krš/jezero/planinu u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> . Usmeno odgovaramo na pitanja (od 1. do 6.) u udžbeniku (str. 99).	DOS udžbenik F, I: razgovor	ikt A.2.2. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.3.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
b) Ponavljanje	Učenici rješavaju preostale zadatke u udžbeniku (str. 99 i 100). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.		uku A.2.1.	PID OŠ A.4.3.
	Učenici mogu riješiti zadatak <i>Poveži pojmove</i> u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> .	DOS	ikt A.2.2.	
c) Provjeravanje	Igramo igru <i>Tko će prije</i> . Učenici su podijeljeni u tri skupine. Učiteljica/učitelj crta na ploči tablicu s deset polja te priprema magnete različitih boja (svaki magnet predstavlja jednu skupinu). Postavlja pitanja na koja učenici moraju odgovoriti. Svaka skupina dobiva svoje pitanje, a za svaki točan odgovor pomiče se za jedno polje. Ako učenik netočno odgovori na pitanje, magnet skupine ostaje na mjestu.	S razgovor	osr B.2.4. uku D.2.2.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
PRIMORSKA HRVATSKA – SMJEŠTAJ I RELJEF			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 101).	
Primorska Hrvatska smjestila se na jugozapadu i jugu Republike Hrvatske uz Jadransko more.				
U Primorskoj Hrvatskoj prevladava kamenit reljef – krš.				
Najčešće tlo u primorskim je krajevima crvenica.				
Rijeka ima malo.				
Rijeke su kratke, brze i bistre, a ulijevaju se u Jadransko more.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti sažetak za bilježnicu na koji će učenik dopisati one riječi koje nedostaju.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koliko se otoka nalazi u Jadranskome moru.		

Pripremiti papire za Vennov dijagram.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 39.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Primorska Hrvatska – podneblje – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: Primorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje		
CILJ SATA: Upoznati podneblje i živi svijet primorskih krajeva Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj reproducira učenicima pjesmu <i>Maestral</i> (I. Stanić). Razgovaramo o pjesmi: O čemu govori tekst pjesme? Što je maestral? U kojemu dijelu Hrvatske puše taj vjetar? Koje još vjetrove primorskih krajeva znate? Najava nastavne jedinice.	računalo F, I: razgovor	OŠ GK C.4.1.	PID OŠ B.4.2.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo uvodni strip u udžbeniku (str. 102). Razgovaramo o stripu: O čemu razgovaraju djeca? Što radi dječak? Zašto? Kakva je okusa more? Što radi djevojčica? Što je plaža? Čemu se posebno vesele djeca koja ne žive blizu mora? Čemu se posebno vesele djeca koja žive uz more? Kada idemo na ljetovanje? Čemu se veselite kad idete na ljetovanje?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		
	Čitamo rečenice povezane s vremenskim prilikama u Primorskoj Hrvatskoj u udžbeniku (str. 102). Razgovaramo o pročitanoj: Kakvo podneblje prevladava u Primorskoj Hrvatskoj? Kakva su ljeta u primorskim krajevima, a kakve zime? Što su suše? Gdje se često javljaju suše? Koji vjetrovi pušu uz obalu Jadranskoga mora?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	uku A.2.4.	PID OŠ B.4.2.
	Čitamo rečenice o živome svijetu u Primorskoj Hrvatskoj u udžbeniku (str. 102). Razgovaramo o pročitanoj: Kakvo drveće prevladava u primorskim šumama? Koje biljke rastu u Primorskoj Hrvatskoj? Koje životinje nastanjuju primorske krajeve? Koje zaštićene biljne ili životinjske vrste žive u primorskim krajevima?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	odr A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
	Promatramo fotografije primorskoga bora i kadulje u udžbeniku (str. 102). Opisujemo ih i uspoređujemo.	udžbenik F, I: razgovor	odr B.2.3.	PID OŠ B.4.1.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		
	Učenici mogu pročitati zanimljivosti o zaštićenim biljnim i životinjskim vrstama u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> .	DOS	ikt A.2.2. odr B.2.3.	PID OŠ B.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva papir na kojemu crta Vennov dijagram u kojemu će usporediti podneblje Primorske i Gorske Hrvatske. Kad većina parova ispuni dijagram, provjeravamo napisano.	P papir razgovor pisanje	osr B.2.4.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2.
b) Ponavljanje	Učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 104). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	udžbenik I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2.
	Učenici mogu riješiti zadatak <i>Pronađi neke zaštićene biljne i životinjske vrste primorskih krajeva</i> u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> .	DOS	ikt A.2.2. odr B.2.3.	PID OŠ B.4.1.
c) Provjeravanje	Provjeravamo naučeno usmenim odgovaranjem na pitanja (od 1. do 4.) u udžbeniku (str. 103).	udžbenik F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
PRIMORSKA HRVATSKA – PODNEBLJE			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 105).	
U Primorskoj Hrvatskoj prevladava toplo podneblje. Ljeta su vruća s malo oborina, a zime blage, kišne i vjetrovite. Uz obalu Jadranskoga mora pušu vjetrovi jugo, bura i maestral. Biljke: kadulja, lavanda, hrast crnika, primorski bor. Životinje: galeb, cvrčak, siva gušterica.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem pri ispunjavanju Vennova dijagrama.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti po čemu se razlikuju jugo, bura i maestral. Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koje zaštićene biljne vrste rastu u Primorskoj Hrvatskoj.		

Pripremiti papire s naslovima *Smještaj i reljef Primorske Hrvatske*, *Podneblje Primorske Hrvatske*, *Živi svijet Primorske Hrvatske* te kartice s dijelovima rečenica.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 40.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Primorska Hrvatska – smještaj, reljef i podneblje – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Primorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi smještaj, reljef, podneblje i živi svijet primorskih krajeva Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru <i>Naučili smo...</i> Učenici su podijeljeni u tri skupine. Svaka skupina dobiva papir s naslovom (<i>Smještaj i reljef Primorske Hrvatske, Podneblje Primorske Hrvatske, Živi svijet Primorske Hrvatske</i>). Svaka skupina mora osmisliti i napisati rečenicu povezanu s naslovom na papiru. Kad skupine napišu rečenicu, papiri se izmjenjuju u smjeru kazaljke na satu. Nakon što svaka skupina napiše barem tri rečenice o zadanoj temi, igra se zaustavlja i provjeravamo napisano. Učenici mogu pogledati videozapis o reljefu i podneblju primorskih krajeva u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> . Najava nastavne jedinice.	S papir razgovor pisanje F: usmeno izlaganje DOS	osr B.2.4. uku D.2.2. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.4.
2. Uvježbavanje	Čitamo zanimljivost o koraljima u udžbeniku (str. 103). Učenici samostalno rješavaju 5. i 6. zadatak u udžbeniku (str. 103). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti osmosmjerku u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> .	udžbenik F, I: čitanje udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
3. Ponavljanje	Igramo igru <i>Pogodi otok</i> . Učenici dobivaju zemljovid Primorske Hrvatske. Učiteljica/učitelj odabire otok te govoreći strane svijeta objašnjava gdje se taj otok nalazi te koji ga otoci okružuju. Učenici pažljivo slušaju i pokušavaju odgonetnuti koji je otok učiteljica odabrala / učitelj odabrao. Igru nastavlja učenik koji je prvi prepoznao o kojemu se otoku radi.	zemljovid F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.4.
4. Provjeravanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva karticu s dijelovima rečenica (v. prilog). Rečenice opisuju smještaj, reljef i podneblje Primorske Hrvatske. Igru započinje par koji je dobio karticu na kojoj prve dvije riječi govore o zavičajnoj regiji o kojoj smo govorili tijekom sata. Učenici čitaju početak rečenice napisane na kartici. Ostali parovi pažljivo slušaju te po smislu rečenice zaključuju koji bi bio nastavak. Par na čijoj kartici piše nastavak rečenice treba nastaviti čitati rečenicu. Učenici mogu riješiti zadatak Ponovi što znaš u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i> .	P kartice razgovor DOS	osr B.2.4. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.4.

PLAN PLOČE PRIMORSKA HRVATSKA – SMJEŠTAJ, RELJEF I PODNEBLJE PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA Uvježbati snalaženje na zemljovidu.
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u snalaženju na zemljovidu u igri <i>Pogodi otok</i>.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži...</i> u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – smještaj, reljef, podneblje</i>.

PRILOG

Primorska Hrvatska smjestila se na jugozapadu i jugu Republike Hrvatske uz...

... Jadransko more. Čine je brojni otoci, poluotoci, uvale, zaljevi i...

... ostali dijelovi obale i more uz nju. U Primorskoj Hrvatskoj prevladava kameniti reljef...

... koji se naziva krš. Najčešće tlo na ovome je prostoru...

... crvenica. U Primorskoj Hrvatskoj rijeke su malobrojne, kratke...

... brze i bistre. U Primorskoj Hrvatskoj prevladava toplo...

... podneblje. Ljeta su vruća s malo oborina, a zime su...

... blage, kišne i vjetrovite. Snijeg je vrlo rijetka...

... pojava. Vjetrovi koji pušu uz obalu Jadranskoga mora su...

... jugo, bura i maestral.

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 41.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Primorska Hrvatska – naselja i promet – sat učenja novih nastavnih sadržaja	DOS: Primorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost
---	---

CILJ SATA: Upoznati veća gradska središta Primorske Hrvatske; povezati prirodno-zemljopisne uvjete i podneblje s izgledom naselja.

ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Čitamo uvodni strip u udžbeniku (str. 106). Razgovaramo o stripu: Kamo putuje obitelj sa stripa? Kojim vrstama prometa obitelj mora putovati kako bi stigla na Brač? Na velikome zemljovidu tražimo otok Brač. Razgovaramo: U kojemu se zavičajnom području nalazi otok Brač? Kako biste iz svoga mjesta putovali do Brača? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor zemljovid F, I: razgovor	uku A.2.3.	PID OŠ B.4.4.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo zemljovid Primorske Hrvatske i razgovaramo: Koji se veliki gradovi nalaze u Primorskoj Hrvatskoj? Gdje se u odnosu na more nalaze ti gradovi? Zašto?	zemljovid F, I: razgovor		PID OŠ B.4.4.
	Čitamo rečenice koje govore o naseljenosti u udžbeniku (str. 106). Razgovaramo o pročitane: Koja su područja u Primorskoj Hrvatskoj najgušće naseljena? Gdje su smještena najveća gradska središta? Gdje su smještena manja naselja? Zašto se u unutrašnjosti nisu razvili veći gradovi? Gdje su smještena sela primorskih krajeva? Kako izgledaju sela u Primorskoj Hrvatskoj?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	odr A.2.2.	PID OŠ B.4.4.
	Čitamo rečenice o prometu u Primorskoj Hrvatskoj u udžbeniku (str. 106). Razgovaramo o pročitane: Koje su vrste prometa razvijene u Primorskoj Hrvatskoj? Na koje načine možemo doći od kopna do nekoga otoka? Kojim je vrstama prometa Primorska Hrvatska povezana s ostalim hrvatskim krajevima? U kojim se gradovima nalaze veće zračne luke?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ B.4.4.
	Učiteljica/učitelj može s pomoću aplikacije Google Earth pokazati učenicima kako su neki otoci povezani s kopnom mostom (npr. Krčki most, Paški most, Virski most).	računalo F, I: razgovor		PID OŠ B.4.4.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		
	Učenici mogu riješiti zadatak Pronađi u zadatcima nazive gradova koji su isti kao i nazivi otoka na kojima se nalaze u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost</i> .	DOS	ikt A.2.2.	

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Ponavljamo naučeno usmenim odgovaranjem na pitanja u udžbeniku (str. 107).	udžbenik F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ B.4.4.
b) Ponavljanje	Čitamo legendu o gradu Humu u udžbeniku (str. 107). Prepričavamo legendu i razgovaramo o njoj. Učenici dobivaju zemljovid Primorske Hrvatske. Tražimo na zemljovidu grad Hum. Učiteljica/učitelj izgovara ime nekoga mjesta u Primorskoj Hrvatskoj. Učenici traže to mjesto na zemljovidu te objašnjavaju kako bismo iz svoga mjesta putovali do zadanoga mjesta.	udžbenik F, I: razgovor zemljovid F, I: razgovor	OŠ HJ A.4.2. osr A.2.1.	
c) Provjeravanje	Učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 107). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak <i>Možeš li...</i> u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.4.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
PRIMORSKA HRVATSKA – NASELJA I PROMET Gradovi i područja oko njih najgušće su naseljeni. Najveća gradska središta: Pula, Poreč, Rijeka, Zadar, Šibenik, Split, Dubrovnik. Sela su malena i zbijena, a prostiru se u blizini obradivih površina. Naselja uzduž obale povezana su cestovnim i morskim prometom. Primorska Hrvatska s ostalim je hrvatskim krajevima povezana kopnenim i zračnim prometom. Veće zračne luke nalaze se u Dubrovniku, Splitu, Zadru, Krku i Puli.			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 109).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti sažetak za bilježnicu koji će učenik dopuniti riječima koje nedostaju.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koji su otoci mostom povezani s kopnom.		

Pripremiti kartice s imenima gradova u Primorskoj Hrvatskoj.

OSNOVNA ŠKOLA:	RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK: REDNI BROJ SATA: 42.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Primorska Hrvatska – naselja i promet – sat vježbanja i ponavljanja	DOS: Primorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost
CILJ SATA: Ponoviti veća gradska središta Primorske Hrvatske; ponoviti povezanost prirodno-zemljopisnih uvjeta i podneblja s izgledom naselja.	
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međudnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.	

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru pogađanja riječi. Učiteljica/učitelj priprema kartice s imenima gradova u Primorskoj Hrvatskoj. Učenik izvlači kartice te crta na ploči onoliko crta koliko slova ima grad napisan na kartici. Učenici izgovaraju slovo i riječ koja počinje tim slovom kako bi pogodili slova koja trebaju biti napisana na crtama. Nakon što učenici pogode ime grada s kartice, taj grad tražimo na zemljovidu. Igru nastavlja onaj učenik koji je pogodio ime grada. Učenici mogu pogledati fotografije sela i gradova u Primorskoj Hrvatskoj te pročitati rečenice uz fotografije u DOS-u Primorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost . Najava nastavne jedinice.	kartice F, I: pisanje, razgovor zemljovid DOS	osr A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.4.
2. Uvježbavanje	Učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 108). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak S pomoću zemljovida pronaći i smjesti navedena naselja u tablicu u DOS-u Primorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost .	udžbenik F, I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.4.
3. Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva zemljovid. Učenici naizmjenice izgovaraju ime nekoga naselja u Primorskoj Hrvatskoj. Učenici traže to mjesto na zemljovidu te objašnjavaju kako bi iz svoga mjesta putovali do zadanog mjesta. Učenici mogu riješiti zadatak Ponovi što znaš u DOS-u Primorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost .	P zemljovid razgovor DOS	osr B.2.4. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.4.
4. Provjeravanje	Igramo kviz. Učenici su podijeljeni u skupine. Učiteljica/učitelj postavlja pitanja o naseljima i prometu Primorske Hrvatske, a učenici odgovaraju na pitanja. Na svako pitanje odgovara druga skupina. Ako skupina točno odgovori na pitanje, osvaja bod, odnosno u slučaju netočnoga odgovora ne osvaja. Pobjednik je skupina koja skupi više bodova.	S razgovor	osr B.2.4. uku D.2.2.	PID OŠ B.4.4.

PLAN PLOČE PRIMORSKA HRVATSKA – NASELJA I PROMET PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA Uvježbati snalaženje na zemljovidu.
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u snalaženju na zemljovidu te rješavanju 3. zadatka u udžbeniku.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži...</i> u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – naselja i prometna povezanost</i>.

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 43.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Primorska Hrvatska – gospodarstvo – sat učenja novih nastavnih sadržaja	DOS: <u>Primorska Hrvatska – gospodarstvo</u>
CILJ SATA: Upoznati gospodarske djelatnosti krajeva Primorske Hrvatske te razumjeti njihovu uvjetovanost prirodno-zemljopisnim uvjetima i važnost za ostale krajeve Republike Hrvatske.	
ISHODI UČENJA: PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.	

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Promatramo uvodnu ilustraciju u udžbeniku (str. 110). Razgovaramo: Gdje se nalaze likovi na slici? Što majka drži u rukama? Od kuda su stigle mandarine? Što je Neretva? Tražimo na velikome zemljovidu dolinu Neretve. Razgovaramo: U kojemu se dijelu Hrvatske nalazi dolina Neretve? Kako su mandarine stigle iz doline Neretve do prodavaonice? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: razgovor zemljovid F, I: razgovor	PID OŠ B.4.4. uku A.2.3.	PID OŠ C.4.3. PID OŠ C.4.3.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo rečenice o poljoprivredi u udžbeniku (str. 110). Promatramo fotografiju pokraj teksta i razgovaramo: Što je prikazano na fotografiji? Čime se bave ljudi koji žive u blizini toga područja? Koje voće i povrće uzgajaju ljudi na primorskim ravnica? Koja su najplodnija područja Primorske Hrvatske? Tražimo na velikome zemljovidu zapadnu obalu Istre, Ravne kotare te dolinu rijeke Neretve. Čitamo rečenice o ribarstvu, pomorstvu i stočarstvu u udžbeniku (str. 110). Razgovaramo o pročitanome: Zbog čega se mnogi ljudi u primorskim krajevima bave ribarstvom? Kako iskorištavaju ulovljenu ribu? Što su solane? Što se radi u solanama? Gdje se nalaze najveća hrvatska brodogradilišta? Gdje se nalazi najveća hrvatska putnička luka, a gdje najveća teretna luka? Koja je razlika između putničke i teretne luke? Što se uzgaja na primorskim pašnjacima? Čitamo rečenice o industriji i turizmu u udžbeniku (str. 111). Promatramo fotografije, opisujemo ih i imenujemo što je na njima prikazano. Razgovaramo o pročitanome: Gdje se u Primorskoj Hrvatskoj nalaze nalazišta plina? Što su vjetroelektrane? Zašto je područje Primorske Hrvatske povoljno za izgradnju vjetroelektrana? Zašto se velik broj ljudi u primorskim krajevima bavi turizmom? Što sve možemo vidjeti u primorskim krajevima?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor zemljovid F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor	pod C.2.1. odr A.2.2. PID OŠ B.4.4. odr A.2.2. pod C.2.1.	PID OŠ C.4.3. PID OŠ C.4.3.
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i crta mentalnu mapu o gospodarstvu Primorske Hrvatske. Učenici pišu u svoju bilježnicu naslov, crtaju mentalnu mapu i popunjavaju je.	F, I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ C.4.3.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
b) Ponavljanje	Učenici mogu riješiti zadatak Složi slagalicu i prouči kako izgleda uzgajalište školjaka u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – gospodarstvo</i> . Čitamo zanimljivost o uzgoju ljekovitoga i začinskoga bilja u primorskim krajevima u udžbeniku (str. 112). Promatramo fotografiju lavande i ružmarina. Opisujemo i uspoređujemo. Razgovaramo: Što znači riječ <i>začinska</i> , a što riječ <i>ljekovita</i> ? Koje se ljekovito i začinsko bilje uzgaja u Primorskoj Hrvatskoj? Što se proizvodi od tih biljaka? Za što se upotrebljava lavanda? Za što se upotrebljava ružmarin? Koje još začinske i ljekovite biljke znate? Upotrebljavate li ih u prehrani?	DOS udžbenik F, I: čitanje, razgovor	ikt A.2.2. pod C.2.1.	PID OŠ C.4.3.
c) Provjeravanje	Učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 112 i 113). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti osmosmjerku u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – gospodarstvo</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ C.4.3.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
PRIMORSKA HRVATSKA – GOSPODARSTVO			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 115).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti mentalnu mapu koju će učenik dopuniti.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak Istraži, potraži, traži... u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – gospodarstvo</i> .		

Pripremiti kartice s nazivima zanimanja kojima se bave ljudi u primorskim krajevima te umnožiti nastavni listić s osmosmjerkom.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 44.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Primorska Hrvatska – gospodarstvo – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Primorska Hrvatska – gospodarstvo		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi gospodarske djelatnosti krajeva Primorske Hrvatske te razumjeti njihovu uvjetovanost prirodno-zemljopisnim uvjetima i važnost za ostale krajeve Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru pantomime. Učiteljica/učitelj priprema kartice s nazivima zanimanja kojima se bave ljudi u primorskim krajevima. Učenik izvlači karticu i oponaša rad zanimanja napisanoga na kartici, a ostali učenici trebaju prepoznati zanimanje koje učenik oponaša. Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču nazive gospodarskih djelatnosti Primorske Hrvatske. Pogođene kartice s nazivima zanimanja stavljamo na ploču uz naziv gospodarske djelatnosti kojoj zanimanje pripada. Najava nastavne jedinice.	kartice F, I razgovor	uku A.2.3.	PID OŠ C.4.3.
2. Uvježbavanje	Razgovaramo o gospodarstvu Primorske Hrvatske: Koje su gospodarske djelatnosti najčešće u Primorskoj Hrvatskoj? Koje voće i povrće uzgajaju ljudi na primorskim ravnicama? Koja su najplodnija područja Primorske Hrvatske? Zbog čega se mnogi ljudi u primorskim krajevima bave ribarstvom? Kako iskorištavaju ulovljenu ribu? Što su solane? Što se radi u solanama? Gdje se nalaze najveća hrvatska brodogradilišta? Gdje se nalazi najveća hrvatska putnička luka, a gdje najveća hrvatska teretna luka? Gdje se u Primorskoj Hrvatskoj nalaze nalazišta plina? Što su vjetroelektrane? Zašto je područje Primorske Hrvatske povoljno za izgradnju vjetroelektrana? Zašto se velik broj ljudi u primorskim krajevima bavi turizmom? Što privlači turiste u primorske krajeve?	F, I: razgovor	pod C.2.1. odr A.2.2. odr A.2.2.	PID OŠ C.4.3.
3. Ponavljanje	Učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 114). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	udžbenik I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ C.4.3.
	Učenici mogu riješiti zadatak Prouči fotografije i zaključi koja je gospodarska grana razvijena u primorskim krajevima u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – gospodarstvo</i> .	DOS	ikt A.2.2.	
	Učenici samostalno rješavaju osmosmjerk (v. prilog). Učiteljica/učitelj obilazi učenike i pomaže im u pronalaženju riječi.	nastavni listić I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ C.4.3.
	Učenici mogu riješiti zadatak Ponovi što znaš u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – gospodarstvo</i> .	DOS	ikt A.2.2.	

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
4. Provjeravanje	Igramo igru točno-netočno. Učiteljica/učitelj izgovara rečenice u vezi s gospodarstvom Primorske Hrvatske. Kad je izgovorena rečenica točna, učenici moraju stajati. Kad je izgovorena rečenica netočna, učenici čučnu.	F, I: razgovor	osr A.2.1. OŠ TZK D.4.2.	PID OŠ C.4.3.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
PRIMORSKA HRVATSKA – GOSPODARSTVO				
poljoprivreda ribarstvo pomorstvo industrija turizam				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju osmosmjerke.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti gdje se u primorskim krajevima nalaze solane.		

Pripremiti kartice s rečenicama o kulturno-povijesnim znamenitostima Primorske Hrvatske.

PRILOG

GOSPODARSTVO – PONAVLJANJE

P	M	T	U	R	I	S	T	R
N	A	I	M	O	V	C	E	O
I	N	R	S	K	A	H	R	V
R	D	A	N	I	L	S	A	M
A	A	S	O	L	A	N	E	A
M	R	T	A	K	E	J	I	R
Ž	I	V	J	E	T	R	A	S
U	N	A	D	N	A	V	A	L
R	E	S	P	L	I	T	K	A

Nastavni listić

1. _____ su voće koje se uzgaja u dolini Neretve.
2. Biljka od koje se proizvodi maslinovo ulje zove se _____.
3. Najveća hrvatska putnička luka nalazi se u gradu _____.
4. Na pašnjacima obale i otoka uzgajaju se koze i _____.
5. Mjesta u kojima se bere morska sol nazivaju se _____.
6. Najveća hrvatska teretna luka nalazi se u gradu _____.
7. U vjetroelektranama se iskorištava energija _____.
8. Ljekovita mirisna biljka koja se upotrebljava za izradu sapuna i sredstava za tuširanje zove se _____.
9. Osoba koja dolazi u Primorsku Hrvatsku kako bi uživala u moru, toplome podneblju, prirodnim ljepotama i kulturno-povijesnim spomenicima zove se _____.
10. Začinska ljekovita biljka koja se često upotrebljava u jelima i raste u primorskim krajevima zove se _____.

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 45.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Primorska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti – sat učenja novih nastavnih sadržaja	DOS: <u>Primorska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti</u>
--	--

CILJ SATA: Upoznati najvažnije kulturno-povijesne spomenike, pučke običaje i osobe koje potječu iz primorskih krajeva.

ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima videozapis plesa lindo u izvedbi ansambla Lado (poveznica: https://youtu.be/S6vSRvBb HEU). Razgovaramo o videozapisu: Što smo gledali? Kako vam se svidio ples? Jeste li kada vidjeli taj ples? Kada su ljudi plesali na taj način? Kako su odjeveni plesači na videozapisu? Najava nastavne jedinice.	računalo F, I: razgovor	osr C.2.4.	PID OŠ B.4.3.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo uvodnu ilustraciju u udžbeniku (str. 116). Razgovaramo: Gdje se nalaze djeca? Što rade? Što su fotografirali? (Ilustracija prikazuje viteški ples s mačevima morešku koji potječe s Korčule te Dubrovačke gradske zidine.) Koje kulturno-povijesne znamenitosti primorskih krajeva znate?	udžbenik F, I: razgovor	osr C.2.4.	PID OŠ B.4.3.
	Čitamo rečenice o kulturno-povijesnim spomenicima u udžbeniku (str. 116). Promatramo fotografiju crkve svetoga Donata u Zadru i razgovaramo o pročitanome: Što je UNESCO? U kojemu se dijelu Hrvatske nalaze svi hrvatski gradovi i građevine koje su pod zaštitom UNESCO-a? Koje se građevine u Primorskoj Hrvatskoj posebno ističu? Opiši izgled crkve svetoga Donata u Zadru.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ C.4.1.
	Učiteljica/učitelj upoznaje učenike s dijelovima narodne nematerijalne baštine koji se nalaze pod zaštitom UNESCO-a, a potječu iz primorskih krajeva: klapsko pjevanje, nijemo kolo, Sinjska alka, procesija Za križen na otoku Hvaru, zvončari, Festa sv. Vlaha, čipkarstvo, istarsko dvoglasje, ožkanje.	F: usmeno izlaganje		PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
	Čitamo rečenice o narodnoj baštini, poznatim događanjima u primorskim krajevima te o znamenitim osobama u udžbeniku (str. 106). Razgovaramo o pročitanome: Što pripada narodnoj baštini primorskih krajeva? Što je od pučkih običaja pod zaštitom UNESCO-a? Koji se poznati događaji održavaju u Primorskoj Hrvatskoj? Jeste li kada posjetili neki od tih događaja? Koji? Koje znamenite osobe potječu iz primorskih krajeva? Čitamo zanimljivost o Ivanu Meštroviću u udžbeniku (str. 116) te odgovaramo na postavljeno pitanje. Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor F, I: pisanje	osr C.2.4. OŠ HJ C.4.3.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:	Učenici mogu riješiti osmosmjerku u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – kulturno-povijesne znamenitosti</i> .	DOS	ikt A.2.2.	
a) Uvježbavanje	Promatramo fotografiju klape u udžbeniku (str. 117). Čitamo rečenice pokraj fotografije i razgovaramo: Što je prikazano na fotografiji? Kako klape stvaraju glazbu? Koju klapsku pjesmu znate? Odmaramo se od učenja slušajući klapsku pjesmu po izboru učenika.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor slušanje	OŠ GK C.4.1. uku A.2.1.	PID OŠ B.4.3.
b) Ponavljanje	Učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 117). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak Ponovi što znaš u DOS-u <i>Primorska Hrvatska – kulturno--povijesne znamenitosti</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
c) Provjeravanje	Igramo igru <i>Preokreni pitanje</i> . Učiteljica/učitelj priprema kartice s rečenicama o kulturno-povijesnim znamenitostima Primorske Hrvatske. Učenik izvlači karticu te postavlja pitanje čiji je odgovor rečenica napisana na kartici. Ostali učenici moraju odgovoriti na postavljeno pitanje.	kartice F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
PRIMORSKA HRVATSKA – KULTURNO-POVIJESNE ZNAMENITOSTI			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 119).	
Spomenici i znamenitosti: – pod zaštitom UNESCO-a – Arena u Puli, kninska tvrđava – crkva svetoga Donata u Zadru – svetište Majke Božje na Trsatu. Narodna baština: – dubrovački ples lindo, klapsko pjevanje, viteška igra moreška s Korčule – priredbe: Šibenski festival djeteta, Dubrovačke ljetne igre. Znamenite osobe: Ivan Gundulić, Ruđer Bošković, Ivan Meštrović.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti sažetak za bilježnicu koji će učenik dopuniti riječima koje nedostaju.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može izraditi plakat o kulturno-povijesnim znamenitostima primorskih krajeva koje su pod zaštitom UNESCO-a.		

Pripremiti papire za Vennov dijagram te fotografije kulturno-povijesnih znamenitosti primorskih krajeva.

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 46.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Primorska Hrvatska – sat vježbanja i ponavljanja	DOS: Primorska Hrvatska
--	---

CILJ SATA: Ponoviti nastavne sadržaje o reljefu, smještaju, podneblju, naseljima, prometnoj povezanosti, gospodarstvu i kulturno-povijesnim znamenitostima Primorske Hrvatske.

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnog nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru asocijacija (v. prilog). Učiteljica/učitelj crta na ploči tablicu za igru. Učenici otkrivaju pojmove i zaključuju koje je konačno rješenje. Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor	osr A.2.1.	
2. Uvježbavanje	Igramo igru <i>Sjećam se...</i> Učiteljica/učitelj podsjeća učenike kako smo dosad dosta razgovarali i učili o Primorskoj Hrvatskoj (o reljefu, smještaju, podneblju, naseljima, prometu, gospodarstvu i kulturno-povijesnim spomenicima). Sada će se svaki učenik tijekom četiri minute pokušati prisjetiti što više pojmova koje smo spomenuli u ta dva sata te od njih osmisliti rečenice. Nakon četiri minute čitamo rečenice i provjeravamo njihovu točnost.	I: pisanje F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.3.
3. Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva papir na kojemu će nacrtati Vennov dijagram. Učiteljica/učitelj određuje koji će učenici na Vennovu dijagramu uspoređivati Primorsku i Gorsku Hrvatsku, a koji Primorsku i Nizinsku Hrvatsku. Učenici ispunjavaju Vennov dijagram. Kad većina parova završi s radom, provjeravamo napisano.	P papir razgovor pisanje F: usmeno izlaganje	osr B.2.4.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.3.
	Učenici mogu riješiti zadatak po vlastitome izboru u DOS-u Primorska Hrvatska .	DOS	ikt A.2.2.	
4. Provjeravanje	Učiteljica/učitelj priprema fotografije kulturno-povijesnih znamenitosti primorskih krajeva. Učenici dobivaju zemljovide. Učiteljica/učitelj pokazuje učenicima fotografiju neke kulturno-povijesne znamenitosti. Učenici trebaju prepoznati kulturno-povijesnu znamenitost s fotografije, odrediti u kojemu se mjestu nalazi ili kojemu mjestu pripada te pokazati to mjesto na zemljovidu.	fotografije zemljovid F, I: razgovor	osr C.2.4. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ B.4.4. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.3.
	Učenici mogu riješiti zadatak po vlastitome izboru u DOS-u Primorska Hrvatska .	DOS	ikt A.2.2.	

PLAN PLOČE		DOMAĆA ZADAĆA
PRIMORSKA HRVATSKA – PONAVLJANE		Ponoviti nastavne sadržaje o Primorskoj Hrvatskoj. Potražiti knjige, prezentacije, fotografije i slične materijale povezane s pojedinim krajem Republike Hrvatske.
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama		
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u snalaženju na zemljovidu.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može izraditi mentalnu mapu o Primorskoj Hrvatskoj.

PRILOG

tonovi plave boje	reljef	Istra
morski promet	kamenito područje	Kvarner
slano	malo obradive zemlje	Dalmacija
JADRANSKO MORE	KRŠ	ZAVIČAJNO PODRUČJE
PRIMORSKA HRVATSKA		

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 47.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Primorska Hrvatska – sat provjere znanja	DOS: <i>Primorska Hrvatska</i>
--	--------------------------------

CILJ SATA: Provjeriti stečena znanja o reljefu, smještaju, podneblju, naseljima, prometnoj povezanosti, gospodarstvu i kulturno-povijesnim znamenitostima Primorske Hrvatske.

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Uvod	Učiteljica/učitelj na ovome satu može se odlučiti za pisanu ili usmenu provjeru znanja učenika. Najava provjeravanja.	F, I		
2. Provjeravanje	a) pisana provjera Dogovaramo pravila tijekom rada: svaki učenik radi samostalno, a u slučaju potrebe može podići ruku kako bi zatražio učiteljinu/učiteljevu pomoć. Ako tijekom rješavanja zadataka učenik naiđe na neki zadatak koji ne zna riješiti, taj će zadatak preskočiti i na kraju se vratiti na njega kako bi ga pokušao riješiti. Učiteljica/učitelj dijeli učenicima zadatke za provjeru znanja te dodatno objašnjava zadatke koji bi učenicima mogli biti nejasni. Učenici upisuju osnovne podatke na ispit (ime i prezime, nadnevak...). Učenici samostalno rješavaju zadatke. Učenici koji ranije završe i predaju svoje pisane provjere mogu crtati po vlastitoj želji, čitati časopise ili slikovnice iz razredne zbirke ili rješavati zadatke u DOS-u. b) usmena provjera Učiteljica/učitelj usmeno provjerava usvojeno znanje učenika. Primjeri pitanja: Gdje se smjestila Primorska Hrvatska? Kako se naziva more uz Primorsku Hrvatsku? Od čega se sastoji Primorska Hrvatska? Kakav reljef prevladava u primorskim krajevima? Što je krš? Ima li u primorskim krajevima mnogo obradive zemlje? Objasnite. Koje je najčešće tlo u Primorskoj Hrvatskoj? Kakve su rijeke u primorskim krajevima? Zašto? Gdje se ulijevaju rijeke	F: usmeno izlaganje pisani ispit F: usmeno izlaganje I: pisanje papir, časopisi DOS F, I: razgovor	osr A.2.1. ikt A.2.2. uku C.2.3. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ B.4.4. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.3. PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ B.4.4. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.3.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
	Primorske Hrvatske? Kakvo podneblje prevladava u Primorskoj Hrvatskoj? Kakva su ljeta u primorskim krajevima, a kakve zime? Što su suše? Koji vjetrovi pušu uz obalu Jadranskoga mora? Koje biljke rastu u Primorskoj Hrvatskoj? Koje životinje nastanjuju primorske krajeve? Koji se veliki gradovi nalaze u Primorskoj Hrvatskoj? Gdje se u odnosu na more nalaze ti gradovi? Zašto? Zašto se u unutrašnjosti nisu razvili veći gradovi? Gdje su smještena sela primorskih krajeva? Kako izgledaju sela u Primorskoj Hrvatskoj? Koje su vrste prometa razvijene u Primorskoj Hrvatskoj? Kojim je vrstama prometa Primorska Hrvatska povezana s ostalim hrvatskim krajevima? U kojim se gradovima nalaze veće zračne luke? Koje su gospodarske djelatnosti najčešće u Primorskoj Hrvatskoj? Koje voće i povrće uzgajaju ljudi na primorskim ravninama? Koja su najplodnija područja Primorske Hrvatske? Zbog čega se mnogi ljudi u primorskim krajevima bave ribarstvom? Što su solane? Gdje se nalaze najveća hrvatska brodogradilišta? Gdje se nalazi najveća hrvatska putnička luka, a gdje najveća teretna? Gdje se u Primorskoj Hrvatskoj nalaze nalazišta plina? Zašto je područje Primorske Hrvatske povoljno za izgradnju vjetroelektrana? Što privlači turiste u primorske krajeve? U kojemu se dijelu Hrvatske nalaze svi hrvatski gradovi i građevine koje su pod zaštitom UNESCO-a? Što pripada narodnoj baštini primorskih krajeva? Što je od pučkih običaja pod zaštitom UNESCO-a? Koji se poznati događaji održavaju u Primorskoj Hrvatskoj? Koje znamenite osobe potječu iz primorskih krajeva?			
3. Procjena učinka pisane provjere	Razgovaramo o poteškoćama pri rješavanju i provjeravamo točnost svakoga zadatka. Učiteljica/učitelj upozorava na uočene pogreške te iznosi svoja zapažanja.	F, I: razgovor F: usmeno izlaganje	uku B.2.2.	
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
			Potražiti i donijeti knjige, prezentacije, fotografije i slične materijale koji govore o pojedinim krajevima Republike Hrvatske.	

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 48./49.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Krajevi Republike Hrvatske – projekt – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Nizinska Hrvatska ; Gorska Hrvatska ; Primorska Hrvatska		
CILJ SATA: Poticati neformalno učenje i samostalno proširivanje znanja učenika.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ B.4.4. Učenik se snalazi i tumači geografsku kartu i zaključuje o međuodnosu reljefnih obilježja krajeva Republike Hrvatske i načina života.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHO- DI
1. Motivacija	*Prije nove nastavne jedinice učiteljica/učitelj može ukratko prokomentirati rezultate pisane provjere. Dogovaramo se o načinu i redosljedu predstavljanja projekta <i>Krajevi Republike Hrvatske</i> . Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor		PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ B.4.4. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.3.
2. Uvježbavanje i ponavljanje	Predstavljanjima samostalnoga rada učenika ponavljamo nastavne sadržaje povezane s radom učenika. Učenici mogu pokazati svoje plakate, slikovnice, fotografije, sastavke, računalne prezentacije, pitalice, knjige koje su pročitali i sve ono što su radili u slobodno vrijeme, a čime su proširivali svoje znanje. Po završetku izlaganja učenici mogu postavljati pitanja onomu učeniku koji je izlagao.	F, I: razgovor	osr A.2.1.	
3. Provjeravanje	Učenici ispunjavaju listić za samovrednovanje (v. prilog). Učenici ističu što im je bilo zanimljivo, poučno, jasno... u predstavljanju rada suučenika. Analiziramo dobre strane današnjih izlaganja kako bismo kvalitetne elemente mogli primijeniti u sličnim situacijama. Učenici mogu riješiti zadatak po vlastitome izboru u DOS-u <i>Nizinska Hrvatska</i> , <i>Gorska Hrvatska</i> ili <i>Primorska Hrvatska</i> .	nastavni listić I: pisanje F, I: razgovor F, I: razgovor DOS	uku B.2.4. uku A.2.4. uku A.2.4. ikt A.2.2.	

PLAN PLOČE		DOMAĆA ZADAĆA
KRAJEVI REPUBLIKE HRVATSKE PROJEKT		
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama		
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti pitanja s pomoću kojih će učenik predstavljati svoj rad.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može usporediti sve krajeve Republike Hrvatske.	

Pripremiti papire za Vennov dijagram i kartice s pojmovima o Republici Hrvatskoj (npr. država, državljanstvo, Vlada, Sabor, ministar, zastupnici, Ustav, demokracija itd.).

PRILOG

Listić za samovrednovanje:

	DA	DJELOMIČNO	NE
Trudila/trudio sam se tijekom izrade projekta o krajevima Republike Hrvatske.			
Projekt koji sam napravila/napravio sadrži fotografije i tekst.			
Uspješno sam predstavljala/predstavljao svoj projekt.			
Smatram da sam ostale učenike zainteresirala/zainteresirao za svoj projekt.			
Ovim sam projektom mnogo naučila/naučio o krajevima Republike Hrvatske.			

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:-		NADNEVAK:	REDNI BROJ S ATA: 50.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Republika Hrvatska – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: <i>Republika Hrvatska – Moja domovina, simboli domovine, glavni grad</i>		
CILJ SATA: Upoznati organiziranost Republike Hrvatske te osvijestiti pripadnost Republici Hrvatskoj prema državljanstvu koje imamo.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učenici promatraju uvodne ilustracije u udžbeniku (str. 8) i rješavaju rebus. Razgovaramo: Koje je rješenje rebusa? Što je Republika Hrvatska? Što znate o Hrvatskoj? Što biste željeli naučiti? Najava nastavne jedinice.	udžbenik I: pisanje F, I: razgovor	osr A.2.1.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 8). Razgovaramo o pročitane: Što je država? Kako se nazivaju ljudi koji žive u nekoj državi? Imaju li svi ljudi pravo na državljanstvo? Zašto? U kojoj državi mi živimo? Gdje se nalazi Republika Hrvatska? Koji je glavni grad Republike Hrvatske? Zbog čega je Zagreb važan za Republiku Hrvatsku? Što se nalazi u Zagrebu? Što rade članovi Vlade i Sabora? Tko je izabrao članove Vlade i Sabora? Na koji način? Tko se sastaje u zgradi Vlade? Tko se sastaje u zgradi Sabora? Po čemu se razlikuju Vlada i Sabor? Tko donosi zakone?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	goo A.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.2.
	Promatramo fotografiju Markova trga u udžbeniku (str. 8). Čitamo rečenice pokraj fotografije i razgovaramo: Što prikazuje fotografija? Kako se naziva građevina na fotografiji? Što se nalazi na Markovu trgu? Tko još ima važnu ulogu u vlasti? Tko je predsjednik Republike Hrvatske?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ A.4.3.
	Promatramo fotografiju Ustava u udžbeniku (str. 8). Čitamo rečenice pokraj fotografije i razgovaramo: Što je Ustav? Čemu služi? Na čemu se temelji Ustav? Objašnjavamo riječi: <i>sloboda, jednakost, ravnopravnost, mirotvorstvo te očuvanje prirode i okoliša.</i>	udžbenik F, I: čitanje, razgovor F, I: razgovor	goo A.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.2.
	Promatramo ilustraciju učenika u udžbeniku (str. 10) te odgovaramo na pitanje napisano ispod ilustracije.	udžbenik F, I: razgovor		
	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 10). Razgovaramo o pročitane: Tko je zastupnik? Gdje sve možemo imati zastupnike? Što je demokracija? Kako možemo odlučiti tko će nas predstavljati? Tko smije sudjelovati na izborima? Je li to građansko pravo ili dužnost? Zašto? Što se dogodilo 30. svibnja 1990. godine? Što slavimo toga dana?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	goo A.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.3.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu. Promatramo zemljovid Republike Hrvatske i Europe u udžbeniku (str. 9). Učenici traže Republiku Hrvatsku na zemljovidu i boje je. Razgovaramo i odgovaramo na pitanja u udžbeniku (str. 9). Učenici mogu promotriti izgled naše domovine te odgovoriti na pitanje uz sliku u DOS-u <i>Republika Hrvatska – Moja domovina, simboli domovine, glavni grad</i> .	F, i: pisanje udžbenik I F, I: razgovor DOS	ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.3.
b) Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva papir na kojem će nacrtati Vennov dijagram <i>Vlada – Sabor</i> . Učenici ispunjavaju Vennov dijagram. Kad većina parova završi s radom, provjeravamo napisano. Učenici mogu riješiti zadatak Poveži pojmove i fotografije u DOS-u <i>Republika Hrvatska – Moja domovina, simboli domovine, glavni grad</i> .	P papir razgovor pisanje DOS	osr B.2.4. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.3.
c) Provjeravanje	Igramo igru pogađanja pojmova. Učiteljica/učitelj stavlja na stol kartice s pojmovima povezanim s Republikom Hrvatskom (npr. država, državljanstvo, Vlada, Sabor, ministar, zastupnici, Ustav, demokracija itd.). Učenik izvlači karticu te pokušava objasniti riječ napisanu na kartici. Ostali učenici moraju pogoditi riječ napisanu na kartici.	kartice F, I: usmeno izlaganje	uku A.2.3. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.2.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
REPUBLIKA HRVATSKA			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 11).	
Mi smo državljani Republike Hrvatske. Republika Hrvatska nalazi se na kontinentu koji se zove Europa. Glavni grad te upravno i političko središte Republike Hrvatske grad je Zagreb. U Zagrebu se nalaze važne državne ustanove: Hrvatski sabor i sjedište Vlade Republike Hrvatske. U Republici Hrvatskoj vlada se na demokratski način. Demokracija je oblik društvenoga uređenja u kojemu vlast imaju građani.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti sažetak za bilježnicu koji će učenik dopuniti riječima koje nedostaju.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti kakvi izbori postoje i koliko se često provode.		

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 51.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Lijepa naša domovino – simboli domovine – sat učenja novih nastavnih sadržaja	<u>DOS: Republika Hrvatska – Moja domovina, simboli domovine, glavni grad</u>
---	---

CILJ SATA: Upoznati simbole domovine te shvatiti njihovo značenje za domovinu.

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Promatramo i čitamo uvodni strip u udžbeniku (str. 12). Razgovaramo: Gdje se nalaze djed i unuk? Što rade? Što dječak čeka? Zašto svi pjevaju? Koju pjesmu pjevaju? Zašto? Iz koje su države sportaši? Po čemu ih prepoznamo? Kada ste zadnji put čuli hrvatsku himnu? Kojom prigodom? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Razgovaramo: Po čemu je svaka država posebna i jedinstvena? Može li se dogoditi da dvije države imaju istu himnu ili zastavu? Zašto? Čitamo rečenice o simbolima i zastavi Republike Hrvatske u udžbeniku (str. 12). Promatramo fotografiju hrvatske zastave u udžbeniku i razgovaramo o pročitanome: Što su simboli neke države? Koji su simboli Republike Hrvatske? Kako izgleda hrvatska zastava? Što se nalazi na zastavi? Opišite hrvatski grb. U kojim se prigodama ističe zastava Republike Hrvatske?	F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor	uku A.2.4.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.1.
	Čitamo rečenice o himni u udžbeniku (str. 12). Razgovaramo o pročitanome: Kako se zove hrvatska himna? Kada je napisana? Tko je napisao tekst himne? Tko je uglazbio himnu? Kada se izvodi himna? Kako se trebamo ponašati za vrijeme slušanja himne?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.1.
	Uvježbavamo ponašanje za vrijeme slušanja himne. Učiteljica/učitelj reproducira himnu u DOS-u <i>Republika Hrvatska – Moja domovina, simboli domovine, glavni grad</i> , a učenici poštuju pravila ponašanja za vrijeme slušanja himne.	DOS F, I: slušanje	OŠ GK C.4.1.	PID OŠ C.4.1.
	Čitamo rečenice o novcu u udžbeniku (str. 13). Promatramo fotografiju novčanica u udžbeniku i razgovaramo: Što je sredstvo plaćanja u našoj državi? Što su kovanice, a što novčanice? Čemu služi novac? Je li novac potreban svim ljudima? Zašto? Kako ljudi zarađuju novac? Kako djeca dolaze do novca?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	pod C.2.3.	PID OŠ A.4.3.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u parove i naizmjenice usmeno odgovaraju na pitanja u udžbeniku (str. 13). Učenici u svoju bilježnicu crtaju zastavu Republike Hrvatske. Učenici mogu riješiti zadatak <i>Složi premetaljke</i> u DOS-u <i>Republika Hrvatska – Moja domovina, simboli domovine, glavni grad</i> .	P: razgovor udžbenik bilježnica I: crtanje DOS	osr B.2.4. uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.1.
b) Ponavljanje	Promatramo fotografiju putovnice u udžbeniku (str. 15). Opisujemo je i razgovaramo: Što je prikazano na fotografiji? Čemu služi putovnica? Kako izgleda putovnica? Zašto putovnica na sebi ima hrvatski grb? Koji još dokumenti imaju oznaku grba? Koje dokumente vi imate?	udžbenik F, I: razgovor		PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.1.
c) Provjeravanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 13 i 14). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak <i>Oboji hrvatski grb</i> u DOS-u <i>Republika Hrvatska – Moja domovina, simboli domovine, glavni grad</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
SIMBOLI DOMOVINE			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 17).	
Simboli domovine znakovi su po kojima je neka država prepoznatljiva u cijelome svijetu. simboli Republike Hrvatske zastava – ističe se za državne blagdane grb – ističe se u školama i drugim državnim ustanovama himna – izvodi se u svečanim, kulturnim i sportskim prilikama Naša himna zove se <i>Lijepa naša domovino</i>. Novac koji je upotrebi u Republici Hrvatskoj je hrvatska kuna.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti sažetak za bilježnicu koji će učenik dopuniti riječima koje nedostaju.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti kako su nastali hrvatska kuna, zastava ili grb.		
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 3. zadatka u udžbeniku.				

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 52.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Simboli domovine – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: <i>Republika Hrvatska – Moja domovina, simboli domovine, glavni grad</i>		
CILJ SATA: Ponoviti simbole domovine te utvrditi njihovo značenje za domovinu.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima oblak riječi (v. prilog). Čitamo napisane riječi i razgovaramo: Na što vas podsjećaju napisane riječi? Što im je zajedničko? Kojim su bojama napisane riječi? Što mislite, zašto? Gdje možemo uočiti iste boje? Najava nastavne jedinice.	oblak riječi F, I: čitanje, razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ A.4.3.
2. Uvježbavanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 15 i 16). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Uvježbavamo ponašanje za vrijeme slušanja himne. Učiteljica/učitelj reproducira himnu u DOS-u Republika Hrvatska – Moja domovina, simboli domovine, glavni grad , a učenici poštuju pravila ponašanja za vrijeme slušanja himne.	udžbenik I: pisanje F, I: razgovor DOS F, I: slušanje	uku A.2.1. ikt A.2.2. OŠ GK C.4.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u skupine. Svaka skupina zadužena je za izradu jednoga razrednog simbola (grb, zastava, himna). Kad većina završi s izradom, učenici predstavljaju svoje simbole. Učenici mogu riješiti zadatak Složi slagalicu u DOS-u <i>Republika Hrvatska – Moja domovina, simboli domovine, glavni grad</i> .	S: praktični rad razgovor usmeno izlaganje DOS	osr B.2.4. uku D.2.2. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.1.
4. Provjeravanje	Učenici su podijeljeni u skupine. Učiteljica/učitelj priprema kartice s pitanjima za ponavljanje nastavnih sadržaja povezanih sa simbolima domovine. Učiteljica/ učitelj izvlači kartice s pitanjima i postavlja ih redom skupinama. Za točan odgovor skupina dobiva jedan bod. Ako skupina odgovori netočno, na njihovo pitanje može odgovarati skupina koja se prva javi. Pobjednik je skupina koja skupi najviše bodova. Pobjednička skupina može odabrati pjesmu uz koju ćemo zapjevati, zaplesati i odmoriti se od učenja.	S kartice s pitanjima	osr B.2.4. goo C.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.1.

PLAN PLOČE SIMBOLI DOMOVINE – PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 5. zadatka u udžbeniku. Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koje su se novčanice i kovanice u prošlosti upotrebljavale, a danas se više ne upotrebljavaju.	

Pripremiti kartice s pitanjima i pribor za igru *Čovječe, ne ljuti se.*

PRILOG

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 53.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Republika Hrvatska moja je domovina – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: <u>Republika Hrvatska – Moja domovina, simboli domovine, glavni grad</u>		
CILJ SATA: Imenovati i poštovati različite narode, jezike i vjere u Republici Hrvatskoj.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Promatramo uvodne fotografije u udžbeniku (str. 18) i čitamo rečenice uz fotografije. Razgovaramo: Kako se zove dječak koji živi u Zagrebu? Koje dijete živi u Primorskoj Hrvatskoj? Što je zajedničko djeci s fotografija? Po čemu se djeca razlikuju? Kako se zove njihova domovina? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	zdr B.2.2.C	
	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 18). Razgovaramo o pročitanome: Što je domovina? Po kojemu je narodu Hrvatska dobila ime? Što vam se najviše sviđa u našoj domovini? Što osjećate prema svojoj domovini? Koji narodi žive u Republici Hrvatskoj? Koji je narod najbrojniji? Što su nacionalne manjine? Koje nacionalne manjine žive u Republici Hrvatskoj?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	osr A.2.2.	PID OŠ A.4.3.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo grafički prikaz u udžbeniku (str. 18). Opisujemo ga i iščitavamo podatke iz njega. Razgovaramo: Jesu li sve nacionalne manjine ravnopravne? Zašto? Što im omogućuje ravnopravnost? Kojoj vjeri pripada većina stanovnika Republike Hrvatske? Kojim još vjerama pripadaju stanovnici Republike Hrvatske? Koji je službeni jezik u Republici Hrvatskoj? Kako se zove naše pismo?	udžbenik F, I: razgovor F, I: razgovor	MAT OŠ E.4.1. goo A.2.2.	PID OŠ C.4.2. PID OŠ A.4.3.
	Čitamo rečenice o nacionalnim manjinama u udžbeniku (str. 19). Promatramo fotografije i razgovaramo: Koja su prava nacionalnih manjina? Što je Češka beseda? Gdje žive gradišćanski Hrvati?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ C.4.2.
	Čitamo rečenice o izbjeglicama u udžbeniku (str. 19). Razgovaramo o pročitanome: Tko su izbjeglice? Zašto ljudi moraju napustiti svoje domove? Kamo odlaze?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	goo A.2.1.	PID OŠ C.4.2.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu. Tijekom pisanja učiteljica/učitelj ističe pravila o pisanju velikoga početnog slova u imenima naroda i posvojnim pridjevima izvedenima od vlastitih imena.	F, I: pisanje		
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:	Učenici su podijeljeni u parove te naizmjenice odgovaraju na pitanja iz udžbenika (str. 19).	P: razgovor udžbenik	OŠ HJ A.4.4.	osr B.2.4.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
a) Uvježbavanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 20). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	udžbenik I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ A.4.3.
b) Ponavljanje	Učenici mogu proučiti grafički prikaz i odgovoriti na pitanja o stanovništvu u DOS-u <i>Republika Hrvatska – Moja domovina, simboli domovine, glavni grad.</i>	DOS	ikt A.2.2. MAT OŠ E.4.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.2.
c) Provjeravanje	Igramo igru <i>Čovječe, ne ljuti se</i> . Učiteljica/učitelj priprema ploču za igru, čovječuljke, kockicu za svaku četveročlanu skupinu, šest čaša (na kojima su napisani brojevi od 1 do 6) te kartice s pitanjima. Kartice s pitanjima razvrstavaju se u čaše. Učenici redom bacaju kockicu kako bi znali iz koje će čaše izvući karticu s pitanjem te koliko će polja prijeći na ploči. Kad učenik baci kockicu i dobije npr. broj 5, izvlači pitanje iz čaše s tim brojem. Zadatak je učenika točno odgovoriti na pitanje i tek onda može prijeći pet polja na ploči. Pobjednik je onaj učenik koji prvi stigne do cilja.	S ploča, čovječuljci, kocke, čaše, kartice	uku D.2.2.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.2.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
MOJA DOMOVINA			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 21).	
Republika Hrvatska domovina je Hrvata i ostalih naroda koji u njoj žive. Najbrojniji narod u RH su Hrvati. Nacionalne manjine pripadnici su drugih naroda koji žive u Hrvatskoj. Nacionalne su manjine su Srbi, Bošnjaci, Talijani, Mađari, Slovaci, Slovenci, Makedonci. Većina stanovnika RH pripada katoličkoj vjeri. Službeni jezik u RH je hrvatski jezik, a službeno je pismo latinica.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju zadatka s grafikonom u udžbeniku.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti gdje je još hrvatski jezik službeni jezik.		

Pripremiti zemljovid Republike Hrvatske i susjednih država.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 54.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Susjedne države – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: Republika Hrvatska – susjedne države i Europska unija		
CILJ SATA: Imenovati susjedne države te razlikovati prirodne i umjetne granice.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru pogađanja riječi. Učiteljica/učitelj crta na ploču šest crta u čemu svaka crta označava jedno slovo. Učenici izgovaraju glas i riječ koja počinje tim glasom kako bi pogodili slova koja trebaju biti na crtama. Konačno je rješenje igre riječ <i>susjed</i> . Razgovaramo: Tko je susjed? Gdje sve možemo imati susjede? Može li država imati susjede? Objasnite. Kako se trebamo ponašati prema susjedima? Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor <		

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Na zemljovidu Republike Hrvatske pokazujemo smještaj susjednih država u odnosu na Republiku Hrvatsku te određujemo kakva je granica između te države i Republike Hrvatske. Imenujemo pripadnike nacionalnih manjina u Hrvatskoj i određujemo potječu li one iz nama susjednih država.	zemljovid F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.3.
b) Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 23 i 24). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu promotriti fotografije i pročitati rečenice o graničnim prijelazima u DOS-u <i>Republika Hrvatska – susjedne države i Europska unija</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.3.
c) Provjeravanje	Igramo igru <i>Tko će prije</i> . Učenici su podijeljeni u tri skupine. Učiteljica/učitelj crta na ploču tablicu s deset polja te priprema magnete različitih boja (svaki magnet predstavlja jednu skupinu). Učiteljica/učitelj postavlja pitanja na koja učenici moraju odgovoriti. Svaka skupina dobiva svoje pitanje, na svako točno odgovoreno pomiče se za jedno polje naprijed. Ako učenik netočno odgovori, magnet skupine ostaje na mjestu.	S razgovor	uku D.2.2. osr B.2.2.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.3.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
REPUBLICA HRVATSKA I SUSJEDNE DRŽAVE			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 27).	
Republika Hrvatska okružena je sa šest susjednih država. To su Slovenija, Mađarska, Srbija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Italija. granica prirodna granica – dijelovi reljefa umjetna granica – određena dogovorom Dobra suradnja i prometna povezanost sa susjednim državama pomaže u razvoju hrvatskoga gospodarstva.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u snalaženju na zemljovidu.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti kako su se granice Republike Hrvatske mijenjale tijekom povijesti.		

Pripremiti kartice na kojima su napisana imena susjednih država.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 55.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Susjedne države – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: <i>Republika Hrvatska – susjedne države i Europska unija</i>		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi imena susjednih država, razlikovati prirodne i umjetne granice.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ C.4.3. Učenik objašnjava povezanost prirodnoga i društvenoga okružja s gospodarstvom Republike Hrvatske.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj priprema kartice na kojima su napisana imena susjednih država. Učenik izvlači karticu, traži na zemljovidu tu državu, a učenici moraju prepoznati koju državu učenik pokazuje. Ističemo vrstu granice koju određena država ima s Republikom Hrvatskom. Zaključujemo kako smo u igri prepoznali sve države koje su susjedne Republici Hrvatskoj. Najava nastavne jedinice.	kartice zemljovid F, I: razgovor	goo C.2.1. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.3.
2. Uvježbavanje	Razgovaramo: Što razgraničava susjedne države? Na koji se način određuje granica? U čemu je razlika između prirodne i umjetne granice? Koji dijelovi reljefa mogu činiti prirodnu granicu? Kako Republika Hrvatska surađuje sa susjednim državama? Na koji način prometna povezanost sa susjednim državama pomaže gospodarskomu razvoju Republike Hrvatske?	F, I: razgovor	pod C.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.3.
3. Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 25 i 26). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak povezan s fotografijom prirodne granice Republike Hrvatske – Dunav u DOS-u <i>Republika Hrvatska – susjedne države i Europska unija</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.3.
4. Provjeravanje	Učenici su podijeljeni u parove. Jedan učenik imenuje susjednu državu, a drugi je pronalazi na zemljovidu, određuje kakva je granica između te države i Republike Hrvatske te imenuje nacionalnu manjinu u Hrvatskoj koja potječe iz te susjedne države.	P zemljovid razgovor	uku D.2.2. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.3.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
SUSJEDNE DRŽAVE – PONAVLJANJE				

Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u snalaženju na zemljovidu.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može izraditi oblak riječi u vezi sa susjednim državama na mrežnoj stranici Wordart.com.
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 7. zadatka u udžbeniku.	

Pripremiti kartice s rečenicama o Europskoj uniji.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 56.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Republika Hrvatska – dio Europske unije – sat učenja novih nastavnih sadržaja			DOS: <u>Republika Hrvatska – susjedne države i Europska unija</u>	
CILJ SATA: Upoznati Europsku uniju kao zajednicu nekih europskih naroda čiji je član i Republika Hrvatska.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj reproducira skladbu <i>Oda radosti</i> . Razgovaramo: Što smo slušali? Tko je izveo skladbu? Kakav je ugođaj skladbe? Kakav je tempo skladbe? Jeste li kada čuli ovu skladbu? Gdje? Najava nastavne jedinice.	slušanje F, I: razgovor	OŠ GK C.4.1.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo uvodnu fotografiju u udžbeniku (str. 28). Razgovaramo: Što prikazuje fotografija? Po čemu su zastave slične, a po čemu se razlikuju? Gdje možemo vidjeti ove zastave? Čitamo rečenice koje objašnjavaju što simbolizira zastava Europske unije. Razgovaramo: Zašto krug na zastavi simbolizira jedinstvo? Kada ljudi stoje u krugu?	udžbenik F, I: razgovor		PID OŠ A.4.3.
	Čitamo rečenice koje objašnjavaju što simbolizira zastava Europske unije. Razgovaramo: Zašto krug na zastavi simbolizira jedinstvo? Kada ljudi stoje u krugu?	udžbenik F, I: čitanje razgovor		PID OŠ A.4.3.
	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 28). Razgovaramo o pročitanoj: Što je Europska unija? Koje su prednosti zemalja članica Europske unije? Koji su službeni jezici Europske unije? Kada je Republika Hrvatska postala članicom Europske unije? Koji su zajednički simboli zemalja članica Europske unije? Kako izgleda zastava Europske unije? Što ona simbolizira? Kako se zove himna Europske unije? Koji se novac upotrebljava kao jedinstveni u državama članicama Europske unije?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	goo B.2.1.	PID OŠ A.4.3.
	Promatramo ilustraciju u udžbeniku (str. 29). Čitamo rečenice pokraj ilustracije i razgovaramo: Što prikazuje ilustracija? Što mislite, zašto djeca stoje u krugu? Po čemu su djeca slična, a po čemu se razlikuju? Koje je geslo Europske unije? Što to znači? Koji je glavni grad Europske unije? Gdje se taj grad nalazi? Kada slavimo Dan Europe? Kako bismo mogli obilježiti taj dan?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	zdr B.2.2.C	
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje	osr C.2.4.	
	Učenici mogu riješiti zadatak <u>Složni slagalicu</u> u DOS-u <i>Republika Hrvatska – susjedne države i Europska unija</i> .	DOS	ikt A.2.2.	

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Promatramo zemljovid Europske unije u udžbeniku (str. 28). Razgovaramo: Što prikazuje zemljovid? Pronađite na zemljovidu Republiku Hrvatsku. Koje se države nalaze oko Republike Hrvatske? Je li Republika Hrvatska okružena državama članicama Europske unije? Objasnite.	udžbenik F, I: razgovor	PID OŠ B.4.4.	PID OŠ A.4.3.
b) Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 29 i 30). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak <u>Koje susjedne države nisu države članice Europske unije?</u> u DOS-u <i>Republika Hrvatska – susjedne države i Europska unija</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.3.
c) Provjeravanje	Igramo igru <i>Preokreni pitanje</i> . Učiteljica/učitelj priprema kartice s rečenicama o Europskoj uniji. Učenik izvlači karticu te postavlja pitanje čiji je odgovor rečenica napisana na kartici. Ostali učenici moraju odgovoriti na postavljeno pitanje.	kartice F, I: razgovor	osr B.2.2.	PID OŠ A.4.3.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
REPUBLIKA HRVATSKA – DIO EUROPSKE UNIJE Europska unija je zajednica europskih država. Republika Hrvatska članica je Europske unije od 1. srpnja 2013. godine. Europska unija ima svoje simbole: zastavu i himnu (<i>Oda radosti</i>).			Učenik može riješiti zadatke u udžbeniku (str. 30).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 4. zadatka u udžbeniku.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži</i> u DOS-u <i>Republika Hrvatska – susjedne države i Europska unija</i> .		

Umnožiti kartice za igru pogađanja parova.

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 57.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Zagreb – glavni grad Republike Hrvatske – sat učenja novih nastavnih sadržaja	DOS: <u>Republika Hrvatska – Moja domovina, simboli domovine, glavni grad</u>
--	---

CILJ SATA: Upoznati Zagreb kao glavni grad i političko središte Republike Hrvatske.

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.

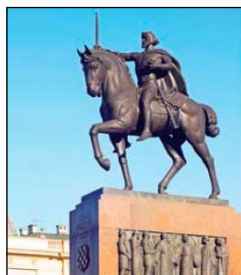
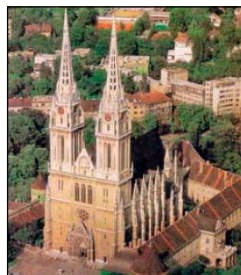
TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj reproducira pjesmu <i>Serbus, Zagreb moj</i> . Učenici pažljivo slušaju pjesmu, a mogu i zapjevati. Razgovaramo: Kako vam se svidjela pjesma? Što znači riječ <i>serbus</i> ? O kojemu je gradu govorila pjesma? Zašto nam je Zagreb važan? Najava nastavne jedinice.	računalo I: slušanje F, I: razgovor	OŠ GK C.4.1. uku A.2.4.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo uvodnu ilustraciju Dolca u udžbeniku (str. 32) i čitamo rečenice pokraj ilustracije. Razgovaramo: Što prikazuje ilustracija? Što je Dolac? Prije koliko je godina otvoren Dolac? Zašto stanovnici Zagreba vole Dolac? Kako se zovu prodavačice na Dolcu? Ima li naše mjesto tržnicu? Kako je zovemo?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		
	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 32). Promatramo zemljovid na kojemu je označen položaj grada Zagreba i razgovaramo: Gdje se smjestio grad Zagreb? Zašto je Zagreb važan za Republiku Hrvatsku? Što čini prirodnu baštinu grada Zagreba? Što čini povijesnu i kulturnu baštinu grada Zagreba?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		PID OŠ A.4.3. PID OŠ C.4.1. PID OŠ B.4.3.
	Promatramo fotografije u udžbeniku (str. 32). Opisujemo ih te određujemo koje fotografije prikazuju prirodnu, a koje povijesnu i kulturnu baštinu.	udžbenik F, I: razgovor	osr B.2.2.	PID OŠ C.4.1. PID OŠ B.4.3.
	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 33). Promatramo fotografije i razgovaramo: Od kojih je naselja nastao grad Zagreb? Što se nalazi na Kaptolu? Po čemu je poseban Gornji grad? Što povezuje Gornji i Donji grad? Učiteljica/učitelj može učenicima prikazati videozapis o zagrebačkoj uspinjači (poveznica: https://youtu.be/PYehvsFMaDE).	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		
	Razgovaramo: Zašto je izgrađena kula Lotrščak? Što se nalazi u kuli? Po čemu je poseban Grički top? Učiteljica/učitelj može učenicima prikazati videozapis o kuli Lotrščak (poveznica: https://youtu.be/079AsSjPSW0).	računalo F, I: razgovor	OŠ HJ C.4.2.	
	Razgovaramo: Što je današnje središte grada Zagreba? Što se nalazi u Donjem gradu?	računalo F, I: razgovor	OŠ HJ C.4.2.	
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u parove. Naizmjenice odgovaraju na pitanja napisana u udžbeniku ispod fotografija (str. 33).	P udžbenik razgovor		PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
b) Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 34). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak <i>Pronađi riječi koje podsjećaju na grad Zagreb</i> u DOS-u <i>Republika Hrvatska – Moja domovina, simboli domovine, glavni grad</i> .	udžbenik l: pisanje DOS	osr B.2.4. uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
c) Provjeravanje	Igramo igru pogađanja parova. Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva kartice za igru (v. prilog). Učenici miješaju kartice i slažu ih na stol tako da se ne vide fotografije i slova na karticama. Učenici naizmjenice otvaraju dvije kartice i pokušavaju otkriti gdje se skrivaju parovi. Cilj je igre skupiti što više parova.	P kartice	osr B.2.4.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADACA	
ZAGREB – GLAVNI GRAD REPUBLIKE HRVATSKE			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 35).	
Zagreb je najveći i glavni grad Republike Hrvatske. Smjestio se u središnjemu dijelu RH, u podnožju Medvednice, uz rijeku Savu. Zagreb je nastao prije više stotina godina od dvaju naselja: Gradeca i Kaptola. Gornji grad stari je dio grada u kojemu su očuvani tragovi starih naselja. Donji grad današnje je središte Zagreba. Tu se nalazi najveći zagrebački trg – Trg bana Josipa Jelačića. Gornji i Donji grad povezuje zagrebačka uspinjača.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 2. zadatka u udžbeniku.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti gdje se nalazi tunel Grič i kako je taj tunel nastao.		
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti sažetak za bilježnicu koji će učenik dopuniti riječima koje nedostaju.				

Pripremiti kartice s napisanim imenima znamenitosti grada Zagreba, umnožiti plan grada i nastavni listić.

PRILOG

SPOMENIK
BANU JOSIPU
JELAČIĆU

POPOV
TORANJ

MARKOVA
CRKVA

ZAGREBAČKA
KATEDRALA

KULA
LOTRŠČAK

SPOMENIK
KRALJU
TOMISLAVU

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 58.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Zagreb – glavni grad RH – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: Republika Hrvatska – Moja domovina, simboli domovine, glavni grad		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi nastavne sadržaje o Zagrebu kao glavnome gradu i političkome središtu Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj pripovijeda učenicima legendu o imenu grada Zagreba. Prepričavamo legendu i objašnjavamo manje poznate riječi. Najava nastavne jedinice.	F: usmeno izlaganje F, I: razgovor	goo C.2.1. osr C.2.4. OŠ HJ A.4.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
2. Uvježbavanje	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima Zagreb s pomoću aplikacije Google View. Virtualno šetimo gradom i promatramo najvažnije znamenitosti grada Zagreba. Učenici su podijeljeni u parove. Učiteljica/učitelj dijeli učenicima plan grada Zagreba (v. prilog). Jedan učenik izgovori ime znamenitosti, a drugi je pronalazi na planu Zagreba i objašnjava u kojemu se dijelu plana znamenitost nalazi (s obzirom na strane svijeta).	računalo F, I: razgovor P plan grada razgovor	ikt A.2.2. goo C.2.1. osr B.2.4. PID OŠ A.3.3.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ A.4.3.
3. Ponavljanje	Učenici samostalno rješavaju nastavni listić o gradu Zagrebu (v. prilog). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu promotriti fotografije grada Zagreba u DOS-u Republika Hrvatska – Moja domovina, simboli domovine, glavni grad .	nastavni listić I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.3.
4. Provjeravanje	Igramo igru pogađanja znamenitosti. Učiteljica/ učitelj stavlja na stol kartice s imenima zagrebačkih znamenitosti. Učenik izvlači jednu karticu te pokušava objasniti riječ napisanu na kartici. Ostali učenici moraju pogoditi o kojoj je znamenitosti riječ.	kartice F, I: usmeno izlaganje	goo C.2.1. uku A.2.3. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
ZAGREB – PONAVLJANJE				

OSNOVNA ŠKOLA:	RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK: REDNI BROJ SATA: 59.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Hrvatska baština – sat učenja novih nastavnih sadržaja	DOS: Republika Hrvatska – Kulturne i povijesne znamenitosti Republike Hrvatske, prirodna baština
--	--

CILJ SATA: Upoznati najvažnije dijelove baštine Republike Hrvatske.

ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru pogađanja riječi. Učiteljica/učitelj crta na ploču šest crta u čemu svaka crta označava jedno slovo. Učenici izgovaraju glas i riječ koja počinje tim glasom kako bi pogodili slova koja trebaju biti na crtama. Konačno je rješenje igre riječ <i>UNESCO</i> . Razgovaramo: Što je UNESCO? Čime se bavi ta organizacija? Što sve može biti pod zaštitom UNESCO-a? Što je u Hrvatskoj pod zaštitom UNESCO-a? Učiteljica/učitelj može učenicima prikazati zastavu UNESCO-a u DOS-u <i>Republika Hrvatska – Kulturne i povijesne znamenitosti Republike Hrvatske, prirodna baština</i> . Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor F, I: razgovor DOS	osr A.2.1. ikt A.2.2.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo rečenice o UNESCO-u u udžbeniku (str. 36). Razgovaramo o pročitanome: Što je UNESCO? Zašto je važno zaštititi i sačuvati kulturno-povijesne znamenitosti? Promatramo fotografije kulturno-povijesnih spomenika u udžbeniku (str. 36) i čitamo njihove nazive. Opisujemo fotografije, uspoređujemo ih te određujemo u kojemu se dijelu Republike Hrvatske nalaze kulturno-povijesni spomenici na fotografijama. Razgovaramo: Što je još u Hrvatskoj zaštitio UNESCO? Što je nematerijalna baština? Zašto je važno čuvati narodnu baštinu? Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima videozapis (poveznica: https://youtu.be/6SzNsqh37Y0). Učenici iznose svoje dojmove o videozapisu. Razgovaramo o narodnoj baštini koju smo vidjeli te određujemo kojemu dijelu Republike Hrvatske pripada. Učenici pripremaju zemljovid Republike Hrvatske. Na zemljovidu tražimo mjesta u kojima se nalaze kulturno-povijesni spomenici s fotografija u udžbeniku. Čitamo pojmovnik u udžbeniku (str. 36).	udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor F, I: razgovor računalo F, I: razgovor zemljovid F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje	osr C.2.4. osr C.2.4. OŠ HJ C.4.2. uku A.2.4. PID OŠ B.4.4. osr A.2.1.	PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.1. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu. S nekoliko pitanja ponavljamo naučene sadržaje. Razgovaramo: Što je UNESCO? Što može biti pod zaštitom UNESCO-a? Zašto je važno očuvati kulturno-povijesne spomenike i nematerijalnu baštinu? Usmeno odgovaramo na 1. i 2. pitanje u udžbeniku (str. 37). Učenici rješavaju 3. zadatak u udžbeniku (str. 37). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. U DOS-u <i>Republika Hrvatska – Kulturne i povijesne znamenitosti Republike Hrvatske, prirodna baština</i> učenici mogu pogledati fotografije nematerijalne baštine pod zaštitom UNESCO-a .	F, I: pisanje F, I: razgovor udžbenik F, I: razgovor I: pisanje DOS	osr C.2.4. uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ C.4.1. PID OŠ B.4.3.
b) Ponavljanje	Igramo igru <i>Pronađi na zemljovidu</i> . Učenici dobivaju zemljovide. Učiteljica/učitelj izgovara ime kulturno-povijesnoga spomenika, a učenici se trebaju prisjetiti u kojemu se mjestu nalazi te ga pokazati na zemljovidu.	zemljovid F, I: razgovor	PID OŠ B.4.4. osr A.2.1.	
c) Provjeravanje	Učenici rješavaju nastavni listić (v. prilog). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	nastavni listić I: pisanje	uku A.2.1.	
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
HRVATSKA BAŠTINA			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 39).	
Republika Hrvatska ima iznimno bogatu povijesnu i kulturnu baštinu. Neki hrvatski kulturno-povijesni spomenici nalaze se na UNESCO-ovu popisu svjetske prirodne i kulturne baštine. To su Eufrazijeva bazilika, katedrala svetoga Jakova, Stari grad Dubrovnik, povijesna jezgra grada Trogira itd.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 3. zadatka na nastavnome listiću.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koji se kulturno-povijesni spomenici nalaze u njegovu mjestu te kada su nastali.		

Pripremiti omotnice u kojima se nalaze dodatni materijali o kulturno-povijesnim znamenitostima Republike Hrvatske. Pripremiti fotografije nekih kulturno-povijesnih spomenika.

PRILOG

KULTURNO-POVIJESNE ZNAMENITOSTI REPUBLIKE HRVATSKE

1. Dopuni rečenice.

UNESCO je _____

_____.

Kulturno-povijesni spomenici primorskoga kraja pod zaštitom UNESCO-a su: _____

_____.

Pod zaštitom su UNESCO-a dva stara grada: _____ i _____.

2. Spoji grad i znamenitost.

Dioklecijanova palača

Eufrazijeva bazilika

tvrđava svetoga Nikole

Starogradsko polje

katedrala svetoga Jakova

Poreč

Šibenik

otok Hvar

Split

3. Navedi barem tri primjera hrvatske nematerijalne baštine koja su pod zaštitom UNESCO-a.

OSNOVNA ŠKOLA:	RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK: REDNI BROJ SATA: 60.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Hrvatska baština – sat vježbanja i ponavljanja	DOS: <u>Republika Hrvatska – Kulturne i povijesne znamenitosti Republike Hrvatske, prirodna baština</u>
--	---

CILJ SATA: Ponoviti najvažnije dijelove baštine Republike Hrvatske.

ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima videozapis o kulturno-povijesnim znamenitostima Republike Hrvatske (poveznica: https://youtu.be/8UbZa7wmXys). Razgovaramo: O čemu govori videozapis? Što vam se najviše svidjelo? Koje ste kulturno-povijesne spomenike prepoznali? Gdje se nalaze? Najava nastavne jedinice.	računalo F, I: razgovor	OŠ HJ C.4.2. osr A.2.1. uku A.2.4. osr C.2.4.	PID OŠ C.4.1.
2. Uvježbavanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 38). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu pročitati rečenice o kulturnim i povijesnim znamenitostima u DOS-u <i>Republika Hrvatska – Kulturne i povijesne znamenitosti Republike Hrvatske, prirodna baština</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u parove. Učiteljica/učitelj priprema nekoliko omotnica u kojima se nalaze dodatni materijali o kulturno-povijesnim znamenitostima Republike Hrvatske. Svaki par dobiva omotnicu i izrađuje reklamni letak o kulturno-povijesnoj znamenitosti koju je dobio. Kad većina parova završi s izradom, učenici predstavljaju svoj rad drugim učenicima. Po završetku slažemo radove na nekoliko stolova te uz njih postavljamo papir. Učenici obilaze radove i bilježe na papire što im se kod pojedinoga letka posebno sviđa te što smatraju da je moglo biti bolje napravljeno.	P omotnica razgovor F: usmeno izlaganje papir	osr B.2.4. osr C.2.4. uku A.2.3. osr A.2.1.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
4. Provjeravanje	Učenici su podijeljeni u četiri skupine. Svaka skupina formira vrstu. Učenik koji je prvi u svakoj vrsti dobiva fotografiju nekoga kulturno-povijesnog spomenika. Učiteljica/učitelj postavlja svakoj skupini pitanje povezano s naučenim nastavnim sadržajima o kulturno-povijesnim znamenitostima. Učenik koji drži fotografiju odgovara na pitanje, a točnim odgovorom fotografija se predaje sljedećemu učeniku u vrsti. Učenik koji je zadnji u vrsti mora reći koji kulturno-povijesni spomenik prikazuje fotografija. Pobjednik je ona skupina čija fotografija prva stigne do kraja vrste.	I: pisanje S razgovor fotografije	uku A.2.4. uku D.2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.

PLAN PLOČE HRATSKA BAŠTINA – PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA Uvježbati snalaženje na zemljovidu.
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u odgovaranju na pitanja u zadnjoj etapi (učenik može dopuniti rečenice).	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži...</i> u DOS-u <i>Republika Hrvatska – Kulturne i povijesne znamenitosti Republike Hrvatske, prirodna baština</i>.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 61.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Tragom prirodne baštine – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: Republika Hrvatska – Kulturne i povijesne znamenitosti Republike Hrvatske, prirodna baština		
CILJ SATA: Upoznati osnovna obilježja prirodne baštine Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj čita učenicima pjesmu <i>Slap</i> (D. Cesarić). Učenici pažljivo slušaju pjesmu. Razgovaramo: O čemu govori tekst pjesme? Koji se san stvorio u slapu? Od koliko se kapi sastoji slap? S čim bismo mogli usporediti slap, a čim kap? Gdje možemo vidjeti slapove? Najava nastavne jedinice.	F pjesma F, I: razgovor	OŠ HJ A.4.2. osr B.2.2.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo uvodnu fotografiju u udžbeniku (str. 40). Opisujemo je i razgovaramo: Što prikazuje fotografija? Koje reljefne oblike vidite na fotografiji? Koje biste zvukove čuli kad biste se nalazili u prirodi s fotografije? Oponašajte te zvukove.	udžbenik F, I: razgovor	PID OŠ A.4.3.	
	Razgovaramo: Kako čovjek utječe na okoliš? Što se događa s prirodom zbog izgradnje prometnica ili naselja? Kako tvornice utječu na prirodu? Kako možemo spriječiti onečišćenje prirode?	F, I: razgovor	odr A.2.1. odr B.2.3.	
	Čitamo rečenice o prirodnoj baštini u udžbeniku (str. 40). Razgovaramo o pročitanome: Što sve ljudi zaštićuju? Zašto? Što je zaštićeno područje? Zašto se pojedina područja zaštićuju? Što smijemo, a što ne smijemo raditi u zaštićenim područjima? Je li Republika Hrvatska bogata prirodnom baštinom? Koja su područja zaštićena u Republici Hrvatskoj? Koliko nacionalnih parkova ima Republika Hrvatska? Koliko parkova prirode ima Republika Hrvatska? Kako se zove dokument koji osigurava pravo na očuvanje prirode i čovjekova okoliša?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	odr B.2.3.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.1.
	Razgovaramo: Kamo odlazite kad idete na izlet u prirodu? Koji ste park prirode ili nacionalni park posjetili? Što ste tamo vidjeli?	F, I: razgovor	uku A.2.4.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.1.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		PID OŠ C.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u parove. Naizmjenice usmeno odgovaraju na pitanja (od 1. do 5. pitanja) napisana u udžbeniku (str. 40).	P razgovor udžbenik	osr B.2.4.	
b) Ponavljanje	Čitamo zanimljivosti o nacionalnim parkovima u udžbeniku (str. 42). Na zemljovidu u udžbeniku (str. 41) i istodobno na razrednome i učeničkome zemljovidu tražimo nacionalne parkove i parkove prirode. Učenici u svoju bilježnicu zapisuju ime parka prirode koji je najbliži njihovu mjestu stanovanja. Učenici mogu riješiti zadatak <i>Označi nacionalne parkove koji se nalaze na otocima</i> u DOS-u <i>Republika Hrvatska – Kulturne i povijesne znamenitosti Republike Hrvatske, prirodna baština</i> .	udžbenik F, I: čitanje I: pisanje	PID OŠ B.4.4. osr A.2.1.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.1.
c) Provjeravanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 41). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učiteljica/učitelj dijeli učenike u skupine za idući sat. Dodjeljuje skupinama imena nacionalnih parkova o kojima će istraživati za domaću zadaću.	DOS udžbenik I: pisanje S	ikt A.2.2. uku A.2.1.	PID OŠ C.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
TRAGOM PRIRODNE BAŠTINE			Na internetu potražiti podatke i fotografije o nacionalnome parku koji je odredila učiteljica / odredio učitelj. Ispisati fotografije i pronađene podatke te ih donijeti u školu kako bi ih upotrijebili za izradu plakata.	
Zaštićečno područje je područje na kojemu se stručnjaci brinu o očuvanju prirode i kulturnih vrijednosti. Republika Hrvatska bogata je prirodnom baštinom.				
zaštićena područja parkovi prirode: (učenici zapisuju park prirode najbliži mjestu stanovanja) nacionalni parkovi: NP Brijuni NP Kornati NP Krka NP Paklenica NP Mljet NP Sjeverni Velebit NP Risnjak NP Plitvička jezera				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti popis nacionalnih parkova koji će učenik zalijepiti u bilježnicu.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može poredati nacionalne parkove ili parkove prirode prema udaljenosti od mjesta stanovanja.		

Pripremiti nekoliko većih papira za rad u skupinama.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 62.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Tragom prirodne baštine – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Republika Hrvatska – Kulturne i povijesne znamenitosti Republike Hrvatske, prirodna baština		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi osnovna obilježja prirodne baštine Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima videozapis (poveznica: https://youtu.be/qXNnxiZdajk). Razgovaramo: Kako vam se svidio videozapis? Koje smo reljefne oblike vidjeli na njemu? Koje smo vodene površine vidjeli? Gdje se nalazi priroda prikazana na videozapisu? Najava nastavne jedinice.	računalo F, I: razgovor	OŠ HJ C.4.2. osr B.2.2. PID OŠ A.4.3.	PID OŠ C.4.1.
2. Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u skupine koje smo odredili na kraju prethodnoga sata. Svakoj skupini dodijeljen je jedan nacionalni park. Učenici su istraživali o dodijeljenome nacionalnom parku te pripremaju materijale koje su pronašli na internetu za domaću zadaću. Učenici prema uputama iz 4. zadatka u udžbeniku (str. 43) izrađuju plakat kojim će predstaviti svoj nacionalni park. Kad je većina skupina gotova s izradom, učenici izlažu svoje plakate te procjenjuju svoj rad na istraživanju popunjavanjem tablice u udžbeniku. Učenici mogu doznati više o hrvatskim nacionalnim parkovima u interaktivnome objektu u DOS-u Republika Hrvatska – Kulturne i povijesne znamenitosti Republike Hrvatske, prirodna baština .	S dodatni materijali razgovor praktični rad F: usmeno izlaganje I: pisanje DOS	uku D.2.2. osr B.2.4. uku A.2.3. uku B.2.4. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 43, 44, 45). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti osmosmjerk u DOS-u Republika Hrvatska – Kulturne i povijesne znamenitosti Republike Hrvatske, prirodna baština .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.1.
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Pronađi na zemljovidu</i> . Učenici pripremaju svoje zemljovide Republike Hrvatske. Učiteljica/učitelj izgovara ime zaštićenoga područja (parka prirode ili nacionalnoga parka) u Republici Hrvatskoj. Učenici traže to područje na zemljovidu.	zemljovid F, I: razgovor	PID OŠ B.4.4.	PID OŠ C.4.1.

PLAN PLOČE TRAGOM PRIRODNE BAŠTINE – PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 47).
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti pitanja s pomoću kojih će učenik predstaviti svoj nacionalni park.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koje zaštićene biljne i životinjske vrste možemo pronaći u pojedinim zaštićenim područjima.

Pripremiti nekoliko papira većih dimenzija, kartice s pitanjima o Republici Hrvatskoj te pribor za igru *Čovječe, ne ljuti se*.

OSNOVNA ŠKOLA:				RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:			NADNEVAK:		REDNI BROJ SATA: 63.
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA					
NASTAVNA JEDINICA: Republika Hrvatska – sat vježbanja i ponavljanja			DOS: Republika Hrvatska		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi nastavne sadržaje o simbolima Republike Hrvatske, stanovništvu, susjednim državama, glavnome gradu Republike Hrvatske Zagrebu, Europskoj uniji, kulturno-povijesnim znamenitostima Republike Hrvatske te prirodnoj baštini Republike Hrvatske.					
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.					
TIJEK NASTAVNOGA SATA					
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI	
1. Motivacija	Igramo igru asocijacija (v. prilog). Učiteljica/učitelj crta na ploču tablicu za igru. Učenici otkrivaju pojmove i zaključuju koje je konačno rješenje. Najava nastavne jedinice.	F, I	osr A.2.1.		
2. Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u šest skupina. Svaka skupina mora izraditi plakat na kojemu će predstaviti pojedinu temu povezanu s Republikom Hrvatskom (simboli i stanovništvo Republike Hrvatske; susjedne države; Europska unija; Zagreb – glavni grad Republike Hrvatske; kulturno-povijesne znamenitosti Republike Hrvatske; prirodna baština Republike Hrvatske). Nakon što učenici izrade plakate, svaka skupina predstavlja svoj. Ostali učenici pažljivo slušaju, a na kraju mogu izlagačima postaviti pitanja o zadanoj temi.	S plakat razgovor pisanje F usmeno izlaganje	uku D.2.2. osr B.2.4. osr B.2.2.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.2.	
3. Ponavljanje	Igramo igru <i>Pronađi na zemljovidu</i> . Učenici pripremaju svoje zemljovide Republike Hrvatske. Učiteljica/učitelj izgovara ime zaštićenoga područja (parka prirode ili nacionalnoga parka) u Republici Hrvatskoj. Učenici traže to područje na zemljovidu. Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 46). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak po izboru u DOS-u <i>Republika Hrvatska</i> .	zemljovid F, I: razgovor udžbenik I: pisanje DOS	osr A.2.1. uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.1.	
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Čovječe, ne ljuti se</i> . Učiteljica/učitelj priprema ploču za igru, čovječuljke, kockicu za svaku četveročlanu skupinu, šest čaša (na kojima su napisani brojevi od 1 do 6) te kartice s pitanjima. Kartice s pitanjima razvrstavaju se u čaše. Učenici redom bacaju kockicu kako bi znali iz koje će čaše izvući karticu s pitanjem te koliko će polja prijeći na ploči. Kad učenik baci kockicu i dobije npr. broj 5, izvlači pitanje iz čaše s tim brojem. Zadatak je učenika točno odgovoriti na pitanje i tek onda može prijeći pet polja na ploči. Pobjednik je onaj učenik koji prvi stigne do cilja.	S ploča, čovječuljci, kocke, čaše, kartice	uku D.2.2. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.2.	

PLAN PLOČE		DOMAĆA ZADAĆA
REPUBLIKA HRVATSKA – PONAVLJANJE		Ponoviti nastavne sadržaje o Republici Hrvatskoj.
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama		
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u snalaženju na zemljovidu.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može izraditi plakat o Republici Hrvatskoj.

PRILOG

„šahovnica“	Dolac	latinica
zastava	Medvednica	katolička vjera
Lijepa naša	ban Josip Jelačić	narod
SIMBOLI	ZAGREB	HRVATI
REPUBLIKA HRVATSKA		

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 64.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Republika Hrvatska – sat provjere znanja	DOS: Republika Hrvatska
--	---

CILJ SATA: Provjeriti stečena znanja o simbolima Republike Hrvatske, stanovništvu, susjednim državama, glavnome gradu Republike Hrvatske Zagrebu, Europskoj uniji, kulturno-povijesnim znamenitostima i prirodnoj baštini Republike Hrvatske.

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.3. Učenik objašnjava organiziranost Republike Hrvatske i njezina nacionalna obilježja.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Uvod	Učiteljica/učitelj na ovome satu može se odlučiti za pisanu ili usmenu provjeru znanja učenika. Najava provjeravanja.	F, I		
2. Provjeravanje	a) pisana provjera Dogovaramo pravila tijekom rada: svaki učenik radi samostalno, a u slučaju potrebe može podići ruku kako bi zatražio učiteljinu/učiteljevu pomoć. Ako tijekom rješavanja zadataka učenik naiđe na neki zadatak koji ne zna riješiti, taj će zadatak preskočiti i na kraju se vratiti na njega kako bi ga pokušao riješiti. Učiteljica/učitelj dijeli učenicima zadatke za provjeru znanja te dodatno objašnjava zadatke koji bi učenicima mogli biti nejasni. Učenici upisuju osnovne podatke na ispit (ime i prezime, nadnevak...). Učenici samostalno rješavaju zadatke. Učenici koji ranije završe i predaju svoje pisane provjere mogu crtati po vlastitoj želji, čitati časopise ili slikovnice iz razredne zbirke ili rješavati zadatke u DOS-u. b) usmena provjera Učiteljica/učitelj usmeno provjerava usvojeno znanje učenika. Primjeri pitanja: Što je država? Kako zovemo ljude koji žive u nekoj državi? U kojoj državi mi živimo? Gdje se nalazi Republika Hrvatska? Što rade članovi Vlade i Sabora? Tko je izabrao članove Vlade i Sabora? Na koji način? Tko se sastaje u zgradi Vlade? Tko se sastaje u zgradi Sabora? Po čemu se razlikuju Vlada i Sabor? Što je Ustav? Čemu služi? Koji su simboli Republike Hrvatske? Kako izgleda hrvatska zastava? Opišite hrvatski grb. U kojim se prigodama ističe zastava Republike Hrvatske? Kako se zove hrvatska himna? Tko je napisao tekst himne? Tko je uglazbio himnu?	F: usmeno izlaganje pisani ispit F: usmeno izlaganje I: pisanje papir, časopisi DOS F, I: razgovor	osr A.2.1. ikt A.2.2. uku C.2.3. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.2. PID OŠ A.4.3. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.2.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBlici, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
	Kada se izvodi himna? Kako se trebamo ponašati za vrijeme izvođenja himne? Koji narodi žive u Republici Hrvatskoj? Koji je narod najbrojniji? Što su nacionalne manjine? Koje nacionalne manjine žive u Republici Hrvatskoj? Jesu li sve nacionalne manjine ravnopravne? Zašto? Kojoj vjeri pripada većina stanovnika Republike Hrvatske? Kojim još vjerama pripadaju stanovnici Republike Hrvatske? Koji je službeni jezik u Republici Hrvatskoj? Kako se zove naše pismo? Koji je glavni grad Republike Hrvatske? Gdje se smjestio grad Zagreb? Što čini prirodnu baštinu Zagreba? Što čini povijesnu i kulturnu baštinu Zagreba? Što je Europska unija? Koje su prednosti zemalja članica Europske unije? Koji su službeni jezici Europske unije? Kada je Republika Hrvatska postala članicom Europske unije? Koji su zajednički simboli zemalja članica Europske unije? Kako izgleda zastava Europske unije? Što ona simbolizira? Kako se zove himna Europske unije? Koji je zajednički novac u zemljama članicama Europske unije? Koje su susjedne države Republici Hrvatskoj? Što razgraničava susjedne države? Na koji se način određuje granica? U čemu je razlika između prirodne i umjetne granice? Koji dijelovi reljefa mogu činiti prirodnu granicu? Kako Republika Hrvatska surađuje sa susjednim državama? Na koji način prometna povezanost sa susjednim državama pomaže gospodarskomu razvoju Republike Hrvatske? Što je UNESCO? Zašto je važno zaštititi i sačuvati kulturno-povijesne znamenitosti? Što je u Republici Hrvatskoj pod zaštitom UNESCO-a? Koja su područja zaštićena u Republici Hrvatskoj? Koliko nacionalnih parkova ima Republika Hrvatska? Koliko parkova prirode ima Republika Hrvatska? Kako se zove dokument koji osigurava pravo na očuvanje prirode i čovjekova okoliša?			
3. Procjena učinka pisane provjere	Razgovaramo o poteškoćama u rješavanju i provjeravamo točnost svakoga zadatka. Učiteljica/učitelj upozorava na uočene pogreške te iznosi svoja zapažanja.	F, I: razgovor F: usmeno izlaganje	uku B.2.2.	
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 65.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Dolazak Hrvata – sat učenja novih nastavnih sadržaja	DOS: <i>Prošlost Republike Hrvatske – Dolazak Hrvata, prvi hrvatski vladari</i>
--	---

CILJ SATA: Upoznati kako su Hrvati došli u novu domovinu te kada su primili kršćanstvo.

ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	*Prije nove nastavne jedinice učiteljica/učitelj može ukratko prokomentirati rezultate pisane provjere. Čitamo uvodni strip u udžbeniku (str. 48). Razgovaramo: Gdje se nalaze likovi u stripu? Kako su odjeveni? Zašto? O čemu razgovaraju? Kamo putuju? Što traže? Što je moglo privući stare Hrvate da se nasele u današnjemu kraju? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ B.4.3.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 48). Razgovaramo o pročitano: Gdje su Hrvati živjeli prije dolaska na ove prostore? Kako se zvala njihova tadašnja domovina? Čime su se bavili? Zašto? Zbog čega su krenuli na put? Što su tražili? Kada su došli na prostore današnje Hrvatske? Tko je, prema legendi, vodio Hrvate u seobi na jug? Kako su se zvali? Što im se svidjelo kad su s planine ugledali Jadransko more? Učenici mogu složiti slagalicu u DOS-u <i>Prošlost Republike Hrvatske – Dolazak Hrvata, prvi hrvatski vladari</i>. Promatramo ilustraciju slike <i>Dolazak Hrvata</i> u udžbeniku (str. 49). Opisujemo je i razgovaramo: Što prikazuje slika? Tko ju je naslikao? Što rade ljudi na slici? Gdje se nalaze? Kako su odjeveni? Po čemu se njihova odjeća razlikuje od odjeće koju danas odijevamo? Što nose u rukama? Zašto? Što gledaju? S koje su planine mogli vidjeti more? Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 49). Razgovaramo o pročitano: Što su Hrvati radili u novoj domovini? Kojim su jezikom govorili? U što su vjerovali? Kada su prihvatili kršćanstvo? Kada su se počeli koristiti zajedničkim jezikom? Zašto je važna Višeslavova krstionica? Kako izgleda? Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor DOS udžbenik F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor F, I: pisanje	ikt A.2.2. zdr B.2.2.C osr C.2.4.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ B.4.3. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SAT				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Promatramo lentu vremena u udžbeniku (str. 48 i 49). Razgovaramo: Kada se Hrvati doseljavaju u novu domovinu? Kada Hrvati primaju kršćanstvo? Kada je nastala Višeslavova krstionica? Zašto nam je ona važna? Učenici na vremenskoj crti označuju važna stoljeća i godinu prema uputama u udžbeniku.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor I: pisanje	 osr C.2.4.	 PID OŠ B.4.3. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
b) Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 49 i 50). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak <u>Otkrij imena neke braće i sestara koji su predvodili Hrvate u seobi u novu domovinu</u> u DOS-u <i>Prošlost Republike Hrvatske - Dolazak Hrvata, prvi hrvatski vladari</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	 PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
c) Provjeravanje	Igramo igru točno-netočno. Učiteljica/učitelj izgovara rečenice u vezi s dolaskom Hrvata. Kad je izgovorena rečenica točna, učenici moraju stajati uspravno. Kad je izgovorena rečenica netočna, učenici moraju čučnuti.	F, I	goo C.2.1. OŠ TZK D.4.2.	 PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
DOLAZAK HRVATA			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 51).	
Hrvati napuštaju Bijelu Hrvatsku kako bi pronašli bolje životne uvjete: plodnu zemlju, vodu i topliju klimu.				
Na prostore današnje Hrvatske doselili su se tijekom 6. i 7. stoljeća.				
Od 7. do 9. stoljeća prihvatili su novu vjeru – kršćanstvo, a o tome svjedoči Višeslavova krstionica.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u snalaženju na vremenskoj crti.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koje još legende o dolasku Hrvata postoje.		

Pripremiti kartice s imenima prvih hrvatskih vladara.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 66.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Prvi hrvatski vladari – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: Prošlost Republike Hrvatske – Dolazak Hrvata, prvi hrvatski vladari		
CILJ SATA: Upoznati prve hrvatske vladare.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Čitamo strip u udžbeniku (str. 52). Razgovaramo: S kim dječak razgovara? O čemu razmišlja dječak? Koji je knez postao prvi kralj? Kako se zove dječak? Zašto će dječak kad odraste postati kralj? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 52). Razgovaramo o pročitanome: Koje su kneževine Hrvati osnovali nakon doseljenja na ove prostore? Što mislite, zašto su ih tako nazvali? Tko je vladao kneževinama? Kako se zvao najpoznatiji knez? Kako se zvala vladarska obitelj u kojoj je on bio prvi vladar? Tko je naslijedio kneza Trpimira? Po čemu je važan Tomislav? Koje je promjene uveo? Je li Tomislav bio knez ili kralj? Objasnite. Što je time Hrvatska postala? Što se dogodilo s Hrvatskom nakon Tomislavove smrti? Tko je Hrvatskom vladao u 11. stoljeću? Koje je promjene uveo? Tko je naslijedio Petra Krešimira IV.? Zašto je on važan? Zašto se nije znalo tko će naslijediti Dmitra Zvonimira? Koga su plemići odabrali? Što se dogodilo s Petrom Svačićem? Tko ga je naslijedio? Što se dogodilo s Hrvatskom 1102. godine?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	osr B.2.2. uku A.2.3.	PID OŠ B.4.3.
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Promatramo fotografiju kipa kralja Tomislava u udžbeniku (str. 52). Razgovaramo: Kako izgleda kralj Tomislav? Što radi? Zašto jaše konja? Što drži u ruci? Zašto? Zašto su ljudi izradili kip kralja Tomislava?	udžbenik F, I: razgovor	uku A.2.3.	PID OŠ C.4.1.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		
	Promatramo povijesni zemljovid hrvatskih kneževina u udžbeniku (str. 53). Razgovaramo: Koji su prostor nekada zauzimale hrvatske kneževine? Nabroji nekoliko gradova koji su pripadali kneževini. Koji dijelovi danas nisu dio Republike Hrvatske? Koji dijelovi naše domovine tada nisu bili dio kneževina? Čitamo pojmovnik pokraj zemljovida te dodatno objašnjavamo riječi. Učenici prepisuju pojmovnik u svoju bilježnicu.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor	PID OŠ B.4.4.	PID OŠ B.4.3.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
	Učenici mogu pročitati zanimljivosti i pogledati fotografije kipova prvih hrvatskih vladara u DOS-u <i>Prošlost Republike Hrvatske – Dolazak Hrvata, prvi hrvatski vladari.</i>	DOS	ikt A.2.2.	
b) Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 53 i 54). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	udžbenik I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
c) Provjeravanje	Igramo igru pogađanja riječi. Učiteljica/učitelj priprema kartice s napisanim imenima prvih hrvatskih vladara. Učenik izvlači kartice te crta na ploču onoliko crta koliko slova ima grad napisan na kartici. Učenici izgovaraju slovo i riječ koja počinje tim slovom kako bi pogodili slova koja trebaju biti na crtama. Nakon što učenici pogode ime vladara s kartice, objašnjavamo kad je taj vladar vladao, koju je titulu imao te koje promjene uveo. Igru nastavlja onaj učenik koji je pogodio ime vladara.	kartice F, I: pisanje, razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ B.4.3.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
PRVI HRVATSKI VLADARI			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 57).	
Hrvati su osnovali dvije kneževine: Posavsku i Primorsku Hrvatsku.				
Kneževinama je vladao knez, a jedan od najpoznatijih bio je knez Trpimir (iz vladarske obitelji Trpimirovića).				
Prvi hrvatski kralj bio je kraj Tomislav (okrunjen je 925. godine). Tada je Hrvatska postala kraljevina.				
U 11. stoljeću Kraljevinom Hrvatskom vladali su Petar Krešimir IV. i Dmitar Zvonimir.				
Godine 1102. Hrvatska ulazi u zajedničku državu s Mađarima.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju zadataka s vremenskom crtom (3. i 6. zadatak).		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može izraditi vremensku crtu na kojoj će označiti vrijeme vladavine prvih hrvatskih vladara.		

OSNOVNA ŠKOLA:				RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:			NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 67.
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Dolazak Hrvata, prvi hrvatski vladari – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Prošlost Republike Hrvatske – Dolazak Hrvata, prvi hrvatski vladari		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi kako su Hrvati došli u novu domovinu, kada su primili kršćanstvo te tko su bili prvi hrvatski vladari.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima oblak riječi (v. prilog). Čitamo napisane riječi i razgovaramo: Što je zapisano u oblaku riječi? Pročitajte imena. Što nam znače ta imena? Koja imena pripadaju legendi o petero braće i dvije sestre? Koja imena nedostaju? Koja imena pripadaju hrvatskim vladarima? Koje smo još vladare spomenuli na prethodnome satu? Najava nastavne jedinice.	oblak riječi F, I: čitanje, razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ B.4.3.
2. Uvježbavanje	Razgovaramo: Gdje su Hrvati živjeli prije dolaska na ove prostore? Kako se zvala njihova tadašnja domovina? Čime su se bavili? Zašto? Zbog čega su krenuli na put? Kada su došli na prostore današnje Hrvatske? Tko je, prema legendi, vodio Hrvate u seobi na jug? Što su Hrvati radili u svojoj novoj domovini? Kojim su jezikom govorili? U što su vjerovali? Kada su prihvatili kršćanstvo? Kada su se počeli koristiti zajedničkim jezikom? Zašto je važna Višeslavova krstionica? Koje su kneževine Hrvati osnovali nakon doseljenja na ove prostore? Tko je vladao kneževinama? Kako se zvao najpoznatiji knez? Kojoj je dinastiji pripadao Trpimir? Tko je naslijedio kneza Trpimira? Po čemu je važan Tomislav? Koje je promjene uveo? Je li Tomislav bio knez ili kralj? Objasnite. Što je time Hrvatska postala? Što se dogodilo s Hrvatskom nakon Tomislavove smrti? Tko je Hrvatskom vladao u 11. stoljeću? Tko je naslijedio Petra Krešimira IV.? Zašto je on važan? Tko je naslijedio Dmitra Zvonimira? Što se dogodilo s Hrvatskom 1102. godine?	F, I: razgovor	osr B.2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 55 i 56). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak Isprobaj hrvatska srednjovjekovna pisma u DOS-u Prošlost Republike Hrvatske – Dolazak Hrvata, prvi hrvatski vladari .	udžbenik F, I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
4. Provjeravanje	Igramo kviz. Učenici su podijeljeni u skupine. Učiteljica/ učitelj postavlja pitanja povezana s dolaskom Hrvata i prvim hrvatskim vladarima, a učenici odgovaraju. Na svako pitanje odgovara druga skupina. Ako skupina točno odgovori na pitanje, tada osvaja bod. Ako skupina netočno odgovori, bod ne osvaja. Pobjednik je skupina koja skupi više bodova.	S razgovor	uku D.2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
	Učenici mogu riješiti zadatak <i>Ponovi što znaš</i> u DOS-u <i>Prošlost Republike Hrvatske – Dolazak Hrvata, prvi hrvatski vladari</i> .	DOS	ikt A.2.2.	
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
DOLAZAK HRVATA, PRVI HRVATSKI VLADARI – PONAVLJANJE				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju križaljke u udžbeniku (str. 55).		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može glagoljicom napisati svoje ime i prezime. Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži...</i> u DOS-u <i>Dolazak Hrvata, prvi hrvatski vladari</i> .		

PRILOG

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 68.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Obrana domovine – sat učenja novih nastavnih sadržaja	DOS: <i>Prošlost Republike Hrvatske – Hrvatske države i borba za domovinu</i>
---	---

CILJ SATA: Upoznati dio hrvatske prošlosti (znati da je Hrvatska tijekom prošlosti imala svoju državu i bila u zajednici s drugim narodima).

ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Promatramo i čitamo uvodni strip u udžbeniku (str. 58). Razgovaramo: Gdje se nalaze djeca u stripu? Koje je godišnje doba? Zašto dječak i djevojčica ne razumiju ostale kupče? Kojim jezicima govore djeca u stripu? (Talijanski, njemački, slovački.) Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	zdr B.2.2.C	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 58). Razgovaramo o pročitano: Zbog čega su mnogi narodi željeli osvojiti Hrvatsku? Zašto su Hrvati branili Hrvatsku od osvajača? S kojim su se narodima Hrvati borili tijekom prošlosti? U kojim je stoljećima Hrvatska bila samostalna država? Što se dogodilo početkom 12. stoljeća? S kojim je narodima Hrvatska živjela u zajedničkim državama nakon 12. stoljeća? Koji je bio službeni jezik u zajedničkim državama? Zašto?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	osr B.2.2.	PID OŠ B.4.3.
	Čitamo rečenice u udžbeniku o Hrvatima koji su se istaknuli u obrani svoje domovine (str. 59). Razgovaramo: Koji su se Hrvati istaknuli u obrani svoje domovine? Zbog čega je važan ban Josip Jelačić? Promatramo u udžbeniku fotografiju spomenika banu Josipu Jelačiću. Opisujemo je te čitamo gdje se spomenik nalazi.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: razgovor		PID OŠ B.4.3.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		
	Učenici mogu riješiti osmosmjerk u DOS-u <i>Prošlost Republike Hrvatske – Hrvatske države i borba za domovinu</i> .	DOS	ikt A.2.2.	
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Čitamo rečenice o legendi o picokima u udžbeniku (str. 59). Razgovaramo: Iz kojega vremena potječe legenda o picokima? Tko su Osmanlije? U kojemu je stoljeću izgrađen Đurđevac? Zbog čega su Đurđevčani prozvani picokima? Prepričajte legendu.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	osr B.2.2.	PID OŠ B.4.3. PD OŠ C.4.1.
b) Ponavljanje	Promatramo zemljovid u udžbeniku (str. 58). Opisujemo ga te uspoređujemo područje Republike Hrvatske u 19. stoljeću i danas. Čitamo pojmovnik ispod zemljovida.	udžbenik F, I: razgovor	OŠ HJ A.4.3. PID OŠ A.4.3.	PID OŠ B.4.3.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
c) Provjeravanje	Promatramo vremensku crtu u udžbeniku (str. 59). Objašnjavamo što je označeno na vremenskoj crti. Označavamo godinu iz koje potječe zemljovid koji smo opisivali (1880. godina). Zajedno rješavamo zadatke napisane iznad vremenske crte. Učenici mogu pročitati što se događalo s hrvatskim jezikom u prošlosti u DOS-u <i>Prošlost Republike Hrvatske – Hrvatske države i borba za domovinu</i>.	udžbenik F, I: razgovor I: pisanje DOS	goo C.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.3.
PLAN PLOČE OBRANA DOMOVINE Hrvatska se tijekom povijesti borila s Bugarima, Osmanlijama, Mađarima, Mlečanima i drugim narodima. Hrvati su branili svoju domovinu od osvajača jer su željeli biti samostalni i živjeti u svojoj državi. Hrvatska je od doseljenja Hrvata do 12. stoljeća bila samostalna država. Nakon 12. stoljeća Hrvatska je bila u zajednici s drugim narodima (Mađarima i Austrijancima). U zajedničkim državama službeni jezik nije bio hrvatski.			DOMAĆA ZADAĆA Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 61).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti sažetak za bilježnicu koji će učenik dopuniti riječima koje nedostaju. Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koji dokumenti i kulturno-povijesni spomenici svjedoče o ratovima koji su se vodili na prostoru Republike Hrvatske.				

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 69.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Obrana domovine – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Prošlost Republike Hrvatske – Hrvatske države i borba za domovinu		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi dio hrvatske prošlosti (znati da je Hrvatska tijekom prošlosti imala svoju državu i bila u zajednici s drugim narodima).				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču premetaljke nekoliko imena naroda s kojima su se Hrvati borili tijekom prošlosti (npr. Osmanlije, Mlečani, Mađari, Bugari...). Učenici trebaju riješiti premetaljke i odgonetnuti točne nazive zadanih pojmova. Kada odgonetnu točan naziv, učenici objašnjavaju kako su ti narodi povezani s Republikom Hrvatskom. Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ B.4.3.
2. Uvježbavanje	Razgovaramo: Zbog čega su mnogi narodi željeli osvojiti Hrvatsku? Zašto su Hrvati branili Hrvatsku od osvajača? S kojim su se narodima Hrvati borili tijekom prošlosti? U kojim je stoljećima Hrvatska bila samostalna država? Što se dogodilo početkom 12. stoljeća? S kojim je narodima Hrvatska živjela u zajedničkim državama nakon 12. stoljeća? Koji je bio službeni jezik u zajedničkim državama? Zašto? Koji su se Hrvati istaknuli u obrani svoje domovine? Zbog čega je važan ban Josip Jelačić?	F, I: razgovor	osr B.2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 60). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak Poveži parove u DOS-u <i>Prošlost Republike Hrvatske – Hrvatske države i borba za domovinu</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
4. Provjeravanje	Igramo igru točno-netočno. Učiteljica/učitelj izgovara rečenice o obrani domovine. Kad je izgovorena rečenica točna, učenici moraju stajati. Kad je izgovorena rečenica netočna, učenici moraju čučnuti.	F, I: razgovor	goo C.2.1. OŠ TZK D.4.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
PLAN PLOČE OBRANA DOMOVINE – PONAVLJANJE			DOMAĆA ZADAĆA	

Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u snalaženju na vremenskoj crti.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti nazive ratova koje su navedeni narodi vodili s Hrvatima.

Pripremiti kartice s dijelovima rečenica o Domovinskomu ratu i borbi za domovinu.

OSNOVNA ŠKOLA:				RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:			NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 70.
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Samostalna Hrvatska – sat učenja novih nastavnih sadržaja			DOS: Prošlost Republike Hrvatske – Hrvatske države i borba za domovinu	
CILJ SATA: Upoznati prošlost Republike Hrvatske u 20. i 21. stoljeću.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Promatramo i čitamo uvodni strip u udžbeniku (str. 62). Razgovaramo o stripu: Zna li kako se to kaže na hrvatskome jeziku? Prepoznajete li jezike na kojima djeca izgovaraju riječ <i>domovina</i> ? (Engleski, njemački, talijanski, mađarski.) Kako se na engleskome jeziku kaže Hrvatska? (Croatia.) Zna li kako se <i>Hrvatska</i> kaže na nekome dugom stranom jeziku? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 62). Razgovaramo o pročitanome: Koliko je ratova vođeno na području Republike Hrvatske tijekom 20. stoljeća? Koji su to ratovi? Zašto je za Hrvate važan Domovinski rat? Učiteljica/učitelj objašnjava učenicima kako je Domovinski rat obrambeni rat u kojemu je stradalo mnogo ljudi. Razgovaramo: Kada je trajao Domovinski rat? Što je Jugoslavija? Do kada je Hrvatska bila dio Jugoslavije? Kada se Hrvatska osamostalila? Što je Hrvatska ostvarila pobjedom u Domovinskome ratu? Što je Hrvatska time postala? Tko je bio prvi predsjednik Republike Hrvatske? Tko je današnji predsjednik Republike Hrvatske? Što je Europska unija? Kada je Republika Hrvatska postala dio Europske unije? Promatramo zemljovid u udžbeniku (str. 62). Imenujemo područja koja su bila zahvaćena borbama ili privremeno osvojena od strane neprijatelja. Tražimo svoj zavičaj na zemljovidu te određujemo na koji je način zavičaj bio zahvaćen Domovinskim ratom. Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor F, I: razgovor F, I: pisanje	 <	

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
b) Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 63). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu promotriti fotografiju tvrđave iznad grada Knina i pročitati rečenice o njoj u DOS-u <i>Prošlost Republike Hrvatske – Hrvatske države i borba za domovinu.</i>	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
c) Provjeravanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva karticu s dijelovima rečenica (v. prilog). Rečenice govore o Domovinskome ratu i borbi za domovinu. Igru počinje par koji je dobio karticu na kojoj prve dvije riječi govore o sadržaju o kojemu smo danas učili. Učenici čitaju početak rečenice napisane na kartici. Ostali parovi pažljivo slušaju te po smislu rečenice zaključuju koji bi bio nastavak. Par na čijoj kartici piše nastavak rečenice treba nastaviti čitati rečenicu.	P kartice čitanje	uku D2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
DOMOVINSKI RAT			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 65).	
Do 1991. godine Hrvatska je bila dio Jugoslavije.				
Domovinski rat trajao je od 1991. do 1995. godine.				
Republika Hrvatska proglašena je 1991. godine, a njezin prvi predsjednik bio je Franjo Tuđman.				
Pobjedom u Domovinskome ratu Republika Hrvatska postala je samostalna i neovisna.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 5. zadatka u udžbeniku.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koji su dijelovi njegova zavičaja bili uništeni u Domovinskome ratu.		

Pripremiti kartice s pitanjima i pribor za igru *Čovječe, ne ljuti se.*

PRILOG

Tijekom 20. stoljeća na području Republike Hrvatske vođena su tri rata...

Prvi svjetski rat, Drugi svjetski rat i Domovinski rat. Domovinski rat trajao je...

... od 1991. do 1992. godine. U vremenu do 1991. Hrvatska je bila jedna od šest republika u...

... državi Jugoslaviji. Hrvatska se osamostalila 1991. godine, a pobjedom u Domovinskome ratu ostvarila je...

... svoju samostalnost i neovisnost. Time je postala slobodna država koja ne ovisi o...

... drugim narodima. Za prvoga je predsjednika Republike Hrvatske izabran...

... Franjo Tuđman. Većina država Europe krajem 20. stoljeća ujedinila se u...

... Europsku uniju. Republika Hrvatska dio je Europske unije od...

... 1. srpnja 2013. godine. Veći dio Hrvatskoj susjednih država dio je Europske unije.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 71.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Samostalna Hrvatska – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Prošlost Republike Hrvatske – Hrvatske države i borba za domovinu		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi prošlost Republike Hrvatske u 20. i 21. stoljeću.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima znakove za minirana područja. Opisujemo znakove i razgovaramo: Što mislite, što označuju ovi znakovi? Što su mine? Kako su one dospjele na neka područja? Zašto? Što biste napravili kad biste vidjeli takav znak u prirodi? Učiteljica/učitelj govori učenicima kako moraju biti posebno oprezni kad vide takve znakove jer su hrvatski prostori tijekom Domovinskoga rata bili okupirani tako da su na tim područjima zaostale brojne minsko-eksplozivne naprave i minska polja. Učiteljica/učitelj savjetuje učenike da nikada ne zalaze u sumnjiva područja te da nikako ne smiju dirati eksplozivne naprave ako slučajno na njih naiđu. Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor	osr B.2.2.	PID OŠ B.4.3.
2. Uvježbavanje	Razgovaramo: Zašto je za Hrvate važan Domovinski rat? Kada je trajao Domovinski rat? Što je Jugoslavija? Do kada je Hrvatska bila dio Jugoslavije? Kada se Hrvatska osamostalila? Što je Hrvatska ostvarila pobjedom u Domovinskome ratu? Što je Hrvatska time postala? Tko je bio prvi predsjednik Republike Hrvatske? Tko je današnji predsjednik Republike Hrvatske?	F, I: razgovor	osr B.2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 64). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu promotriti fotografiju i pročitati rečenice o Vukovarskome vodotornju u DOS-u <i>Prošlost Republike Hrvatske – Hrvatske države i borba za domovinu</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Čovječe, ne ljuti se</i> . Učiteljica/učitelj priprema ploču za igru, čovječuljke, kockicu za svaku četveročlanu skupinu, šest čaša (na kojima su napisani brojevi od 1 do 6) te kartice s pitanjima. Kartice s pitanjima razvrstavaju se u čaše. Učenici redom bacaju kockicu kako bi znali iz koje će čaše izvući karticu s pitanjem te koliko će polja prijeći na ploči. Kad učenik baci kockicu i dobije npr. broj 5, izvlači pitanje iz čaše s tim brojem. Zadatak je učenika točno odgovoriti na pitanje i tek onda može prijeći pet polja na ploči. Pobjednik je onaj učenik koji prvi stigne do cilja.	S ploča, čovječuljci, kocke, čaše, kartice	uku D.2.2. osr A.2.1.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.

PLAN PLOČE SAMOSTALNA HRVATSKA – PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju križaljke u udžbeniku.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži...</i> u DOS-u <i>Prošlost Republike Hrvatske – Hrvatske države i borba za domovinu</i>.

Umnožiti nastavni listić s križaljkom te pripremiti omotnice s dodatnim materijalima o hrvatskim sportašima, plakate i kartice s imenima poznatih hrvatskih sportaša.

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 72.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Hrvatski sportski trag – sat učenja novih nastavnih sadržaja	DOS: <i>Prošlost Republike Hrvatske – Hrvatske države i borba za domovinu</i>
--	---

CILJ SATA: Upoznati najveće uspjehe hrvatskih sportaša.

ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.

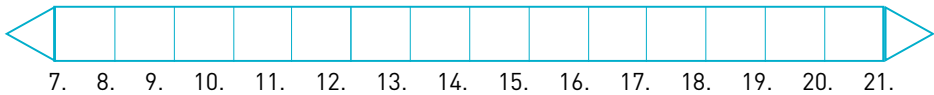
TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima videozapis o uspjesima hrvatskih sportaša (poveznica: https://youtu.be/t7138axKcDA). Razgovaramo: Što je prikazano u videozapisu? Koje smo sportaše vidjeli? Kojim se sportovima bave? Što mislite, jesu li uspješni? Koja sportska natjecanja znate? Najava nastavne jedinice.	videozapis računalo F, I: razgovor	OŠ HJ C.4.2. uku A.2.4.	PID OŠ B.4.3.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo rečenice o sudjelovanju i uspjehu hrvatskih sportaša na Olimpijskim igrama u udžbeniku (str. 67). Razgovaramo: Što su Olimpijske igre? Koliko su odličja osvojili hrvatski sportaši na igrama? Koja je hrvatska sportašica osvojila najviše olimpijskih medalja? Kojim se sportom bavila? Kada su hrvatski sportaši prvi put nosili hrvatsku zastavu? Gdje su održane te Olimpijske igre? Zašto su baš te godine hrvatski sportaši nosili hrvatsku zastavu? U kojemu je sportu Hrvatska osvojila prvu medalju u ekipnome sportu? Promatramo vremensku crtu u udžbeniku (str. 66 i 67). Čitamo rečenice ispod vremenske crte i razgovaramo: Na kojim je igrama rukometna reprezentacija osvojila medalje? Označite te godine na vremenskoj crti. Koja fotografija prikazuje rukometnu reprezentaciju? Kojim se sportom bavio Goran Ivanišević? Pronađite njegovu fotografiju. Kada je pobijedio na turniru Wimbledon? Označite tu godinu na vremenskoj crti. Gdje i kada su održane Olimpijske igre na kojima je naša vaterpolska reprezentacija osvojila medalju? Označite tu godinu na vremenskoj crti. Koju su medalju osvojili? Koje je najveće odličje osvojila naša nogometna reprezentacija? Na kojemu je natjecanju tada sudjelovala? Gdje je održano to svjetsko prvenstvo? Označite taj događaj na vremenskoj crti. Iz koje obitelji potječu dva vrlo uspješna skijaša? Koje je medalje osvojila Janica Kostelić? Kada su održane Olimpijske igre na kojima je osvojila te medalje? Označite te godine na vremenskoj crti. Koje je medalje osvojio Ivica Kostelić? Kada je osvojio Svjetski skijaški kup? Označite tu godinu na vremenskoj crti. Tko je Sandra Perković? Koliko je medalja osvojila na Olimpijskim igrama? Označite te godine na vremenskoj crti. Koja fotografija prikazuje Sandru Perković? Pronađite fotografiju Blanke Vlašić. Koje je medalje osvojila na igrama? Kada je osvojila te medalje? Označite te godine na vremenskoj crti.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor I: pisanje	osr B.2.2. osr B.2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1. PID OŠ B.4.3.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Učenici rješavaju križaljku (v. prilog). Učiteljica/učitelj obilazi učenike i pomaže im.	nastavni listić I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ B.4.3.
b) Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u skupine. Svaka skupina dobiva omotnicu s dodatnim materijalima o nekome hrvatskom sportašu ili reprezentaciji. Učenici izrađuju plakat. Kad većina završi s radom, skupine predstavljaju svoje plakate.	S dodatni materijali plakat praktični rad	osr B.2.4.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
c) Provjeravanje	Igramo igru <i>Pogodi tko sam</i> . Učiteljica/učitelj priprema kartice s imenima hrvatskih sportaša. Učenik izvlači karticu i opisuje sportaša čije je ime napisano na kartici. Ostali učenici moraju pogoditi ime sportaša.	kartice F, I: razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ B.4.3.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
HRVATSKI SPORTSKI TRAG			Učenici mogu istražiti što su Olimpijske igre, kako izgleda njihov simbol te što simboliziraju krugovi.	
Hrvatski sportaši prvi su put nosili hrvatsku zastavu 1992. godine na Olimpijskim igrama u Barceloni.				
Hrvatski su sportaši na Olimpijskim igrama osvojili ukupno 44 odličja.				
Poznati hrvatski sportaši su Janica Kostelić, Ivica Kostelić, Blanka Vlašić, Dražen Petrović, Goran Ivanišević...				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju križaljke.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti kada i gdje će se održati sljedeće Olimpijske igre.		

Pripremiti plakate, papire te veliku vremensku crtu.

OSNOVNA ŠKOLA:				RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:			NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 73.
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Prošlost Republike Hrvatske – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Prošlost Republike Hrvatske – Dolazak Hrvata, prvi hrvatski vladari; Hrvatske države i borba za domovinu		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi nastavne sadržaje o prošlosti Republike Hrvatske.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru <i>Sjećam se...</i> Učiteljica/učitelj podsjeća učenike kako su tijekom prethodnih nekoliko sati učili o prošlosti Republike Hrvatske. Sada će se svaki učenik tijekom četiri minute pokušati prisjetiti što više pojmova koje smo spomenuli u ta dva sata te od njih sastaviti rečenice. Nakon četiri minute čitamo rečenice i provjeravamo njihovu točnost. Najava nastavne jedinice.	I: pisanje F, I: čitanje, razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
2. Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u skupine. Svaka skupina mora izraditi plakat na kojemu će predstaviti temu u vezi s prošlosti Republike Hrvatske (<i>Dolazak Hrvata, Prvi hrvatski vladari, Hrvatske države i borba za domovinu, Domovinski rat, Hrvatski sportski uspjesi</i>). Nakon što učenici izrade plakate, svaka skupina predstavlja svoj plakat. Ostali učenici pažljivo slušaju. Učenici mogu riješiti zadatak Ponovi što znaš u DOS-u <i>Prošlost Republike Hrvatske – Hrvatske države i borba za domovinu</i> .	S plakat razgovor praktični rad F: usmeno izlaganje DOS	osr B.2.4. uku A.2.3. osr A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici ostaju podijeljeni u skupine. Svaka skupina na prazan papir piše pet pitanja za provjeru usvojenosti sadržaja (za nastavnu jedinicu o kojoj su izrađivali plakat), a na drugi odgovore na ta ista pitanja. Svaka skupina šalje svoj papir s pitanjima sljedećoj skupini i njihov je zadatak odgovoriti na postavljena pitanja. Pritom se smiju služiti udžbenikom, a vrijeme je pisanja ograničeno, primjerice četiri minute. Nakon isteka vremena pitanja s odgovorima kruže dalje, a ostale skupine rješavaju neriješene zadatke ili ispravljaju netočne odgovore. Kad se papir vrati u početnu skupinu, učenici uspoređuju odgovore koje su im napisali učenici iz ostalih skupina s odgovorima koje su sami napisali na početku aktivnosti. Slijedi izvješće skupina o netočno ili djelomično točno napisanim odgovorima. Učenici mogu riješiti zadatak po vlastitome izboru u DOS-u Prošlost Republike Hrvatske – Dolazak Hrvata, prvi hrvatski vladari .	S papir razgovor pisanje S: razgovor, pisanje F: usmeno izlaganje DOS	uku D.2.2. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.
4. Provjeravanje	Učiteljica/učitelj postavlja na ploču veliku vremensku crtu. Na njoj pokazujemo i objašnjavamo najvažnije događaje iz prošlosti Republike Hrvatske.	F, I: razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.

PLAN PLOČE PROŠLOST REPUBLIKE HRVATSKE – PONAVLJANJE 	DOMAĆA ZADAĆA Ponoviti nastavne sadržaje povezane s prošlosti Republike Hrvatske.
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u snalaženju na vremenskoj crti.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može izraditi PowerPoint prezentaciju o važnim osobama iz prošlosti Republike Hrvatske.

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 74.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Prošlost Republike Hrvatske – sat provjere znanja	DOS: Prošlost Republike Hrvatske
---	--

CILJ SATA: Provjeriti stečena znanja o prošlosti Republike Hrvatske.

ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.3. Učenik se snalazi u promjenama i odnosima u vremenu te pripovijeda povijesnu priču o prošlim događajima i o značajnim osobama iz zavičaja i/ili Republike Hrvatske.; PID OŠ C.4.1. Učenik obrazlaže ulogu, utjecaj i važnost povijesnoga nasljeđa te prirodnih i društvenih različitosti domovine na razvoj nacionalnoga identiteta.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Uvod	Učiteljica/učitelj na ovome satu može se odlučiti za pisanu ili usmenu provjeru znanja učenika. Najava provjeravanja.	F, I		
2. Provjeravanje	a) pisana provjera Dogovaramo pravila tijekom rada: svaki učenik radi samostalno, a u slučaju potrebe može podići ruku kako bi zatražio učiteljinu/učiteljevu pomoć. Ako tijekom rješavanja zadataka učenik naiđe na neki zadatak koji ne zna riješiti, taj će zadatak preskočiti i na kraju se vratiti na njega kako bi ga pokušao riješiti. Učiteljica/učitelj dijeli učenicima zadatke za provjeru znanja te dodatno objašnjava zadatke koji bi učenicima mogli biti nejasni. Učenici upisuju osnovne podatke na ispit (ime i prezime, nadnevak...). Učenici samostalno rješavaju zadatke. Učenici koji ranije završe i predaju svoje pisane provjere mogu crtati po vlastitoj želji, čitati časopise ili slikovnice iz razredne zbirke ili rješavati zadatke u DOS-u. b) usmena provjera Učiteljica/učitelj usmeno provjerava usvojeno znanje učenika. Primjeri pitanja: Gdje su Hrvati živjeli prije dolaska na ove prostore? Kako se zvala njihova tadašnja domovina? Čime su se bavili? Zašto? Zbog čega su krenuli na put? Kada su došli na prostore današnje Hrvatske? Tko je, prema legendi, vodio Hrvate u seobi na jug? Što su Hrvati radili u svojoj novoj domovini? Kojim su jezikom govorili? U što su vjerovali? Kada su prihvatili kršćanstvo? Kada su se počeli koristiti zajedničkim jezikom? Zašto je važna Višeslavova krstionica? Koje su kneževine Hrvati osnovali nakon doseljenja na ove prostore? Tko je vladao kneževinama? Kako se zvao najpoznatiji knez? Kojoj je dinastiji pripadao Trpimir? Tko je naslijedio kneza Trpimira? Po čemu je važan Tomislav? Koje je promjene uveo? Je li Tomislav bio knez ili kralj? Objasnite. Što je time Hrvatska postala?	F: usmeno izlaganje pisani ispit F: usmeno izlaganje I: pisanje papir, časopisi DOS	osr A.2.1. ikt A.2.2. uku C.2.3. osr A.2.1.	PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
	Što se dogodilo s Hrvatskom nakon Tomislavove smrti? Tko je Hrvatskom vladao u 11. stoljeću? Tko je naslijedio Petra Krešimira IV.? Zašto je on važan? Tko je naslijedio Dmitra Zvonimira? Što se dogodilo s Hrvatskom 1102. godine? Zbog čega su mnogi narodi željeli osvojiti Hrvatsku? Zašto su Hrvati branili Hrvatsku od osvajača? S kojim su se narodima Hrvati borili tijekom prošlosti? U kojim je stoljećima Hrvatska bila samostalna država? Što se dogodilo početkom 12. stoljeća? S kojim je narodima Hrvatska živjela u zajedničkim državama nakon 12. stoljeća? Koji je bio službeni jezik u zajedničkim državama? Zašto? Koji su se Hrvati istaknuli u obrani svoje domovine? Kada je trajao Domovinski rat? Što je Jugoslavija? Do kada je Hrvatska bila dio Jugoslavije? Kada se Hrvatska osamostalila? Što je Hrvatska ostvarila pobjedom u Domovinskome ratu? Što je Hrvatska time postala? Tko je bio prvi predsjednik Republike Hrvatske? Tko je današnji predsjednik Republike Hrvatske? Što je Europska unija? Kada je Republika Hrvatska postala dio Europske unije? Koji su hrvatski sportaši ostvarili zapažene uspjehe na Olimpijskim igrama?			
3. Procjena učinka pisane provjere	Razgovaramo o poteškoćama u rješavanju i provjeravamo točnost svakoga zadatka. Učiteljica/učitelj upozorava na uočene pogreške te iznosi svoja zapažanja.	F, I: razgovor F: usmeno izlaganje	uku B.2.2.	
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	

Pripremiti kartice s nazivima dijelova tijela i organa.

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 75.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Moje tijelo – sat učenja novih nastavnih sadržaja	DOS: <u>Čovjek i priroda oko njega – Moje tijelo – mijenjam se</u>
CILJ SATA: Znati da je ljudsko tijelo organizam sastavljen od organa i organskih sustava koji zajedno omogućuju normalan rad, odnosno zdravlje i život te osvijestiti važnost čuvanja zdravlja.	
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.	

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	*Prije nove nastavne jedinice učiteljica/učitelj može ukratko prokomentirati rezultate pisane provjere. Učiteljica/učitelj opisuje pojedine dijelove tijela i organe koje smo učili u trećemu razredu, a učenici moraju pogoditi naziv toga dijela tijela ili organa. Primjer rečenica: Njime mislimo, u njemu se stvaraju osjećaji i on upravlja pokretom. Što je to? Nalazi se u našem trupu, a služi nam za disanje. Što je to? Ona čini zaštitni sloj koji štiti naše tijelo. Što je to? Na kraju igre zaključujemo da smo imenovali dijelove i organe koji čine ljudsko tijelo. Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor	goo C.2.1. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo uvodnu ilustraciju u udžbeniku (str. 68). Opisujemo ilustraciju i razgovaramo: Što prikazuju slike? Po čemu se ljudska tijela razlikuju? Što je prikazano nizom slika? Što znači riječ <i>sustav</i>? Razgovaramo o organima: Koje organe znate? Čemu služe organi? Promatramo ilustraciju u udžbeniku (str. 68) ljudskoga tijela na kojoj su označeni pojedini organi. Imenujemo ih te opisujemo njihovu ulogu. Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 68 i 69) o sustavima organa. Razgovaramo: Od kojih se sustava organa sastoji ljudsko tijelo? Što čini sustav organa za kretanje? Čemu taj sustav služi? Koja je uloga živčanoga sustava? Od kojih se organa sastoji probavni sustav? Koja je njegova uloga? Čemu služi sustav organa za disanje? Koji organi sudjeluju u disanju? Što čini krvožilni sustav? Čemu služi krvožilni sustav? Čitamo preostale rečenice u udžbeniku (str. 69). Razgovaramo: Čemu služe osjetila? Koji je naš najveći organ? Koja je uloga spolnih organa? Zašto se moramo brinuti o svome organizmu? Kako se možemo brinuti o svome tijelu? Zašto su pojedini dijelovi tijela smješteni u unutrašnjosti tijela?	udžbenik F, I: razgovor F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor	osr B.2.2. zdr B.2.3.A	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu. Usmeno odgovaramo na pitanja u udžbeniku (str. 69).	F, I: pisanje F, I: razgovor		
b) Ponavljanje	Učenici rješavaju 1. i 2. zadatak u udžbeniku (str. 70). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu pogledati videozapise Osjetila i Okusi u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – Moje tijelo – mijenjam se</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1.
c) Provjeravanje	Igramo igru <i>Pokaži na sebi</i> . Učiteljica/učitelj priprema kartice s nazivima dijelova tijela i organa. Učenik izvlači tri kartice i čita natpise na karticama. Pokazujemo te dijelove tijela, odnosno položaj organa u tijelu. Nakon toga učiteljica/učitelj reproducira glazbu, a učenici u ritmu dodiruju zadane dijelove tijela ili položaj organa u tijelu. Nakon 30 sekundi plesanja učiteljica/učitelj zaustavlja glazbu te sljedeći učenik izvlači nove tri kartice. Učiteljica/učitelj dijeli učenike u skupine i svakoj skupini dodjeljuje jedan organski sustav kako bi učenici mogli za domaću zadaću istražiti taj sustav te pripremiti materijale za plakat.	kartice F, I: čitanje	goo C.2.1. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
MOJE TIJELO Naše tijelo složen je organizam i sastavljen je od manjih dijelova – organa. sustav organa za kretanje sustav organa za disanje LJUDSKI ORGANIZAM živčani sustav krvožilni sustav probavni sustav			Učenici mogu istražiti jedan organski sustav te pripremiti dodatne materijale (slike, tekstove) o određenome organskom sustavu.	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti mentalnu mapu o organskim sustavima koju će učenik zalijepiti u bilježnicu.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može u bilježnici nacrtati jedan sustav organa po vlastitome izboru i napisati organe od kojih se taj sustav sastoji.		

Donijeti model ljudskoga tijela i pripremiti kartice s rečenicama o ljudskome tijelu (organima i organskim sustavima).

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 76.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Moje tijelo – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Čovjek i priroda oko njega – Moje tijelo – mijenjam se		
CILJ SATA: Ponoviti da je ljudsko tijelo organizam sastavljen od organa i organskih sustava koji zajedno omogućuju normalan rad, odnosno zdravlje i život te osvijestiti važnost čuvanja zdravlja.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru asocijacija (v. prilog). Učiteljica/učitelj crta na ploču tablicu za igru. Učenici otkrivaju pojmove i zaključuju koje je konačno rješenje. Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ A.4.1.
2. Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u pet skupina koje smo odredili na kraju prošloga sata. Svakoj skupini dodijeljen je jedan organski sustav (sustav organa za kretanje, živčani sustav, probavni sustav, sustav organa za disanje, krvožilni sustav). Učenici su za domaću zadaću istražili jedan sustav organa i pripremili dodatne materijale o njemu. Učenici u skupinama izrađuju plakat o sustavu organa koji su istražili. Osim plakata, učenici pripremaju i tri pitanja kojima će provjeriti znanje svojih prijatelja iz drugih skupina. Kad su plakati napravljeni, učenici predstavljaju svoj rad. Učiteljica/učitelj može nakon svakoga izlaganja učenicima prikazati videozapis o pojedinome sustavu organa u DOS-u Čovjek i priroda oko njega – Moje tijelo – mijenjam se . Ostali učenici pažljivo slušaju izlaganje, a na kraju izlaganja odgovaraju na tri pitanja za provjeru znanja. Učiteljica/učitelj može donijeti model ljudskoga tijela na kojemu će učenici pokazivati određene organe.	S plakat S: razgovor praktični rad F: usmeno izlaganje DOS razgovor	osr B.2.4. uku D.2.2. uku A.2.3. osr A.2.1. ikt A.2.2. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici samostalno rješavaju 3. i 4. zadatak u udžbeniku (str. 70). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	udžbenik I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1.
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Preokreni pitanje</i> . Učiteljica/učitelj priprema kartice s rečenicama o ljudskome tijelu (organima i organskim sustavima). Učenik izvlači karticu i postavlja pitanje čiji je odgovor rečenica napisana na kartici. Ostali učenici moraju odgovoriti na postavljeno pitanje.	kartice F, I: razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1.

PLAN PLOČE MOJE TIJELO - PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 71).
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 3. zadatka u udžbeniku.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti 3D model ljudskoga tijela s pomoću stranice zygotebody.com.

Pripremiti papire za crtanje Vennova dijagrama.

Igra asocijacija

mozak	ruke	oči	krvožilni
želudac	trup	uši	probavni
jetra	vrat	nos	živčani
ORGANI	DIJELOVI TIJELA	OSJETILA	SUSTAV ORGANA
LJUDSKO TIJELO			

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 77.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Mijenjam se – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: <i>Čovjek i priroda oko njega – Moje tijelo – mijenjam se</i>		
CILJ SATA: Upoznati osnovna obilježja puberteta kao sazrijevanja vlastitoga tijela i tijela suprotnoga spola; prepoznati i odgovarajuće reagirati na različite oblike nasilja.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Promatramo i čitamo uvodni strip u udžbeniku (str. 72). Razgovaramo: Što radi dječak na prvoj slici? Zašto? Po čemu je tata primijetio što je napravio dječak? Zanimaju li i vas predmeti kojima se koriste roditelji? Što mislite, zašto se to događa? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	goo C.2.1. uku A.2.4.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Razgovaramo: Jeste li čuli za pubertet? Što bi značila ta riječ?	F, I: razgovor	zdr A.2.1.	PID OŠ A.4.1.
	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 72) u vezi s promjenama na tijelu i higijeni. Razgovaramo o pročitano: Što je pubertet? Što se u pubertetu događa s tijelom? Koje se promjene događaju kod djevojčica, a koje kod dječaka? Kakva je koža djece i mladih u pubertetu? Što se događa sa znojenjem u pubertetu? Što se još, osim tijela, mijenja u pubertetu? Učiteljica/učitelj navodi učenike na nepristrani pristup temi te hrabri učenike. Učiteljica/učitelj ističe kako je pubertet normalan dio odrastanja te kako se nemaju čega sramiti kad im se događaju spomenute promjene, kao što se nisu sramili ni kad su im rasli zubi. Učiteljica/ učitelj napominje kako su promjene u pubertetu intimnije pa o njima ne moraju razgovarati ako im je to neugodno. Također, učiteljica/učitelj napominje kako djevojčice obično ranije ulaze u pubertet.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor F	zdr A.2.1. zdr B.2.2.A zdr A.2.3.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1.
	Čitamo preostale rečenice u udžbeniku (str. 72). Razgovaramo o pročitano: Kakvo raspoloženje prevladava kod djece u pubertetu? Koja prava moramo poštovati unatoč pubertetu? Što sve ubrajamo u nasilje? Što biste trebali učiniti ako tko vrši nasilje nad vama? Moraju li vam odrasle osobe pomoći? Zašto?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	zdr B.2.2.C goo A.2.1. zdr B.2.1.C	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1.
	Čitamo rečenice o Plavom telefonu u udžbeniku (str. 72). Učiteljica/učitelj objašnjava kako se toj udruzi mogu javiti sva djeca.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		
	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 73). Objašnjavamo znakove pokraj teksta i razgovaramo o pročitano: Što prikazuju znakovi? Što djeca rade kako bi izgledala starije? Što sve izaziva ovisnost?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	zdr B.2.3.B	PID OŠ B.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		
a) Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva papir na kojemu crta Vennov dijagram <i>Pubertet: djevojčice – dječaci</i> . Učenici ispunjavaju Vennov dijagram. Kad je većina parova završila s radom, provjeravamo napisano.	P papir razgovor pisanje F: usmeno izlaganje udžbenik I: pisanje	osr B.2.4. zdr B.2.2.A zdr B.2.2.C	PID OŠ A.4.1.
b) Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 73). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.		uku A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1.
	Učenici mogu riješiti zadatak <i>Složi slagalicu</i> u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – Moje tijelo – mijenjam se</i> .	DOS	ikt A.2.2.	
c) Provjeravanje	Igramo igru točno-netočno. Učiteljica/učitelj izgovara rečenice u vezi s pubertetom i različitim oblicima nasilja. Kad je izgovorena rečenica točna, učenici moraju stajati. Kad je izgovorena rečenica netočna, učenici moraju čučnuti. Netočne rečenice ispravljamo i objašnjavamo.	F, I: razgovor	osr A.2.1. OŠ TZK D.4.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
MIJENJAM SE				
Pubertet je jedno od razdoblja u kojemu se događaju velike promjene na našem tijelu i u ponašanju.				
U pubertetu se razvijaju spolni organi i postaju vidljiva neka spolna obilježja.				
U pubertetu je važno redovito održavati čistoću tijela i odjeće.				
Djeca u pubertetu osjetljiva su i lako mijenjaju raspoloženja.				
Učestalo ruganje, izazivanje, udaranje i neželjeno dodirivanje tijela ubrajamo u nasilje.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 3. zadatka u udžbeniku.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može izraditi plakat sa savjetima o postupanju tijekom nasilja.		

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 78.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Briga za zdravlje – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: <i>Čovjek i priroda oko njega – Moje tijelo – mijenjam se</i>		
CILJ SATA: Upoznati najčešće zarazne bolesti čovjeka.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Promatramo i čitamo strip u udžbeniku (str. 74). Razgovaramo o pročitanoj: Što se dogodilo u stripu? Što su vodene kozice? Što bolestan dječak sada treba raditi? Smije li ići u školu ili u park s prijateljima? Zašto? Jeste li imali vodene kozice ili koju drugu zaraznu bolest? Kako se osjećate kad ste bolesni? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	zdr C.2.2.A uku A.2.4.	PID OŠ B.4.1.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Razgovaramo: Kakve su to zarazne bolesti? Koje zarazne bolesti znate? Kako znamo da smo bolesni?	F, I: razgovor		PID OŠ B.4.1.
	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 74). Razgovaramo o pročitanoj: Što su zarazne bolesti? Što izaziva neku zaraznu bolest? Kako se zarazne bolesti prenose? Zašto je važno redovito provjetravati prostorije? Nabrojite neke zarazne bolesti. Koji nam znakovi mogu otkriti da smo bolesni? Zašto oboljela osoba mora ostati kod kuće?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	zdr C.2.2.A	PID OŠ B.4.1.
	Promatramo fotografije u udžbeniku (str. 74). Opisujemo ih i razgovaramo: Što radi dječak na prvoj fotografiji? Zašto je stavio maramicu na usta? Što prikazuje druga fotografija? Kako vi mjerite temperaturu?	udžbenik F, I: razgovor	zdr C.2.2.A	
	Čitamo prvi odlomak u udžbeniku (str. 75). Promatramo fotografiju pokraj teksta. Opisujemo je i razgovaramo: Što rade djeca na fotografiji? Zašto se dodiruju samo laktovima? Zašto nose maske na licu?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor		
	Čitamo rečenice u udžbeniku o nametnicima (str. 75). Razgovaramo o pročitanoj: Što su nametnici? Zašto su opasni za ljude? Koji su najčešći nametnici na ljudima? Kojeg nametnika prikazuje fotografija? Kako možemo spriječiti dobivanje zaraznih bolesti? Komu se trebamo obratiti kad smo bolesni? Što trebamo učiniti kad imamo nametnike?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	zdr C.2.3.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.1.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje	goo C.2.1.	
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Čitamo rečenice zapisane u tablici u udžbeniku (str. 75). Svaku rečenicu dodatno objašnjavamo te ističemo njezinu važnost. Promatramo ilustraciju virusa ispod tablice. Razgovaramo: Prepoznajete li virus sa slike?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	uku A.2.1. ikt A.2.2.	

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
b) Ponavljanje	Jeste li bili zaraženi tim virusom? Kako ste se tada osjećali? Čitamo rečenice pokraj ilustracije. Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 76). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	udžbenik F, I: pisanje	osr B.2.4.	PID OŠ B.4.1.
c) Provjeravanje	Učenici mogu pogledati videozapise o zaraznim bolestima u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – Moje tijelo – mijenjam se</i> . Igramo igru <i>Tko će prije</i> . Učenici su podijeljeni u tri skupine. Učiteljica/učitelj crta na ploču tablicu s deset polja te priprema magnete različitih boja (svaki magnet predstavlja jednu skupinu). Učiteljica/učitelj postavlja pitanja na koja učenici moraju odgovoriti. Svaka skupina dobiva svoje pitanje, na svako točno odgovoreno pomiče se za jedno polje naprijed. Ako učenik netočno odgovori, magnet skupine ostaje na mjestu.	DOS S razgovor		PID OŠ B.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
BRIGA ZA ZDRAVLJE			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 77).	
Zarazne bolesti su bolesti koje se prenose s bolesnoga čovjeka na zdravoga.				
Prenose se dodirrom, slinom i krvlju.				
Najčešće su zarazne bolesti vodene kozice, šarlah, crijevna viroza, gripa, prehlada...				
Oboljela osoba mora ostati kod kuće kako ne bi zarazila ljude oko sebe.				
Dobivanje zaraznih bolesti sprječavamo održavanjem higijene, zdravom prehranom, cijepljenjem i tjelovježbom.				
Nametnici su organizmi koji se hrane krvlju i tekućinama iz našega tijela.				
Najčešći nametnici na ljudima su uši, krpelji i gliste.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 2. zadatka u udžbeniku.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti neku zaraznu bolest i izraditi brošuru o njoj.		

Pripremiti fotografije djevojčice i dječaka te žene i muškarca; pripremiti kartice s točnim i netočnim rečenicama o zaraznim bolestima.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 79.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Mijenjam se, briga za zdravlje – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Čovjek i priroda oko njega – Moje tijelo – mijenjam se		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi nastavne sadržaje povezane s pubertetom i brigom za zdravlje.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru pogađanja riječi. Učiteljica/učitelj crta na ploču osam crta u čemu svaka crta označava jedno slovo. Učenici izgovaraju glas i riječ koja počinje tim glasom kako bi pogodili slova koja trebaju biti na crtama. Konačno je rješenje igre riječ <i>pubertet</i> . Razgovaramo: Što je pubertet? Koje se promjene na tijelu javljaju u pubertetu? Što se događa s našim ponašanjem? Zašto se moramo brinuti o higijeni? Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor	goo C.2.1. zdr A.2.1. zdr B.2.2.A zdr A.2.3.	PID OŠ A.4.1.
2. Uvježbavanje	Učiteljica/učitelj donosi na sat fotografije djevojčice i dječaka te žene i muškarca. Uspoređujemo djevojčicu i dječaka te ženu i muškarca. Nakon toga uspoređujemo djevojčicu i ženu te dječaka i muškarca. Ističemo promjene koje su nastale na ljudskome tijelu tijekom puberteta. Navodimo promjene na tijelu, ali i promjene u ponašanju. Objašnjavamo važnost redovitoga održavanja higijene te moguće ovisnosti koje se mogu razviti tijekom puberteta.	fotografije F, I: razgovor	zdr B.2.2.C goo A.2.1. zdr B.2.1.C	PID OŠ A.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva karticu s rečenicom o zaraznim bolestima. Učenici trebaju pažljivo pročitati rečenicu te odrediti je li rečenica točna ili netočna. Čitamo rečenice s kartica, objašnjavamo ih i raspoređujemo u tablicu na ploči. Primjer rečenica: Nametnici se hrane krvlju i tekućinama iz našega tijela. Povišena temperatura i povraćanje nisu znak da smo bolesni. Zarazne bolesti prenose se sa zdravoga čovjeka na bolesnoga. Oboljela osoba mora ostati kod kuće kako ne bi zarazila ljude oko sebe.	P kartice razgovor	goo C.2.1. osr A.2.1.	PID OŠ B.4.1.
	Učenici mogu pogledati videozapis o zaraznim bolestima u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – Moje tijelo – mijenjam se</i> .	DOS	ikt A.2.2.	
4. Provjeravanje	Igramo kviz. Učenici su podijeljeni u skupine. Učiteljica/ učitelj postavlja pitanja u vezi s pubertetom i brigom za zdravlje, a učenici odgovaraju na pitanja. Na svako pitanje odgovara druga skupina. Ako skupina točno odgovori na pitanje, osvaja bod. Ako skupina netočno odgovori, tada ne osvaja bod. Pobjednik je skupina koja skupi više bodova.	S razgovor	uku D.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1.

PLAN PLOČE		DOMAĆA ZADAĆA		
MIJENJAM SE, BRIGA ZA ZDRAVLJE – PONAVLJANJE				
<table><tr><td>TOČNO</td><td>NETOČNO</td></tr></table>		TOČNO	NETOČNO	
TOČNO	NETOČNO			
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u opisivanju promjena na tijelu u pubertetu.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži...</i> u DOS-u <i>Moje tijelo – mijenjam se</i> .			

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 80.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Moje tijelo i zdravlje – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: <i>Čovjek i priroda oko njega – Moje tijelo – mijenjam se</i>		
CILJ SATA: Ponoviti da je ljudsko tijelo organizam sastavljen od organa i organskih sustava koji zajedno omogućuju normalan rad, odnosno zdravlje i život te osvijestiti važnost čuvanja zdravlja; ponoviti i utvrditi nastavne sadržaje povezane s pubertetom i brigom za zdravlje.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima oblak riječi (v. prilog). Čitamo napisane riječi i razgovaramo: Na što vas podsjećaju napisane riječi? Što im je zajedničko? Pročitajte neke riječi. Što mislite, kako su promjene povezane s tijelom? Zašto je napisana riječ <i>ponašanje</i> ? Zašto je za čovjeka važno biti zdrav? Najava nastavne jedinice.	oblak riječi F, I: čitanje, razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ A.4.1.
2. Uvježbavanje	Razgovaramo: Od čega se sastoji ljudsko tijelo? Od kojih se sustava organa sastoji ljudsko tijelo? Što čini sustav organa za kretanje? Čemu taj sustav služi? Koja je uloga živčanoga sustava? Od kojih se organa sastoji probavni sustav? Koja je njegova uloga? Čemu služi sustav organa za disanje? Koji organi sudjeluju u disanju? Što čini krvožilni sustav? Čemu služi krvožilni sustav? Čemu služe osjetila? Koji je naš najveći organ? Koja je uloga spolnih organa? Zašto se moramo brinuti o svome organizmu? Kako se možemo brinuti o svome tijelu? Zašto su pojedini dijelovi tijela smješteni u unutrašnjosti tijela? Što je pubertet? Što se u pubertetu događa s našim tijelom? Što su zarazne bolesti? Što izaziva neku zaraznu bolest? Kako se zarazne bolesti prenose? Nabrojite neke zarazne bolesti. Koji nam znakovi mogu otkriti da smo bolesni? Zašto oboljela osoba mora ostati kod kuće? Što su nametnici? Zašto su opasni za ljude? Koji su najčešći nametnici na ljudima?	F, I: razgovor	osr B.2.2. zdr B.2.3.A zdr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1.
3. Ponavljanje	Učiteljica/učitelj piše na ploču upute za crtanje umne mape o čovjeku. Učenici prepisuju zadatak s ploče u bilježnicu i crtaju umnu mapu prema uputama. Svaki učenik crta svoju umnu mapu, no međusobno se savjetuju i pomažu jedni drugima. Učiteljica/učitelj potiče učenike na upotrebu bojica i oslikavanje umne mape. Uočavamo kako na grane umne mape upisujemo pojmove koji su u tekstovima udžbenika masnije otisnuti.	F, I: pisanje bilježnica crtanje	zdr C.2.2.A uku A.2.1. uku A.2.3.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1.
	Učenici mogu riješiti zadatak <i>Ponovi što znaš</i> u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – Moje tijelo – mijenjam se</i> .	DOS	ikt A.2.2.	

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Tko će prije</i> . Učenici su podijeljeni u tri skupine. Učiteljica/učitelj crta na ploču tablicu s deset polja te priprema magnete različitih boja (svaki magnet predstavlja jednu skupinu). Učiteljica/učitelj postavlja pitanja na koja učenici moraju odgovoriti. Svaka skupina dobiva svoje pitanje, a za svaki točan odgovor pomiče se za jedno polje naprijed. Ako učenik netočno odgovori, magnet skupine ostaje na mjestu.	S razgovor	osr B.2.4.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1.
PLAN PLOČE MOJE TIJELO I ZDRAVLJE – PONAVLJANJE 1. U sredinu upiši ČOVJEK. 2. Nacrtaj glavne grane umne mape i upiši: DRUŠTVEN, TIJELO, JA. 3. Razgranaj glavne grane umne mape i uvrsti pojmove: <i>zajednica, ljudska prava, organizam, sustavi organa, NE ovisnostima, zdravlje, pubertet, promjene na tijelu</i> . 4. Prema svome nahodanju dodaj još pojmova i oslikaj umnu mapu.			DOMAĆA ZADAĆA Ponoviti nastavne sadržaje o ljudskome tijelu i zdravlju.	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti shemu umne mape koju će učenik dopuniti.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti što je Heimlichov zahvat.		

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 81.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Moje tijelo i zdravlje – sat provjere znanja		DOS: <u>Čovjek i priroda oko njega – Moje tijelo – mijenjam se</u>		
CILJ SATA: Provjeriti stečena znanja o ljudskome tijelu, pubertetu i brizi o zdravlju.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Uvod	Učiteljica/učitelj na ovome satu može se odlučiti za pisanu ili usmenu provjeru znanja učenika. Najava provjeravanja.	F, I		
2. Provjeravanje	a) pisana provjera Dogovaramo pravila tijekom rada: svaki učenik radi samostalno, a u slučaju potrebe može podići ruku kako bi zatražio učiteljinu/učiteljevu pomoć. Ako tijekom rješavanja zadataka učenik naiđe na neki zadatak koji ne zna riješiti, taj će zadatak preskočiti i na kraju se vratiti na njega kako bi ga pokušao riješiti. Učiteljica/učitelj dijeli učenicima zadatke za provjeru znanja te dodatno objašnjava zadatke koji bi učenicima mogli biti nejasni. Učenici upisuju osnovne podatke na ispit (ime i prezime, nadnevak...).	F: usmeno izlaganje pisani ispit F: usmeno izlaganje	osr A.2.1.	
	Učenici samostalno rješavaju zadatke.	I: pisanje		PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1.
	Učenici koji ranije završe i predaju svoje pisane provjere mogu crtati po vlastitoj želji, čitati časopise ili slikovnice iz razredne zbirke ili rješavati zadatke u DOS-u.	papir, časopisi DOS	ikt A.2.2. uku C.2.3.	
	b) usmena provjera Učiteljica/učitelj usmeno provjerava usvojeno znanje učenika. Primjeri pitanja: Od čega se sastoji ljudsko tijelo? Od kojih se sustava organa sastoji ljudsko tijelo? Što čini sustav organa za kretanje? Čemu taj sustav služi? Koja je uloga živčanoga sustava? Od kojih se organa sastoji probavni sustav? Koja je njegova uloga? Čemu služi sustav organa za disanje? Koji organi sudjeluju u disanju? Što čini krvožilni sustav? Čemu služi krvožilni sustav? Čemu služe osjetila? Koji je naš najveći organ? Koja je uloga spolnih organa? Zašto se moramo brinuti o svome organizmu? Kako se možemo brinuti o svome tijelu? Zašto su pojedini dijelovi tijela smješteni u unutrašnjosti tijela? Što je pubertet? Što se u pubertetu događa s našim tijelom? Koje se promjene događaju kod djevojčica, a koje kod dječaka? Kakva je koža djece i mladih u pubertetu? Što se događa sa znojenjem u pubertetu? Što se još, osim tijela, mijenja u pubertetu?	F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Procjena učinka pisane provjere.	Kakvog su raspoloženja djeca u pubertetu? Koja prava moramo poštovati unatoč pubertetu? Što sve ubrajamo u nasilje? Što biste trebali učiniti ako tko vrši nasilje nad vama? Moraju li vam odrasle osobe pomoći? Zašto? Što su zarazne bolesti? Što izaziva neku zaraznu bolest? Kako se zarazne bolesti prenose? Zašto je važno redovito provjetravati prostorije? Nabrojite neke zarazne bolesti. Koji nam znakovi mogu otkriti da smo bolesni? Zašto oboljela osoba mora ostati kod kuće? Što su nametnici? Zašto su opasni za ljude? Koji su najčešći nametnici na ljudima? Kako možemo spriječiti dobivanje zaraznih bolesti? Komu se trebamo obratiti kad smo bolesni? Što trebamo učiniti kad imamo nametnike? Razgovaramo o poteškoćama u rješavanju i provjeravamo točnost svakoga zadatka. Učiteljica/učitelj upozorava na uočene pogreške te iznosi svoja zapažanja.	F, I: razgovor F: usmeno izlaganje	uku B.2.2.	
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	

Pripremiti fotografije za sastavljanje hranidbenih lanaca te kartice s rečenicama o životnim zajednicama i hranidbenim lancima.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 82.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Životne zajednice i hrana – sat učenja novih nastavnih sadržaja		DOS: <i>Čovjek i priroda oko njega – Životne zajednice i hranidbeni lanci</i>		
CILJ SATA: Upoznati hranidbene odnose živih bića u nekoj životnoj zajednici.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	*Prije nove nastavne jedinice učiteljica/učitelj može ukratko prokomentirati rezultate pisane provjere. Promatramo fotografije lisice u udžbeniku (str. 78). Opisujemo ih i razgovaramo: Po čemu se životinje razlikuju, a po čemu su slične? Gdje živi lisica na prvoj fotografiji? Gdje živi lisica na drugoj fotografiji? Gdje živi lisica na trećoj fotografiji? U kakvoj je vezi boja njihova krzna s prostorom u kojemu se nalaze? U kakvim vremenskim uvjetima žive ove lisice? Kojim su se vremenskim uvjetima morale prilagoditi? Što mislite, zašto polarna lisica ima najmanje uči, a pustinska najveće? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: razgovor	osr B.2.2. odr A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo prvi odlomak u udžbeniku (str. 78). Razgovaramo o pročitanome: O čemu ovise živa bića na nekome prostoru? Kako se živa bića mogu prilagoditi nekome prostoru? Što je životna zajednica? Čitamo preostale rečenice u udžbeniku (str. 78). Razgovaramo o pročitanome: Kako su povezana živa bića unutar jedne životne zajednice? Kako tvari kruže u prirodi? Zašto je živim bićima potrebna hrana? Kako živa bića iskorištavaju energiju? Kojom se energijom koriste biljke? Od kuda životinje dobivaju energiju? Kako životinje iskorištavaju energiju? Promatramo ilustraciju u udžbeniku (str. 78). Opisujemo je i opisujemo protok energije od Sunca do lisice. Razgovaramo: Od kuda stablo dobiva energiju i hranjive tvari? Što s pomoću njih proizvodi? Kako se zove plod koji raste na ovome stablu? Kojoj je životinji žir hrana? Što vjeverica dobiva iz hrane? Tko se hrani vjevericom? Tko će pojesti lisicu? Čitamo rečenice o hranidbenim lancima u udžbeniku (str. 79). Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor F, I: pisanje	odr A.2.2. odr A.2.2.	PID OŠ B.4.2. PID OŠ A.4.1. PID OŠ D.4.1. PID OŠ A.4.1. PID OŠ D.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 79). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak <i>Tko koga jede?</i> u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – Životne zajednice i hranidbeni lanci</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
b) Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u skupine. Svaka skupina dobiva fotografije nekoliko biljaka i životinja. Učenici od dobivenih fotografija sastavljaju hranidbeni lanac (u sastavljanju ne moraju upotrijebiti sve dobivene fotografije). Nakon što sve skupine sastave hranidbene lance, učenici izlažu osmišljeno.	S fotografije razgovor praktični rad S, F: usmeno izlaganje	osr B.2.4. uku D.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
c) Provjeravanje	Igramo igru <i>Preokreni pitanje</i> . Učiteljica/učitelj priprema kartice s rečenicama o životnim zajednicama i hranidbenim lancima. Učenik izvlači karticu te postavlja pitanje čiji je odgovor rečenica napisana na kartici. Ostali učenici moraju odgovoriti na postavljeno pitanje. Učenici mogu riješiti zadatak <i>Usporedi biljke</i> u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – Životne zajednice i hranidbeni lanci</i> .	S kartice razgovor DOS	goo C.2.1. osr A.2.2. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
ŽIVOTNE ZAJEDNICE I HRANA			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 81).	
Živa bića ovise i prilagođavaju se prostoru na kojemu žive: prirodnim oblicima i podneblju.				
Unutar jedne životne zajednice živa su bića povezana hranidbenim odnosima.				
Hranidbene odnose među živim bićima možemo prikazati hranidbenim lancima.				
Živim bićima za rast i razvoj potrebna je hrana (tvari i energija).				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 1. i 3. zadatka u udžbeniku te u sastavljanju hranidbenoga lanca.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži...</i> u DOS-u <i>Životne zajednice i hranidbeni lanci</i> .		

Pripremiti pribor za igru *Čovječe, ne ljuti se* te kartice s pitanjima o životnim zajednicama i hranidbenim lancima.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 83.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Životne zajednice i hrana – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: <i>Čovjek i priroda oko njega – Životne zajednice i hranidbeni lanci</i>		
CILJ SATA: Ponoviti hranidbene odnose živih bića u nekoj životnoj zajednici.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima uvodni videozapis o životnim zajednicama u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – Životne zajednice i hranidbeni lanci</i> . Razgovaramo: Koja su živa bića prikazana u videozapisu? Gdje žive? Što je stanište? Koji su životni uvjeti potrebni biljkama i životinjama za život? Najava nastavne jedinice.	računalo DOS F, I: razgovor	odr A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
2. Uvježbavanje	Čitamo rečenice iznad fotografija u udžbeniku (str. 80). Razgovaramo o pročitanome: Na kojim je prostorima veća raznolikost živih bića? Zašto? Promatramo fotografije različitih staništa. Opisujemo ih i objašnjavamo životne uvjete na tim područjima. Čitamo preostale rečenice u udžbeniku (str. 80). Razgovaramo o pročitanome: Kako su ljudi zaštitili neka živa bića i prostore? Zašto? Gdje žive tuljani? Kakvi su tamo životni uvjeti? Kako su se tuljani prilagodili tim životnim uvjetima? Kako se naziva vrsta tuljana koja živi u toplijem podneblju? Rješavamo zadatak u kojemu učenici trebaju prepisati plava slova iz teksta. Promatramo fotografiju sredozemne medvjedice u udžbeniku (str. 80). Opisujemo je i usmeno odgovaramo na pitanja ispod fotografije.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik I: pisanje udžbenik F, I: razgovor	odr A.2.2. odr A.2.2. uku A.2.2. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
3. Ponavljanje	Razgovaramo: Kako su živa bića povezana unutar jedne životne zajednice? Zašto je živim bićima važna hrana? Kako možemo prikazati hranidbene odnose među živim bićima? Navodimo primjer jednoga hranidbenog lanca, a nakon toga učenici samostalno u bilježnicu crtaju jedan hranidbeni lanac. Učenici mogu riješiti <i>premetaljke u DOS-u Čovjek i priroda oko njega – Životne zajednice i hranidbeni lanci</i> .	F, I: razgovor bilježnica I: crtanje DOS	odr A.2.2. uku A.2.1. uku A.2.3. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Čovječe, ne ljuti se</i> . Učiteljica/učitelj priprema ploču za igru, čovječuljke, kockicu za svaku četveročlanu skupinu, šest čaša (na kojima su napisani brojevi od 1 do 6) te kartice s pitanjima. Kartice s pitanjima razvrstavaju se u čaše. Učenici redom bacaju kockicu kako bi znali iz koje će čaše izvući karticu s pitanjem te koliko će polja prijeći na ploči. Kad učenik baci kockicu i dobije npr. broj 5, izvlači pitanje iz čaše s tim brojem. Zadatak je učenika točno odgovoriti na pitanje i tek onda može prijeći pet polja na ploči. Pobjednik je onaj učenik koji prvi stigne do cilja.	S ploča, čovječuljci, kockice, čaša, kartice	osr B.2.4.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
PLAN PLOČE ŽIVOTNE ZAJEDNICE I HRANA – PONAVLJANJE			DOMAĆA ZADAĆA	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u izradi hranidbenoga lanca u bilježnici.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može izraditi plakat o zaštićenim biljnim i životinjskim vrstama u Republici Hrvatskoj.		

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 84.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Travnjak – sat učenja novih nastavnih sadržaja	DOS: Čovjek i priroda oko njega – Travnjak
--	--

CILJ SATA: Odrediti travnjak kao životnu zajednicu različitih biljaka i životinja, uočiti njihovu međusobnu povezanost i povezanost životne zajednice i okoliša (prirodnih uvjeta).

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Ako je moguće, izići ćemo iz škole na obližnji travnjak na desetak minuta i opisivati što vidimo. Razgovaramo: Kako izgleda ova biljka? Je li vam koja biljka poznata? Koje životinje vidite? Ako nemamo tu mogućnost, učenici promatraju ilustraciju travnjaka u udžbeniku (str. 82). Razgovaramo: Koju biljku prepoznajete na slici? Koje životinje vidite? Koje se životinje nalaze u zraku, a koje na tlu? Čitamo zanimljivosti o životinjama. Učenici mogu ispričati neku zanimljivost o živome svijetu travnjaka. Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor udžbenik F, I: razgovor čitanje usmeno izlaganje	goo C.2.1. uku A.2.3.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.1.
2. Soznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 82). Razgovaramo o pročitane: Što su travnjaci? Što čini životnu zajednicu travnjaka? Koje biljke rastu na travnjacima? Koje životinje žive na travnjacima? Koje životinje žive u podzemnom dijelu travnjaka? Promatramo fotografije biljaka i životinja u udžbeniku (str. 82). Opisujemo ih i razgovaramo: Što je zajedničko biljkama i životinjama na fotografijama? Koju biljku prepoznajete? Koje su životinje prikazane na fotografijama? Po čemu su slični leptir admiral i prepelica, a po čemu se razlikuju? Gdje živi krtica? Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 83). Razgovaramo o pročitane: O čemu ovise članovi svake životne zajednice? Jesu li svi travnjaci u Republici Hrvatskoj jednaki? Objasnite. Što ugrožava travnjake u Hrvatskoj? Kako ljudi održavaju travnjake? Koje životinje ljudi vode na ispašu? Što životinje sprječavaju pasući (jedući) biljke? Što počne rasti na zapuštenome travnjaku? Što dobivamo sušenjem pokošene trave? Kako možemo iskoristiti sijeno?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor	 osr B.2.2. odr A.2.2. odr A.2.1. odr B.2.3. pod C.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.1. PID OŠ D.4.1.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		
	Učenici mogu riješiti zadatak Poveži fotografiju i naziv ljevkovite biljke travnjaka u DOS-u Čovjek i priroda oko njega – Travnjak .	DOS	ikt A.2.2.	

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Promatramo fotografije različitih travnjaka Republike Hrvatske u udžbeniku (str. 83). Opisujemo ih i razgovaramo: Gdje se nalaze travnjaci na fotografijama? Po čemu su slični travnjak u nizinskome kraju pokraj Bilja i pašnjak u Lonjskome polju? Po čemu se razlikuju travnjak na planini Biokovo i travnjak u nizinskome kraju? Koje biljke prepoznajete na pašnjaku u Lonjskome polju? Koje životinje vidite na travnjaku u nizinskome kraju pokraj Bilja? Što rade? Zašto?	udžbenik F, I: razgovor		PID OŠ A.4.1.
b) Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 83 i 86). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu promotriti životni razvoj leptira u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – Travnjak</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
c) Provjeravanje	Igramo igru točno-netočno. Učiteljica/učitelj izgovara rečenice u vezi s travnjacima i životnim zajednicama na travnjaku. Kad je izgovorena rečenica točna, učenici moraju stajati. Kad je izgovorena rečenica netočna, učenici moraju čučnuti. Netočne rečenice ispravljamo i objašnjavamo.	F, I: razgovor	goo C.2.1. osr A.2.1. OŠ TZK D.4.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
TRAVNJAK			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 89).	
Travnjaci su površine na kojima rastu raznovrsne niske biljke, uglavnom trave.				
Travnjaci u Hrvatskoj izuzetno su bogate i raznolike životne zajednice.				
Biljke travnjaka: pirika, kiselica, djetelina, ivančica...				
Životinje travnjaka: pauci, kukci (leptir, skakavac, pčela), prepelica, fazan, miš, zec, srna...				
Biljke i životinje travnjaka ovise jedne o drugima kao i o prirodnim uvjetima u kojima žive.				
Travnjaci se održavaju košnjom i ispašom.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u snalaženju na zemljovidu u 1. zadatku u udžbeniku.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koje zaštićene biljne i životinjske vrste žive na travnjacima.		

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 85.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Travnjak – sat vježbanja i ponavljanja	DOS: <i>Čovjek i priroda oko njega – Travnjak</i>
--	---

CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi da je travnjak životna zajednica različitih biljaka i životinja, uočiti njihovu međusobnu povezanost i povezanost životne zajednice i okoliša (prirodnih uvjeta).

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima uvodni rebus u DOS-u Čovjek i priroda oko njega – Travnjak . Učenici rješavaju rebus. Nakon što odgonetnu konačno rješenje, razgovaramo: Kojoj skupini živih bića pripada trava? Gdje raste trava? Što je travi potrebno za rast? Kako se zovu površine na kojima rastu niske biljke, uglavnom trave? Najava nastavne jedinice.	DOS F, I: razgovor	goo C.2.1. odr A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
2. Uvježbavanje	Promatramo ilustraciju u udžbeniku (str. 84 i 85). Opisujemo je i razgovaramo: Koje biljke prepoznajete na ilustraciji? Koje su od tih biljaka jestive za ljude? Koje životinje prepoznajete na ilustraciji? Koje životinje žive u tlu? Kako su biljke i životinje na ovoj ilustraciji međusobno povezane? Koji bismo hranidbeni lanac mogli pronaći na ovoj ilustraciji? Što bi bilo kad bi nestale pčele? Što bi bilo kad bi se pojavio velik broj skakavaca? Čitamo nazive biljaka i životinja na ilustraciji u udžbeniku (str. 84). Učenici stavljaju kvačicu pokraj onih biljaka i životinja koje su vidjeli na travnjaku.	udžbenik F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje	osr B.2.2. odr A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1. PID OŠ A.4.1.
3. Ponavljanje	Razgovaramo: Kojoj skupini živih bića pripada ambrozija? Što mislite, zašto je njezin naziv napisan crvenom bojom? Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 83 i 86). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti osmosmjerku u DOS-u Čovjek i priroda oko njega – Travnjak.	F, I: razgovor udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
4. Provjeravanje	Igramo kviz. Učenici su podijeljeni u skupine. Učiteljica/učitelj postavlja pitanja povezana s travnjakom, a učenici odgovaraju na pitanja. Na svako pitanje odgovara druga skupina. Ako skupina točno odgovori na pitanje, osvaja bod. Ako skupina netočno odgovori, tada ne osvaja bod. Pobjednik je skupina koja skupi više bodova.	S razgovor	osr B.2.4.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.

PLAN PLOČE TRAVNJAK – PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA Pronaći i donijeti fotografiju biljke i životinje koje žive na travnjacima. Donijeti plitku kartonsku kutiju.
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 4. a) i b) zadatka.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koje još invazivne vrste žive u Republici Hrvatskoj.

Pripremiti kartice s nazivima biljaka i životinja koje žive na travnjaku.

OSNOVNA ŠKOLA:				RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:			NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 86.
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Travnjak – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: <u>Čovjek i priroda oko njega – Travnjak</u>		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi da je travnjak životna zajednica različitih biljaka i životinja, uočiti njihovu međusobnu povezanost i povezanost životne zajednice i okoliša (prirodnih uvjeta).				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj crta na ploču tablicu u koju će učenici smjestiti fotografije biljaka i životinja koje su pronašli za domaću zadaću. Učenici su podijeljeni u parove te promatraju donesene fotografije. Svaki učenik predstavlja biljku i životinju koju je donio njegov par. Ako učenik kaže točan naziv biljke i životinje, vlasnik fotografija postavlja fotografije na ploču u odgovarajuću kategoriju. Najava nastavne jedinice.	fotografije P F: usmeno izlaganje	goo C.2.1. uku D.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
2. Uvježbavanje	Učenici izrezuju poklopac i dno kartonske kutije kako bi dobili okvir. Izlazimo na školsko dvorište ili u obližnji travnjak. Učenici postavljaju kartonski okvir na travnjak te promatraju biljke unutar okvira. Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 88). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	kartonska kutija I: praktični rad udžbenik I: pisanje	uku A.2.4. uku A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
3. Ponavljanje	Uspoređujemo biljke koje su učenici uočili (po nazivu i po izgledu). Čitamo nazive biljaka koje su učenici nacrtali. Uspoređujemo brojeve uočenih biljaka te određujemo je li travnjak na kojemu se nalazimo biološki raznolik. Po povratku u učionicu učenici u svoju bilježnicu opisuju travnjak svoga zavičaja. Kad većina učenika završi, učenici zamjenjuju bilježnice s učenikom kraj kojega sjede te međusobno provjeravaju napisano.	F, I: razgovor bilježnica I: pisanje P: razgovor	osr B.2.2. OŠ HJ A.4.4.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Pogodi tko sam</i> . Učiteljica/učitelj stavlja na stol kartice s nazivima biljaka i životinja koje žive na travnjaku. Učenik izvlači karticu te opisuje biljku ili životinju čiji je naziv na kartici. Ostali učenici moraju pogoditi koje živo biće učenik opisuje. Učenici mogu riješiti zadatak <u>Provjeri što znaš</u> u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – Travnjak</i> .	kartice F, I: usmeno izlaganje DOS	uku A.2.4. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.

PLAN PLOČE				DOMAĆA ZADAĆA
TRAVNJAK – PONAVLJANJE				
BILJKE	ŽIVOTINJE			
na tlu	u tlu	na tlu	iznad tla	

Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u opisivanju biljke ili životinje u igri <i>Pogodi tko sam</i> .	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži...</i> u DOS-u <i>Travnjak</i> .

Pripremiti kartice s rečenicama o šumama i životnim zajednicama u šumi.

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 87.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Šuma – sat učenja novih nastavnih sadržaja	DOS: <i>Čovjek i priroda oko njega – Šuma</i>
--	---

CILJ SATA: Odrediti šumu kao životnu zajednicu biljaka i životinja, uočiti njihovu međusobnu povezanost i povezanost životne zajednice i okoliša (prirodnih uvjeta).

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Čitamo mudre izreke u udžbeniku (str. 90) koje govore o šumama i stablima. Objašnjavamo svaku izreku posebno. Razgovaramo: Što znači da jedna iskra može zapaliti cijelu šumu? Što nam govori druga izreka? Tko će sve uživati u hladu? Objasnite treću izreku. Što nam poručuju sve ove izreke? Zašto nam je šuma važna? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	odr A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo rečenice zapisane u udžbeniku (str. 90). Razgovaramo o pročitanoj: Tko čini životnu zajednicu šume? Koja sve živa bića žive u šumi? Kako su stanovnici šume međusobno povezani? Kakve šume razlikujemo u Hrvatskoj? Koja stabla rastu u listopadnim šumama? Koja stabla rastu u vazdazelenim šumama? Kakve su mješovite šume? Što još raste u šumama osim stabala? Koji jestivi šumski plod znate? Zašto je važno da šumske plodove i gljive беру samo ljudi koji ih izvrsno poznaju? Što bi se moglo dogoditi kad bismo pojeli neku otrovnu biljku?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	osr B.2.2. odr A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
	Promatramo fotografije biljaka u udžbeniku (str. 90). Opisujemo ih i razgovaramo: Koje su biljke na fotografijama? Koja je od tih biljaka stablo? Koja od navedenih biljaka raste na tlu? Koje su od navedenih biljaka otrovne? Kakvim su znakom obilježene? Promatramo i opisujemo fotografije bukove šume u proljeće i mješovite šume na Plitvičkim jezerima u udžbeniku (str. 90).	udžbenik F, I: razgovor		PID OŠ A.4.1.
	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 91). Razgovaramo o pročitanoj: Koje životinje čine životnu zajednicu šume? Kojim su se životnim uvjetima prilagodila živa bića šume? Jesu li u svim šumama jednaki životni uvjeti? Objasnite. Kakvo je šumsko tlo? Što ljudi zbog toga rade? Što sve ugrožava šume? Kako treba provoditi sječu stabala u šumi? Tko se brine o očuvanju šuma i njihovih stanovnika?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	osr B.2.2. odr A.2.2. odr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.1.
	Promatramo fotografije djetlića i mrava u udžbeniku. Opisujemo ih i uspoređujemo. Oponašamo kuckanje djetlića po drvetu – provodimo glazbenu igru improvizacijom ritma.	F, I	OŠ GK B.4.1. uku A.2.1.	

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Promatramo fotografije borova u uvali Telaščica i vazdazelenene šume na Risnjaku u udžbeniku (str. 91). Opisujemo ih i razgovaramo: Što prikazuju fotografije? Što im je zajedničko, a po čemu se razlikuju? Čemu služe borovi na prvoj fotografiji? Na kojemu bismo mjestu mogli pronaći više živih bića? Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu. Učenici samostalno čitaju pojmovnik u udžbeniku (str. 91) i prepisuju ga u bilježnicu.	udžbenik F, I: razgovor F, I: pisanje		PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
b) Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 94). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu pogledati galeriju fotografija u DOS-u Čovjek i priroda oko njega – Šuma .	udžbenik I: čitanje, pisanje udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
c) Provjeravanje	Igramo igru <i>Preokreni pitanje</i> . Učiteljica/učitelj priprema kartice s rečenicama o šumama i životnim zajednicama u šumi. Učenik izvlači karticu te postavlja pitanje čiji je odgovor rečenica napisana na kartici. Ostali učenici moraju odgovoriti na postavljeno pitanje.	kartice F, I: razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
ŠUMA listopadna (hrast lužnjak, jasen, kesten, bukva, grab) mješovita vazdazelenena (jela, smreka, bor, hrast crnika) Šumske plodove i gljive smiju brati i pripremati za jelo samo ljudi koji ih izvrsno poznaju. Životinje: sova, vuk, medvjed, jelen, divlja svinja, djetlić, miš... Šumsko tlo vrlo je bogato humusom te je pogodno za uzgoj biljaka. Šume su ugrožene zbog: - gradnje naselja i prometnica - krčenja šuma za širenje obradivih polja - upotrebe drva u razne svrhe - zagađenja i šumskih požara.			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 97).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti sažetak za bilježnicu koji će učenik dopuniti riječima koje nedostaju.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koje su najčešće vrste šuma u Republici Hrvatskoj.		

Donijeti nekoliko listova različitih vrsta stabala te pripremiti pribor za igru *Čovječe, ne ljuti se*.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 88.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Šuma – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: Čovjek i priroda oko njega – Šuma		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi kako je šuma životna zajednica biljaka i životinja, uočiti njihovu međusobnu povezanost i povezanost životne zajednice i okoliša (prirodnih uvjeta).				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj donosi nekoliko listova različitih vrsta stabala. Promatramo lišće, opisujemo oblik svakoga lista i uspoređujemo ih. Razgovaramo: Na što vas podsjećaju ovi listovi? Kakvih su oblika? Koji su listovi najsličniji? Koji su jako neobični? Na kojim vrstama stabala rastu takvi listovi? Gdje bismo mogli pronaći sve ove listove? Najava nastavne jedinice.	lišće F, I: razgovor	osr B.2.2. uku A.2.4.	PID OŠ A.4.1.
2. Uvježbavanje	Promatramo ilustraciju u udžbeniku (str. 92 i 93). Opisujemo je i razgovaramo: Koja je životna zajednica prikazana na ilustraciji? Koje biljke prepoznajete na ilustraciji? Koje su od tih biljaka jestive? S kojim biljkama moramo biti oprezni? Zašto? Koje životinje prepoznajete na ilustraciji? Koje se životinje nalaze na stablima? Kako su biljke i životinje na ilustraciji međusobno povezane? Osmislite hranidbeni lanac sa živim bićima prikazanim na ilustraciji. Čitamo nazive biljaka i životinja na ilustraciji u udžbeniku (str. 92). Učenici stavljaju kvačicu pokraj onih biljaka i životinja koje su vidjeli na travnjaku. Učenici mogu riješiti zadatak Nacrtaj jedno listopadno i jedno vazdazeleno drvo tijekom zime u DOS-u Čovjek i priroda oko njega – Šuma.	udžbenik F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje I: pisanje DOS	 odr A.2.2. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 95). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti osmosmjerku u DOS-u Čovjek i priroda oko njega – Šuma.	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
4. Provjeravanje	Igramo igru Čovječe, ne ljuti se. Učiteljica/učitelj priprema ploču za igru, čovječuljke, kockicu za svaku četveročlanu skupinu, šest čaša (na kojima su napisani brojevi od 1 do 6) te kartice s pitanjima. Kartice s pitanjima razvrstavaju se u čaše. Učenici redom bacaju kockicu kako bi znali iz koje će čaše izvući karticu s pitanjem te koliko će polja prijeći na ploči. Kad učenik baci kockicu i dobije npr. broj 5, izvlači pitanje iz čaše s tim brojem. Zadatak je učenika točno odgovoriti na pitanje i tek onda može prijeći pet polja na ploči. Pobjednik je onaj učenik koji prvi stigne do cilja.	S ploča, čovječuljci, kockice, čaša, kartice	osr B.2.4.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.

PLAN PLOČE ŠUMA – PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 5. zadatka u udžbeniku.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koje vrste šuma rastu u zavičaju u kojemu živi.

Pripremiti papire za Vennov dijagram i kartice s nazivima biljaka i životinja koje žive u šumi.

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 89.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Šuma – sat vježbanja i ponavljanja	DOS: <i>Čovjek i priroda oko njega – Šuma</i>
--	---

CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi kako je šuma životna zajednica biljaka i životinja, uočiti njihovu međusobnu povezanost i povezanost životne zajednice i okoliša (prirodnih uvjeta).

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru asocijacija (v. prilog). Učiteljica/učitelj crta na ploču tablicu za igru. Učenici otkrivaju pojmove i zaključuju koje je konačno rješenje. Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ A.4.1.
2. Uvježbavanje	Razgovaramo o nastavnim sadržajima povezanim sa šumom: Tko čini životnu zajednicu šume? Koja sve živa bića žive u šumi? Kako su stanovnici šume međusobno povezani? Koja stabla rastu u listopadnim šumama? Koja stabla rastu u vazdazelenim šumama? Kakve su mješovite šume? Što još raste u šumama osim stabala? Koji jestivi šumski plod znate? Koga bismo trebali poslati u berbu šumskih plodova i gljiva? Zašto? Kojim su se životnim uvjetima prilagodila živa bića šume? Jesu li u svim šumama isti životni uvjeti? Objasnite. Kakvo je šumsko tlo? Što ljudi zbog toga rade? Što sve ugrožava šume? Kako treba provoditi sječu stabala u šumi? Tko se brine o očuvanju šuma i njihovih stanovnika? Učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 96). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Promatramo ilustraciju u udžbeniku (str. 96) i osmišljavamo nekoliko hranidbenih lanaca.	F, I: razgovor udžbenik I: pisanje udžbenik F, I: razgovor	osr B.2.2. odr A.2.2. odr A.2.1. odr B.2.3. uku A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.1. PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva papir na kojemu crta Vennov dijagram <i>šuma – travnjak</i> . Učenici ispunjavaju Vennov dijagram. Kad većina parova završi s radom, provjeravamo napisano. Učenici mogu riješiti zadatak Dopuni hranidbeni lanac u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – Šuma</i> .	P papiri F: usmeno izlaganje DOS	osr B.2.2. uku D.2.2. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Pogodi tko sam</i> . Učiteljica/učitelj stavlja na stol kartice s nazivima šumskih biljaka i životinja. Učenik izvlači karticu te objašnjava kako izgleda i kojoj skupini živih bića pripada navedena biljka ili životinja. Ostali učenici moraju pogoditi koje živo biće učenik opisuje.	kartice F, I: usmeno izlaganje, razgovor	uku A.2.3. goo C.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.

PLAN PLOČE		DOMAĆA ZADAĆA
ŠUMA – PONAVLJANJE		
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama		
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti kartice koje će učenik rasporediti u Vennov dijagram.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži...</i> u DOS-u <i>Šuma</i> .	

Pripremiti kartice s nazivima biljaka i životinja u kopnenim vodama.

PRILOG

bukva	hrast	bor
hrast	jela	smreka
jasen	smreka	jela
LISTOPADNA	MJEŠOVITA	VAZDAZELENA
ŠUMA		

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu. Promatramo fotografije biljaka i životinja u udžbeniku (str. 98). Opisujemo ih i razgovaramo: Koja su živa bića prikazana na fotografijama? U kojim kopnenim vodama žive te biljke i životinje? Kojim su se životnim uvjetima morale prilagoditi? Pokušajte sastaviti hranidbeni odnos koji uključuje jedno od ovih živih bića.	F, I: pisanje udžbenik F, I: razgovor	odr A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
b) Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 99). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu pročitati zanimljivosti o Kopačkome ritu u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – Kopnene vode</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2.
c) Provjeravanje	Igramo igru <i>Nacrtaj me</i> . Učiteljica/učitelj priprema kartice s nazivima biljaka i životinja u kopnenim vodama. Učenik izvlači karticu i crta biljku ili životinju na ploču. Ostali učenici trebaju što prije pogoditi biljku ili životinju koju učenik crta. Nakon što učenici pogode, određujemo u kojoj kopnenoj vodi / uz koju kopnenu vodu živi navedena biljka ili životinja.	kartice F, I: crtanje, razgovor	goo C.2.1. uku A.2.4.	
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
KOPNE NE VODE ↓ vode tekućice ↓ vode stajaćice U životnim zajednicama kopnenih voda možemo pronaći brojna živa bića. Živa bića prilagođavaju se životnim uvjetima u kopnenim vodama. Ptice močvarice su ptice koje su se prilagodile životu uz vodu. To su divlje patke, rode, čaplje... Močvarna i poplavna područja i živa bića u njima ugrožena su isušivanjem, gradnjom nasipa radi kontrole poplava i sl.			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 103).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti sažetak za bilježnicu koji će učenik dopuniti riječima koje nedostaju.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koje sve ptice ubrajamo u ptice močvarice.		

OSNOVNA ŠKOLA:				RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:			NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 91.
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Kopnene vode – sat vježbanja i ponavljanja			DOS: <u>Čovjek i priroda oko njega – Kopnene vode</u>	
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi kako su kopnene vode životna zajednica različitih biljaka i životinja, uočiti njihovu međusobnu povezanost i povezanost životne zajednice i okoliša (prirodnih uvjeta).				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima umjetničko djelo <i>Lopoči</i> (Claude Monet). Opisujemo sliku i razgovaramo: Što je prikazano na slici? Kako se naziva biljka koju vidite na slici? Gdje raste lopoč? U kakvu su odnosu voda i lopoč? U kakvoj vodi raste lopoč? Koje još biljke rastu u vodama stajaćicama? Kakve još vode mogu biti? Najava nastavne jedinice.	reprodukcija F, I: razgovor	goo c.2.1. OŠ LK C.4.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
2. Uvježbavanje	Razgovaramo: Što smo u trećemu razredu naučili o vodama stajaćicama? Koje su vode stajaćice? Kakav je živi svijet voda stajaćica? Koje biljke i životinje žive u vodi stajaćici i oko nje?	F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
	Učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 100). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Promatramo ilustraciju u udžbeniku (str. 100) i osmišljavamo nekoliko hranidbenih lanaca.	udžbenik I: pisanje udžbenik F, I: razgovor	uku A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
	Učenici mogu <u>usporediti fotografije rijeka</u> u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – Kopnene vode</i> .	DOS	ikt A.2.2.	
3. Ponavljanje	Razgovaramo: Što smo u trećemu razredu naučili o vodama tekućicama? Koje su vode tekućice? Kakav je živi svijet voda tekućica? Koje biljke i životinje žive u vodi tekućici i oko nje?	F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
	Učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 101). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Promatramo ilustraciju u udžbeniku (str. 101) i osmišljavamo nekoliko hranidbenih lanaca.	udžbenik I: pisanje udžbenik F, I: razgovor	uku A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
	Učenici mogu riješiti zadatak <u>Odaberi biljke i životinje koje pripadaju kopnenim vodama i dovuci ih na sliku</u> u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – Kopnene vode</i> .	DOS	ikt A.2.2.	
4. Provjeravanje	Igramo kviz. Učenici su podijeljeni u skupine. Učiteljica/učitelj postavlja pitanja povezana s kopnenim vodama, a učenici odgovaraju na pitanja. Na svako pitanje odgovara druga skupina. Ako skupina točno odgovori na pitanje, osvaja bod. Ako skupina netočno odgovori, tada ne osvaja. Pobjednik je skupina koja skupi više bodova.	S razgovor	osr B.2.4.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.

PLAN PLOČE KOPNE NE VODE – PONA VLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA Pronaći i donijeti fotografije biljke i životinje koje žive u kopnenim vodama ili uz njih.
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u osmišljavanju hranidbenoga lanca voda tekućica ili voda stajaćica.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može izraditi umnu mapu o kopnenim vodama te živim bićima koja žive u kopnenim vodama ili uz njih.

Pripremiti papire za Vennov dijagram.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 92.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Kopnene vode – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: <u>Čovjek i priroda oko njega – Kopnene vode</u>		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi kako su kopnene vode životna zajednica različitih biljaka i životinja, uočiti njihovu međusobnu povezanost i povezanost životne zajednice i okoliša (prirodnih uvjeta).				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru asocijacija (v. prilog). Učiteljica/učitelj crta na ploču tablicu za igru. Učenici otkrivaju pojmove i zaključuju koje je konačno rješenje. Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ A.4.1.
2. Uvježbavanje	Učiteljica/učitelj crta na ploču tablicu u koju će učenici smjestiti fotografije biljaka i životinja koje su pronašli za domaću zadaću. Učenici su podijeljeni u parove te promatraju fotografije koje su donijeli. Jedan učenik iz para predstavlja biljku i životinju koju je donio drugi učenik. Ako učenik kaže točan naziv biljke i životinje, vlasnik fotografija postavlja fotografije na ploču u odgovarajuću kategoriju.	fotografije P: razgovor F: usmeno izlaganje	goo C.2.1. uku D.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
3. Ponavljanje	Razgovaramo: Kojim se životnim uvjetima živa bića moraju prilagoditi u tekućicama? Po čemu se životni uvjeti u vodama stajaćicama razlikuju od životnih uvjeta u vodama tekućicama? Kako su močvarna i poplavna područja i živa bića u njima ugrožena? Kako ljudi mogu pridonijeti očuvanju kopnenih voda? Koja su zaštićena područja u RH povezana s kopnenim vodama? Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 102). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak <u>S pomoću slike opiši jednu od dobrobiti kopnenih voda za život čovjeka.</u>	F, I: razgovor udžbenik I: pisanje DOS	osr B.2.2. odr A.2.2. odr B.2.3. uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.1. PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
4. Provjeravanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva papir na kojemu crta Vennov dijagram <i>travnjak – kopnene vode</i> ili <i>šuma – kopnene vode</i> . Učenici ispunjavaju Vennov dijagram. Kad većina parova završi s radom, provjeravamo napisano. Učenici mogu riješiti zadatak <u>Ponovi što znaš u DOS-u Čovjek i priroda oko njega – Kopnene vode.</u>	P: razgovor, pisanje F: usmeno izlaganje DOS	uku D.2.2. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.

PLAN PLOČE				DOMAĆA ZADAĆA
KOPNE NE VODE – PONA VLJANJE				
vode stajaćice		vode tekućice		
biljke	životinje	biljke	životinje	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 10. zadatka u udžbeniku.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži...</i> u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – Kopnene vode</i> .		
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti rečenice koje će učenik razvrstati u Vennov dijagram.				

PRILOG

stajaćica	kratki i plitki	veća od lokve	tekućica	Vransko
slatka voda	manja količina vode	stajaćica	velika količina vode	duboko i veliko
muljevito dno	tekućica	slatka voda	Sava	stajaćica
MOČVARA	POTOK	BARA	RIJEKA	JEZERO
KOPNE NE VODE				

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 93.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: More – sat učenja novih nastavnih sadržaja	DOS: Čovjek i priroda oko njega – More
--	--

CILJ SATA: Odrediti more kao životnu zajednicu biljaka i životinja, uočiti njihovu međusobnu povezanost i povezanost životne zajednice i okoliša (prirodnih uvjeta).

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Promatramo fotografije životinja u udžbeniku (str. 104). Opisujemo ih i razgovaramo: Koje životinje prepoznajete na fotografijama? Kojoj skupini životinja pripadaju mačka i pas? Što mislite, koje su morske životinje prikazane na fotografijama? U određivanju naziva pomoći će vam naziv kopnene životinje. Čitamo zanimljivosti napisane ispod fotografija. Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: razgovor F, I: čitanje	goo C.2.1. osr B.2.2.	PID OŠ A.4.1.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Razgovaramo: Kako se zove naše more? Što sve ljudi rade na moru? Ljetujete li i vi na moru? Kako nazivamo dio Hrvatske koji se nalazi uz more? Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 104). Razgovaramo o pročitano: Koje posebne životne uvjete vidimo u moru? Koje biljke i životinje neprestano borave pod vodom? Zašto neke životinje moraju izranjati iz mora? Koje su to životinje? Koje biljke rastu uz morsku obalu? Koje životinje žive uz more?	F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor	uku A.2.4.	PID OŠ B.4.2. PID OŠ A.4.1.
	Promatramo fotografije životinja u udžbeniku (str. 104). Opisujemo ih i razgovaramo: Koja su živa bića prikazana na fotografijama? Gdje te biljke i životinje žive? Po čemu su slični morska trava i zubatac, a po čemu se razlikuju? Što je zajedničko glavatoj želvi i zubatcu?	udžbenik F, I: razgovor		PID OŠ A.4.1.
	Promatramo fotografije biljaka i životinja u udžbeniku (str. 105). Opisujemo ih i razgovaramo: Koje su biljke prikazane na fotografijama? Što im je zajedničko? Po čemu se razlikuju? Koje životinje prikazuju fotografije? Po čemu su macaklin i čagalj slični, a po čemu se razlikuju? Čime se hrane? Čitamo rečenice u udžbeniku napisane ispod zadataka (str. 105). Razgovaramo o pročitano: Kakvo je Jadransko more? Što sve može zagaditi more? Kako zagađenje utječe na životnu zajednicu mora? Što još ugrožava biljke i životinje u moru?	udžbenik F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor	odr B.2.2. odr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ D.4.1. PID OŠ B.4.1.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima Zemlju s pomoću aplikacije Google Earth (poveznica: https://earth.google.com/web/). Opisujemo Zemlju te uspoređujemo odnos količine mora i kopna. Pronalazimo na Zemlji Jadransko more. Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima pogled na more iz različitih gradova na kopnu (npr. Rijeka, Senj, Karlobag, Split, Dubrovnik) i na otocima (Stara Baška na Krku, Pag, Vela Luka). Uspoređujemo more i morsku obalu promatranu iz različitih gradova.	računalo F, I: razgovor	osr B.2.2.	PID OŠ A.4.1.
b) Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 105). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak Složi slagalicu u DOS-u Čovjek i priroda oko njega – More .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
c) Provjeravanje	Igramo igru dan-noć. Učiteljica/učitelj izgovara nazive biljaka i životinja koje žive u moru ili uz more te nazive biljaka i životinja koje nisu povezane s morem (npr. one koje pripadaju životnoj zajednici šuma i travnjaka). Kad učiteljica/učitelj izgovori naziv biljke ili životinje koja živi u moru ili uz more, učenici moraju stajati. Kad je izgovoren naziv biljke ili životinje koja ne živi u moru ili uz njega, učenici moraju čučnuti.	F, I: usmeno izlaganje	goo C.2.1. OŠ TZK D.4.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.2.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
MORE Jadransko more prostor je s posebnim životnim uvjetima. Životnu zajednicu mora čine brojna živa bića koja su se prilagodila životu u slanoj vodi. BILJKE: - u moru: morska trava - uz more: maslina, rogač, smokva, lavanda, ružmarin, mrižica ŽIVOTINJE: - u moru: zubatac, hobotnica, glavata želva, srdela, tuna - uz more: galeb, gušter macaklin, kornjača čančara, čagalj Smeće, otpadne vode i istjecanje goriva i drugih kemikalija s brodova opasni su zagađivači mora.			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 111).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti sažetak za bilježnicu koji će učenik dopuniti riječima koje nedostaju.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti gdje je Jadransko more najdublje, a gdje najpliće.		

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ S ATA: 94.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: More – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: <u>Čovjek i priroda oko njega – More</u>		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi da je more životna zajednica biljaka i životinja, uočiti njihovu međusobnu povezanost i povezanost životne zajednice i okoliša (prirodnih uvjeta).				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj čita pjesmu <i>Val</i> (G. Krklec) u DOS-u <u>Čovjek i priroda oko njega – More</u> . Učenici pažljivo slušaju pjesmu. Razgovaramo: Kako vam se svidjela pjesma? O čemu govori pjesma? Kako izgleda val u pjesmi? U što se pretvori val kad udari u stijene? Jeste li vidjeli val? Gdje ste ga vidjeli? Koliki je bio val? Kakva je okusa bila voda? Najava nastavne jedinice.	DOS slušanje F, I: razgovor	OŠ HJ A.4.2. osr B.2.2.	
2. Uvježbavanje	Razgovaramo: Koje posebne životne uvjete vidimo u moru? Koje biljke i životinje neprestano borave pod vodom? Zašto neke životinje moraju izranjati iz mora? Koje su to životinje? Koje biljke rastu uz morsku obalu? Koje životinje žive uz more? Kako su biljke i životinje u moru međusobno povezane? Kako ljudi iskorištavaju more? Što sve može zagaditi more? Kako zagađenje utječe na životnu zajednicu mora? Promatramo ilustraciju u udžbeniku (str. 106). Opisujemo je i imenujemo biljke i životinje na ilustraciji. Učenici rješavaju zadatak povezan s ilustracijom.	F, I: razgovor udžbenik F, I: razgovor I: pisanje	osr B.2.2. odr A.2.2. odr A.2.1. uku A.2.1.	PID OŠ B.4.2. PID OŠ A.4.1. PID OŠ D.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ A.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 107 i 108). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak <u>Razvrstaj živa bića koja žive u moru i uz more</u> u DOS-u <u>Čovjek i priroda oko njega – More</u> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2.
4. Provjeravanje	Igramo kviz. Učenici su podijeljeni u skupine. Učiteljica/učitelj postavlja pitanja o životnoj zajednici mora, a učenici odgovaraju na pitanja. Na svako pitanje odgovara druga skupina. Ako skupina točno odgovori na pitanje, osvaja bod. Ako skupina netočno odgovori, ne osvaja. Pobjednik je skupina koja skupi više bodova.	S razgovor	goo C.2.1. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.

PLAN PLOČE MORE - PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 8. i 9. zadatka u udžbeniku.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može izraditi reklamni letak o podmorju Jadranskoga mora.

Pripremiti kartice s nazivima biljaka i životinja koje žive u moru te papire za Vennov dijagram.

OSNOVNA ŠKOLA:				RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:			NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 95.
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: More – sat vježbanja i ponavljanja			DOS: <u>Čovjek i priroda oko njega – More</u>	
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi da je more životna zajednica biljaka i životinja, uočiti njihovu međusobnu povezanost i povezanost životne zajednice i okoliša (prirodnih uvjeta).				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru <i>Pogodi tko sam</i> . Učiteljica/učitelj stavlja na stol kartice s nazivima morskih biljaka i životinja. Učenik izvlači karticu te opisuje biljku ili životinju čiji je naziv na kartici. Ostali učenici moraju pogoditi koje živo biće učenik opisuje. Zaključujemo kako sve biljke i životinje iz igre žive u moru. Najava nastavne jedinice.	kartice F, I: usmeno izlaganje, razgovor	goo C.2.1. uku A.2.3.	PID OŠ A.4.1.
2. Uvježbavanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 109 i 110). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak <u>Poveži fotografiju i naziv zaštićene životinje životne zajednice mora</u> u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – More</i> .	udžbenik I: pisanje DOS	uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par dobiva papir na kojemu crta Vennov dijagram <i>kopnene vode – more</i> . Učenici popunjavaju Vennov dijagram. Kad većina parova završi s radom, provjeravamo napisano. Učenici mogu riješiti zadatak <u>Ponovi što znaš</u> u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – More</i> .	P papir crtanje razgovor DOS	osr B.2.4. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Tko će prije</i> . Učenici su podijeljeni u tri skupine. Učiteljica/učitelj crta na ploču tablicu s deset polja te priprema magnete različitih boja (svaki magnet predstavlja jednu skupinu). Učiteljica/učitelj postavlja pitanja na koja učenici moraju odgovoriti. Svaka skupina dobiva svoje pitanje, na svako točno odgovoreno pomiče se za jedno polje naprijed. Ako učenik netočno odgovori, magnet skupine ostaje na mjestu. Učiteljica/učitelj dijeli učenike u skupine za idući sat. Dodjeljuje skupinama nazive staništa životnih zajednica o kojima će istraživati za domaću zadaću.	S razgovor	goo C.2.1. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.

PLAN PLOČE MORE – PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA Na internetu potražiti podatke i fotografije povezane sa staništem životne zajednice koje je odredila učiteljica / odredio učitelj. Ispisati fotografije i pronađene podatke te ih donijeti u školu kako bi ih iskoristili za izradu plakata.
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 11. zadatka u udžbeniku. Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti rečenice koje će učenik rasporediti u Vennov dijagram.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži</i> u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega – More</i>.

Pripremiti četiri papira većih dimenzija.

OSNOVNA ŠKOLA:				RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:			NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 96.
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Životne zajednice – sat vježbanja i ponavljanja		DOS: <u>Čovjek i priroda oko njega – Travnjak; Šuma; Kopnene vode; More</u>		
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi nastavne sadržaje o životnim zajednicama travnjaka, šume, kopnenih voda i mora.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima oblak riječi (v. prilog). Čitamo napisane riječi i razgovaramo: Na što vas podsjećaju napisane riječi? Što im je zajedničko? Pročitajte neke riječi. Koju bismo skupinu riječi mogli zapisati na kraći način? Koji oblik tvore zapisane riječi? Zašto? Kako su živa bića povezana sa Zemljom? Objasnite. Najava nastavne jedinice.	oblak riječi F, I: čitanje, razgovor	goo C.2.1. odr A.2.2	PID OŠ A.4.1.
2. Uvježbavanje	Razgovaramo: O čemu ovise živa bića koja žive na nekome prostoru? Kako se živa bića mogu prilagoditi nekome prostoru? Što je životna zajednica? Što su travnjaci? Što čini životnu zajednicu travnjaka? Koje biljke rastu na travnjacima? Koje životinje žive na travnjacima? Tko čini životnu zajednicu šume? Koja sve živa bića žive u šumi? Kako su stanovnici šume međusobno povezani? Što sve ugrožava šume? Kako treba provoditi sječu stabala u šumi? Kojim se životnim uvjetima živa bića moraju prilagoditi u kopnenim vodama? Koje biljke rastu u kopnenim vodama ili uz njih? Koje životinje žive u kopnenim vodama? Koje posebne životne uvjete susrećemo u moru? Koje biljke i životinje neprestano borave pod vodom? Kako su biljke i životinje u moru međusobno povezane? Kako ljudi iskorištavaju more? Što sve može zagaditi more? Kako zagađenje utječe na životnu zajednicu mora? Osmisli hranidbeni odnos životnih zajednica travnjaka / šuma / kopnenih voda / mora.	F, I: razgovor	osr B.2.2. odr B.2.2. odr A.2.1. odr B.2.2. odr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
3. Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u skupine koje smo odredili na kraju prethodnoga sata. Svakoj skupini dodijeljeno je jedno stanište: travnjak, šuma, kopnene vode, more. Učenici su istraživali o dodijeljenome staništu te pripremaju materijale koje su pronašli na internetu za domaću zadaću. Učenici izrađuju plakat kojim će predstaviti životne zajednice u svome staništu. Osim plakata, učenici pripremaju nekoliko pitanja kojima će provjeriti znanje svojih prijatelja o životnim zajednicama na staništu koje su predstavili. Kad većina učenika završi s izradom, učenici predstavljaju svoje plakate i provjeravaju znanje svojih prijatelja.	S dodatni materijali praktični rad plakat razgovor pisanje crtanje usmeno izlaganje	uku D.2.2. uku A.2.3. osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
4. Provjeravanje	Učenici mogu riješiti zadatak po vlastitome izboru u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega</i>. Igramo igru točno-netočno. Učiteljica/učitelj izgovara rečenice o staništima na Zemlji i životnim zajednicama na tim staništima. Kad je izgovorena rečenica točna, učenici moraju stajati. Kad je izgovorena rečenica netočna, učenici moraju čučnuti. Netočne rečenice ispravljamo i objašnjavamo.	DOS F, I: razgovor	ikt A.2.2. goo C.2.1. osr A.2.1. OŠ TZK D.4.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
ŽIVOTNE ZAJEDNICE – PONAVLJANJE				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može za učenika s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti poseban nastavni listić na kojemu će pisati osnovni pojmovi u vezi sa životnim zajednicama travnjaka, šuma, kopnenih voda i mora.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može u rječnicima stranih riječi potražiti nazive za staništa koja smo učili.		

Pripremiti papire s naslovima (*Travnjak, Šuma, Kopnene vode, More*) te pribor za igru *Čovječe, ne ljuti se*.

PRILOG

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 97.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Životne zajednice – sat vježbanja i ponavljanja	DOS: <u>Čovjek i priroda oko njega – Travnjak; Šuma; Kopnene vode; More</u>
---	---

CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi nastavne sadržaje o životnim zajednicama travnjaka, šume, kopnenih voda i mora.

ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru pogađanja riječi. Učiteljica/učitelj crta na ploču onoliko crta koliko slova imaju nazivi staništa živih biljaka i životinja (travnjak, šuma, more, kopnene vode). Učenici izgovaraju glas i riječ koja počinje tim slovom kako bi pogodili slova koja trebaju biti na crtama. Nakon što učenici otkriju konačna rješenja, zaključujemo kako sva rješenja čine nazive staništa biljaka i životinja na Zemlji. Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ A.4.1.
2. Uvježbavanje	Igramo igru <i>Naučili smo...</i> Učenici su podijeljeni u četiri skupine. Svaka skupina dobiva papir s naslovom (<i>Travnjak, Šuma, Kopnene vode, More</i>). Svaka skupina mora osmisliti i napisati jednu rečenicu povezanu s naslovom, papiri se izmjenjuju u smjeru kazaljke na satu. Kad na svakome papiru budu napisane barem tri rečenice o zadanoj temi, igra se zaustavlja i provjeravamo napisano.	S papir razgovor pisanje F, I: razgovor	uku D.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
3. Ponavljanje	Učiteljica/učitelj piše na ploču upute za crtanje umne mape o čovjeku. Učenici prepisuju zadatak s ploče u bilježnicu i crtaju umnu mapu prema uputama. Svaki učenik crta svoju mapu, no međusobno se savjetuju i pomažu. Učiteljica/učitelj potiče učenike na služenje bojicama i oslikavanje umne mape. Uočavamo kako na grane umne mape upisujemo pojmove koji su u tekstovima udžbenika masnije otisnuti. Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par pokušava osmisliti slogan kojim će pozvati ostale učenike na očuvanje okoliša i prirodnih staništa biljaka i životinja. Učenici mogu riješiti zadatak po vlastitome izboru u DOS-u <i>Čovjek i priroda oko njega</i> .	F, I bilježnica pisanje crtanje P razgovor DOS	uku A.2.1. uku A.2.3. uku D.2.2. uku A.2.3. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1. PID OŠ B.4.1.
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Čovječe, ne ljuti se</i> . Učiteljica/učitelj priprema ploču za igru, čovječuljke, kockicu za svaku četveročlanu skupinu, šest čaša (na kojima su napisani brojevi od 1 do 6) te kartice s pitanjima. Kartice s pitanjima razvrstavaju se u čaše. Učenici redom bacaju kockicu kako bi znali iz koje će čaše izvući karticu s pitanjem te koliko će polja prijeći na ploči. Kad učenik baci kockicu i dobije npr. broj 5, izvlači pitanje iz čaše s tim brojem. Zadatak je učenika točno odgovoriti na pitanje i tek onda može prijeći pet polja na ploči. Pobjednik je onaj učenik koji prvi stigne do cilja.	S ploča, čovječuljci, kockice, čaša, kartice	goo A.2.1. osr B.2.4.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.

PLAN PLOČE ŽIVOTNE ZAJEDNICE – PONAVLJANJE 1. U sredinu napiši ŽIVOTNE ZAJEDNICE. 2. Nacrtaj glavne grane umne mape i napiši: TRAVNJAK, ŠUMA, KOPNENE VODE, MORE. 3. Razgranaj glavne grane umne mape i za svako stanište odredi posebne životne uvjete koji su prisutni na tome staništu te biljke i životinje koje tamo žive. 4. Prema svome nahodanju dodaj još pojmova i oslikaj umnu mapu.	DOMAĆA ZADAĆA Ponoviti nastavne sadržaje o životnim zajednicama i njihovim staništima.
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem pripremiti shemu umne mape koju će učenik dopuniti.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može izraditi križaljku s naučenim sadržajima o životnim zajednicama.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 98.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Životne zajednice – sat provjere znanja		DOS: <i>Čovjek i priroda oko njega</i>		
CILJ SATA: Provjeriti stečena znanja o životnim zajednicama travnjaka, šume, kopnenih voda i mora.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ A.4.1. Učenik zaključuje o organiziranosti ljudskoga tijela i životnih zajednica.; PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ B.4.2. Učenik analizira i povezuje životne uvjete i raznolikost živih bića na različitim staništima te opisuje cikluse u prirodi.; PID OŠ D.4.1.; Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Uvod	Učiteljica/učitelj na ovome satu može se odlučiti za pisanu ili usmenu provjeru znanja učenika. Najava provjeravanja.	F, I		
2. Provjeravanje	a) pisana provjera Dogovaramo pravila tijekom rada: svaki učenik radi samostalno, a u slučaju potrebe može podići ruku kako bi zatražio učiteljičinu/učiteljevu pomoć. Ako tijekom rješavanja zadataka učenik nađe na neki zadatak koji ne zna riješiti, taj će zadatak preskočiti i na kraju se vratiti na njega kako bi ga pokušao riješiti. Učiteljica/učitelj dijeli učenicima zadatke za provjeru znanja te dodatno objašnjava zadatke koji bi učenicima mogli biti nejasni. Učenici upisuju osnovne podatke na ispit (ime i prezime, nadnevak...).	F: usmeno izlaganje pisani ispit F: usmeno izlaganje	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.
	Učenici samostalno rješavaju zadatke.	I: pisanje		
	Učenici koji ranije završe i predaju svoje pisane provjere mogu crtati po vlastitoj želji, čitati časopise ili slikovnice iz razredne zbirke ili rješavati zadatke u DOS-u.	papir, časopisi DOS	ikt A.2.2. uku C.2.3.	
	b) usmena provjera Učiteljica/učitelj usmeno provjerava usvojeno znanje učenika. Primjeri pitanja: O čemu ovise živa bića koja žive na nekome prostoru? Kako se živa bića mogu prilagoditi nekome prostoru? Što je životna zajednica? Kako su povezana živa bića unutar jedne životne zajednice? Kako tvari kruže u prirodi? Zašto je živim bićima potrebna hrana? Kako živa bića iskorištavaju energiju? Što su travnjaci? Što čini životnu zajednicu travnjaka? Koje biljke rastu na travnjacima? Koje životinje žive na travnjacima? Kako ljudi održavaju travnjake? Koje životinje ljudi vode na ispašu? Što životinje sprječavaju pasući (jedući) biljke? Što počne rasti na zapuštenome travnjaku? Tko čini životnu zajednicu šume? Koja sve živa bića žive u šumi? Kako su stanovnici šume međusobno povezani? Kakve šume razlikujemo?	F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ D.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
	Koji jestivi šumski plod znate? Koga bismo trebali poslati u berbu šumskih plodova i gljiva? Zašto? Kojim su se životnim uvjetima prilagodila živa bića šume? Što sve ugrožava šume? Kako treba provoditi sječu stabala u šumi? Kojim se životnim uvjetima živa bića moraju prilagoditi u vodama tekućicama? Po čemu se životni uvjeti u vodama stajaćicama razlikuju od životnih uvjeta u vodama tekućicama? Kako su močvarna i poplavna područja i živa bića u njima ugrožena? Kako ljudi mogu pridonijeti očuvanju kopnenih voda? Koja su zaštićena područja u RH povezana s kopnenim vodama? Koje posebne životne uvjete susrećemo u moru? Koje biljke i životinje neprestano borave pod vodom? Zašto neke životinje moraju izranjati iz mora? Koje su to životinje? Koje biljke rastu uz morsku obalu? Koje životinje žive uz more? Kako su biljke i životinje u moru međusobno povezane? Kako ljudi iskorištavaju more? Što sve može zagaditi more? Kako zagađenje utječe na životnu zajednicu mora?			
3. Procjena učinka pisane provjere	Razgovaramo o poteškoćama u rješavanju i provjeravamo točnost svakoga zadatka. Učiteljica/učitelj upozorava na uočene pogreške te iznosi svoja zapažanja.	F, I: razgovor F: usmeno izlaganje	uku B.2.2.	
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 99.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Moji tragovi – sat učenja novih nastavnih sadržaja				
CILJ SATA: Osvijestiti važnost odgovornoga odnosa prema prirodi te odgovornoga ponašanja na internetu.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	*Prije nove nastavne jedinice učiteljica/učitelj može ukratko prokomentirati rezultate pisane provjere. Učiteljica/učitelj govori učenicima izreku: <i>U prirodi ostavljaj samo tragove svojih stopa</i>. Objašnjavamo njezino značenje. Promatramo fotografiju u udžbeniku (str. 112). Povezujemo fotografiju s izrekom i razgovaramo: Kakve tragove možemo ostaviti u prirodi? Kako možemo očuvati prirodu? Kako okoliš čuvamo ponašanjem u školi? Kako ga čuvamo ponašanjem kod kuće? Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor udžbenik F, I: razgovor	OŠ HJ B.4.2.	PID OŠ B.4.1.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Čitamo rečenice o očuvanju okoliša i ugljikovu otisku u udžbeniku (str. 112). Razgovaramo o pročitane: Što je ugljikov otisak? Otkuda štetni plinovi dolaze u prirodu? Kako sve ljudi utječu na onečišćenje prirode? Što mogu učiniti kako bi pridonijeli smanjenju štetnih plinova u okolišu? Kako putujete u školu? Koji je način putovanja bolji za naš okoliš? Koji je način bolji za naše zdravlje? Kako možemo smanjiti količinu otpada koji nastaje? Čitamo rečenice o digitalnome otisku u udžbeniku (str. 112). Razgovaramo o pročitane: Što je digitalni otisak? Kako nastaje? Zašto je važno promisliti prije bilo kakve aktivnosti na internetu? Što nikako ne bismo smjeli objavljivati na internetu? Zašto? Što bi se moglo dogoditi kad bismo nekoj osobi na internetu dali svoju adresu? Što su društvene mreže? Jesu li one namijenjene djeci? S kim bismo trebali razgovarati prije pristupanja nekoj društvenoj mreži? Zašto?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor	odr A.2.1. odr B.2.3. osr C.2.1. ikt A.2.3.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2. PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
a) Uvježbavanje	Razgovaramo: Kako se koristite internetom? Što radite na internetu kad ste na računalu, a što kad se koristite mobilnim uređajem? Koje su prednosti interneta? Koji su nedostaci interneta? Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima neke internetske stranice prilagođene djeci.	F, I: razgovor	ikt A.2.3.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
b) Ponavljanje	Učiteljica/učitelj čita kratku priču (v. prilog) s dva različita završetka. Povede raspravu u kojoj učenici iznose svoja razmišljanja o dva moguća rješenja navedene situacije. Ističemo što bismo trebali učiniti u sličnim situacijama te pojašnjavamo zbog čega.	F, I: razgovor	OŠ HJ A.4.1. osr B.2.2. ikt B.2.3.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
c) Provjeravanje	Ponavljamo naučeno odgovaranjem na nekoliko pitanja: Što je ugljikov otisak? Kako ljudi zagađuju okoliš? Kako ljudi mogu očuvati prirodu? Što je digitalni otisak? Što ne smijemo objaviti na internetu? Zašto?	F, I: razgovor	osr A.2.1.	
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
MOJI TRAGOVI ugljikov otisak = količina štetnih plinova koje izravno ili neizravno uzrokuje neka osoba, proizvod, tvrtka ili država digitalni otisak = trag koji ostavljamo kad se koristimo internetom			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 113).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u izražavanju vlastitoga mišljenja u raspravi.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti koja je razlika između aktivnoga i pasivnoga digitalnog otiska.		

Pripremiti papire za letke i kartice s nazivima izuma.

PRILOG

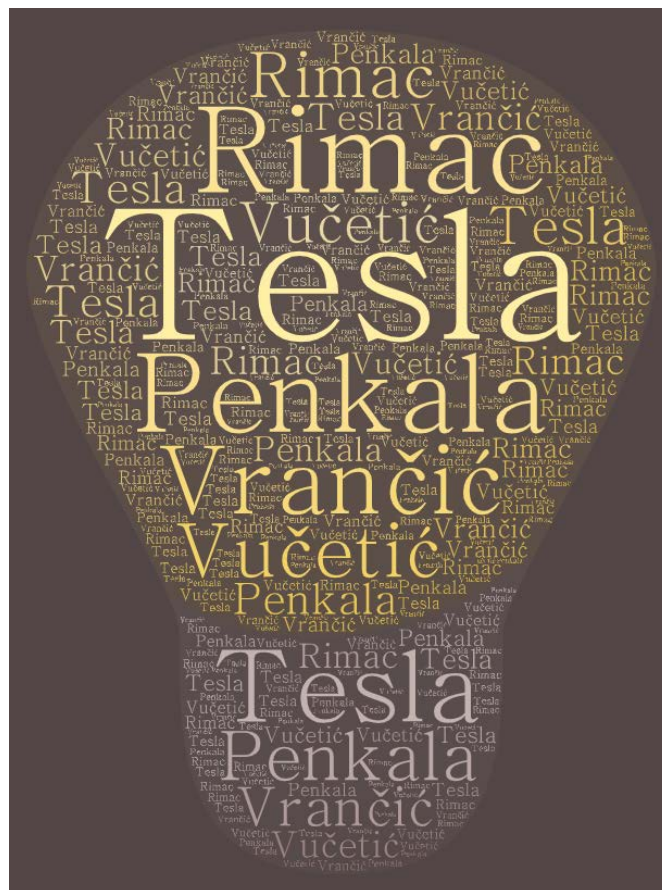
Djevojčica Marija voli igrati računalne igre. Tijekom igranja često se u *chatu* dopisuje s prijateljima koji igraju iste igre. Jednoga dana javila joj se nepoznata osoba koja se predstavila imenom Matko. Marija ne poznaje nijednu osobu koja se tako zove. Mariji se Matko svidio jer je u svojim porukama pisao različite smajlice. Marija je odlučila prihvatiti Matka za prijatelja.

Djevojčica Marija voli igrati računalne igre. Tijekom igranja često se u *chatu* dopisuje s prijateljima koji igraju iste igre. Jednoga dana javila joj se nepoznata osoba koja se predstavila imenom Matko. Marija ne poznaje nijednu osobu koja se tako zove. Marija nije Matku odgovorila na poruke i odmah je mami ispričala što se dogodilo. Mama je obrisala Matkove poruke.

OSNOVNA ŠKOLA:				RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:			NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 100.
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Čovjek i priroda – sat učenja novih nastavnih sadržaja			DOS: <i>Priroda, čovjek, energija – Čovjek i energija</i>	
CILJ SATA: Osvijestiti povezanost čovjeka i prirode.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj prikazuje učenicima oblak riječi (v. prilog). Čitamo riječi i razgovaramo: Na što vas podsjećaju napisane riječi? Što im je zajedničko? Pročitajte neke riječi. Tko je Mate Rimac? Što omogućuje kretanje njegovim automobilima? Što je izumio Faust Vrančić? Koji je izum djelo Slavoljuba Penkale? Što je izumio Ivan Vučetić? Tko je bio Nikola Tesla? Koji još hrvatski izum znate? Zašto ljudi izumljuju neke predmete? Što mislite, gdje izumitelji pronalaze ideje za svoje izume? U kojemu su obliku napisana prezimena izumitelja? Što mislite, zašto? Tko je izumio žarulju? Najava nastavne jedinice.	oblak riječi F, I: čitanje, razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ D.4.1.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo uvodnu fotografiju u udžbeniku (str. 114). Opisujemo je i razgovaramo: Što prikazuje fotografija? Na koji se način cipele na fotografiji mogu zavezati? Komu su namijenjene takve cipele? Zašto? Kako se zove vrpca za pričvršćivanje cipela? Na koji se način vaše cipele mogu zavezati? Što mislite, što je u prirodi potaknulo čovjeka da izumi vrpcu za pričvršćivanje cipela? Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 114). Razgovaramo o pročitanome: Što je Nikola Tesla govorio za sebe? Kako je izum Nikole Tesle povezan s prirodom? Kako je njegov izum utjecao na razvoj tehnologije? Kako su čovjek i priroda povezani? Gdje čovjek pronalazi ideje za građenje i stvaranje? Zašto? Zašto ljudi istražuju i dolaze do novih otkrića? Koji su najpoznatiji ljudski izumi? Koji su izumi djelo hrvatskih izumitelja? Koji je naš izum nastao u 17. stoljeću, a i danas ga ljudi nose kao modni detalj? Kako je nastala kravata? Kako su ljudi živjeli u prošlosti, prije svih ovih izuma? Što mislite, čiji je život bio bolji: život ljudi u prošlosti ili sadašnji? Zašto? Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	udžbenik F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor F, I: pisanje	odr A.2.2. uku A.2.4.	
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Učiteljica/učitelj na nekoliko kartica zapisuje nazive izuma. Učenici su podijeljeni u skupine. Svaka skupina izvlači karticu i treba osmisliti kako bi izgledao svijet bez izuma napisanoga na kartici. Također, učenici trebaju	kartice S: razgovor	uku D.2.2. uku A.2.2. odr A.2.2.	PID OŠ D.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
b) Ponavljanje	dobiveni izum povezati s prirodom, odnosno istaknuti što je u prirodi poslužilo kao uzor za izradu izuma. Nakon određenoga vremena svaka skupina iznosi svoja razmišljanja. Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 114). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	usmeno izlaganje udžbenik I: pisanje	uku A.2.1.	
c) Provjeravanje	Učenici mogu pogledati fotografije izuma i pročitati rečenice o njima u DOS-u Priroda, čovjek, energija – Čovjek i energija . Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par treba osmisлити neki izum koji bi poboljšao naš svakodnevni život. Učenici trebaju izraditi letak kojim će predstaviti svoj izum.	DOS P: razgovor papir	ikt A.2.2. uku D.2.2. uku A.2.3.	PID OŠ D.4.1. PID OŠ D.4.1.
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
ČOVJEK I PRIRODA Po uzoru na prilagodbe živih bića i pojave u prirodi čovjek je gradio i stvarao. Nadahnuti prirodom ljudi su došli do mnogih otkrića kojima su poboljšali svoju svakodnevnicu.			Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 115).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 2. zadatka u udžbeniku.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može izraditi plakat o izumitelju po vlastitome izboru.		

PRILOG

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 101.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Čovjek, priroda i energija – sat učenja novih nastavnih sadržaja	DOS: Priroda, čovjek, energija – Čovjek i energija
CILJ SATA: Osvijestiti prisutnost energije u okolini te uočiti način prijenosa, pretvorbe i povezanosti energije u procesima rasta i razvoja živoga bića.	
ISHODI UČENJA: PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.	

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Promatramo fotografiju u udžbeniku (str. 116). Opisujemo fotografiju i razgovaramo: Što radi dječak na fotografiji? Gdje se nalazi? Što mislite, zašto je dječak naslonjen na klupu? Zašto se dječak nije naspavao? Što je mogao raditi? Rješavate li zadaću lakše na kraju ili na početku dana? Kako se osjećate na kraju dana ako tijekom dana mnogo učite i vježbate? Što vam sve treba kako biste imali snage za sve aktivnosti tijekom dana? Najava nastavne jedinice.	udžbenik F, I: razgovor	goo C.2.1.	
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Razgovaramo: Zašto je ljudima potrebna energija? Od kuda ljudi dobivaju energiju? Što sve ljudi rade kako bi imali dovoljno energije za sve aktivnosti koje obavljaju? Kako ljudi troše energiju?	F, I: razgovor	osr B.2.2.	PID OŠ D.4.1.
	Učenici mogu promotriti fotografije koje prikazuju energiju u ljudima u DOS-u <i>Priroda, čovjek, energija – Čovjek i energija</i> .	DOS	ikt A.2.2.	
	Čitamo rečenice u udžbeniku (str. 116). Razgovaramo o pročitanoj: Zašto djeca na početku svoga života piju mlijeko? Čime je ono bogato? Zašto je djetetu tijekom rasta i razvoja potrebno sve više energije? Što se događa s djetetovim tijelom kad raste? Kada čovjek troši najviše energije? Što se događa s ljudskim tijelom tijekom tjelesne aktivnosti?	udžbenik F, I: čitanje, razgovor	zdr A.2.2.B	PID OŠ D.4.1.
	Promatramo fotografiju djevojke koja trči u udžbeniku (str. 116). Opisujemo je i odgovaramo na pitanja pokraj fotografije.	udžbenik F, I: razgovor	osr B.2.2.	PID OŠ D.4.1.
	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov i nekoliko rečenica, a učenici ih pišu u svoju bilježnicu.	F, I: pisanje		
	Razgovaramo: Što smo o energiji naučili u trećemu razredu? Koji su obnovljivi izvori energije? Zašto se tako zovu? Što dobivamo njihovim izgaranjem? Koji su obnovljivi izvori energije? Zašto te izvore nazivamo obnovljivima? Koji izvori manje onečišćuju okoliš? Zašto?	F, I: razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ D.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja:				
a) Uvježbavanje	Igramo igru dan-noć. Učiteljica/učitelj izgovara nazive obnovljivih i neobnovljivih izvora energije. Kad učiteljica/učitelj izgovori naziv obnovljivoga izvora energije, učenici trebaju ustati. Kad učiteljica/učitelj izgovori naziv neobnovljivoga izvora energije, učenici trebaju čučnuti. Netočne rečenice ispravljamo.	F, I: razgovor	osr A.2.1. goo C.2.1. OŠ TZK D.4.2.	PID OŠ D.4.1.
b) Ponavljanje	Učenici su podijeljeni u parove. Promatraju fotografije u udžbeniku (str. 117). Opisuju ih i uspoređuju. Čitaju rečenice zapisane ispod fotografija te postavljaju jedan drugomu pitanja u vezi s pročitanim rečenicama.	P udžbenik čitanje, razgovor	osr B.2.4. uku A.2.3.	PID OŠ D.4.1.
c) Provjeravanje	Učenici rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 117). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	F, I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ D.4.1.
	Učenici mogu riješiti zadatak Razvrstaj različite vrste energije u DOS-u <i>Priroda, čovjek, energija – Čovjek i energija</i> .	DOS	ikt A.2.2.	
PLAN PLOČE			DOMAĆA ZADAĆA	
ČOVJEK, PRIRODA I ENERGIJA				
Energiju dobivamo iz hrane.				
Tijekom sna tijelo se odmara i priprema za nove aktivnosti.				
Energiju trošimo tijekom tjelesne aktivnosti. Tada se čovjekova energija kretanja pretvara u toplinsku energiju.				
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 5. zadatka u udžbeniku.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti kako mjerimo električnu energiju.		

Donijeti materijal za sastavljanje strujnoga kruga (baterija, žica, žarulja).

OSNOVNA ŠKOLA:		RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:	NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 102.

PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA

NASTAVNA JEDINICA: Čovjek, priroda i energija – sat vježbanja i ponavljanja	DOS: Priroda, čovjek, energija – Strujni krug
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi prisutnost energije u okolini te uočiti način prijenosa, pretvorbe i povezanosti energije u procesima rasta i razvoja živoga bića.	
ISHODI UČENJA: PID OŠ D.4.1. Učenik opisuje prijenos, pretvorbu i povezanost energije u životnim ciklusima i ciklusima tvari u prirodi.; PID OŠ A.B.C.D.4.1. Učenik uz usmjeravanje objašnjava rezultate vlastitih istraživanja prirode, prirodnih i/ili društvenih pojava i/ili različitih izvora informacija.	

TIJEK NASTAVNOGA SATA

NASTAVNE ETAPE/SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču premetaljku riječi <i>energija</i> . Učenici pokušavaju riješiti premetaljku. Kad učenici odgonetnu premetaljku, razgovaramo: Što je energija? Kakva energija može biti? Za što ljudi upotrebljavaju energiju? Najava nastavne jedinice.	F, I: razgovor	goo C.2.1.	PID OŠ D.4.1.
2. Uvježbavanje	Prisjećamo se nastavnih sadržaja o energiji koje smo naučili tijekom prošloga sata. Razgovaramo: Zašto je ljudima potrebna energija? Od kuda ljudi dobivaju energiju? Što sve ljudi rade kako bi imali dovoljno energije za sve aktivnosti koje obavljaju? Kako ljudi troše energiju? Zašto je djetetu tijekom rasta i razvoja potrebno sve više energije? Što se događa s djetetovim tijelom kad raste? Kada čovjek troši najviše energije? Što se događa s ljudskim tijelom tijekom tjelesne aktivnosti? Učenici mogu riješiti zadatak Promotri fotografiju. Koliko električnih uređaja uočavaš? u DOS-u <i>Čovjek, priroda, energija – Strujni krug</i> .	F, I: razgovor DOS	osr B.2.2. zdr A.2.2.B ikt A.2.2.	PID OŠ D.4.1.
3. Ponavljanje	Čitamo rečenice o svjetlosti u udžbeniku (str. 118). Razgovaramo o pročitanome: Što je svjetlost? Gdje ju možemo vidjeti? Koju energiju svakodnevno upotrebljavamo? Kako sve upotrebljavamo električnu energiju? Koji se uređaji za rad koriste električnom energijom? Zašto kućanski uređaji i utičnice mogu biti opasni? Kako trebamo rukovati njima? Promatramo ilustraciju strujnoga kruga u udžbeniku (str. 118) i opisujemo njegove dijelove. Čitamo rečenice zapisane oko ilustracije. Učiteljica/učitelj donosi na sat pribor koji je potreban za sastavljanje strujnoga kruga. Sastavljamo strujni krug poput onoga u udžbeniku. Učenici samostalno rješavaju zadatke u udžbeniku (str. 118). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Učenici mogu riješiti zadatak Poveži slike s napisanim pojmovima tako da prikažeš strujni krug u DOS-u <i>Čovjek, priroda, energija – Strujni krug</i> .	udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: razgovor baterija, žice, žarulja praktični rad udžbenik I: pisanje DOS	goo C.2.1. osr A.2.1. osr A.2.3. uku A.2.1. ikt A.2.2.	PID OŠ D.4.1. PID OŠ A.B.C.D.4.1. PID OŠ D.4.1. PID OŠ A.4.1.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
4. Provjeravanje	Igramo igru <i>Tko će prije</i> . Učenici su podijeljeni u tri skupine. Učiteljica/učitelj crta na ploču tablicu s deset polja te priprema magnete različitih boja (svaki magnet predstavlja jednu skupinu). Učiteljica/učitelj postavlja pitanja na koja učenici moraju odgovoriti. Svaka skupina dobiva svoje pitanje, na svako točno odgovoreno pomiče se za jedno polje naprijed. Ako učenik netočno odgovori, magnet skupine ostaje na mjestu.	S razgovor	osr A.2.1. goo C.2.1. osr B.2.4.	PID OŠ A.4.1.
PLAN PLOČE ČOVJEK, PRIRODA I ENERGIJA – PONAVLJANJE			DOMAĆA ZADAĆA Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 119).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 7. zadatka u udžbeniku.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može riješiti zadatak <i>Istraži, potraži, traži</i> u DOS-u <i>Priroda, čovjek, energija – Čovjek i energija</i> .		

Pripremiti fotografije različitoga otpada.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 103.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Gospodarenje otpadom – sat učenja novih nastavnih sadržaja				
CILJ SATA: Osvijestiti važnost odgovornoga odnosa prema prirodi.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učenici promatraju videozapis o recikliranju otpada (poveznica: https://www.youtube.com/watch?v=ZHag43xzy3I). Razgovaramo: Kako vam se svidio video? Koja vam se zanimljivost najviše svidjela? Koja vas je najviše iznenadila? Što je recikliranje? Što sve možemo reciklirati? Zašto je dobro reciklirati? Najava nastavne jedinice.	računalo F, I: razgovor	OŠ HJ C.4.2. uku A.2.4. osr A.2.3. odr C.2.3.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
2. Spoznavanje novih nastavnih sadržaja	Promatramo fotografiju u udžbeniku (str. 120). Opisujemo je i razgovaramo: Što prikazuje fotografija? Čime se bavi žena na fotografiji? Po čemu to zaključujete? Čitamo intervju s uspješnim vlasnicima jedne hrvatske tvrtke za zbrinjavanje bezopasnoga otpada u udžbeniku (str. 120). Razgovaramo o pročitano: Što smo čitali? Što je intervju? Na koje je načine mogao biti prikazan ovaj razgovor? Čime se bave ljudi u ovoj tvrtki? Što je gospodarenje otpadom? Što je potaknulo vlasnike na osnivanje takve tvrtke? Kako su vlasnicima pomogli suradnici iz drugih država? Koje poslove vlasnici rade u svojoj tvrtki? Zašto su vlasnici tvrtke na početku imali dvoje zaposlenih, a sada ih imaju sedmero? Što su vlasnici istaknuli da je bitno za održavanje dobre suradnje? Što to znači? Ima li u našem mjestu neka slična tvrtka? Koja? Znate li sličnu tvrtku koja se nalazi u nekome drugom mjestu? Koju? Zašto su takve tvrtke važne za okoliš? Kako osnivanje takvih tvrtki utječe na život ljudi? Kako vi gospodarite otpadom kod kuće? Čitamo pojmovnik u udžbeniku (str. 120). Dodatno objašnjavamo pojmove. Učiteljica/učitelj zapisuje na ploču naslov, a učenici ga pišu u svoju bilježnicu. Učenici prepisuju pojmovnik u svoju bilježnicu.	udžbenik F, I: razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor udžbenik F, I: čitanje, razgovor F, I: pisanje	OŠ HJ C.4.2. pod B.2.3. pod C.2.1. pod C.2.1. odr C.2.3.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2. PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
3. Utvrđivanje novih nastavnih sadržaja: a) Uvježbavanje	Razgovaramo: Zašto razvrstavamo otpad? Što je recikliranje? Učiteljica/učitelj priprema fotografije različitoga otpada i crta na ploču kontejnere za razvrstavanje otpada. Učenik izvlači fotografiju, imenuje otpad na fotografiji i smješta ga u odgovarajući kontejner.	F, I: razgovor fotografije	odr C.2.3. osr B.2.4.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.

TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
b) Ponavljanje	Učenici u bilježnicu odgovaraju na pitanja (1. – 7.) iz udžbenika (str. 121). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava.	bilježnica udžbenik I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
c) Provjeravanje	Učiteljica/učitelj čita učenicima kratku priču (v. prilog). Razgovaramo o priči i pokrećemo raspravu. Učenici se dijele u dvije skupine. Jedna skupina treba zastupati Karlovo razmišljanje i ponašanje, a druga Ivanovo. Iznosimo razmišljanja, argumente i stavove te provodimo raspravu.	F, I: razgovor	goo C.2.1. OŠ HJ A.4.1.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
PLAN PLOČE GOSPODARENJE OTPADOM Gospodarenje otpadom – skupljanje, prijevoz, recikliranje i zbrinjavanje otpada kao i održavanje prostora za prikupljanje otpada.			DOMAĆA ZADAĆA Donijeti materijale za izradu novih predmeta (kartonske kutijice, papir, čepove, boce...).	
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama				
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u oblikovanju rečenica kod izražavanja vlastitoga mišljenja.		Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može osmisliti i dizajnirati znak za zaštitu okoliša.		

Donijeti plastičnu i platnenu vrećicu.

PRILOG

Karlo i Ivan najbolji su prijatelji. Jako se dobro slažu i imaju mnogo zajedničkih interesa. Obojica vole trčanje, hokej, voćne sokove i društvene igre. Prošle subote Ivan je došao Karlu. Igrali su društvene igre. Odlično su se zabavljali. Međutim, Ivan se jako iznenadio zbog nekih situacija koje su se dogodile toga dana. Naime, Ivan je u jednome trenutku bio žedan i zamolio je Karla čašu vode. Karlo je otišao u kuhinju i prvo je otvorio slavinu. Voda je cijelo vrijeme tekla dok je Karlo pronašao odgovarajuću čašu i usput potražio čips kako bi počastio prijatelja. Tek onda je natočio vodu i odnio je Ivanu. Ivan je bio siguran da se Karlo zbunio i zabunom ostavio otvorenu slavinu. Međutim, kad su dječaci završili s igrom i pojeli čips, Ivan je odlučio pomoći Karlu s pospremanjem. Uzeo je vrećicu u kojoj je bio čips i papirić na kojemu su zapisivali rezultate igre te ih htio baciti. Pitao je Karla gdje se nalazi kanta za otpad. Karlo mu je rekao da je kanta u kuhinji kod prozora. Ivan je otišao u kuhinju i tamo vidio samo jednu kantu. Nije znao kako da u jednoj kanti razvrsta otpad koji je donio. Karlo je vidio kako je Ivan zastao kad je ugledao kantu i rekao mu da samo sve baci u tu kantu. Ivan je bacio sve u kantu, ali je rekao Karlu kako se u njegovu domu otpad razvrstava. Karlo mu je odgovorio kako to oduzima previše vremena.

OSNOVNA ŠKOLA:			RAZRED: 4.	
UČITELJICA/UČITELJ:		NADNEVAK:	REDNI BROJ SATA: 104.	
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTV				
NASTAVNA JEDINICA: Gospodarenje otpadom – sat vježbanja i ponavljanja				
CILJ SATA: Osvijestiti važnost odgovornoga odnosa prema prirodi.				
ISHODI UČENJA: PID OŠ B.4.1. Učenik vrednuje važnost odgovornoga odnosa prema sebi, drugima i prirodi.; PID OŠ C.4.2. Učenik zaključuje o utjecaju prava i dužnosti na pojedinca i zajednicu te o važnosti slobode za pojedinca i društvo.				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Učiteljica/učitelj donosi plastičnu i platnenu vrećicu. Opisujemo vrećice i uspoređujemo ih. Razgovaramo: Po čemu su vrećice slične? Po čemu se razlikuju? Koja je njihova namjena? Što mislite, u kojoj bismo vrećici mogli ponijeti više predmeta? Zašto? U kojoj bi vrećici bilo sigurnije nositi teške predmete? Zašto? Koja je vrećica bolja za očuvanje prirode? Zašto? Najava nastavne jedinice.	vrećice F, I: razgovor	osr B.2.2. odr C.2.3.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
2. Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u parove. Svaki par izrađuje novi uporabni predmet od materijala koje su učenici donijeli (kartonske kutijice, papir, čepove, boce...). Kad većina parova završi s izradom, učenici trebaju osmisliti reklamu za svoj predmet i njome predstaviti taj predmet ostalim učenicima.	P različiti materijali F: usmeno izlaganje	osr B.2.4. uku D.2.2. uku A.2.3. osr A.2.3. pod A.2.1.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
3. Ponavljanje	Učenici rješavaju 8. i 9. zadatak u udžbeniku (str. 121 i 122). Učiteljica/učitelj obilazi učenike, pomaže im i dodatno objašnjava. Zadatak u udžbeniku (str. 122) učenici rješavaju djelomično (zapisuju postupak i pretpostavku). Zadatak će završiti praćenjem pokusa.	udžbenik I: pisanje	uku A.2.1.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.
4. Provjeravanje	Učenici su podijeljeni u skupine. Učiteljica čita zadatke, a učenici u određenome vremenu trebaju riješiti zadatak. Nakon svakoga riješenog zadatka čitamo rješenja te bodujemo odgovore. Odgovori skupina boduju se od 1 do 4 boda – 1 bod ide skupini koja je nabrojila najmanje, a 4 boda skupini koja je nabrojila najviše odgovora. Primjeri zadataka: - U tri minute navedite što više postupaka kojima ljudi zagađuju okoliš. - U jednoj minuti objasnite što znači gospodariti otpadom. - U dvije minute navedite što više otpada koji možemo baciti u spremnik za plastiku.	S pisanje	osr B.2.4.	PID OŠ B.4.1. PID OŠ C.4.2.

PLAN PLOČE GOSPODARENJE OTPADOM – PONAVLJANJE	DOMAĆA ZADAĆA Učenici mogu riješiti zadatke u udžbeniku (str. 123).
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u rješavanju 9. zadatka u udžbeniku.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može istražiti što je zeleno gospodarstvo.

OSNOVNA ŠKOLA:				RAZRED: 4.
UČITELJICA/UČITELJ:			NADNEVAK:	REDNI BROJ S ATA: 105.
PRIPRAVA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOGA SATA IZ PRIRODE I DRUŠTVA				
NASTAVNA JEDINICA: Što smo učili iz Prirode i društva u 4. razredu – sat vježbanja i ponavljanja			DOS: Pogled u svijet 4	
CILJ SATA: Ponoviti i utvrditi nastavne sadržaje naučene u 4. razredu i zaključiti ocjene iz nastavnoga predmeta Priroda i društvo.				
ISHODI UČENJA: ishodi ostvareni tijekom godine				
TIJEK NASTAVNOGA SATA				
NASTAVNE ETAPE/ SITUACIJE	SADRŽAJ	OBLICI, METODE, SREDSTVA	DOMENE, KORELACIJA, MEĐUPREDMETNE TEME	KONCEPTI, OČEKIVANI ISHODI
1. Motivacija	Igramo igru Sjećam se... Učiteljica/učitelj podsjeća učenike što smo sve naučili u 4. razredu tako što govori naslove cjelina. Svaki se učenik tijekom četiri minute treba prisjetiti što više pojmova koje smo spomenuli te od njih sastaviti nekoliko rečenica. Nakon zadanoga vremena čitamo rečenice i provjeravamo njihovu točnost. Najava nastavne jedinice.	F, I I: pisanje F, I: čitanje, razgovor	osr A.2.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.2. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.2. PID OŠ C.4.3. PID OŠ D.4.1.
2. Uvježbavanje	Učenici su podijeljeni u skupine po četvero te provode aktivnost pamtilica. Dva učenika promatraju neku od ilustracija u udžbeniku i pamte što više njezinih detalja. Zatim druga dva učenika iz skupine okreću ilustraciju prema sebi i ispituju prva dva učenika što više detalja sa slike. Učenici unutar skupine zamijene uloge promatrajući neku drugu ilustraciju u udžbeniku.	S udžbenik razgovor	osr A.2.1. uku D.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.2. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.2. PID OŠ C.4.3. PID OŠ D.4.1.
3. Ponavljanje	Razgovaramo: Što vam je ove školske godine bilo najzanimljivije? Što ste najbolje zapamtili? Koje biste sadržaje voljeli još detaljnije naučiti? Što biste voljeli naučiti iduće školske godine? Učiteljica/učitelj dijeli učenicima omote u kojima su spremljeni njihovi ispiti i listići iz predmeta Prirode i društva. Učenici pregledavaju svoje pisane materijale i čitaju bilješke koje im je učiteljica upisivala / učitelj upisivao. Učiteljica/učitelj zaključuje ocjene pri čemu svakomu učeniku objašnjava razloge zaključene ocjene. Ostali učenici, također, mogu aktivno sudjelovati u komentiranju ocjena. Učenici mogu riješiti zadatak po vlastitome izboru u DOS-u Pogled u svijet 4.	F, I: razgovor omoti I: čitanje F, I: usmeno izlaganje DOS	uku A.2.4. osr A.2.1. uku A.2.4. ikt A.2.2.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.2. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.2. PID OŠ C.4.3. PID OŠ D.4.1.
4. Provjeravanje	Igramo kviz. Učenici su podijeljeni u skupine. Učiteljica/učitelj postavlja pitanja, a učenici odgovaraju na pitanja. Na svako pitanje odgovara druga skupina. Ako skupina točno odgovori na pitanje, tada osvaja bod. Ako skupina netočno odgovori, bod ne osvaja. Pobjednik je skupina koja skupi više bodova. Pobjednička skupina može odabrati pjesmu koju ćemo zajedno otpjevati.	S razgovor F, I: pjevanje	goo C.2.1. osr B.2.4. OŠ GK B.4.1.	PID OŠ A.4.1. PID OŠ A.4.2. PID OŠ B.4.1. PID OŠ B.4.2. PID OŠ B.4.3. PID OŠ C.4.1. PID OŠ C.4.2. PID OŠ C.4.3. PID OŠ D.4.1.

PLAN PLOČE ŠTO SMO NAUČILI IZ PRIRODE I DRUŠTVA U 4. RAZREDU - Životni uvjeti - Krajevi Republike Hrvatske - Republika Hrvatska - Prošlost Republike Hrvatske - Moje tijelo i zdravlje - Životne zajednice	DOMAĆA ZADAĆA
Prijedlog za rad s učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama	
Učiteljica/učitelj može pomoći učeniku s usporenim govorno-jezičnim razvojem u oblikovanju rečenica kod izražavanja vlastitoga mišljenja.	Učenik s ubrzanim govorno-jezičnim razvojem može izraditi i provesti anketu o najzanimljivijim naučenim sadržajima.

